MALTA, Knights of

Statuta Hospitalis Hierusalem

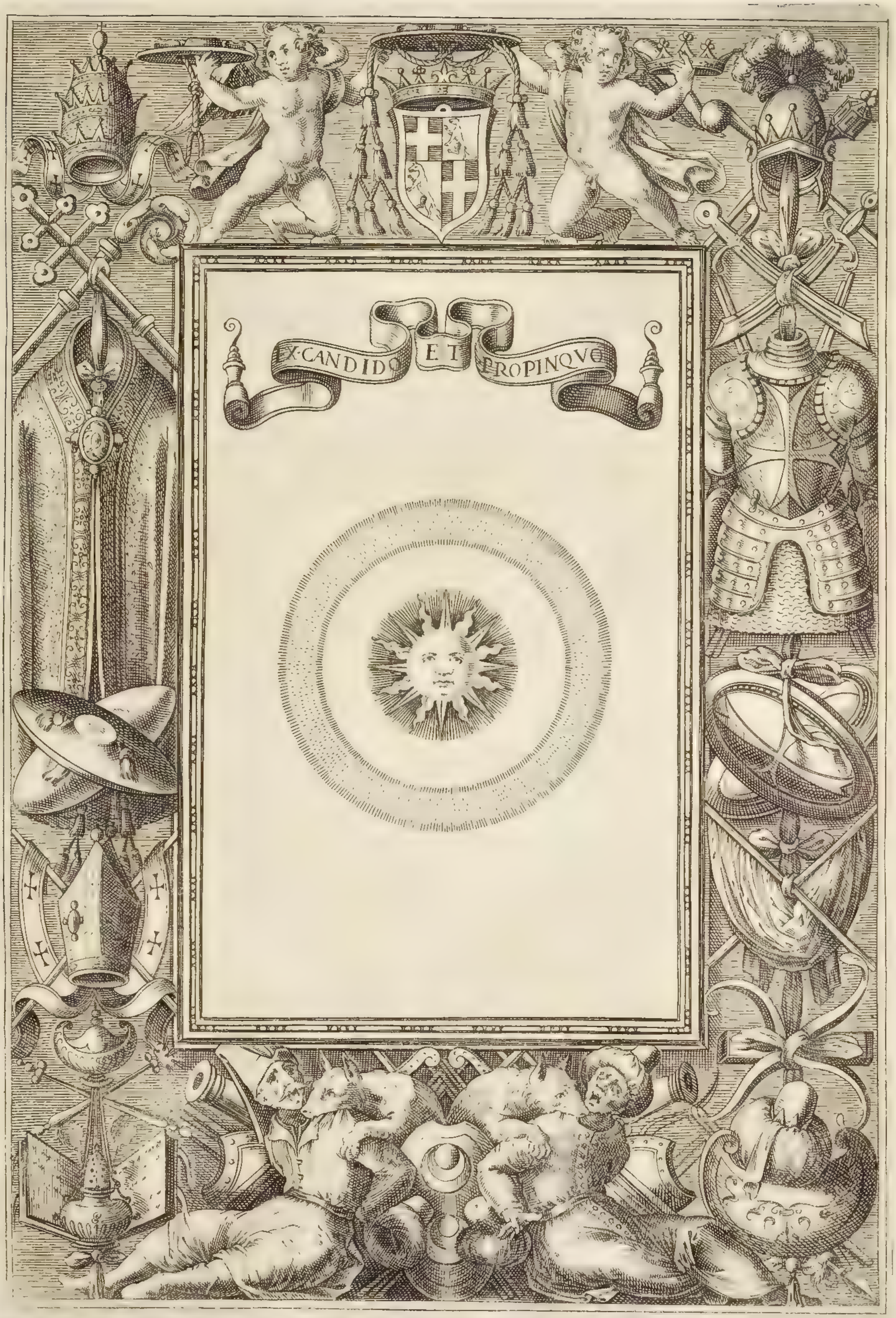
[Rome, Tipogr. del Popolo Romano, 1588]

Mortimer - Harvard 273

Ioannis Baptista Rondinelli

DECOREM ET FORTITVDINEM DOMINI
FRIS · P TOLEMEI VELTRONII
Clamet Olympus ouans, gaudens Ecclesia iactet
Felicem SIXTVM perpetuumq; patrem.
Hugo potens capiat xpi feliciter arma,
Vt SIXTI auspicys Turcica regna domet.
Felix nostra dies claro quoq; digna Triumphs:
Olim Romulidum, nunc Sacer orbis honos.
Sisto dies duce sub SIXTO, tu Gloria siste
Persistatq; orbi Gloria, Fama, Decus

EX·CANDIDO ET PROPINQVO

FRATER HVGO DE LOVBENX VERDALA Dei gratia ſacræ domus Hoſpitalis Sancti Ioannis Hieroſolymitani Magiſter humilis, pauperumq. IESV CHRISTI Cuſtos, & nos Baiuliui, Priores, Commendatarij, & Fratres, Concilium completum Retentionũ Capituli Generalis in Domino celebrantes. Vniuerſis & ſingulis eiuſdem domus Fratribus præſentibus & futuris ſalutem & fraternam charitatem. Varia & inconſtans rerum humanarum conditio hoc habet, vt quæ omnibus temporibus ritè concernant, nullis vnquam legibus conſtitui poſſint. Quòd cum noſtri maiores prudenter intelligerent, nonnulla à ſuis anteceſſoribus ſancita iura aut penitus abolenda, aut mutanda in melius eſſe cenſuerunt; quorum nos auctoritate & exemplo commoti, aut potius neceſsitate publica exigente coacti, cum nonnullas quæ illi quondã tulere leges, quamuis vt tum tempora ferebant Reipub. vtiles, noſtro tamen æuo ob varium hominum ingenium, aut planè damnoſas, aut nullum omnino commodum afferre videremus: delectis in Capitulo Generali ex noſtro numero aliquot rerum huius ordinis peritiſsimis viris; eos magnopere hortati ſumus, vt ſumptis tàm vetuſtis, quàm recentioribus ſtatutis, quæ hactenus inter nos vigebant, illa quanta fieri poſſet diligentia inſpicerent; quæq. abrogatione, correctione, aut illuſtratione digna eſſe cenſerent, pro ſuo arbitratu, aut prorſus delerent, aut in meliorem formam, clarioremq. redigerent. Quòd cum illi non minori ſolertia quàm fide præſtitiſſent, ita vt ſuis in hac parte laboribus nonnihil Reipublicæ conſuluiſſe viderentur, additis permultis quæ deerant, hæc tantũ quæ in hoc volumine cõtinentur ſtatuta, efficacia ac vtilia eſſe retulerũt.

INDEX TITVLORVM
IN PRAESENTI VOLVMINE CONTENTORVM.

SIXTVS PAPA V.

AD futuram rei memoriam Salubri regularium personarũ quarumlibet directioni solicitis studijs intendentes, ijs, quæ ad id tendere dignoscũtur nostræ approbationis robur libẽter adijcimus, aliasq́; de super disponimus prout in domino cõspicimus salubriter expedire. Sanè pro parte dilectorum filiorum Hugonis de Loubenx Verdala Magni Magistri, & Capituli Generalis Hospitalis Sancti Ioannis Hierosolymitani nobis nuper exhibita petitio cõtinebat, quod licet alias fe: re. Paulus Papa III. Stabilimenta, concordias, statuta, consuetudines, vsus, & naturas dicti Hospitalis in vnum volumen redacta, & per nonnullos S. R. E. Cardinales examinata per suas literas approbauerit, & confirmauerit, ac dictarum literarum suarum patrocinio communierit, supplens omnes & singulos defectus, si qui interuenerant in eisdem, eaq́; voluerit, & mandauerit in posterum inuiolabiliter obseruari; decernens tunc, et pro tempore existentes Magistrum, & Fratres dicti Hospitalis seu eius Religionis, ad eorum duntaxat ex institutis regularibus stabilimentis, statutis, consuetudinibus, vsibus, & naturis, quæ hactenus viguerant in ipso Hospitali, obseruantiam teneri & obligari, quæ in ea noua eorum moderatione, & ordinatione continebatur, & non aliorum, quæ vtpote inutilia, & superflua, aut alias inobseruabilia tenta fuerant, & si in eorum in Fratres receptione de illorum obseruationis promissione, iuramento, & voto se astrinxissent, prout in eisdem litteris, in quibus tenor de nouo ordinatorum statutorum, & stabilimentorum, concordiarum vsuum, & consuetudinum de verbo ad verbum insertus fuit, plenius continetur: Nihilominus ipsi Hugo Magister, & conuentus considerantes quod in eisdem statutis, stabilimentis, & consuetudinibus plura erant, quæ cum tunc temporis moribus non satis cõueniebãt, aut confuse, & obscure posita reperiebantur, & propterea litibus viam dabant, alia vero inter se dissidebant, & contrarium sensum preseferre videbantur, ac complura ad rem nihil omnino faciebant, opera nonnullorum ipsius Hospitalis fratrum, illius negotiorum peritissimorũ ad id specialiter deputatorum effecerunt, vt sublatis quantum fieri potuit difficultatibus, & omni ambiguo in-

tellectu,

tellectu, dilucidatis obſcuris, & ijs, quæ diſsidere videbantur, in vnum ſenſum adductis, & quibuſdam non neceſſarijs reſecatis, ac additis permultis alijs ſtabilimentis ad diuini cultus augmentum, & ipſius Hoſpitalis vtilitatem, ac ſalubrem illius perſonarum directionem tendentibus, quæ poſtmodum per quondam Ioannem de Valletta tunc in humanis agentem, & ipſius Hoſpitalis Magiſtrũ, & dictum Hugonem, ac alios ipſius Hoſpitalis Magiſtros ſucceſsiue edita fuerant, & ab omnibus deſiderabantur, & efflagitabantur, ſtatuta, ſtabilimẽta, et conſuetudines huiuſmodi in vnũ nouũ volumen, ſub nomine ipſius Hugonis Magiſtri redigerẽtur, et cõpilarentur. Quare Io. Baptiſta Rondinellus dicti Hoſpitalis Frater, & prædicti Magiſtri, & conuentus Hoſpitalis S. Ioannis apud nos Orator pro parte Hugonis Magiſtri, et Capituli præfatorum nobis humiliter ſupplicauit, vt ſtatutis, ſtabilimentis, et conſuetudinibus in vnũ nouum volumen, vt præfertur, redactis, & compilatis pro eorum ſubſiſtentia firmiori robur noſtræ approbationis adijcere, aliaſq; in præmiſsis opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur ad præclara Religionis huiuſmodi merita debitum reſpectum habentes, & conſiderantes, illius Fratres fidei catholicæ indefeſſos propugnatores, cultores, & defenſores exiſtere, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, ſtabilimenta, ſtatuta, & conſuetudines in vnum nouum volumen ſub nomine ipſius Hugonis Magiſtri, vt præfertur, redacta, & cõpilata, quæ per dilectum filium noſtrum Antoniũ tituli Sanctorum Ioannis, & Pauli presbiterum Cardinalem Caraſam inſpici, & examinari fecimus, ac de quorum continentia ab eodem Antonio Cardinali fidelem habuimus relationẽ, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium, approbamus, & confirmamus, ac illis perpetuæ & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, ſupplentes omnes, & ſingulos, tam Iuris, quã facti defectus, ſi qui forſan interuenerint in eiſdem, eaq; omnia perpetuis futuris temporibus valida, & efficacia fore, ſuoſq; plenarios effectus ſortiri, & ea ſolum, & non alia antiqua, ab omnibus inuiolabiliter obſeruari debere decernimus. Non obſtantibus præmiſsis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis, cæteriſq; contrarijs quibuſcunq;. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo piſcatoris die xx. Martij M. D. LXXXVI. *Pontificatus noſtri anno Primo.*

Io. Baptiſta Canobius.

ANGELORVM PRECES.

Suſcipe ſancte Pater tutelæ gaudia noſtræ
Militibus dona præmia digna tuis

RESPONSVM.

Qui uitam poſuere ſuam pro nomine Chriſti
Vobiſcum merito præmia tanta gerant

Hac tabula expressa ad uiuum est Hugonis imago,
Adspice, Mars toto spirat in ore ferox.
Quæris adhuc mentem? Verùm, quam reddere Pictor
Non potuit, mentem reddidit Hugo suam.
Namq; graues Equitum quando compescuit iras,
Tunc animi expressit uiuida signa sui.
Quæris adhuc dextram? sed Principis inclyta bello
Dextera, Pictoris fingier arte nequit.
Armatam Pictor bis nisus fingere dextram,
Pictori attonitæ bis cecidere manus.
Attamen hic Pictor quas supprimit, auspice Sixto
In Solymos proprias exprimet Hugo manus.

Purpureum Hugoni tradis dum, Sixte, galerum,
Floreat ut sparso sanguine sancta fides,
Hugonis tunc Roma lupos ut uidit auitos,
Commissum ut geminis uidit ouile lupis,
Risit, et, ô, dixit quæ me noua gaudia tentant!
Ecce lupos abigent ex oriente lupi.
Infantem ut nutrix aluit lupa Martia Romam,
Sic his Romanum crescet ouile lupis.

ILLVSTRISSIMO AC REVEREN.^MO

D. FRATRI VGONI DE LOVBENX VERDALA
S.R.E. CARDINALI AMPLISSIMO

Ac Ord. S. Ioan. Hierosol. Magno Magistro, Principi ac Domino suo Clementiss.

Ioannes Baptista Rondinellus eiusdem Ordinis apud Sanctam Sedem Apostolicam Orator *S. P. D.*

CVM vtile semper fuit, & ad diuturnitatem firmum Concilijs hominum, & cœtibus iure sociatis præesse aliquē, qui aliud nihil spectet, nisi incolumitatem Ciuium & gloriam: tum rarum maximè, ac difficile est habitum, è multis reperiri vnum, qui Principis obire munus atque exercere officium pro dignitate possit. Vt si quis talis vnquam existat, ille verò non è quolibet genere hominum, sed è singulari potius censeatur, ac propè diuino. Quod probè nouit & intellexit Ordo noster fortissimus, cum tibi è tam multis viris, quos veluti flores nobilitatis ac virtutis ex vniuerso Christiano Orbe collectos atque illibatos habet, nempè excellentissimo istoque honore, ac Magistratu dignissimo detulit principatum: conijciebat enim, atque adeò prospiciebat fore, vt te Magistro ac Præside, non præsentem modo splendorem tueretur suum, sed augeret etiam in posterum, & faceret ampliorem. Nec sanè eum aut fefellit opinio, aut decepit euentus. Tu enim ex quo tempore incredibili nostrorum omnium consensione ac lætitia euectus es ad nostri Imperij gubernacula, in eam tantum cupiditatē incumbis & studium, rem vt nostram publicam, non ab externis modò periculis, sed ab internis etiam, idest ab ijs qui emergere aliquando possent corruptis moribus, & disciplina laxiore, tutam liberamq; conserues. Itaq; cum æternos illos hostes Christiani nominis, & multò magis Militiæ nostræ, quam sibi aduersariam timent maximè, ac propterea acerbissimis odijs insectantur, nostrorum firmissimo virorum robore & virium; tuoq; consilio, sic represseris, vt Melitensium fulgorem armorum victricisque aspectum Insulæ, non secus ac timidæ oues frementem, & oculis (vt dici-

tur)

tur)micantem lupum(prisca illa tuæ gentis insignia)perhorrescant. Proximum illud fuit,vt sodalitatem nostram, prudentissimis quibusdam, & optimis custodires legibus atque institutis: non quidem quòd legibus careret illa, quibus plurimis astringitur, & antiquissimis; sed quòd,quemadmodum aduersus nouos corporis morbos, noua excogitantur remedia, ita etiam aduersus nouas cupiditates animorum, quæ possent interdum, (vt est natura hominum)existere cum incommodo Rerump.alias identidem atque alias ferri oportet leges, quæ vel ijs cupiditatibus faciant modum exortis,vel nascentibus occurrant.Ita ex veteri illo & magno nostrarum legum, ac decretorum volumine, amputatis nonnullis & circuncisis, quæ minus necessaria videbantur, obscuris lucem,obsoletis nitorem, ambiguis enodationem, explicationem incertis, vetustis nouitatem,auctoritatem nouis,omnibus ordinem,ordini denique suo omnia dedisti. Quod quidem opus tam concinnum atque vtile cum ad me miseris iamdudum, vt illud pro muneris nostri ratione, sanctæ sedis Apostolicæ approbatione muniendum, ac mandandum typis curarem:perfeci vtrunque quàm potui diligentissimè. Volui enim hac etiam in re,vt in cæteris alijs,apparere perpetuam meam tibi obtemperandi volūtatem. Sanctissimus siquidem Sixtus V. pro sua erga personam tuam vniuersumque ordinem nostrum beneuolentia,oblatum à me librum perbenignè suscipiens, ac vehementer legum ipsarum candore delectatus,sua illum,& sacrosanctæ sedis Apostolicæ auctoritate roborauit. Ego verò postea id egi, & dedi operam, vt ornatu,quantum in me fuit,peregregio, & cultu magnifico in lucem ederetur. Quod ipsum declarant, tum illustrissimorum qui tibi in isto Magistratu præcesserunt Principum effigies, tum imagines quæ singulis præfixæ titulis,illis pro portione respondent, tum etiam purissimo ex aëre candentis circuli signum,quo Sol veluti corona cinctus,ac redimitus videtur: quod videlicet Iacobus Bosius,veluti argumentum tuum,& Militum nostri ordinis magno ingenio artificioque confecit, & seorsum in volumine eam ad rem accommodato subtiliter euoluit. Quibus ex causis effectum est, vt librum dum ita ornatur atque expolitur, vt vides, serius remiserim quàm voluissem: quem tamen ipsum non dubito quin hilari fronte benignaque suscipias: Cum hanc tibi quasi normam & regulam præscripseris iustitiæ exercendæ.Iustitia enim legis finis est,lex Principis opus,Princeps autem imago omnia regentis ac moderantis Dei, quem rogo suppliciter atque oro,vt te perquamdiù,annorum videlicet honorem & togæ,& Melitensi Militiæ,& Christianæ etiam Reipub.saluum incolumemq; tueatur. Vale.

FR. GERARDVS tum hospitalis prefectus cum a Christianis Duce Godofredo Hierusalem capta est anno Dni MLXXXXIX
FRATER RAYMVNDVS DE PODIO
FRATER AVGERIVS DE BALBEN
FRATER ARNALDVS DE COMPS
I
II
III
IV
Phil. Thom. gall. fe.

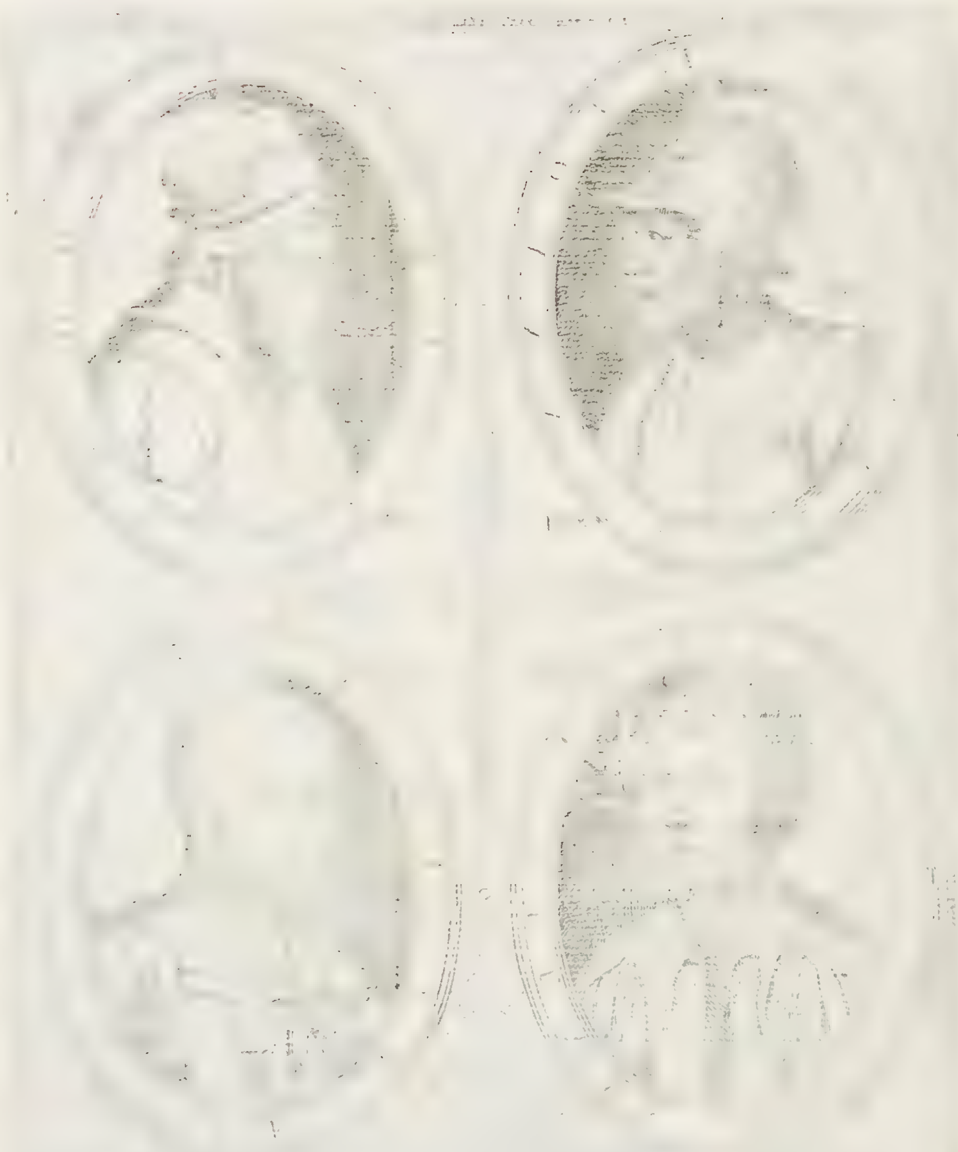

F. GARNERIVS DE NAPOLI SVRIÆ
IX
F. ERMENGARDVS DAPS
X
F. GOTFREDVS DE DVYSSON
XI
F. ALPHONSVS DE PORTVGALLIA
XII
Phil. tho. gall. fe.

F. GOTFREDVS LERAT
F. GVARINVS DE MONTE ACVTO
F. RATERGERINVS
F. BERTRANDVS DE COMPS
XIII
XIV
XV
XVI
Phil.

F. PETRVS DE VILLEBRIDE
F. GVLIELMVS DE CASTELNO
F RATER HVGO REVEL
F. NICOLAVS LORGVE
XVII
XVIII
XIX
XX
Phil. Thom. gall. fe.

F. IOANNES DE VILLERS
XXI
F. ODO DE PINIBVS
XXII
F. GVILIELMVS DE VILLARET
XXIII
F. FVLCO DE VILLARET
XXIV
Phl.

FR. MAVRITIVS DE PAGNAC. VIVENTE FVLCONE DE VILLARET A COVENTV ELECTVS
F. ELIONVS DE VILLANOVA
XXV
XXVI
XXVII
XXVIII
F. DEODATVS DE GOZONO
F. PETRVS DE CORNILLIANO
Phil. Thom. Gallus fe.

F. ROGERIVS DE PINIBVS
F. RAYMVNDVS BERENGARIVS
F. ROBERTVS DE IVLI
F. IOANES FERDINANDVS DE HEREDIA
XXIX
XXX
XXXI
XXXII
Phil. Thom. gall. fe.

F. PHILIBERTVS DE NILLIACO
F. ANTONIVS FLVVIANVS
XXXIII
XXXIV
XXXV
XXXVI
F. IOANNES DE LASTIC
F. IACOBVS DE MILLY

F. PETRVS RAYMVNDVS ZACOSTA
F. IOANNES BAPTISTA DE VRSINIS
F. PETRVS DAVBVSSON S.R.E. DIACONVS CARDINALIS
F. EMERICVS DAMBOISSEN
XXXVII
XXXVIII
XXXIX
XL
Phil: Thomasinus fe.

F. GVIDO DE BLANCHEFORT
XLI
F. FABRITIVS DE CARRETTO
XLII
F. PHILIPPVS DE VILLERS LISLEADAM
XLIII
F. PERINVS DE PONTE
XLIV
Phil. tho. gall. fe.

F. DESIDERIVS DE TOLLONO DE SANTA IALLA
F. IOANNES DE HOMEDES
XLV
XLVI
XLVII
XLVIII
F. CLAVDIVS DE LA SENGLE
F. IOANNES DE VALLETTA
Phil. Thomassyn fe.

F. PETRVS DE MONTE
F. IOANNES LEVESQVE DE LA CASSIERE
ECCE SVA VIRIDI VERDALA EXTOLLITVR ALA
QVEM AVGET MERITO PVRPVRA DIGNA
F. HVGO DE IOVB: ENX VERDALA S.R.E. DIAC. CARD

REDDITE
RETRIBVET.

DE REGVLA
TITVLVS PRIMVS.

REGVLA HOSPITALARIORVM & Militiæ Ordinis ſancti Joannis Baptiſtæ Hieroſolymitani.

F. RAYMVNDVS DE PODIO MAGISTER.

I. IN nomine Domini, Amen. Ego Raymundus Seruus pauperum Chriſti, & Hoſpitalis Hieruſalem Cuſtos, de Concilio Capituli fratrum inſtituo hæc in domo Hoſpitalis ſancti Ioannis Baptiſtæ Hieruſalem. Præcipio enim quòd omnes fratres accedentes ad obſequium pauperum, & tuitionem fidei Catholicæ teneant, & cum diuino præſidio ſeruent tria, quæ promiſſa ſunt Deo, videlicet caſtitatem, obedientiam: hoc eſt, quòd adimplebunt, quicquid eis erit iniunctum à ſuo Magiſtro: atque viuere ſine proprio: quoniam Deus requiret hæc tria ab eis in vltimo iudicio.

EXERCITIVM MILITIÆ pro Chriſto.

CONSVETVDO.

II. ORDO noſter ab eius primæua inſtitutione Sacro ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, Catholicorumq. Regum, Principum, & deuotorum Chriſticolarum munificentia, ſuffragio, fauore prædijs, poſſeſſionibus, ditionibus gratijs, priuilegijs, immunitatibus dotatus, auctus, ampliatus, ditatus eſt: vt vera charitate virtutum matre, firmaq. baſi intenti milites ordinem profeſſi, ſanctæ Hoſpitalitati fidei militiam adiungerent, cumularent, copularent, dupliciq. fungentes officio & exercitio, geſtis virtuoſis ſeſe dicarent. Peculiare certe, & proprium eſt Chriſti militibus (non poſtpoſitis ſacræ Hoſpitalitatis ſanctis operibus) pro Chriſti nomine, pro cultu diuino, pro fide catholica pugnare, iuſtitiam colere, reuereri, tueri, oppreſſos fouere, ſubleuare, defendere. Ad hoc enim Hoſpitalarij milites, Chriſti hoſpitalitatem & militiam exercentes, exteriori veſte ſignum crucis

octogonum deuota consideratione virtutibus insignitum gestant : vt interiori etiam veste viuificæ crucis signum spiritualiter deferant, dextraq. manu acutum vibrantes gladium, post multifariam eleemosynarum elargitionem, gentem Mahumetanam, & qui à fide deuiant, oppugnent, premant, pessundent. Quibus quidem sanctis operibus addicti, sanctorum martyrum militum Machabæorum pro cultu diuino pugnantium exemplum saluberrimum sequi, imitariq. monentur, inuitantur, accenduntur. Qui pauci innumeros exercitus prophanarum gentium diuino adiuti præsidio quandoq. premere, vincere, subijcere soliti sint. Meminerint, perpetuaq. mente teneant Religiosi milites nostri, cultus diuini zelo informati Sacratissimæ Regulæ vota substantialia, obedientiam, castitatem, paupertatem tenere, complere, perficere : virtutibusq. moralibus, & Theologicis intendere studeant. Quibus prudenter, temperanter, fortiter, charitate inflammati pro Christi Saluatoris nostri sacro nomine, pro viuificæ crucis signo, pro iustitia, pro pupillis, pro viduis gladio exerto quæq. certe pericula aggredi non formident. Nemo quippe maiorem charitatem habet, quàm vt animam, idest, vitam ponat pro amicis, idest, catholicis. Id eorum proprium est; ea est vocatio, ea est electio, ea est iustificatio, ea denique est sanctificatio : vt hac peregrina vita peracta, spe firma erecti, æterno fruantur præmio, ad quod humanum genus à Deo creatum est. Ei vero, qui sanctorum operum, & belli (quod pro Christiano nomine geretur) præuaricator, detractator, desertor, conuictus fuerit, ad peruersorum terrorem, & proborum laudem animaduersio, & seuera pœna pro statutis & consuetudinibus ordinis proposita haud immerito censetur.

DE POENA TRANSGRESSIONIS Regulæ, & Statutorum.

F. RAYMVNDVS BERENGARIVS.

III. VT fratres ordinis nostri Regulæ, ac Statutorum transgressores non fiant, decernentes declaramus, quòd contentorum in Regula transgressio animam corpusq. obligat : Statutorum autem, & consuetudinum infractio & violatio corpus tantum ad pœnam obnoxium reddit : nisi horum quorundam omissio, aut transgressio secundum ius diuinum, aut canonicas sanctiones animam obligaret.

F. ANTONIVS FLVVIANVS.

IIII. PRæcipimus vt in assembleis, quæ in ieiunijs quatuor temporum celebrantur, Regula palàm coram omnibus fratribus legatur.

F. PETRVS DAVBVSSON.

V. SAncimus quòd post Regulam legantur Statuta infrascripta.

De Regula.

II. Exercitium militiæ pro Christo.
III. De pœna transgressionis Regulæ, & Statutorum.

De receptione Fratrum.

III. De habitu fratrum Hospitalis Hierosolymitani.

De Ecclesia.

I. De rebus diuinis, ac sacris colendis.
II. De orationibus per fratres quotidie dicendis.
III. Dies in quibus Fratres ieiunare tenentur.
XXXIII. Dies in quibus Fratres mantellum portare tenentur.

De Hospitalitate.

I. Quòd Fratres Hospitalitatem exerceant.

De communi ærario.

XXII. De debitoribus nostri communis ærarij.

De Capitulo.

III. Quòd Fratres accedant ad capitulum generale.

De Magistro.

I. Quòd Fratres obediant Magistro.

De officio fratrum.

V. De honesto vestitu Fratrum, cum sequenti.
VIII. Quòd Fratres in armis se exerceant.
IX. Quòd Fratres quolibet anno conficiant despropriamentum.

De Commendis.

XXXVIII. De Resignationibus.
XXXIX. De pœna resignantium.
LXV. Quòd Fratres non impetrent commendas, aut beneficia extra ordinem nostrum.

De Contractibus & alienationibus.

III. Quòd fratres non exerceant mercimonia.
IIII. Inhibitio fœnoris, & vsuræ.
V. Quòd bona ordinis nostri non alienentur.
VI. Quòd nullus frater impignoret, aut obliget bona ordinis nostri.
X. Quòd fratres non alienent bona acquisita.

De prohibitionibus & pœnis.

I. Quòd non licet fratribus testamenta condere, hæredem instituere, aut legata facere.
XIIII. Quòd fratres non discedant à conuentu sine licentia.
XVI. Quòd fratres non impetrent literas commendatitias pro obtinendis commendis.
XXXII. Casus per quos fratres habitu priuantur cum quatuor sequentibus.
LII. De concubinarijs publicis, cum sequenti.
LXI. De obedientia.
LXIIII. De pœna eorum qui non intersunt officijs diuinis.

INDVIMINI NOVVM HOMINEM
VT CVM HOC AVT IN HOC.

DE RECEPTIONE FRATRVM

TITVLVS SECVNDVS.

QVALITER FRATRES RELIGIONIS Hierosolymitanæ recipi debent ad professionem.

CONSVETVDO.

I. QVI infirmorum obsequio, ac fidei catholicæ tuitioni sub habitu regulari ordinis nostri personam ascribere cupiunt, hæc norma formaq. ad professionem deuote admittuntur. Qui enim professurus est, sciat nouum hominem se induere. Igitur labem omnis iniquitatis abijciens, confessionem de more Ecclesiæ sacerdoti humiliter peragat, sicq. mundus, & vitijs purgatus cum veste longa sæculari solutaq. (vt se liberum ostendat, qui suaui laqueo vinctus erit) reuerenter genibus flexis ante altare se præsentet ardentem cæreum manibus tenens (vt charitatem significet, quę amor est igneus) missamq. audiat, Eucharistiamq. suscipiat: & ante suscipientem fratrem ea reuerentia constitutus humiliter ab eo petat, se ad fratrum & sacræ Religionis hospitalis Hierusalem consortium comitiuamq. admitti. Tunc frater suscipiens discretis & deuotis verbis petentis propositum roboret, docens quàm salubre, quàm præclarum existat pauperibus Christi seruire, ac misericordiæ opera exequi, & fidei obsequio ac tuitioni se ascribere. Multi quidem id expetiuerunt, sed assequi non valuerunt. Demum de Religionis obedientia, & seueritate eum doceat, qua non priuatos appetitus ipsum sequi licet: quinimmo superioris arbitrio viuere oportet, propria abnegata voluntate. Qui si quandoq. quidpiam agere voluerit, aliud obedientiæ vinculo perficere compelletur. Quo peracto, interrogetur professurus: si hoc complere paratus sit. Si se paratum esse respōdet, vlterius interrogetur: si alterius Religionis vota emiserit, si nuptias contraxit, & matrimonium per carnalem copulam consummauit, si alicui personæ graui debito sit astrictus, vel si seruus alicui adscriptus; nam si aliquid horum post votorū emissionem commisisse aut esse comperirietur, tunc ei cui aliquo modorum prædictorum esset adstrictus, habitu Religionis ablato, cum sua ignominia tamquam fidei semel datæ transgressor restitueretur. Si præmissa negauerit & se liberum affirmauerit, tunc frater recipiens missale exhibitum aperiat, quo aperto ambas manus iunctas professurus super sacras literas apponat: sicq. fratre recipiente interrogante, & qui recipitur respondente, profiteatur in hæc verba. EGO. N. voueo & promitto Deo omnipotenti, Beatæq. Mariæ semper Virgini Dei genitrici, ac sancto Ioanni Baptistæ, perpetuo, cum Dei auxilio, seruare veram obedientiam cuicumq. superiori qui à Deo & Religione nostra mihi dabitur, amplius viuere sine proprio, & castitatem seruare. Et continuò post hæc leuet manus à sa-

cris ſcripturis,& recipiens frater dicat. Recognoſcimus te eſſe ſeruum dominorum Pauperum infirmorum & tuitioni fidei catholicæ dedicatum. Qui profeſſus ſubiungat. Ita me eſſe cognoſco. Poſtea miſſale oſculetur, quo ſumpto ipſum deferat ad altare & illic reponat, & poſt altaris oſculum ad recipientem miſſale reportet in veræ obedientiæ ſignum. Quibus ſic peractis, recipiens pallium nigrum aſſumit, quod manibus tenens oſtendat profeſſo Crucem albam & dicat. Credis Frater quod hoc ſit ſignum viuificæ crucis, in qua Chriſtus mortuus eſt,& pro nobis peccatoribus redimendis pependit? At ille reſpondet: Credo. Vlterius recipiens dicat. Hoc eſt noſtrum ſignum, quod iubemus vt ſemper in habitu geſtes. Poſtea vero profeſſus ſignum Crucis oſculetur. His actis recipiens pallium & crucem ante pectus in parte ſiniſtra imponat ipſumq. oſculetur & dicat. Accipe hoc ſignum in nomine ſanctæ Trinitatis, Beatæq. Mariæ ſemper Virginis & ſancti Ioannis Baptiſtæ ad augmentum fidei, & tuitionem Chriſtiani nominis atque pauperum obſequium.Ideo enim frater tibi Crucem in hac parte ponimus vt hanc toto corde diligas,& dextra pugnes,& defendas, & defenſam conſerues. Nam ſi pro Chriſto contra fidei hoſtes pugnans ſanctæ Crucis vexillum pedem referens deſeras,& ex bello tam iuſto fugias, pro ſtatutorum & conſuetudinũ ordinis forma ſigno Crucis ſacerrimo merito tu voti violator priuaberis & tamquã fœtidum membrum à cætu noſtro expulſum iri te noueris.Deinde pallij laqueum collo liget dicens: Accipe iugum Domini quia ſuaue & leue eſt,ſub hoc inuenies requiem animæ tuæ, ſubinde dicat; Non delitias tibi, ſed panem & aquam,& humilem veſtitum tantum promittimus,atque participem facimus animam tuã, tuorumq. parentum & conſanguineorum in bonis operibus ordinis noſtri, fratrumq. noſtrorum, quę per vniuerſum orbem fiunt,& in futurum fient. Profeſſus dicat: Amen, quaſi dicat,ita ſit, oro, & tunc frater recipiens primo, deinde circumſtantes ad amplexus & oſculum nuper profeſſum recipiant: quod ſit amoris,pacis fraternæq. dilectionis ſignum. Sacerdotes autem qui adfuerint, præſertim ille qui miſſam celebrauerit, orent in hunc modum.

Suſcepimus Deus miſericordiam tuam in medio templi tui. Pſal.

Magnus dominus & laudabilis nimis in ciuitate Dei noſtri in monte ſancto eius, &c. Pſalm.

Ecce quam bonum & quam iucundum habitare fratres in vnum, &c.

Gloria patri,& filio,& ſpiritui ſancto. Sicut erat,&c. Suſcepimus Deus, &c. vt ſup. Pſal. Ecce quam bonũ & quam iucundũ, &c. Gloria patri, &c. Suſcepimus Deus,&c. Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon. Pater noſter, &c. Et ne nos inducas, &c. ℣. Saluum fac ſeruum tuum. ℟. Deus meus ſperantem in te. ℣. Mitte ei domine auxilium de ſancto. ℟. Et de Syon tuere eum. ℣. Nihil proficiat inimicus in eo. ℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. ℣. Eſto ei domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici & perſequentibus eum. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

DEVS qui iuſtificas impium & non vis mortem peccatorum maieſtatem tuam ſuppliciter deprecamur, vt hunc famulum tuum de tua miſericordia confidentem, cæleſti protegas benignus auxilio; & aſſidua protectione conſerues,vt tibi iugiter famuletur,& nullis à te tentationibus ſeparetur. Per Chriſtum dominum noſtrum. Amen.

Oremus. Oratio.

OMnipotens ſempiterne Deus, qui facis mirabilia magna ſolus prætende ſuper famulum tuum. N. ſpiritum gratiæ ſalutaris, & vt veritate tibi cõ-

pla-

placeat, perpetuum ei rorem benedictionis tuæ infunde. Per Christum dominum nostrum. Amen. Oremus. Oratio.

SVscipiat te dominus in numero fidelium, & licet nos indigni te suscipimus in orationibus nostris. Concedat tibi dominus locum, bene agendi, voluntatem perseuerandi, & gratiam ad æternæ vitæ beatitudinem hæreditatemq. fæliciter perueniendi: vt sicut nos charitas fraternitatis coniunxit in terris, ita diuina pietas quæ dilectionis auxiliatrix est, cum suis fidelibus te coniungere dignetur in cælis, præstante domino nostro Iesu Christo. Qui cum patre & spiritu sancto viuit & regnat Deus, per omnia secula seculorum. Amen.

DE DIVISIONE GRADVVM *Fratrum ordinis nostri.*

CONSVETVDO.

FRATRVM nostrorum triplex est differentia. Alij enim sunt milites, alij sacerdotes, alij seruientes. Sacerdotum item & seruientium status, rursus in duo diuiditur. Sacerdotum in sacerdotes conuentuales, & sacerdotes obedientiæ. Seruientium, in seruientes armorum, videlicet, in conuentu receptos, & seruientes officij siue stagij. Qui verò sub gradu militiæ adhoc idoneus & aptus pro forma statutorum & consuetudinum, ad professionem ordinis nostri admitti postulabit, priusquam habitum suscipiat & professionem faciat cingulo militiæ decoretur necesse est. Si autem ab aliquo principe catholico, aut altero facultatem militiam præstandi habente, militiæ insignia non fuerit adeptus, à fratre milite ordinis nostri suam professionem recipiente, aut ab altero fratre milite militiæ huiusmodi insignia secundum consuetudinem, militiam præstandi recipiat, & demum ordine prætacto ineat professionem. Capellanos autem & seruientes armorum & officij insignibus militiæ decorare non oportet, nec consuetum, nec ordinatum est, sed sub eorum gradu ad professionem admittuntur. II.

DE HABITV FRATRVM *Hospitalis Hierosolymitani.*

F. RAYMVNDVS DE PODIO.

PRofessioni nostræ congruit, vt omnes fratres Hospitalis clamidem siue mantellum nigri coloris cum cruce alba gestare teneantur. III.

F. NICOLAVS DE LORGVE.

IN armorum autem exercitio statuimus, quòd sagula siue suprauestes rubeas cum Cruce alba recta deferant. IIII.

DE QVALITATE ADMITTENDORVM *ad professionem ordinis nostri.*

F. HVGO REVEL.

STatuimus nequis deinceps ad religionis nostræ professionem admittatur, qui sit extra matrimonium, & à parentibus illegitimis natus præter comitum aut maioris gradus & tituli dominorum filios. V.

F. IOANNES DEVALLETTA.

VI. QVI quidem comitum aut maioris gradus & tituli dominorum filij, Patre, Auo, & proauo paterno fecularibus, ijsque comitibus aut maioris gradus, & tituli dominis fint prognati.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

VII. ET vt fint ex ingenua matre nati. Infuper nulli detur habitus ordinis noftri qui originem à Iudeis, Marranis, Saracenis, aut alijs Mahumetanis traxerit, etiam fi filij comitum aut aliorum principum effent.

F. HVGO DE LOVBENX VERDALA.

VIII. PRohibentes Linguis & Prioratibus ne cuiquam de huiufmodi defectu gratiam faciant, quam fi fecerint nullam effe declaramus.

F. HVGO REVEL.

IX. QVicunque in alio ordine profeffionem fecerit in noftro nulla vnquam ratione recipiatur, & fi receptus fuerit, habita notitia, habitu priuetur.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

X. ET à conuentu expellatur ablata illi omni fpe habitum noftrũ, aut alimenta vel quicquam aliud in ordine noftro fiue fit cõmenda, fiue membrum, vel penfio etiam de gratia fpeciali confequendi.

CONSVETVDO.

XI. SI quis alicui graui debito fit aftrictus aut matrimonium contraxerit, & id per carnalem copulam confumauerit, ad ordinem noftrum non admittatur.

F. ANTONIVS FLVVIANVS.

XII. QVI homicidium commiferit, aut in fæculo exiftens flagitiofe & peruerfe fe gefferit.

F. PHILIPPVS DE VILLERS LISLEADAM.

XIII. NVlli detur habitus noftri ordinis qui annum ætatis fuæ decimum octauum non artigerit: Magiftro tamen conceditur, vt octo pueros fibi eligat ex qua voluerit natione, & in quouis gradu ad familiare, & domefticum fuũ feruitium, quibus nihil de ætate vel antianitate obijci poffit: Ita tamen vt fint annos nati duodecim.

F. IOANNES LEVESQVE DE LA CASSIERE.

XIIII. SI quis autem fecus electus, & receptus fuerit, nulla antianitatis, aut refidentiæ prærogatiua fruatur, nec tabulam, & foldeam à communi ærario percipiat etiam fi de gratia Magiftri & linguarũ electus & receptus erit.

IDEM MAGISTER.

ADhærentes Sacrosancti Concilij Tridentini decreto, statuimus, vt nullus ante decimum sextum suæ ætatis annum expletum ad professionem ordinis nostri, idest, votorum emissionem admittatur. XV.

F. PHILIPPVS DE VILLERS LISLEADAM.

NVllus omnino recipiatur qui non sit corpore firmo, & recte compacto atque laboribus apto, prospera valetudine, mente sana, probisque moribus præditus. XVI.

DE PROBATIONIBVS FACIENDIS ante receptionem.

F. HVGO REVEL.

QVI in fratrem militem recipi optabit necesse est, vt authenticè probet se ex ijs parentibus esse procreatum qui nomine & gentilitijs insignibus sint nobiles. XVII.

DE NONNVLLIS QVALITATIBVS requisitis in conficiendis probationibus fratrum Capellanorum & seruientium armorum.

F. IOANNES DE VALLETA.

ET si iure nostro in eis qui in gradum fratrum Capellanorum aut seruientium armorum in nostro ordine cooptandi sunt generis nobilitas nō exigatur, non tamen ita ex infima plebe assumi debent, & sine aliquo delectu, vt incontemptibiles, & in paruo precio vulgo habeantur. Ideo statuimus, vt in posterum nemo in ordinem & gradum fratrum capellanorum, aut seruientium armorum, tam in conuentu quam extra conuentum ipsum, etiam de speciali gratia linguarum aut prioratuum admittatur, nisi prius vna cum alijs qualitatibus per statuta nostra requisitis & necessarijs legitime probauerit se honestis parentibus natum, in liberalibusq. officijs versatum, numquam alicui in aliquo exercitio vili ministrasse, aut se, seu parentes eius, hoc est patrem & matrem in artificijs sordidis & mechanicis manibus proprijs operatum esse, exceptis ijs qui in re militari, aut præclaris ordinis nostri obsequijs enituerit. XVIII.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XIX. QVI ordinem nostrum ingressurus est probabit se esse natum in illius linguæ, aut Prioratus limitibus in quo se recipi postulabit.

IDEM MAGISTER.

XX. POstremò teneantur qui habitum nostrum suscipere volent facere coram delegatis & deputatis à Priore & capitulo prouinciali seu assemblea probationes ad receptionem suam per statuta nostra ordinatas, easque sic factas in ipso capitulo vel assemblea inspiciendas & legendas, comprobandas aut reprobandas exhibere.

F. PHILIPPVS DE VILLERS LISLEADAM.

XXI. TVm demùm solemnibus omnium supradictorum instrumentis ad nos in conuentum mittantur. Etenim prohibemus ne qui frater miles esse velit habitu nostro extra conuentum induatur.

F. HVGO DE LOVBENX VERDALA.

XXII. PRohibentes vt tempus solitum de gratia dari ad faciendum & exhibendum probationes supradictas, à linguis, prioratibus, aut à magistro & concilio amplius concedi non possit. Quod contrafactum fuerit nullius roboris censeatur.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XXIII. VOlumus etiam vt nulli detur habitus nostri ordinis qui non habuerit clamidem quam rostratam siue ad puntas vocamus cum veste longa, & præterea si fuerit miles aut seruiens armorum arma cum sagulo militari idest suprauestе.

DE POENA ADMISSORVM contra formam statutorum.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

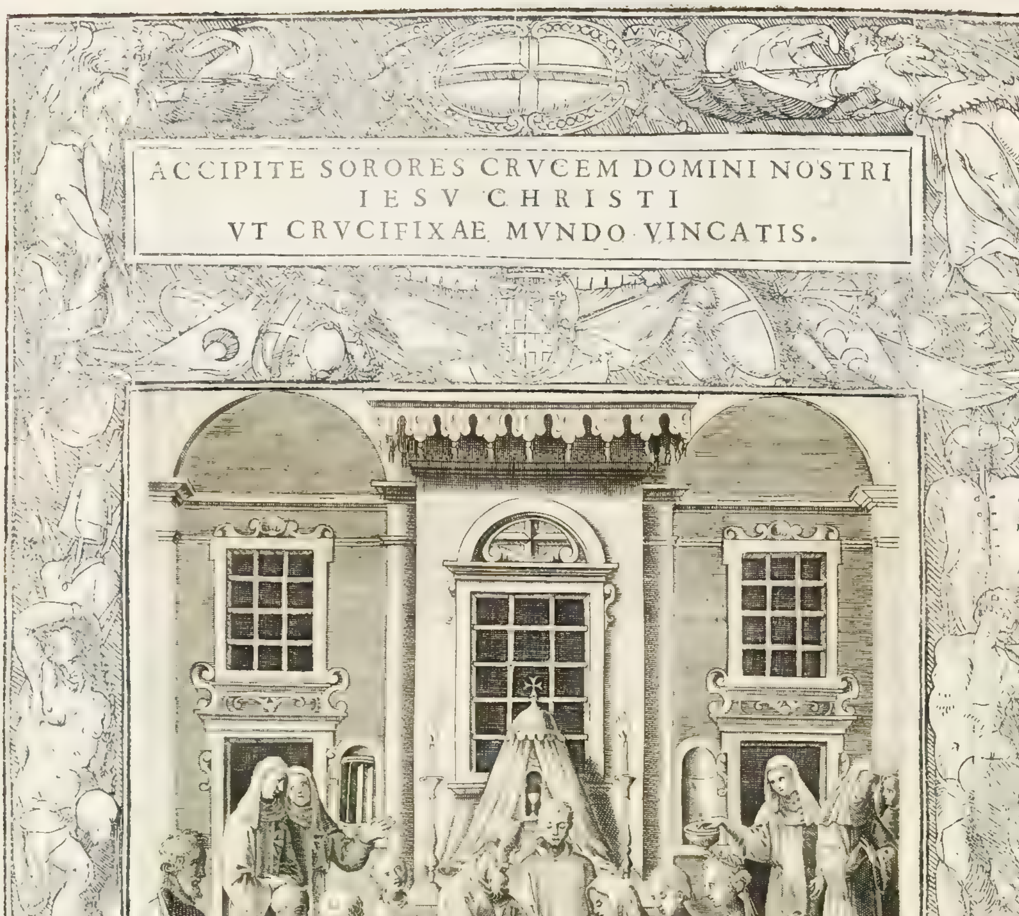
XXIIII. QVi præter formam statutorum receptus fuerit, si frater Miles in fratrem armorum seruientem redigatur; si frater Capellanus in fratrem obedientiæ, si frater seruiens armorum in fratrem officij, & sint inhabiles ad omnem administrationem commendarum & bonorum ordinis nostri.

NVLLI

NVLLI IN GRADVM MILITVM *ſemel recepto de eius ſtatu lis moueatur.*

F. PHILIPPVS DE VILLERS LISLEADAM.

STatuimus, quod qui ſemel in conuentu in gradum fratrum militum receptus fuerit ei nulla vmquam de eius ſtatu controuerſia à quoquam moueatur, niſi qui quærit talionem ſubire, ideſt, non probata intentione reijci in gradum fratris ſeruientis. Nulli verò poſt quinquennium ſuper gradu ſuo quæſtio inferatur. XXV.

ACCIPITE SORORES CRVCEM DOMINI NOSTRI
IESV CHRISTI
VT CRVCIFIXAE MVNDO VINCATIS.

DE SORORVM ORDINIS NOSTRI RECEPTIONE.

F. HVGO REVEL.

COncedimus facultatem Prioribus, & Castellano empostæ admittendi ad professionem ordinis nostri mulieres honestæ vitæ ex legitimo matrimonio & nobilibus parentibus natas. XXVI.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

DVmmodo in monasterijs habitent. XXVII.

DE ANNO APPROBATIONIS.

F. HVGO DE LOVBENX VERDALA.

SANCIMVS quòd deinceps nullus in conuentu nostro habitum suscipiat: nisi per annum in eo moram traxerit, vt illius mores, vita, & sufficientia cognosci possint, quo tempore ancianitatis, & residentiæ prærogatiua fruatur, tabulamq. & soldeam accipiat, qui contra fecerit illius temporis ancianitate non gaudeat. XXVIII

DE RECEPTIONE FRATRUM Capellanorum, & Seruientium pro obsequijs commendarum.

F. ELIONVS DE VILLA NOVA.

NON liceat cuiquam fratrum nostrorum cuiuscumq. conditionis existat quempiam in fratrem ordinis nostri recipere, præter fratres capellanos, si deficerent in eorum ecclesijs vel capellis, & seruientes officij pro suis vel commendarum quas obtinent obsequijs, & seruitijs. XXIX.

F. PHILIPPVS DE VILLERS LISLEADAM.

APprobatos tamen prius per capitulum prouinciale, seu assembleam, quibus sunt præsentandi cum assignatione victus, vestitus, & habitationis de suo, vel alicuius beneficij ecclesiastici. XXX.

QVOD FIAT MATRICVLA DE Fratribus Capellanis & Seruientibus receptis extra Conuentum.

IDEM MAGISTER.

XXXI. PRæcipimus Prioribus, & Castellano empostæ, vt de huiusmodi fratribus extra conuentum nostrum receptis matriculam fieri mãdent, in qua omnes notentur, & conscribantur: alioquin pro ordinis nostri fratribus non habeantur, neque illius priuilegijs gaudeant, aut bona, & beneficia eius ecclesiastica obtineant.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XXXII. QVI aliter quàm supra ordinatum est quẽquam receperit, siue sit Prior, siue Baiuliuus, siuè etiam Commendatarius, priuentur omni administratione prioratuum, baiuliuatuum, & commendarum per quinquẽnium, quorum fructus omnes per id tempus applicabuntur nostro communi ærario, & si fuerit frater Conuentualis, per tantumdem temporis careat antianitate in fauorem filiorum arnaldorum.

Quod frater seruiens non poßit esse miles.

F. ROGERIVS DE PINIBVS.

XXXIII NON conuenit religioso statum semel assumptũ immutare, & gradum suæ qualitatis peruertere. Prohibemus igitur ne frater seruiens, cuiusuis cõditionis fuerit, in fratrem militem admitti possit. Quod si a principe sæculari, aut alio militiæ insignibus decoretur, nihilominus gradu, administratione, officio & stipendio fratris seruientis dumtaxat gaudere teneatur.

De forma recipiendi confratres seu donatos in ordine nostro.

CONSVETVDO.

XXXIIII. QVI in confratrem, aut donatum ordinis nostri recipi cupit: coram fratre ipsum recipiente reuerenter cõpareat, genibusq. flexis, positis manibus super missale, quod recipiens teneat, spondeat in hæc verba. Ego. N. promitto Deo omnipotenti, Beatæq. virgini Mariæ Dei genitrici, ac sancto Ioanni Baptistæ, Magistroq. Religionis Hierosolymitanæ, quod charitatem & amorem erga Magistrum, fratres, & ordinem, secundum possibilitatem meam gerã: pro viribus quoq. eos ac bona ordinis defendam: quod si facere nequiero, eis pandam; & quæcunque sibi nociua mihi nota, ipsis manifestabo; Alteriusq. religionis nisi Hierosolymitani ordinis professionem non faciam. Quem si professus non fuero, post meum obitum in cęmeterio Hospitalis sepeliri peto. Quotannis quoque in festo Natiuitatis sancti Ioannis Baptistæ, aliquid in recognitionẽ confraternitatis ordini elargiar. Quibus peractis frater recipiens dicat: Quia prædicta promisisti, ideo te animamq. tuam, tuorumq. parentum participes efficimus

omnium officiorum diuinorum, beneficiorum, orationum, missarum & piorum operũ: quæ perpetuo in nostra religione fient. De quibus Dominus noster Iesus Christus participes nos reddat. Quo peracto osculum pacis à recipiente & aliis fratribus assistentibus præbeatur, postea in libro confraternitatis eius nomen registretur: Annotetur quoque quod anno quolibet dare pollicetur. Hæc seruari in receptionem confratrum iubemus, reseruatis vsibus quorumdam prioratuum in quibus fortassis aliter consuetum esset, qui morem apud eos vsitatum in dicta receptione seruare debent.

F. IOANNES DE HOMEDES.

XXXV. INhibemus Prioribus & Castellano emposte, Baiuliuis, & quibusuis ordinis nostri fratribus, ne quempiã in donatũ seu confratrem ordinis nostri sine iussu & mandato Magistri admittant. Qui contrafecerit habitu priuetur & sic admissi inter confratres seu donatos nostros non reputentur aut immunitatibus & priuilegijs donatorum fruantur & gaudeant.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XXXVI. COnfratres seu donati tres tantum ramos aut brachia crucis nostræ in vestis suæ parte sinistra pro signo deferent, idest, crucem nostram, dempta parte superiore. Quod si non fecerint priuilegijs non gaudeant.

DE QVALITATE EORVM *qui in donatos recipientur.*

F. IOANNES DE VALLETA.

XXXVII. QVoniam in recipiendis in ordine nostro confratribus seu donatis nonnullos abusus interuenisse compertum est, operæ precium duximus huic rei remedium adhibere. Quocirca hac præsenti sanctione statuimus, vt nemo deinceps secularis cuiuscunque gradus & conditionis fuerit, in donatum & confratrem ordinis nostri admittatur, nisi per Magistrum aut de eius mandato (vt iam statutum est) & coram illo constare fecerit se honestis natalibus procreatum; & à Iudęis seu saracenis aut alijs Mahumetanis non ducere originem, probeq. & non flagitiosè semper vixisse, nullamq. artem, seu exercitium sordidum aut mechanicum per se exercuisse. Ac demum aliquam partem suorum bonorum ordini nostro obtulerit; Quòd si quis præter hanc formam admissus vel receptus fuerit, vel post receptionem signum donatorum vestibus insutum palam & publicè non detulerit in numero donatorum non habeatur, nec priuilegijs confratrum gaudeat, aut quoquomodo fruatur; excepta congregatione donatorum & confratrum commendæ de modica inter quos ex antiquissima consuetudine aliud obseruatur. Tenebuntur tamẽ qualitates præfatas corã cõmendatario probare, non obstantibus statutis & consuetudinibus in contrarium facientibus.

FORMA QVA FRATRES *nostri habitu priuantur.*

CONSVETVDO.

XXXVIII. CVm Frater ordinis nostri ob delictum à se commissum habitus priuationem incurrit. Magister seu locumtenens, ad quem priuationis auctoritas spectat, de crimine atque delicto Concilium ordinarium certum reddat,

consultetq. quid super hoc agendum sit. Demũ matura deliberatione præhabita, ex concilij ordinarij decreto ad delicti probationem perueniatur; Informationes quoq. & attestationes recipiuntur secundum formam statutorũ & consuetudinũ. Quibus peractis si contra reũ ad habitus priuationem pro casus exigentia procedendum sit, Magister seu Viceregens, vt dictum est, quærimoniã seu plantam ad generalem assembleam referat. Assemblea enim ad hoc conficiendũ sono campanæ solito more congregatur, in qua Magister seu viceregens crimen accusati proponit, & de tali crimine in propria forma, aut sub colore damni cõmissi vltra marcham argenti, ad eius delicti atrocitatẽ velandam, & iniquũ exemplum vitandũ, quærelam faciat, præsente reo, & audiente, qui ad assembleã per Magistrũ scutiferum sub tuta custodia adducitur. Quærela peracta, Magister, siue locumtenens illic præsidens Sgardium Baiuliuorũ contra reũ concedit, qui ipsum secundũ Deũ, dictamenq. rectę rationis, ac statuta, laudabilesq. consuetudines Religionis, visa informatione, probatione, & cõfessione delicti, iudicẽt. Moxq. Magister vel eius locumtenens caput Sgardij assignat, & quempiam probum religiosum suũ procuratorem deputat, qui coram Sgardio comparens agat pro casus exigentia. Quo peracto, caput & Baiuliui Sgardij ad partẽ secedunt: coram quibus Magistri procurator ex vna, & reus ex altera parte comparent; petitq. Magistri procurator, secundum delicti grauitatem reum habitus priuatione damnari. Reo vero potestas respondendi, & defendendi cõceditur: qui vel delictum fatetur, aut negat. Si fatetur, & misericordiam suppliciter petierit; Sgardium ad Magistrũ & assembleã accedit, veniãq. pro reo trina vice implorat. Si Magister in vim statutorũ, & non aliter, indulget, ad vlteriora non proceditur. Si vero perseueranter iustitiam fieri petit, tunc Sgardium ad locum separatũ secedit. Si vero reus crimen negauerit, tunc attestationes, probationes, & informationes producantur. Itaq. reo propria confessione, & attestationibus legitimis, & testimonijs conuicto: Sgardium sententiã profert, & ad habitus priuationem reum condemnat. Qua sententia lata, accersito Magistri ptocuratore, quod decretum est, ei panditur. Ipse vero procurator reũ hortatur, vt Sgardium sequatur, quod corã Magistro & assemblea cõparet. Reus quoque adest gemebunda voce misericordiam implorans. Itaq. Sgardium veniã delinquenti crimine conuicto concedi humiliter petit. Si vero Magister vel locũtenens perseueranter sententiam promulgari iusserit, post trinam iussionẽ Caput & Baiuliui Sgardij, reoq. præsente, sententiam priuationis habitus pronunciant, & crimine conuictum condemnant. Promulgata sententia, reus gemebundus genibus flexis misericordiam perseueranter implorat ante Magistrum seu Locumtenentem constitutus, cuius lateri Magister scutifer iussiones Magistri seu locũtenentis præstolans adhæret. Magister vero seu locumtenens reum damnatũ his verbis alloquitur, & priuationem profert. Quia indignum signo viuificę crucis & habitu ordinis nostri, tuis exigentibus demeritis & sceleribus, te reddidisti; ad cuius professionẽ prius, tuis bonis moribus inducti admisimus. Idcirco statutis & vsibus ordinis nostri inhærentes, in bonorum laudem, & peruersorũ terrorem, atque vt cæteris cedat in exemplum, te habitu ordinis nostri priuamus, & abdicamus, atque de nobili cætu & consortio fratrum nostrorum remouemus, reijcimus, & separamus, & tamquam putridum, fœtidumq. membrum & sepositum abijcimus. His dictis, Magister scutifer iussu Magistri aut eius locũtenentis reo habitũ leuat, hoc modo. Ad primam iussionem manũ tantum ad pallium rei vel accusati admouet. Ad secundam vero iussionem nodum soluit rostrorum, quæ resoluta in anteriorem partem proijcit. Ad tertiam denique iussionem laquei vinculum resoluit, & habitũ ab humeris leuat, dicens: Auctoritate superioris fungens, a te laqueum,

iugum

iugum quidem domini ſuaue,& habitum ordinis noſtri,quo te indignum reddidiſti,aufero,leuo, & remoueo.His peractis, Magiſtri iuſſu Magiſter ſcutifer damnatum in carcere claudit. Si verò reus abſens per contumaciam prius citatus, vel ſecundum formam ſtatutorum noſtrorum, & conſuetudinum vocatus non affuerit, aut comprehendi non poſſet, in eius abſentia, ac ſi præſens eſſet,vel ſi delictum palam, & publicè expreſsè contra formam ſtatutorum perpetratum ſit, aut notorium crimen exiſtat propter quod accuſatus habitus priuationem incurrere debeat, tunc etiam, reo perſonaliter non comparente, proceditur, conſtito tamen de delicto legitimis atteſtationibus,& modo ac forma ſuperius declarata cõ tumax per ſgardium condemnatur, & per Magiſtrum, vel locumtenentem habitu priuatur:locoq. rei abſentis clamis ſiue Pallium ibidem conſtituitur, & poſt trinam iuſſionem Magiſter ſcutifer in abſentis ignominiam leuat,& aufert.

FORMA QVA PRIVATIS habitus reſtituitur.

CONSVETVDO.

XXIX.

SOlet ordo noſter benignitate & miſericordia vti erga eos qui peccatorum ſuorũ pęnitentia ducti reſipiſcunt, & in melius vitam ſuam inſtituunt. Quapropter vbi quiſpiam e fratribus noſtris propter ſua flagitia habitu priuatus fuerit, & pœnitentia ductus ea corrigere ſit paratus & ſecundum ſtatutorum noſtrorum tenorem veniam mereatur, & non ſit ei deneganda habitus reſtitutio, hoc modo fieri ſolet. Iuſſu Magiſtri,aut eius viceregentis ad ſonum campanæ publica congregatio ſeu aſſemblea congregatur. Sedentibus quoque Magiſtro, & Baiuliuis, Prioribus cæteriſq. proceribus, & fratribus more ſolito: Magiſtri ſeu locumtenentis iuſſu adducitur per magiſtrum ſcutiferum ſeculari veſte, vel camiſia cum corda in collo ſecundum criminis attrocitatem inductus is, qui prius habitu priuatus fuit, iunctis manibus ardentem cæreum tenens, in ſignum de proximò veræ charitatis, & dilectionis ordinis recuperandæ: ſicq. humilis ad magiſtri pedes procumbit, ſuppliciter veniam ſibi concedi, habitum reſtitui, ac conſortio fratrum aſcribi, morum ac vitæ emendationem, & honeſtatem præſeferens, poſtulat, requirit, ſupplicat. Magiſter autem,his auditis,hæc profert. Licet olim te demeritis tuis exigentibus habitu priuatum meritò conſtat; tamen cum morum, & vitæ laudabilis ſpes habeatur tibi veniam elargimur habitumq. ordinis noſtri reſtituimus atque cętui & fratrum noſtrorum conſortio denuo aſcribimus.Da igitur operam vt ſic virtuosè rite, & probè viuas,nè, quod Deus auertat, occaſionem,iuſtitiæ ſeueritatem, rigoremq. in te exequendi præbeas. Recipis enim ingentem gratiam,& paucis admodum conceſſam: quæ animi, & corporis ſaluti conducat. Quo dicto, iuſſu Magiſtri Magiſter ſcutifer pallio ſumpto eum ſuper humeros eius imponit,ac vinculum reuincit dicens. Accipe iterum iugum domini leue, atque ſuaue quod tibi animæ ſalutem afferat.Hoc peracto Deum laudans gratias agit,& obſequijs ordinis ſe dedicat.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XL.

COntra hanc formam reſtitutus pro reſtituto non habeatur. Hoc addito quod per reſtitutionem habitus non cenſetur reſtituta antianitas nec reſidentia.

IN DEVM PIETAS DOCEAT
MANVS AD PRÆLIVM.

DE ECCLESIA

TITVLVS TERTIVS.

DE DIVINIS REBVS COLENDIS.

CONSVETVDO.

I. PRIMVM, & præcipuum Religiosi hominis officium est, toto animo, ac mente Deum colere, rebus diuinis, ac sacris intendere. Ideo fratribus nostris præcipimus, & mandamus vt in primis res diuinas, ac sacras colant, & venerentur, vt diuino auxilio adiuti fortius, & fælicius arma in Christi hostes ferant, & exerceant.

DE ORATIONIBVS PER FRATRES *quotidie dicendis.*

CONSVETVDO.

II. REligionis nostræ institutores prudentissima ratione suasi iniunxerunt, vt fratres nostri milites, & seruientes (qui orationi vacare tenentur, qua in Deum mens, eleuatur) breuem orandi modum haberent: vt facilè orationi, hospitalitati, & fidei tuitioni operam adhibere possent. Itaque maiores nostri hanc orandi consuetudinem instituerunt, videlicet, quod omnes fratres ordinem nostrum professi milites, & seruientes singulis diebus simul, aut horis diuersis orationem dominicam à Domino Iesu Christo in lege euangelica institutam, quæ vulgò Pater noster vocatur, centies quinquagies dicant. Qui numerus orationis Dominicæ datus cēsetur in compensationem horarum ecclesiasticarum, videlicet. Pro matutinis diurnis tredecim. Pro matutinis horarum nostrę Dominę xiij. Pro prima hora xiij. Pro tertia xiiij. Pro meridie xiiij. Pro nona xiiij. Pro vesperis xviij. Pro cōpletorio xiiij. Pro quindecim Psalmis matutinorum xv. Pro vigilijs mortuorum xiiij. Pro vesperis mortuorum viij. Hinc etiam laudabili consuetudine Apostolicoq. priuilegio inoleuit, quod si alicui placuerit, & ocium dabitur, De Beata Virgine, vel de mortuis horas dicere, quod horum alterum dicendo ad eum numerum orationis Dominicæ non est obligatus. fratres vero sacerdotes, Diaconi, & Subdiaconi, & Clerici ordinis nostri secundum sacratissimi Sepulchri Hierosolymitani consuetudinem officium canonicum pro gradu sui ordinis suscepti celebrare tenentur. Eam quoque institutionem à maioribus traditam inuiolabiliter seruari iubemus.

HI SVNT DIES, IN QVIBVS fratres noſtri ieiunare tenentur.

CONSVETVDO.

III. PRimum per totam Quadrageſimam à quarta feria quinquageſimæ vſque ad diē Paſchæ. Præterea in magna letania quæ fit in feſto Sancti Marci Euangeliſtæ, eo ipſo die; qui ſi inciderit infra octauam Paſchæ ieiunium transfertur poſt octauam. Inſuper in diebus rogationum quæ fiunt ante Aſcenſionem Domini: Videlicet in ſecunda, tertia, & quarta ferijs. Item in vigilia Pentecoſtes, & in hebdomada ſequenti, in diebus quatuor temporum,& in alijs etiam diebus quatuor temporum.Necnon in vigilijs Sanctorum Ioannis Baptiſtæ.Petri,& Pauli, & omnium Apoſtolorum.Laurentij martyris, Aſſumptionis, Conceptionis,Natiuitatis, Annunciationis,& Purificationis Beatæ Mariæ, omnium Sanctorum, & in vigilia Natiuitatis Domini.

CONSVETVDO.

IIII. FRatres ordinis noſtri, tùm milites quam ſeruientes tenentur ter in anno Euchariſtiæ Sacramentum recipere, videlicet Diebus Reſurrectionis, Pentecoſtes, & Natiuitatis Domini.

F. IOANNES LEVESQ. DE LA CASSIERE.

V. ATque in feſto Sancti Ioannis Baptiſtę patroni noſtri; Declarantes ad idem teneri clericos ad presbyteratus ordinem non promotos,necnon confratres ſeu donatos.

DE DISPROPRIAMENTO, ET CONFESSIONE facienda per fratres qui nauigia conſcendunt.

F. PHILIBERTVS DE NILLIACO.

VI. PRæcipimus omnibus ordinis noſtri fratribus qui triremes, aut nauigia cō ſcendunt, vt deuotam confeſſionem complere debeant, atque deſpropriamentum conficerę teneantur. Quod clauſum, & ſigillatum in manibus Prioris eccleſię ſeu eius vicegerentis deponatur. Qui hæc non compleuerit, pœna quarantenæ plectetur,& ſi frater conuentualis fuerit ſtipendium vnius anni perdat: ſi Commendatarius fructus vnius anni commendæ amictat; qui communi ærario applicentur.

CVI CONFITERI DEBEANT fratres ordinis noſtri.

F. HVGO REVEL.

VII. PRohibemus nè fratres ordinis noſtri cuipiam ſacerdoti peccata ſua confiteantur niſi eorum priori, aut alicui capellano ordinis noſtri, ſi eius copiam habuerint. Si verò alteri confiteri voluerint à Priore ſeu vicepriore in Prioris abſentia id faciendi licentiam petant.

DE MODERATIONE FRATRVM IN celebratione diuinorum officiorum.

F. ANTONIVS FLVVIANVS.

PRohibemus, ne fratres nostri, cum diuina celebrantur, cancellum seu chorum intrent, nec altari adhereant: ne sacerdotibus sacrum officium celebrantibus impedimento sint. Qui contrafecerit, quarantena puniatur. VIII.

QVOD FRATRES SEDEANT ET procedant secundum ordinem antianitatis.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

AD hoc adiungimus, vt omnes fratres nostri in ecclesia & processionibus secundum ordinem antianitatis sedeant, & procedant. Quodq. nullus in sedibus seu scamnis Priorum seu Baiuliuorum, & locatenentium Baiuliuorum conuentualium in diuiuis officijs locum capiat. Alioquin eadem pœna quarantenæ puniatur. IX.

DE PROCESSIONIBVS FACIENDIS.

CONSVETVDO.

SVpplicationes seu processiones solemnes, quæ fieri solent in ecclesia Hospitalis sunt hæ, videlicet, in festis Purificationis, & Assumptionis Beatę Virginis Mariæ, Ascensionis Domini, Corporis Christi, sancti Ioannis Baptistæ, & ad Infirmariam quolibet die Dominico. Præterea singulis diebus veneris pro pace, & sedando terremotu. In alijs festis fieri non solent: nisi inciderint in diem dominicum. X.

QVOD APOSTOLORVM FESTA duplici officio solemniter celebrentur.

F. IOANNES DE VALLETA.

APostolorum omnia festa, qui omnes nationes Religione sancta imbuerũt, & super omnem terram Principes constituti sunt, tam hic in ecclesia nostri Conuentus, quam in alijs omnibus nostri ordinis per orbem constitutis, annis singulis, sub officio duplici solemniter celebrari iubemus. XI.

EX QVA SALVS ORTA MVNDI
EIVS ORTV SALVS NOSTRA.

SOLEMNITAS QVAE FIERI DEBET IN FESTO NATIVITATIS B. MARIAE VIRGINIS OB VICTORIAM CONTRA TVRCHAS EO DIE OBTENTAM.

F. IOANNES DE VALLETTA.

XII.

DIEM festum natali Deiparæ gloriosæq. virginis dicatum, summa veneratione, peculiariq. cultu prosequi, atque venerari debemus, cum ob varia & singularia beneficia ab eadem Virgine nobis, ordiniq. nostro perpetuo præstita, tum ob felicem, & diuinitus nobis contra Barbaros eo die traditam victoriam. Nam cum Turcarum tyrannus Christiani nominis, & præsertim ordinis nostri acerrimus hostis, classem instructissimam & numerosissimam, Anno Domini M.D.LXV. aduersus nos misisset, insulamq. hanc nostram Melitæ graui obsidione, ac prope incredibilibus, tam mari quàm terra oppugnationibus pressisset, in eisq. tam pertinaciter & obstinate, labore non intermisso, quatuor ferme menses perseuerasset, vt Arce nostra S. Elmi, quæ in faucibus portus sita est, expugnata, alijs arcibus, castellis, & propugnaculis euersis, muris solo equatis, ac in planũ effusis, vicis & villis accensis, Templis dirutis, Insulaq. tota vastata, in magno discrimine & periculo versaremur: Nihilominus tamen Dei omnipotentis ope, nostrorumq. virtute ac constantia, inimicorum impetus & impressiones, ita fortiter & constanter sustinuimus, atque repulimus, vt ad extremum hostes præter grauissimas quas acceperunt in hoc bello à nostris iacturas, aduentu & auxilio Classis Philippi Regis Hispaniarum vere Catholici ac Pij, Duce, & illius Præfecto Garsia à Toleto Siciliæ prorege perterriti, re infecta maioriq. exercitus parte desiderata, turpiter discedere coacti fuerunt. Quamobrem cum tantam victoriam Deo in primis Optimo Maximo, eiusq. genitrici Virgini Mariæ, & Diuo Ioanni Baptistæ tutelari nostro acceptam referamus, in memoriam & recordationem tam singularis beneficij, hac lege perpetua, quam ad vnguem obseruari volumus, & mandamus; Sancimus, & statuimus, vt singulis annis, per vniuersas ordinis nostri ecclesias, Festum Natiuitatis eiusdem Virginis, cum supplicationibus seu processionibus, alijsq. solemnitatibus, & cæremonijs ecclesiasticis, summa cum veneratione & cultu celebretur sermo seu concio in laudem ipsius Virginis, cuius precibus tam gloriosam victoriam adepti fuimus, seriemque & progressum eiusdem continens ad populum habeatur, ac in peruigilio, hoc est pridie eiusdem festi, officium missæ quam de Requiem appellamus, tam pro fratribus nostris, quàm alijs omnibus qui in hoc sæuissimo bello pro fide, & pro Religione gloriose occubuerunt, cum precationibus & obsecrationibus consuetis decantetur; sexque virgines hic in conuentu nostro ex his quæ in domo Hospitalis sumptu publico ordinis nostri, ali & nutriri solent, & eis non existentibus aliæ virgines pauperculæ ad electionem Magistri, pudicæ & honestæ, dote quinquaginta scutorum in singulas constituta, tam in vestibus, quàm in pecunia ma-

trimonio

trimonio honeste collocentur. Mandantes & expresse præcipientes in vim obedientiæ: Prioribus, Castellano empostæ, ac Baiuliuis, & Commendatarijs, omnibusq. alijs ordinis nostri fratribus, vt hanc præsentem sanctionem, & statutum quisque suis sumptibus, & expensis, prout ad eum pertinet, in ecclesijs eorum obseruent, & obseruari ac custodiri mandent & procurent.

QVOD FIANT PRECES PRO PACE.

F. PHILIBERTVS DE NILLIACO.

XIII. STatuimus per vniuersas ecclesias, & oratoria Religionis nostræ pro pace preces fieri in quibus hanc obseruantiam teneri volumus: quòd presbyter qui missam solemnem celebrabit post orationem Dominicam, flexis genibus ante altare preces Deo intonet. Quæ incipiunt: Lætatus, &c. pro pace & tranquillitate ecclesiæ catholicæ, populi Christiani, & ordinis Hierosolymitani, quorum fauoribus, auxilijs, & emolumentis sustentamur, atque à tyrannidis iugo defendimur.

QVOD PRO MAGISTRO ET *ordine fiant preces.*

F. PETRVS DAVBVSSON.

XIIII. STatuimus, vt in singulis ordinis nostri, ecclesijs, & oratorijs in vniuerso orbe constitutis sacerdotes diuina officia celebrantes, inter orationes quas Deo offerunt, debeant specialem memoriam habere, deuotaque mente, & verbo orare pro Magistro, & fratribus ordinis nostri, vt Deo auctore, diuino adiuti præsidio, de fidei Catholicæ hostibus ad laudem omnipotentis Dei, pro cuius fide, & nomine pugnant, reportent, atque consequantur victoriam. Magistrumq. & ordinem conseruare diuina dignetur maiestas.

DE ORATIONIBVS DICENDIS *pro quolibet fratre defuncto.*

CONSVETVDO.

XV. PRO quolibet fratre defuncto triginta missæ celebrentur, in prima fratres qui aderunt, cæreum accensum, & denarium vnum offerant, qui denarij pauperibus erogentur. Vnusquisque vero Capellanus Missam celebret. Diaconi autem, & Subdiaconi psalterium legant. Milites, & Seruientes centies quinquagies orationem Dominicam recitent, vel officium mortuorum pro defuncti fratris anima: vltra ordinarias orationes quas singulis diebus dicere obligantur.

DE MISSA PRO DEFVNCTIS celebranda.

F. HVGO REVEL.

STatuimus, quòd quotannis in feria secunda quinquagesimæ, per omnes ordinis nostri ecclesias, in quibus sacerdotes sunt deputati, celebretur Missa solemnis pro Magistris & fratribus defunctis. Pridie vero huius diei, hoc est Dominica ad vesperam cantentur vigiliæ mortuorum. XVI.

F. GVILLELMVS DE VILLARETO.

IN eo officio omnes fratres adesse volumus & iubemus. In missa vero singuli eorum cereum & denarium vnum offerant. Magister autem fratribus qui aderunt, gigliatum vnum dare tenetur. XVII.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

FRater vero qui ad dictum officium venire neglexerit, septenæ pœna puniatur. XVIII.

DE ORDINE SERVANDO in celebratione Missarum.

F. IACOBVS DE MILLY.

IN celebratione Missarum hunc ordinem seruari volumus, vt nisi completa & finita vna, alia non inchoetur. XIX.

CONSVETVDO.

IN singulis diebus Dominicis Aduentus, & alijs diebus festiuis per annum, & per totam Quadragesimam fiat sermo, vel concio in ecclesia nostri conuentus. XX.

F. PETRVS DE CORNILIANO.

STatuimus, quod qualibet sexta feria legantur nouem lectiones de sancta Cruce in ecclesia nostri ordinis, exceptis Aduentu domini, septuagesima vsque ad Pentecostem, & in celebritatibus nouem lectionum, octauis festorum, & vigilijs quatuor temporum. XXI.

F. ANTONIVS FLVVIANVS.

PRohibemus, quod nullus frater ordinis nostri libros ecclesiasticos ecclesiarum nostrarum sine mandato Prioris ecclesiæ emendare, corrigere, aut quidpiam addere seu subtrahere præsumat. Alioquin pœnam quarantenæ subeat. XXII.

F. PETRVS DAVBVSSON.

XXIII. STatuimus, vt fratres sacerdotes pro Iure trentenarij illas vestes fratrum defunctorum habeant, quas habere soliti sunt.

F. IACOBVS DE MILLY.

XXIIII. DEputetur aliquis doctus vir, qui adolescentibus clericis quotidie legat, & eos Latinas literas doceat; & alius qui eos in cantu instruat. Quibus congruum salarium & stipendium ab ærario assignetur.

DE PROMOTIONE CLERICORVM ad sacros ordines.

F. HVGO REVEL.

XXV. PRohibemus, ne aliquis frater cuiuscunque conditionis fuerit, quempiam clericum ordinem nostrum professum ad sacros ordines promoueri procuret, nisi præsentatum prius priori ecclesiæ, & obtenta ab eo licentia; Quodque clerici in hospitali promoueri non possint ad Subdiaconatum, donec XVIII. ad Diaconatum donec XXII. ad Sacerdotium XXV. annum attigerint. Clericus quoque qui ordinem nostrum professus non est, in obsequium Hospitalis non admittatur, nisi prius de sacrorum ordinum receptione literas testimoniales, & authenticas demonstrauerit.

DE ORNANDIS ET reparandis Ecclesiis.

F. PHILIBERTVS DE NILLIACO.

XXVI. SAncimus & decernimus, quod Baiuliui, Priores, Castellanus empostæ, Baiuliui Capitulares, Commendatarij, & fratres qui regimen Commendarum, aut bonorum ordinis nostri tenent, ecclesias & oratoria restaurent, reparent, & manuteneant in debito & honesto statu; eaq. muniant & ornent libris ecclesiasticis, vestimẽtis, calicibus, & vtensilibus diuino vsui aptis, pro qualitate & conditione prouentuum dictarum commendarum & domorum; ad ipsarum quoque ecclesiarum & oratoriorum cultum & obsequium fratres Capellanos honestę vitæ, & si fratres Capellanos ordinis non reperirent tunc Capellanos honestos, tam sæculares quam regulares, quos habere potuerint, quousque copia fratrum Capellanorum adfuerit, deputent & eligant, qui deuote diuino officio vacent, & intendant. Super quo exequendo Priores & Castellanus empostæ tempus competens Commendatarijs, & fratribus assignent. Quod si facere recusauerint, contra facientes fructibus commendarum & domorum priuati existant, donec prædicta diligenter compleantur. Super tamen huiusmodi redditibus arcto victu, & vestitu ipsis reseruato. Quod si Priores, & Castellanus empostæ super his diligenter prouidere nõ curauerint, tunc ipsorum proprijs expensis ea exequi debeant; quia ex officio ipsis incumbit, super his diligenter vigilare.

DE

DE PENSIONE SEV SVBSIDIO *Curatis, Rectoribus, alijsq. Beneficiarijs præstando.*

F. IOANNES DE VALLETA.

QVoniam pleriq. Ecclesię nostri ordinis curam animarum habentes, aliæq. ecclesiæ & oratoria, in quibus diuinum officium celebrandum est, adeo exigui & tenui redditus sunt, vt sustinendis decenter pro locorum & personarum qualitatibus eorum Parochis, Curatis, seu Rectoribus, & Vicarijs perpetuis ac Beneficiarijs minime sufficiant, licitum erit Prioribus, Castellano empostæ, vna cum Capitulo prouinciali, quibus plenam damus in ijs rebus, sub pœnis sibi beneuisis, ordinandi & exequendi potestatem, vt diligenter perpensa & examinata etiam ex officio vel alicuius simplicis, & vicini beneficij ecclesiastici vnionem, vel alicuius honestæ pensionis siue portionis assignationem aut qua commodiori eis videbitur iuridica ratione tantum ipsis Curatis, Parochis, seu Rectoribus, & Vicarijs, siue Beneficiarijs constituere, vnde digne & honeste sustentari & onera earundem ecclesiarum & oratoriorum ipsis incumbentia supportare & sustinere valeant. XXVII.

DE PROBIS HOMINIBVS *Ecclesiæ.*

F. IACOBVS DE MILLY.

STatuimus, quod per Magistrum & Concilium ordinarium duo religiosi probatæ vitę, & experti probi homines eligantur, & ex omnibus linguis, diuersis tamen, deputentur: qui in comitiua Prioris ecclesiæ vel alicuius Capellani idonei, & probatæ sufficientiæ, quem ad hoc eius loco Prior deputabit summa cum diligentia, cura & sollicitudine videant, perquirant, scrutenturque si in ecclesia sancti Ioannis, ac capellis & oratorijs fiunt & complentur ea quæ ad cultum diuinum spectant, secundum maiorum instituta, tam spiritualia quam corporalia ipsius ecclesiæ & capellarum concernentia. Defectus quoque corrigant & reparent. Inuentarium etiam & registrum institutionum & fundationum capellarum, pariter prædiorum, possessionumq. earundem ac omnium ornamentorum, bonorum quoque mobilium & immobilium faciant & habeant; Quodquidem inuentarium finito officij termino, Magistro & Concilio ordinario præsentabunt; vt successoribus probis viris consignetur. De his quoque quę in officij exercitio compererint, quatuor Temporum assembleis fieri solitis in anno, & de omnibus defectibus Magistro & Concilio ordinario relationem facient, à quibus pro rerum exigentia prouideatur: termino vnius anni dicti fratres dictum officium exercebunt, vel plus si Magistro & Concilio expediens videbitur, & vt dicti probi homines liberius officio vacare possint, ad manus Magistri retenti censeantur, & excubijs exempti sint. XXVIII

QVOD OMNIA BONA DIVINO CVLTVI *deputata in spolijs fratrum reperta ad ecclesiam conuentus perueniant.*

F. IOANNES FERDINANDVS D'HEREDIA.

XXIX. STatuimus, vt omnia bona ad diuinum cultum deputata, vt calices, vasa argentea, aurea, seu deaurata, panni aurei, argentei, & sericei, & alia quæcumque huiusmodi in spolijs fratrum nostrorum reperta tam citra, quàm vltra mare decedentium perueniant ad ecclesiam nostri conuentus, nisi priuatis ecclesijs commendarum à Prioribus, Baiuliuis, vel Commendatarijs, constante eorum vita, adscripta & dedicata essent, quo casu in dictis ecclesijs remanere volumus, ac inuentarijs notari.

DE MVNERIBVS PER PRIORES *electos ecclesiæ offerendis.*

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XXX. STatuimus, quòd Priores, & Castellanus empostæ postquam electi & promoti fuerint, & fructus vnius anni Prioratus, & Castellaniæ empostæ perceperint, teneantur dare & offerre ecclesiæ conuentus nostri aliquod munus, quod non sit minoris æstimationis quam quinquaginta scutorum auri, quo tempore elapso, si intra alios sex menses illud in conuentum non miserint, & probis hominibus ecclesiæ tradiderint, censeantur debitores, ac si eam summam deberent communi nostro ærario.

F. IOANNES LEVESQVE DE LA CASSIERE.

XXXI. ADijcientes, vt Baiuliui capitulares, postquam electi vel promoti fuerint, & fructus vnius anni ex suis Baiuliuatibus prouenientes perceperint, teneantur sub eadem pœna qua Priores, dare & offerre ecclesiæ conuentus nostri aliquod munus, quod non sit minoris æstimationis quàm viginti quinque scutornm auri.

IDEM MAGISTER.

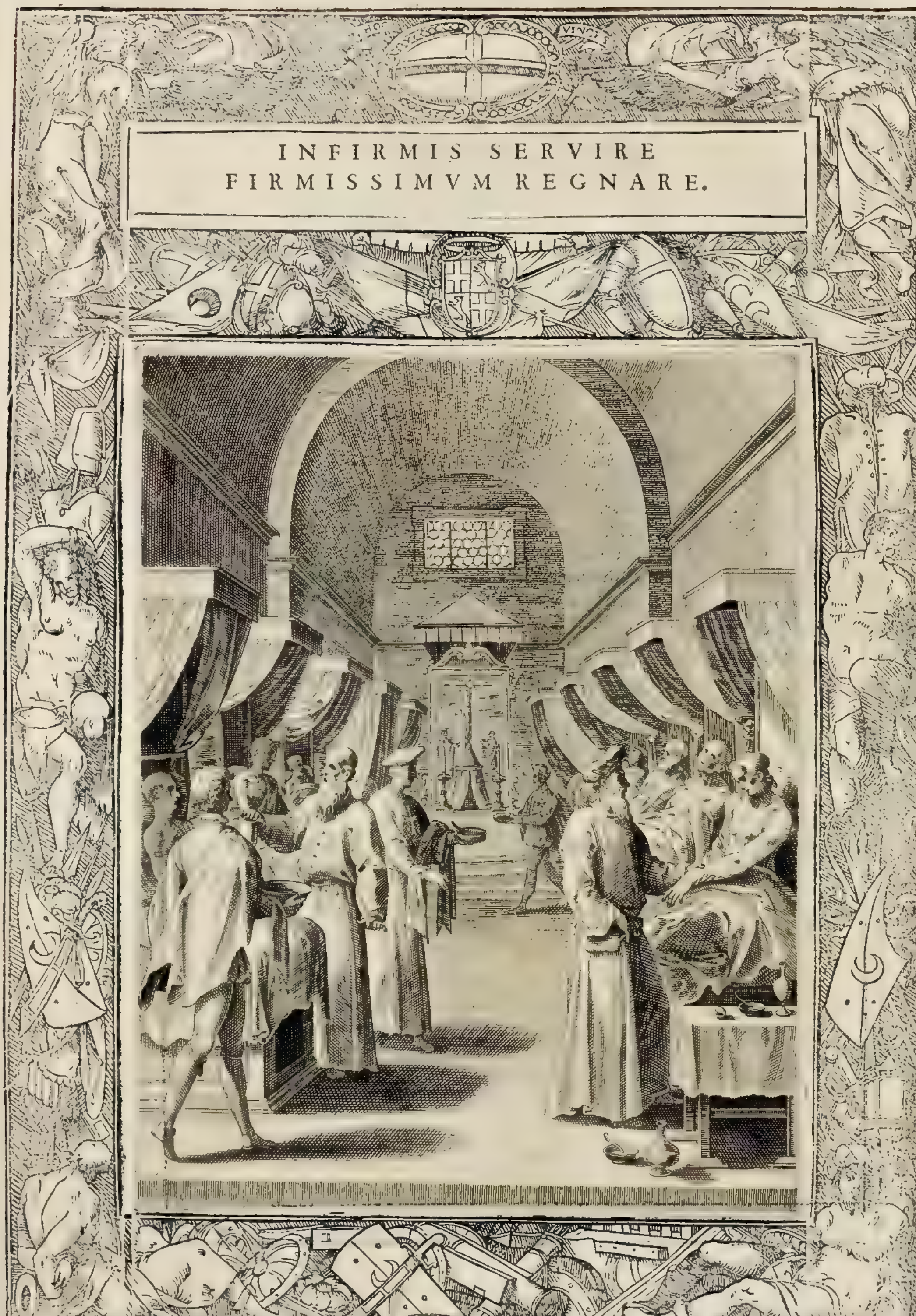
XXXII. STatuimus, vt Magistri, elapso quinquennio à die eorum electionis & promotionis ad Magisterium, nullis gratijs & præeminentijs Magistralibus in conferendis commendis de gratia vti possint, nisi ornamenta ecclesiastica, quæ ad pontificiam diuinorum officiorum celebrationem sufficiant, suis sumptibus ecclesiæ præsentauerint.

DIES QVIBVS FRATRES mantellum portare tenentur.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XXX. III.

SEquuntur dies, quibus fratres nostri chlamydem siue mantellum portare tenentur. In vigilia Natiuitatis Domini ad vesperas; eodem die Natiuitatis ad missam, & vesperas. Postero die Sancti Stephani ad missam, & vesperas. Sancti Ioannis sequente ad missam. Circuncisionis Domini ad missam. Epiphaniæ ad missam. Purificationis Beatæ Mariæ ad missam. Dominica in ramis palmarum ad missam. Diebus Iouis, Veneris, & Sabbati Sanctæ Hebdomadę ad omnia officia. Die sancto Pasche, & die postero ad missam, & vesperas. Ascensionis Domini ad missam. In vigilia Pentecostes ad vesperas, & in ipso die & postero admissam & vesperas. In die Sanctæ Trinitatis ad missam. In vigilia corporis Christi ad vesperas, & in die ad missam, & vesperas. In vigilia Sancti Ioannis Baptistæ ad vesperas, & in die ad missam, & vesperas. In festis Inuentionis, & exaltationis Sanctæ Crucis ad missam. In die assumptionis Beatæ Mariæ ad missam & vesperas. In die decollationis Sancti Ioannis Baptistæ ad missam. In die Natiuitatis Beatæ Mariæ ad missam. In festo omnium Sanctorum ad missam, & vesperas. In commemorationem mortuorum ad missam. Et quandocunque fratres ad sacram Eucharistiam accedunt. Item Capitulares in capitulis generalibus. Baiuliui conuentuales, aut eorum locatenentes. Priores, & Baiuliui capitulares in sgardijs, & assembleis. Sexdecim electores in electione Magistri. Qui contrafecerit pœnam quarantenę subeat.

INFIRMIS SERVIRE
FIRMISSIMVM REGNARE.

DE HOSPITALITATE
TITVLVS QVARTVS.

QVOD FRATRES HOſpitalitatem exerceant.

CONSVETVDO.

INTER cætera pietatis atque humanitatis officia, communi totius populi Chriſtiani cõſenſu, Hoſpitalitas præcipuum locum obtinet, vtpotè quæ alia omnia complectatur. Ea ſi à bonis omnibus magno ſtudio colenda eſt, quanto maiori ab ijs qui Hoſpitalariorum Militum appellatione & cognomento ſe notos eſſe volunt? Quapropter nihil potius nobis faciendum eſt, quàm quod in nomine proferimus, re & actis præſtemus. I.

DE PROBIS HOMINIBVS Infirmariæ.

F. IOANNES DE LASTICO.

VT Infirmariæ noſtræ ſtatus rectius & diligentius adminiſtretur, ſtatuimus, vt per Magiſtrum & Concilium quotannis eligantur duo probi homines ex diuerſis linguis, qui quolibet die, ſumma cura & ſtudio, vnà cum Infirmario ægrotos viſitent. Et ſi quid ad eorum curam deeſſe compererint, exacte reparent. Quibus ſingulis quoque menſibus, Infirmarius rationem impenſarũ, quæ in ipſa infirmaria fiunt, in ſcriptis reddere teneatur. Quod ſi facere omiſerint, is per quem ſteterit quominus id fiat, eo ipſo priuatus officio intelligatur. II.

QVALITER PROBI HOMINES, ET ſcriba Infirmariæ, & Commendatarius paruæ commendæ ſe gerere debent.

F. FABRITIVS DE CARRETO.

AD euitanda ſiniſtra, quæ facile committi poſſunt, ſtatuimus, quod probi homines infirmariæ poſtquam à Magiſtro & concilio ordinario fuerint electi, in eodem concilio ſolemne ſacramentum faciant de bene & fide- III.

liter

liter officium exercendo, ad refocillationem dominorum infirmorum, & quod distinctè notabũt omnes expensas, quę quolibet die fient, tã in apotheca quã in infirmaria, de quibus ęrarium nostrum satisfactionem facere tenetur. Et simile sacramentum faciet Scriba infirmariæ, postquam secundum antiquas consuetudines fuerit ab Hospitalario præsentatus Magistro, & concilio, & ab eisdem acceptatus; & pariformiter Commendatarius paruæ commendæ. Qui in vim dicti sacramenti nihil distribuet sine ordinatione medicorum, & scitu proborum hominum. Qui etiam de his notam facient. Si autem præter hunc ordinem aliquæ expensæ fiant, non admittantur.

F. IOANNES DE LASTICO.

IIII. Idem probi homines infirmariæ, diebus singulis, expensas quæ ibi fiunt, ad vesperam examinabunt, & in eis nomina sua subscribant. Aliter dictæ expensæ per procuratores nostri communis ærarij non admittantur.

QVOD FIAT INVENTARIUM utensilium infirmariæ.

IDEM MAGISTER.

V. Ancimus, vt probi homines, ac Hospitalarius diligenter, & cum vigilantia, anno quolibet legata, dona, ac vtensilia infirmariæ perquirant; recognoscant, ac videant. De omnibus quoq. vtensilibus, & bonis infirmarię, videlicet, vasis argẽteis, aureis, staneis, ęneis, quibusuis lectis, coopertorijs, linteaminibus, papillionibus, & cæteris aptis; & deputatis: De omnibus alijs quoq. bonis rebus, & vtensilibus, cuiusuis generis fuerint, seruitio capellæ Palatij, Camerarum, Coquine, & alijs officinis adscriptis Inuentarium authenticum in præsentia infirmarij, ac Prioris, & testium conficiant, signent, & bullent. Valorem quoque eorum, & æstimationem annotare debeant. Ipsa quoque bona & vtensilia aliquo charactere, signo vel bulla muniant, & sigillent; atque in loco tuto, mundo & idoneo conseruari iubeant. Præcipientes infirmario, sub pœna priuationis sui officij, ne quouis modo præsumat aliquid ex dictis bonis clàm, vel palàm, directè, vel indirectè extra ipsam infirmariã transportare, vel mutare, vel in alios vsus conuertere.

QVOD APOTHECA INFIRMARIÆ visitetur.

IDEM MAGISTER.

VI. NE per rerum medicinalium impuritatẽ Infirmi detrimentum corporale patiantur. Iubemus, quòd Apotheca Infirmariæ per Hospitalarium & probos viros, accersitis medicis, visitetur quoties ipsis Hospitalario, & probis viris videbitur. Medici quoque in præsentia eorum diligenter, cautè, & prudenter scrutentur, si Apotheca munita sit Aromatibus, & medicinis infirmis congruis & necessarijs, ne per Aromatarij culpam infirmorum cura omittatur atque parui pendatur.

F. IACO-

F. IACOBVS DE MILLY.

STatuimus, quod Infirmarius ac probi homines, omnia ſtatuta Hoſpitalitatem concernentia in membrana ſcribi faciant, quæ tabulæ affixa in ægrotantium palatio appendatur, vt omnibus pateat; & ſecundum eorum ſeriem infirmorum adminiſtrationi intendatur. VII.

DE BVLLA HOSPITALARII.

IDEM MAGISTER.

AD conſeruationem bonorum & ſupellectilium vſui ægrotorum dedicatorum, ſtatuimus, quod Hoſpitalarius, vel eius vicegerens bullam ferream teneat, qua bullentur coopertoria, paramenta, ornamenta, ac cætera ſupellectilia & bona mobilia, quæ bullari poſſunt, ne permutentur, transferantur, aut alienentur. Ipſa quidem bulla ponatur in ſacculo de corio, ſignato ſigillo Hoſpitalarij, vel eius Locumtenentis & proborum hominum, quam Infirmarius cuſtodiet. Bona vero & vtenſilia quæ vſui quotidiano applicata non erunt, aut neceſſaria, in aliquo loco, ſub clauibus infirmarij & proborum hominum reponantur. VIII.

QVOD DEPVTETVR CAPELLANVS *cum Priore infirmariæ.*

F. IOANNES DE LASTICO.

VOlumus, vt Hoſpitalarius deputet aliquem Capellanum ordinis noſtri, vitæ honeſtæ & probatæ, præſentatum prius Priori eccleſiæ, vt ab eo confirmetur. Qui in infirmaria quatuor miſſas qualibet hebdomada celebret. Prior vero tres, vt vno quoque die ægroti miſſam audiant, in qua pro ſalutæ animæ & corporis eorum preces fiant; quibus ſtipendium ſolitum aſſignetur. Iidem teneantur diligenter & accurate confeſſionem audire, ſanctum Eucha riſtiæ ſacramentum miniſtrare, mortuos ſepelire, & ea omnia exercere, quæ ad ſalutem animarum ægrotantium, & obſequia ſepulturæ defunctorum ſunt neceſſaria. IX.

DE EXEMPTIONE *Prioris infirmariæ.*

F. IACOBVS DE MILLY.

DEcet Priorem infirmariæ vigilantem in obſequijs infirmorum & aſſiduum eſſe, præſertim circa ea quæ ad animarum ſalutem ſpectant. Ideo iubemus, quod Prior infirmariæ diligenter inuigilet infirmorum ſaluti, Miſſarum celebrationi, ſacramentorum exhibitioni, & cæteris quæ ad eius officium ſpectant. Quod vt commodius fieri poſſit, ipſum à carauanarum onere liberamus, X.

atque famulum vnum retinendi auctoritatem concedimus ; pro cuius manutentione apodixia frumenti, ficut fratri militi concedatur, quam à communi æra rio accipiat.

DE MEDICIS INFIRMARIÆ.

F. IOANNES DE LASTICO.

XI. ACcersantur ad curam ægrotorum medici periti & experientes, qui in præsentia octo fratrum linguarũ & Infirmarij iurare teneantur, quod ægrotantium valetudini magna diligentia, & secũdum probatorum medicorum regulas & scripta intendent. Et saltem bis in die ægrotantes omnes visitare teneantur, & ea quæ ad eorum curam necessaria sunt, ordinare : idque nulla mora aut impedimento obstante, exequantur. Illi autem medicorum visitationi aderunt Infirmarius & scriba, qui in scriptis fideliter & sigillatim excipient id quod pro salute ægrotorum à medicis ordinatum fuerit. Medici ipsi stipendium ab ærario sument, & nihil ab ægrotis pro opera sua accipere aut exigere poterũt.

DE CHIRVRGIS.

IDEM MAGISTER.

XII. STatuimus etiam vt ad idem ministerium habeantur duo chirurgi, prudentes, discreti & artis suæ peritissimi. Qui prius à medicis infirmariæ examinati & approbati sint, alias non admittantur.

QVOD INFIRMARIVS qualibet nocte ægrotos visitet.

IDEM MAGISTER.

XIII. DEcet infirmarium circa ægrotorum curam uigilantem esse, ne per incuriã sinistrum aliquod ipsis contingat. Iubemus igitur, ut qualibet nocte infirmarius, fido comitatus famulo, hora completorij & auroręę, ægrotos prudenter & discrete uisitet, alloquatur, hortetur, corroboret, & pręsidio adsit. Probi quoque homines die sequenti cum aderunt perscrutentur, si idem infirmarius visitationem compleuerit : in quo si defecerit, eum obiurgent & reprehendant, & ad faciendum compellant. Qui si renuerit in eius defectum prouideant. Alimenta autem corpori humano quanto puriora & meliora sunt, tanto magis nutrimento prosunt. Idcirco infirmario mandamus, vt de bonis & præstantioribus nutrimentis, pullis gallinaceis, pane & vino prouideat ; in quo Hospitalarius & probi homines diligenter curam adhibeant, vt de eis ægrotis subueniatur.

Quod

QVOD ÆGROTI IN INFIRMARIA modeste se gerere debeant.

IDEM MAGISTER.

INsolentiam & immodestiam nonnullorum reprimere volentes, statuimus, quod ægroti fratres & sæculares, in infirmaria modeste, temperanter, & honeste se gerant & conuersentur: Nec liceat aut permittatur alicui quidpiam petere aut obtinere, nisi tantum illud quod & quale à medicis pro eius remedijs ordinatum fuerit. Quod si audacia fretus importune petierit, nihilominus ei subministrari prohibemus. Ipsi etiam valetudinarij ibidem silentio & honesto exercitio vtantur: nec aleis, scacchis, aut historiarum vel cronicarum lectioni intendant, seu quidpiam exerceant, quod in perturbationem vel molestiam ægrotorum vergat. Qui contra fecerit, priuetur ministratione necessariorũ in infirmaria; ab ægrotorum quoque comitiua reijciatur, suo arbitrio vitam ducens. Non enim medicina & medici auxilio dignus est qui medicinæ dogmata paruipendit. Hanc quoque regulam Infirmarius obseruari faciet: in quo si negligens fuerit, officio priuetur. Si quis autem frater ex ægrotis, postquam à medicis licentiatus fuerit, mensa infirmarij pro termino decem dierum aut minori frui voluerit, id agendi licentiam damus: Infirmario quoque de mensa ærarium satisfaciet. XIIII.

F. ALPHONSVS DE PORTVGALLIA.

FRatres infirmitatis initio toto triduo possunt stare in cameris suis, & eis administrari debent necessaria, ac si essent in infirmaria. Eo autem termino elapso, tenentur adire infirmariam, alias denegatur necessariarum rerum ministratio Religionis impensis. XV.

QVOD FRATRES IN INGRESSV infirmariæ confiteantur, & despropriamentum faciant.

F. IOANNES DE LASTICO.

STatuimus, quod omnes fratres qui ad infirmariam nostram ægroti accedunt, vt illic curentur in ipso infirmariæ ingressu, & antequam prætereant horæ XXIIII. confiteri, & Eucharistiæ sanctum sacramentum sumere teneantur. Deinde despropriamentum, idest, rerum suarum declarationẽ conficere: cui sigillo Prioris infirmariæ corroboratæ plena fides adhibeatur. Si vero id facere recusauerint, elapso dicto horarum spatio, ab infirmaria eijciantur, nec eis necessaria ministrentur. Præcipientes, vt infirmarius habere teneatur ad ministerium dictæ infirmariæ famulos bonæ famæ & diligentes, ac sufficienti numero ad obsequium ægrotantium tantum, ac duas mulieres honestas pro expositis infantibus nutriendis: qui omnes Christiani existant. XVI.

F. CLAVDIUS DE LA SENGLE.

XVII. OMnia desproprìamenta fratrum nostrorum, tam in conuentu, quam extra decedentium, in camera nostri communis ærarij registrentur.

DE TESTAMENTO CONFICIENDO *per sæculares ægrotos in infirmaria.*

F. IACOBVS DE MILLY.

XVIII. SAncimus, vt quotiescunque sæculares ægrotantes in infirmariam introducti fuerint, confiteri teneantur, Eucharistiamq. suscipiant;& demum eos infirmarius, Prior, & probi homines moneant & hortentur, vt testamentum conficiant. Quod quidem testamentum per Priorem vel scribam infirmariæ, præsente Priore, vel alio presbytero Prioris loco, duobus vel tribus adhibitis testibus conficiatur. Nec illud sub pœnis iuris canonici rescindatur. Ipse quoque Prior & scriba dictum testamentum, auctoritatem, & facultatem conficiendi admissis testibus ad minus duobus, tamquam si Notarij publici essent, habeant. Taleq. testamentum in aliquo libro redigatur ad futuram memoriam, ac pro conseruatione iuris & iustitiæ vniuscuiusque in bonis defunctorum. Si vero sæculares infirmi testamentum condere recusarent, vel non possent: tunc infirmarius & probi homines per Priorem vel scribam, inuentarium de bonis eorum fieri coram testibus iubeant, vt infirmis ad pristinam salutem reductis, dentur & restituantur, vel vt eis defunctis, de bonis ipsorum constet, ad eorum quorum interest, iurium conseruationem. Ipsa quoque bona inuentariata in loco tuto sub clauibus infirmarij & proborum hominum recludantur.

F. CLAVDIVS DELA SENGLE.

XIX. SVpremam autem sæcularium in infirmaria decedentium voluntatem, ipsi probi homines faciant fideliter exequi.

QVOMODO FRATRES *defuncti sepeliantur.*

F. NICOLAVS LORGVE.

XX. LAudabile censeri debet, vt quo habitu fratres nostri in ingressu Religionis, & in vita fuerint redimiti, eodem in sepultura & funeris pompa ornentur. Igitur sancimus, vt omnes fratres Hospitalis, cum è vita decesserint, mantellis ad rostra, idest, cum punctis & cruce alba sepeliantur.

QVOD

QVOD CORPORA DEFVNCTORVM *secularium honeste sepeliantur.*

F. IOANNES DE LASTICO.

STatuimus, quod corpora personarum secularium in infirmaria nostra decedentium decenter, & honeste ad sepulturam efferantur; præcedentibus capellanis pro anima defuncti precantibus; Fiant autem quatuor vestes nigri coloris, quibus hi qui funus deferunt induantur; quas ad id opus seruari, & supradicta exequi infirmarius faciet. XXI.

QVOD NVLLVS PVLLATVS *funera fratrum comitetur.*

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

COrpora fratrum nostrorum honestissime etiam sepeliri volumus: verum prohibemus ne post hac vllus omnino, siue sit frater, siue secularis pullatus, id est veste lugubri indutus, funera ipsorum fratrum comitetur neque etiam ipsius Magistri: vbicunque mortem obierit. XXII.

DE APERIENDIS *capsis defunctorum.*

F. IACOBVS DE MILLY.

NE per incuriam bona defunctorum deperdantur. Iubemus districtius, ne cuiquam liceat capsas defunctorum in infirmaria aperire, aut bona recognoscere, nisi præsente Hospitalario, infirmario, ac duobus probis hominibus. Adijcientes quod supellectilia vsui infirmorum apta, & congrua in eis inuenta non debeant cuipiam exercitio deputari: nisi infirmorum vsui duntaxat. XXIII.

DE FLORENIS QVADRINGENTIS *à Villaguto infirmariæ legatis.*

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

COngruum est testatorum deuotionem sequi. Non liceat igitur alicui fratrum nostrorum quacunque auctoritate fungenti de illa florenorum summa infirmariæ per fratrem Ioannem de Villaguto Castellanũ empostę legata, & postea aucta, & quæ augebitur disponere, nisi magno conseruatori nostri conuentus cui hanc facultatem concedimus de eisdem pecunijs disponendi ad vsum infirmorum secundum dicti testatoris voluntatem, & ordinationem. XXIIII.

DE IMMVNITATE INFIRMARIÆ.

F. FABRITIVS DE CARETTO.

XXV. SAncimus, quod ſi delinquens aliquis confugerit ad Aſylum, & immunitatem infirmariæ, & ſit dubium an illi ſit profutura, an non: tunc ad inſtantiam Caſtellani, & Iudicis: Hoſpitalarius, aut eius locumtenens iubeat delinquentem in ipſa infirmaria ſecure cuſtodiri, donec ſuper eo cognitum fuerit. Quod ſi immunitas valida iudicetur, cum primo nauigio ab hac inſula, & omni noſtra ditione emittatur, prout antiquitus fuit obſeruatum.

QVIBVS CASIBVS INFIRMARIÆ *immunitas non prodeſt.*

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XXVI. HI ſunt caſus, in quibus infirmariæ immunitas nemini proderit. Latronibus, aut nocturnis agrorum depopulatoribus, incendiarijs, ſodomitis, conſpiratoribus, furibus. His quoque qui ex inſidijs, aut de induſtria, & deliberato, vel proditione, venenouè hominem occiderint: nec fratrum domeſticis, nec percuſſoribus ipſorum fratrum, vel iudicum noſtrorum, & aliorum iuſtitiæ miniſtrorũ, nec ijs qui ære alieno obſtricti ſunt. Nec ijs qui in ipſa infirmaria, aut ſpe immunitatis eiuſdem delictum comiſerint, nec falſis teſtibus, aut notarijs, ſacrilegis, graſſatoribus.

IDEM MAGISTER.

XXVII. STatuimus, quod eleemoſynæ in commendis noſtris dari ſolitæ continuentur.

ERGA AMICOS ET CONTRA INIMICOS DEI.

DE COMMVNI AERARIO
TITVLVS QVINTVS.

DE ONERIBVS COMMVNIS ærarij, & legibus super id condendis.

CONSVETVDO.

CVM bona & facultates quæ ordo noster possidet, piorum hominum liberalitate collata sint ad sustinendas hospitalitatis impensas, & propulsandos Christiani nominis hostes: Certum est fratres nostros proprij in eis aut priuati iuris nihil habere: sed eorum verum dominium ac proprietatem, & ius omne ad solum ipsum ordinem nostrum spectare. Verum cum in communi recte administrari non possent propter locorum distantiam, & diffidentiam nationum, maiores nostri ea viritim fratribus per partes regenda commendarunt, (vnde nomen commendarum sumpserunt) impositis annuis pensionibus, quæ augerentur & minuerentur, prout & rei & tempori, hoc est necessitati conuenire visum est. Etenim vt minimum quinta, sæpe quarta fructuum pars penditur, & in commune ærarium inferri iubetur, nonnumquam etiam dimidia, vel omnes etiã fructus si ita à Capitulo generali fuerit statutum, penes quod, vnum imponendarum & assignandarum pensionum & collationum huiusmodi, quas responsiones & impositiones vocamus, ius est. Id autem quid à quoque sit pendendum & soluendum decernit, & publice declarat: Decretum & declarationem suam Prioribus, Castellano empostæ, & Capitulis prouincialibus per literas suas significat, mandatque vt pensiones à se impositas exigi & persolui ab administratoribus procurent. I.

QVOD OMNES TENEANTVR AD solutionem iurium communis ærarij.

F. PETRVS DAVBVSSON.

STatuimus, quòd omnes priores, Castellanus empostæ, Baiuliui, Commendatarij, & fratres tam exempti, quam non exempti ratione Prioratuum, Castellaniæ empostæ, Baiuliuatuum, Commendarum, domorũ, II.

& aliarum administrationum nostrarum quarumcunque, non obstante quacunque clausula gratia aut exemptione (quæ iuribus nostri communis ærarij deroga re & præiudicare non volumus) omni exclusa mora, excusatione, appellatione, oppositione, & impedimento, tam ratione bellorum seu deuastationum, quàm alias realiter & cum effectu anno quolibet in Capitulo prouinciali; & si fortasse in aliquo loco Capitulum prouinciale nõ celebretur, in natiuitate sancti Ioannis Baptistę soluere iura communis ærarij pro tempore instituenda & imponẽda, & debiti reliquum seu arreragia, & alia quæcunque debita nostro communi ærario teneantur & debeant, seu receptoribus & procuratoribus eiusdem pro tempore instituendis, in pecunia numerata.

QVOD JVRA COMMVNIS ÆRARII INtegre soluantur non obstante quouis casu vel impedimento.

IDEM MAGISTER.

III. QVod si aliqui ex dictis Prioratibus, Castellania empostæ, Baiuliuatibus, Commendis, aut administrationibus nostris, propter bella, inuasiones seu exactiones principum, seu aeris intemperiem, aut aliquo quouis fortuito aut inopinato casu, ad ruinam, vastationem etiam totalem destructionem, quod Deus prohibeat, redacti sint: nihilominus portio iurium ærarij imposita, & pro tempore imponenda liquide, pure & simpliciter, tamquam immunis & libera huiusmodi iacturis ac Principum exactionibus ad ęrarium, omni oppositione & mora reiecta perueniat, ac iactura, damnum & exactio sit & esse intelligatur in damno Priorum, Baiuliuorum, Commendatariorum, & aliorum administratorum: etiamsi clades tanta esset, quod id, quod superesset ex fructibus ad portionẽ iurium soluendam non sufficiat. Administratores enim cauere & prouidere pro futuris necessitatibus tenentur.

MVTATIO SVPPVTATIONIS annorum mortuarij & vacantis.

F. IOANNES DE VALLETA.

IIII. COnsuetum & hactenus obseruatum fuit, vt per mortem Priorum, Baiuliuorum, Commendatariorum, & aliorum bonorum nostrorum administratorum commune nostrum ærarium vltra alia, mortuarij & vacantis iura percipiat, hac declaratione, vt appellatione mortuarij fructus intelligantur à die obitus Commendatarij, vsque ad proximum festum natiuitatis sancti Ioannis Baptistæ; & vacantis ab eo die ad aliud idem festum proxime futurum; sed quia ex hac supputatione variæ lites in conuentu nostro ortæ fuerunt, id commutandum esse duximus, vt appellatione mortuarij deinceps, non vt antiquitus, sed à die obitus Prioris, Baiuliui, Commendatarij, & administratoris vsque ad festum diuorum Philippi & Iacobi, quibus prima dies Maij dicata est, fructus & redditus qui colliguntur Prioratuum, Baiuliuatuum, Commendarum, & aliarum administrationum intelligendi sunt, & pro vacante ab eodem die, vsque ad aliud festum sanctorum eorundem proxime futurum anno peracto, quos nostro

commu-

communi ærario ſolui mandamus : Nihil per hoc derogantes conſuetudini & ſtatutis noſtris, quibus cautum eſt, vt ſolutio iurium communis ærarij, & aliorum debitorum in Capitulo prouinciali, aut eo non indicto vel celebrato, in feſto Natiuitatis ſancti Ioannis Baptiſtæ fiat : ſed ea in ſuo robore & vigore permanere volentes.

DE IVRIBVS COMMVNI ÆRARIO *ſoluendis per eos qui commendam per reſignationem obtinebunt.*

F. PETRVS DAVBVSSON.

PRæterea ſtatuimus, quod ex omnibus Prioratibus, Caſtellania empoſtæ, Baiuliuatibus, Commendis; & adminiſtrationibus, quæ per ceſſionem & reſignationem ad manus alterius adminiſtratoris peruenerint, fructus & redditus duorum annorum integrorum ærarius ipſum percipiet. Quos nouus adminiſtrator ſoluere tenebitur, vel ſi vtilius videbitur, Receptor dictos fructus ipſe colligere aut alteri locare debebit, exceptis his quæ ratione melioramenti capiendi vel permutationis ſecundum formam ſtatutorum noſtrorum factæ dimittuntur. V.

QVOD NOVI ADMINISTRATORES *commendæ reſignatæ ad ſolutionem debitorum reſignantis teneantur quibus erat obnoxius tempore reſignationis.*

IDEM MAGISTER.

INſuper tenebuntur dicti Priores, Caſtellanus empoſtæ, Baiuliui, Commendatarij, & noui adminiſtratores ſic per reſignationem conſtituti ſoluere omnia debita, quibus reſignantes tempore reſignationis obnoxij erant. Id etiam excipientes, vt qui contra ſtatuta & conſuetudines ordinis noſtri prouiſi fuerint ius ad Prioratus, Caſtellaniam empoſtæ, Baiuliuatus, commendas & nouam adminiſtrationem non acquirant. VI.

DE ONERIBVS SOLVENDIS *per poſſeſſores membrorum.*

IDEM MAGISTER.

STatuimus, quod omnes noſtri ordinis fratres membra aut prædia Prioratuum, Caſtellaniæ empoſtæ, Baiuliuatuum, commendarum & adminiſtrationum poſſidentes, iura communis ærarij impoſita & imponenda pro rata portione, valoris dictorum membrorum vel prædiorum ſoluere teneantur. Quod ſic declaramus, videlicet, quod quando dimidia, tertia vel quarta pars fructuum impoſita fuerit ſuper bonis huiuſmodi, poſſidentes membra ſoluent ſimiliter tertiam, quartam, vel dimidiam partem fructuum pro rata portione veri valoris, prẹter penſionem Priori vel commendatario pro recognitione reſeruatã. VII.

F. IOAN-

F. IOANNES DE VALLETA.

VIII. ET si ordinis nostri fratres qui membra Prioratuum, Baiuliuatuum, aut Commendarum habent, eam quæ ipsos contingit ratam partem pro responsionibus & impositionibus tempore præfixo & constituto non soluerint, non obstante solutione facta pro eisdem per Priores, Baiuliuos, & Commendatarios, Receptoribus nostris, (quibus optio datur à quouis illorum eam portionem exigendi) habeantur & censeantur debitores communis ærarij, & incapaces ad consequendum officia aut bona ordinis nostri donec dictis Prioribus, Baiuliuis, & Commendatarijs integre satisfecerint. Qui facta prius ad hoc legitima requisitione, auctoritatē habeant capiendi tot fructus vel de dictis membris vel à conductoribus præfatorum membrorum, si forte antea locata fuerint, vsque ad integram solutionem. Et si repugnantia siue retinentia in huiusmodi exactione à dictis possessoribus membrorum fieri contigerit, eo ipso absque alia sententia & declaratione dicta membra sint & intelligantur incorporata, & vnita commendis à quibus dependent, inuocato, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis, ad prædictam exactionem: Concedentes auctoritatem & facultatem, Prioribus, Castellano empostæ, Baiuliuis & Commendatarijs, vt possint quemlibet ordinis nostri fratrem requirere ad executionem præsentis statuti, ita tamen quod soluant fratri requisito dictas congruas & competentes partes quas renitentes membrorum possessores soluere tenebuntur.

DE MORTVARIO ET VACANTE *soluendo per possidentes membra.*

F. PETRVS DAVBVSSON.

IX. STatuimus, quod decedentibus Prioribus, Castellano empostæ, Baiuliuis & Commendatarijs quandocunque & quotiescunque id acciderit, membra dependentia à Prioratibus, Castellania empostæ, Baiuliuatibus, & Commendis, & illi qui ea possident, teneantur soluere iura mortuariorū & vacantium quemadmodum administrationes à quibus dependent: Decernentes, quòd in literis & bullis administrationum membrorum debeant expresse reseruari iura communis ærarij, mortuarij, & vacantis: Quæ etiam si non reseruata essent intelliguntur implicite reseruata, & ad id obligantur.

QVALITER SOLVTIO MORTVARII *& vacantis fieri debeat per possidentes membra tempore vacationis.*

F. IOANNES DE HOMEDES.

X. SAncimus, quod si frater teneat membrum commendæ cuius administratio vacet, habeat etiam aliam commendam cuius fructus percipiat eo casu teneatur soluere integros fructus membri dependentis à commenda vacante, non secundum communem æstimationem ordinis nostri, sed secun-

dum

dum verum valorem pro tempore mortuarii,& vacãtis, hoc est, quanti ipsa mem bra tempore mortuarij, & vacantis arrendari locariue possint. Si autem tenens membrum commendam non habuerit; retenta sibi pro alimentis tertia parte fructuum membri, reliquas duas ad verum valorem communi ęrario soluere teneatur.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

STatuimus vt idem ius in pensionibus obseruetur. XI.

F. IOANNES DE VALLETA.

DEclarantes, vt qui non commendam sed membra, vel pensiones duas, aut plures habuerit, fructus membri vel pensionis commendæ vacantis eo tẽpore similiter integrè ad commune ærarium perueniant, nisi membra ipsa, aut pensiones ex vna eademq. commenda sint, vel ex pluribus ab eo tempore vacantibus, nam tunc tertia pars dictorum membrorum, vel pensionum fratri debebitur. Reliquum verò commune ærarium percipiet, diuisione & supputatione fructuum membrorum, seu pensionum huiusmodi secundum ratam mensium, non autem fructuum acquisitorum proportionabiliter facta, ratione veri valoris, seu precij semper habita eius quo huiusmodi membra eo tempore locari solent. XII.

IN VILLIS, GRANGIIS, & domibus mortuarium & vacans sit.

F. IOANNES LEVESQVE DE LA CASSIERE.

STatuimus, & declaramus, in villis grangijs & domibus à commendis dependentibus esse mortuarium & vacans. XIII.

FRVCTVS COMMENDÆ CVIVS nullus frater capax est ęrario applicentur.

F. PHILIPPVS DE VILLERS LISLEADAM.

SI quod accidere nonnunquam solet, vacante administratione alicuius commendę, aliqua tamẽ ratione in lingua seu Prioratu fratres nulli sint illius capaces, disponimus, vt huius redditus communi nostro ærario vendicentur ad eum vsque diem quo idoneus aliquis extiterit ad eam obtinendam, Atque cum primo mortuarij & vacantis tempore cedere seu currere incipiant. XIIII.

DE IVRE PASSAGIIS soluendi per fratres.

F. HVGO DE LOVBENX VERDALA.

STatuimus, quod quicunque ordinem nostrum deinceps profiteri volet: si in gradum militum recipi cupiat, soluet pro suo traiectu, quod passagiũ dicimus, nostro cõi ęrario, aut ab eo deputatis, antequã ad professionem XV.

admit-

admittatur ſcuta auri in auro ducenta vel eorum valorem: ſi in ſeruientem armorum ſcuta centum quinquaginta ſimilia in numerata pecunia, quod ſi non ſol uerit antianitate non gaudeat. Nam antianitatem numerari volumus à die quo paſſagij ſui ſolutionem integre fecerit; & qui eum ad profeſſionem admiſerit nõ viſa ſolutione paſſagij de ſuo ſoluere teneatur, non obſtante quacunque licentia ad id conceſſa. Nemini tamen poſtquam paſſagium ſoluerit, ſuper antianitate lis moueri poſſit. Non proderit autem cuiquam ſi cœpta iam lite ſoluat.

F. IOANNES LEVESQVE DE LA CASSIERE.

XVI. DEclaramus, quod qui auctoritate ſummorum Pontificum ordinem noſtrũ profeſſi fuerint, ad ſolutionem paſſagij ſicut cæteri fratres teneantur.

IDEM MAGISTER.

XVII. QVicunque autem in confratrem ſeu donatum ordinis noſtri, cum delatione crucis, iuxta diſpoſitionẽ ſtatuti xxxvj. de recept. fratrum, recipietur, pro eius paſſagio ſummam ſcutorum quinquaginta auri, eidem ærario ſoluere teneatur, aliter pro recepto non habeatur.

QVOD BVLLÆ ANTIANITATVM NON *ſint in præiudicium communis ærarij Magiſtri & Priorum.*

F. PETRVS DAVBVSSON.

XVIII. STatuimus, quod antianitates ſiue expectatiuæ, quæ dantur de commendis in futurum, ſuadente aliqua iuſta ratione, non intelligantur in præiudicium noſtri communis ærarij iurium, ſpoliorum, mortuariorum, vacantium, & aliorum iurium ipſius impoſitorum & imponendorum, nec diſpoſitionum præheminentiæ Magiſtralis aut Prioralis nec camerarum Magiſtralium: quas ſaluas & illæſas ſemper eſſe decernimus.

QVO TEMPORE IVRA COMMVNIS *ærarij ſolui debeant, & de pœna non ſoluentium.*

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XIX. QVia plerique ordinis noſtri fratres adminiſtrationem Prioratuum, Baiuliuatuum, Commendarum, membrorum, & aliorum bonorum habentes, & alij quicunque poſſeſſores negligenter vel potius contumaciter ſe gerunt in ſoluendis communis noſtri ærarij iuribus, ſtatuimus, vt qui reſponſiones & impoſitiones tam ordinarias quam extraordinarias, mortuaria & vacantia, arreragia, & alia quæcunque iura & debita noſtri commnnis ærarij in capitulo prouinciali, aut ſi id non celebretur in feſto ſancti Ioannis Baptiſtæ non ſoluerint, quod illico Prioratus, Caſtellania empoſtę, commendæ, membra, & adminiſtrationes ſint, & eſſe cenſeantur incorporata communi noſtro ærario, & tan-

diu a nostris receptoribus,seu alijs ad id deputatis retineantur,& administrentur, eorumque fructus & prouentus colligantur,& percipiantur,aut alijs per ipsos receptores locentur, donec de ipsis, & de impensis super eo factis communi ærario integre satisfactum fuerit. Quod si fratres nostri aut alij Prioratuũ, Castellaniæ empostæ, Baiuliuatuum, commendarum, membrorum, ac bonorum aliorum possessores, aut quiuis alius eorum nomine pertinaciter dictis receptoribus, aut alijs ad id deputatis resistendum, refragandumq. duxerint, quominus fructus dictorum Prioratuum, Castellaniæ empostæ, Baiuliuatuum, commendarum, membrorum, & aliorum bonorum percipiant, eosue locent, & arrendent: Tunc eo ipso, absque alia monitione, citatione, processu, sententia, seu alia declaratione ipsis Prioratibus, Castellania empostæ, Baiuliuatibus, commendis, membris, & alijs bonis, illorumq. possessione priuati existant, etiam si essent minores quatuordecim annis, & sine curatoribus (si qui fuerint) de quibus non habebitur ratio, de qua quidem resistentia & repugnantia verbis aut literis receptoris fides habebitur. Præcipientes Prioribus, & Castellano empostæ, vt hoc statutum faciant in suis Prioratibus, & Castellania empostæ plenè & exacte exequi, & obseruari. Quod si neglexerint, sint & intelligantur priuati prerogatiua retentionis quintæ cameræ, & gratiosæ dispositionis commendæ ad eorum præheminentiam pertinentis: itaquod prouisiones de illa factæ irritæ sint.

CONTRA DEBITORES
communis ærarij.

F. IOANNES DE VALLETA.

XX.

CVm parum sit leges condere nisi debita subsequatur executio earum pręsertim quæ recuperandis iuribus nostri communis erarij modum adhibent & pręscribunt. Statuimus, vt supra scriptum statutũ adamussim sineq. alia exceptione obseruetur. Adijcientes, vt qui iura & debita ipsius publici ærarij in Capitulo prouinciali, vel eo non celebrato, in festo Natiuitatis Sancti Ioannis Baptistæ in manibus receptorum integre non exoluerint, nisi intra triginta dies ab vltimo die capituli peracti, aut ab eodem festo, per se, vel suum legitimum procuratorem eius nomine ipsos Receptores sponte, & non coacte adierint, tametsi super id minime requisiti, & interpellati à Receptoribus fuerint, Prioratusq. Castellaniam empostæ, Baiuliuatus, seu commendas, aliaq. bona quæ possident in manibus eorumdem receptorum pro debitis ipsis, libere, legitime, & per scripturam authenticam tradiderint, & consignauerint, ipso facto, absque alia citatione, aut monitione, quia terminus in eodem capitulo per capitulum generale assignatus, pro eodem ærario interpellat, authentice & legitime ad conuentum citati intelligantur, vt nisi in termino nouem mensium post ipsius capituli seu festi celebrationem, seu ipsorum triginta dierum lapsum, præsentes, ac personaliter in conuentu adfuerint, tum, ipso iure, sine alia hominis sententia, aut declaratione, huiusmodi prioratibus, castellania empostæ, Baiuliuatibus, commendis, & bonis priuati intelligantur, ac libere ad eorum smutitionem, & prouisionẽ procedi poterit, & interim licitum sit Receptoribus non solum Prioratus, Baiuliuatus, commendas, & bona super quibus debita ipsa fuerint cõtracta, sed alia omnia quæ debitor possidet, etiã a dictis debitis libera, vsque ad integram satisfactionem ad manus suas eiusdemque communis ærarij,

capere, tenere, & gubernare, ac secundum formam allegati statuti procedere, cui nullo pacto derogare, sed maiorem vim adijcere intendimus. Mandantes receptoribus sub pœna duplicis solutionis ipsius debiti, vt de negligentia, & incuria huiusmodi debitorum statim Magistrum, & conuentum certiores faciant.

DE EODEM.

F. IOANNES LEVESQVE DE LA CASSIERE.

XXI. QVoniam pleriq. ordini nostri fratres communis ærarij debitores, non obstantibus pluribus statutis, stabilimentis, & ordinationibus capitularibus contra eos clamantibus, spreto Dei timore, Religionis zelo, & pœnis grauissimis in eisdem contentis, contumaces in iuribus nostri communis ærarij soluendis reperiũtur, Statuimus, ne de cętero ad capitulum generale, Sgardium, concilium ordinarium, completum, electionem Magistri, cameram computorum, congregationes linguarum, collectarum, & assemblearum admittantur.

DE DEBITORIBVS CONDEMNATIS *per cameram computorum.*

IDEM MAGISTER.

XXII. STatuimus, vt qui bona ordinis nostri administrauerint, tam in conuentu, quam extra, & in eorum ratione reddenda per cameram computorum ad soluendum communi ærario quamlibet pecuniarum summã pro quacunque causa condemnati fuerint, quamuis ad nos nostrũmq. concilium appellauerint, minime debere audiri in ipsis appellationibus, nisi prius iudicatum soluerint.

QVOD CONDVCTORES *commendarum debitoribus ærarij non soluant.*

F. PETRVS DAVBVSSON.

XXIII. VOlentes in executione contra male soluentes facienda acrius prouidere, Statuimus, quòd sub pœna priuationis cõmendarum fratres, & vassalli sub pœna violati iuramenti fidelitatis, vt conductores siue arrendatores huiusmodi commendarum, & bonorum nullo pacto respondeant de fructibus, & redditibus, commendatarijs priuatis. Quod si fecerint, huiusmodi pęnam incurrant, & nihilominus quod per eos exolutum fuerit, non admittatur in computo eorum: quinimo iterum exoluere teneantur. Volumus etiam, quod Priores, Receptores, & Procuratores huiusmodi statuta super male soluentibus edita in quolibet capitulo prouinciali publicari faciant, & nihilominus contrafaciendo in suo robore permaneant.

DE DEBITORIBVS *communis ærarij.*

F. BAPTISTA DE VRSINIS.

STatuimus, quod nullus frater ordinis noſtri cuiuſcunque fuerit conditionis qui debitor noſtri communis ærarij fuerit, dignitates, commendas, officia, & beneficia ordinis noſtri nullo pacto conſequi poſſit, quouſque debita ſua eidem ærario perſoluerit. XXIIII.

F. IOANNES DE VALLETA.

NEc membra, aut penſiones, etiam ex gratia magiſtrali, linguæ, Priorum, Baiuliuorum, commendatariorum vel alterius cuiuſcunque, nec etiam alteri conferre. XXV.

QVI DEBITORES ÆRARII TEMPORE ſmutitionis fuerint dignitates & commendas conſequi non poſſunt.

F. IOANNES DE HOMEDES.

SAncimus, quod frater qui tempore ſmutitionis dignitatum ſeu commendarum in lingua faciendæ communis noſtri ærarij iurium debitor fuerit, nihilo ei ſuffragante, quod ante in manibus eiuſdem ærarij pro ſoluendis debitis ſuas commendas poſuerit, vel poſt ipſam ſmutitionem communi ærario ſatisfecerit, dictas dignitates ſeu commendas vacantes conſequi non poſſit, immo ad eas conſequendas penitus inhabilis & incapax cenſeatur. XXVI.

QVIBVS COMMITTI DEBENT COMmendæ ablatæ male ſoluentibus.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

STatuimus, quod Prioratus, Caſtellenia empoſtæ, & commendæ ablatæ à male ſoluentibus, per Magiſtrum & conuentum cõmittantur fratribus, qui priuatorum debita ſoluere communi ærario voluerint, ſeruato ordine & ſtilo noſtræ Religionis, præferendo omnibus alijs eos fratres qui nondum cabimentum ſunt aſſecuti ſecundum gradum, & turnum antianitatis, ſi eas pro cabimento acceptare voluerint, ſoluendo ea quæ priuatus ærario noſtro debet. Si autem talis frater nullus reperiatur tunc indifferenter tam commendatarijs quã fratribus conuentualibus ſeruato ordine antianitatis, de gratia committi poterunt, ſaluis iuribus communis ærarij, & ſi forte non reperiatur qui debita priuati velit ſoluere, remaneant in manibus communis noſtri ærarij, donec integre ſatisfactum fuerit. XXVII.

QVOD IN PRIVATIONE FRATRVM *sit mortuarium & vacans in commendis.*

F. IOANNES LEVESQVE DELA CASSIERE.

XXVIII. STatuimus in priuatione habitus Priorum, Castellani empostæ, Baiuliuorum, & commendatariorum esse in Prioratibus, Castellania empostę, Baiuliuatibus, & commendis mortuarium & vacans quocunque ex crimine aut delicto fuerint priuati, declarantes ipsum mortuarium & vacans cadere in commodum & vtilitatem communis ærarij.

DE COMMENDIS DEBITORIBVS PER *priuationem habitus ablatis.*

IDEM MAGISTER.

XXIX. STatuimus, vt Prioratibus, Baiuliuatibus, commendis, & alijs bonis, quę malis administratoribus, delinquentibus, & debitoribus communis ærarij per priuationem habitus ablata fuerint, cōmune ærarium fruatur, donec integre debita sibi exigerit, quibus recuperatis, mortuarium & vacans exigi incipiat, & noui electi & prouisi Prioratuum, Baiuliuatuum, & commendarum prouentus consequi minime valeant, donec communi ærario omnia debita persoluantur.

QVOD BONA FRATRVM DECEDENTIVM *ad ærarium perueniant.*

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XXX. OMnia bona mobilia, & semouentia quorumcumque fratrū nostrorū, tam in conuentu quam extra decedentium cuiuscumque conditionis & qualitatis fuerint, quæ spolia vocamus, ad cōmune nostrum ærarium pleno iure pertinent, exceptis bonis fratrum capellanorum obedientiæ, & seruientium officij, quorum spolia perueuient ad illos in quorum Prioratibus, Baiuliuatibus, aut commendis residentiam & stagium habuerint.

QVÆ BONA EX SPOLIIS AD *Ecclesiam pertinent.*

F. DEODATVS DE GOZONO.

XXXI. EXcipimus etiam vasa argentea, aurea, & deaurata, quæ figuram calicis ad sanctum sacrificiū dedicata, seu crucis habēt, etiam vascula vini & aquę altaris obsequio deputata, uel ad reponendas sacras reliquias: Insuper ornamenta ecclesiastica quæcunque aurea, argentea, & deaurata atque sericea, & omnem supellectilem, quæ ad ministerium ecclesiasticum pertinet. Necnon breuiaria & psalteria, quæ ad ecclesiæ cultum & ornamentum relinquuntur. Excepta sunt etiam spolia Senescalli, Magistri, Castellani, & aliorum fratrum, qui sunt in seruitio Magistri quæ ad ipsum Magistrum pertinent.

QVÆ BONA EX SPOLIIS AD *statum commendarum relinquenda sunt.*

IDEM MAGISTER.

PRo vsu autem domorum commendarum relinquentur vtensilia necessaria, idest, omnis supellex, videlicet, culcitræ, lecti, coopertoria, & alia vtensilia pro palatio & cameris, pro penu & coquina, quibus commendatarius, dum viuebat, vtebatur. Currus quoque, vehicula & omnia instrumenta rustica. Pecorum vero, iumentorum, armentorum, & reliquorum animaliū quorumcunque, quæ in dictis spolijs, vltra statum commendæ, reperientur, dimidia pars ad ipsum statum adiungetur, alia ad commune ærarium pertinebit. XXXII.

F. IOANNES DE VALLETA.

DEclaramus tum demum suprascriptum statutum habere locum in commendis, quibus in his generibus animalium status cōstitutus & assignatus est. In alijs vero commendis quarum status in huiusmodi animalibus non consistit, ea animalia ad commune ærarium integre pertinere; quod si in huiusmodi commendis iumenta, aut boues extra statum pro agricultura in spolio reperta fuerint, horum mediam partem, quæ futuro commendatario per modum inuentarij relinquenda erit, statui adscribimus, alteram vero nostri communis ærarij esse volumus; quæ pro iusto precio futuro commendatario relinqui poterit, statum autem huiusmodi animalium, tum demum constitutum esse dicimus, si ab antiquo is fuerit, vel Commendatarius de nouo per scripturā authenticam coram Priore, Capitulo, seu assemblea prouinciali præsentatam, aut in certificatione suorum melioramentorum eum constituerit, aut iam se constituisse declarauerit. XXXIII

F. IOANNES DE HOMEDES.

EQui tamen, & muli fratrum extra conuentum decedentium, & alia animalia, quæ equitari solent, & sella deseruiunt, cum suis ornamentis ad commune ærarium spectare debent. XXXIIII.

DE ARMIS IN SPOLIIS *fratrum repertis.*

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

ARma cuiusuis generis siue ad offendendum, siue ad defendendum parata in spolijs fratrum in conuentu, & citra mare defunctorum ad ærarium pertinent, & in vnum locum conferantur, vbi sub fida custodia seruabuntur ad opus, & pro munitione nostri conuentus, demptis ensibus & gladiolis, quos dagas & pugnales vocant. XXXV.

DE RECEPTORIBVS.

F. ROGERIVS DE PINIBVS.

XXXVI.

VT commodius iura nostri communis ærarij recipi possint, & in agendorum expeditione distribui valeant, volumus, quod in quolibet Prioratu, & Castellania empostæ, Receptores iurium ipsius ærarij per magistrum, & conuentum pro eorum arbitrio constituantur, qui iura huiusmodi exigant, recipiant, & teneant, ac de eisdem secundum ordinationẽ Magistri, & Conuentus disponant.

DE JVRAMENTO RECEPTORVM.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XXXVII.

QVi quidem receptores teneantur iurare in manibus Magistri, si in conuentu præsentes fuerint, aut in manibus Prioris si à cõuentu absuerint, quod bene fideliter, & diligenter ea quæ ad ipsum officium pertinent exequentur, quorum officium per triennium durabit, reseruatur tamen Magistro, & Concilio id tempus ex aliqua iusta causa prorogare si ita illis videbitur.

F. IOANNES LEVESQVE DELA CASSIERE.

XXXVIII.

QVo dicto triennio elapso infra mensem omnes, & singulas pecuniarum quantitates, nomina debitorum, iocalia, vasa tam aurea, quam argẽtea, spolia, documenta, mortuaria, aliaq. cuiuscunq. qualitatis bona ad cõmune ærarium pertinentia, sub pœna priuationis, commendarum, membrorum, pensionum, & aliorum quorumcunq. bonorum ordinis quæ possident, communi ærario applicandorum, suis in officio successoribus tradere, & consignare teneantur. Quo facto intra sex menses proxime sequentes ad rationem, & computum finale suæ administrationis reddendũ ad cõuentum personaliter veniant, qui quidem sex menses pro residentia in conuentu habeantur, quod si redditis computis debitores reperti fuerint, & intra mensem non soluerint in carcerem detrudãtur, & à die redditionis computorum, vt præfertur, sint incapaces ad consequendum dignitates, bona, & officia ordinis nostri. Decernentes suas commendas, mẽbra, pensiones, & quæcunque alia bona etiam mobilia ab eis possessa apprehendi, & detineri à communi ærario vsq. ad plenam solutionem, tam pro summa principalis debiti, quam pro resarciendis damnis, & impensis inde sequutis.

DE OFFICIO RECEPTORVM, ET *procuratorum nostri communis ærarij extra conuentum.*

F. CLAVDIVS DELA SENGLE.

XXXIX

AD receptores spectat exigere, consequi, & accipere à Prioribus, Castellano empostæ, Baiuliuis, Commendatarijs, & alijs quibuscunque bona nostri ordinis in limitibus Prioratuum in quibus sunt constituti,

possi-

possidentibus,responsiones, impositiones, passagia fratrum, debita vetera,hoc est arreragia, & alia quæcunque spolia fratrum,mortuaria & vacantia per mortem administratorum ærario nostro debita, & alia quæcunque iura,bona,& debita, quomodocumque ad ærarium nostrum spectantia & pertinentia. Quod si morte, ægritudine,vel alio quouis impedimento receptores detinerentur ita, vt ipsi non possent per se, quæ supradicta sunt facere; volumus vt in eorum absentia,Procu ratores in dictis Prioratibus deputati, id exequi teneantur. Ijdem receptores & procuratores aderunt in capitulis prouincialibus ad responsiones, impositiones, & alia debita petenda, exigenda, & recipienda.

QVOMODO GERERE SE DEBENT *receptores in colligendo iure mortuarij & spolij.*

F. PHILIBERTVS DE NILLIACO.

XL.

STatuimus, quod quotiescunq. Receptor, aut Procurator ærarij,vel alius ad id deputatus se conferet ad colligendum, & habendum iura mortuarij, & spolij non accedat solus, sed assumat secum aliquem probum commendatorem vel fratrem, aut duos ex propinquioribus locis defuncti, aut secularem personam honestam, his deficientibus, & Notarium publicum in cuius præsentia visitet, & notare faciat per inuentarium authenticum in præsentia testium receptum, omnia bona & vtensilia atque agriculturas & fructus quos inuenerit; De quibus,hoc facto,dimittat statum commendę in ea conditione & qualitate in qua ipsum inuenerit, & medietatem supellectilis de superabundantibus ad augmentum status dimittere teneatur, vltra statum primum antequam bona transferantur; & de omnibus, quæ gesserit per scripturam authenticam, capitulum prouinciale admoneat; si quis receptorum contrafecerit, & damnum marcam argenti excesserit, pœnam priuationis habitus incurrat.

DE EODEM.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XLI.

PRæterea Receptores ipsi, vel Procuratores, aut Commissarij supradicti, duo inuentaria separata faciant,vnum status commendæ, & alterum bonorum spolij ad ærarium pertinentium, & in præsentia prædictorum notare faciant omnia credita fratris defuncti, & aperiant, seu aperire faciant illis videntibus,& vocatis,eius despropriamentum:quorum creditorum,& despropriamenti exemplum hic ad conuentum nostrum mittant, vbi per scribam ærarij registrabuntur in aliquo separato libro illius Prioratus: singulorum enim Prioratuum singulos libros ad id deputatos esse volumus. Quod si frater defunctus despropriamentum non fecerit, vel si fecerit non reperietur, Receptor de eo Magistrum & conuentum certiores facere tenebitur.

DECLARATIO IVRIVM *spolij & mortuarij.*

F. HVGO DE LOVBENX VERDALA.

XLII. AD declarationem iurium spolij, & mortuarij, dicimus fructus qui die obitus possidentium in terra nondum collecti reperientur ad mortuarium, fructus vero collectos ad spolium spectare & pertinere.

QVOD RECEPTORES IN CAPITVLO *Prouinciali manifestent ea quæ receperunt.*

F. PHILIBERTVS DE NILLIACO.

XLIII. INiũgimus receptoribus, vt particulariter & per singulas summas in quolibet capitulo prouinciali computum eorum quæ receperunt, & quæ restant manifestare, & reddere teneantur. Attamen priores & capitulum prouinciale nullam habent potestatẽ huiusmodi computa concludendi, seu quietandi sed dumtaxat audiẽdi & signandi. Quorum computorum conclusio & definitio Magistro & Conuentui reseruatur, atque spectat. Adijcientes, quod ipsi receptores in dicto capitulo teneantur manifestare omnes pecuniarum quãtitates ac summas, quas receperunt de iuribus ęrarij tam mortuariorum quam vacã tium & reliquiorum quorumcunque; & Prior finito dicto Capitulo de his eo ipso certiores reddere debet Magistrum & Conuentum. Quibus computum duplicatum mittant Receptores, vt de negotijs ærarij claram notitiã habeant. Quod quidem computum apud ærarium registretur.

DE CÆDVLA MITTENDA PER *receptores de ijs qui soluerunt, & qui debitores remanserunt.*

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XLIIII. REceptores statim finito capitulo prouinciali tenebuntur vna cum suis computis anni præcedentis mittere ad Magistrum & conuentum breuẽ cædulam, quæ contineat nomina eorum qui in eo capitulo soluerunt, & eorum qui debitores remanserunt, & pro quibus summis, & distinctè omnes pecuniarum summas quas pro quacunque ratione seu debito receperint; si quis contrafecerit, & contenta in hoc statuto, & in superiori non adimpleuerit priuetur fructibus vnius anni commendæ; si frater conuentualis perdat vnum annum antianitatis in fauorem filiorum arnaldorum.

RECEPTORES NIHIL CAPERE *possunt de spolijs.*

F. BAPTISTA DE VRSINIS.

STatuimus, quòd receptores in quolibet Prioratu, & Castellania empostæ nullo modo de spolijs Priorum, Castellani empostæ, nec commendatariorum, vel fratrum morientium in dictis Prioratibus, & Castellania empostæ lectos aut alia vtensilia vel res quascunque sumere præsumant. Qui contrafecerint, officio priuati eo ipsò censeantur, ac duplum illius quod cœperint, ærario persoluant: quacunque consuetudine in contrarium faciente in aliquo non obstante. XLV.

QVOD RECEPTORES NIHIL *capiant de statu commendarum.*

F. DEODATVS DE GOZONO.

DE his quæ ad statum commendarum, & vsum domorum pertinent, receptores in colligendo spolio & mortuario, vel alias nihil omnino etiam capere poterunt, sed ea omnia integra & intacta relinquent. Quod si contrafecerint, & aliquid è commendis abstulerint, id omne resarcire, reficere, restituere, sua pecunia teneantur: Nam ærarium nostrum ad huiusmodi quicquã obligatum esse nolumus: & pręter hoc pœnam valoris mortuarij eiusdem commendæ subeant, qui ærario nostro applicabitur. Prior vero & Castellanus empostæ ad instantiam commendatarij læsi receptorem compellat ad talem restitutionem faciendam. Quod si in eo Prior vel Castellanus empostæ negligens fuerit, ipse suo nomine restituere & reficere teneatur, & ad hoc a Magistro & conuentu, instante commendatario compellatur. XLVI.

RECEPTORES IN LOCO TVTO *pecunias quas recipiunt reponere debent.*

F. PETRVS DAVBVSSON.

STatuimus, quod receptores in quolibet Prioratu & Castellania empostæ pecunias iurium ærarij per eos receptas, & quas pro tempore recipient, apud tutas & fidas personas deponant. De quibus recognitionem & documentum authenticum, validamq. obligationem habeant, vel apud se in loco tuto ipsas fideliter conseruent. De his quoque & apud quos sint securæ Priores, & Castellanum empostę seu eorum vicegerentes, & commendatarios dictorum Prioratuum & Castellaniæ empostæ in prouinciali capitulo, & non aliter, certiores reddant, pro quorum indubitata verificatione instrumenta & recognitiones obligationis ostendere teneantur: ne aliquo casu contingente pecuniæ surripi, aut occultari possint. Si quis receptorum contra fecerit in priuationis habitus pœnam labatur. XLVII.

QVOD RECEPTORES NON OBSTANTE *quacunque lite exigant iura erarij.*

F. IOANNES DE LASTICO.

XLVIII

SAncimus, quòd receptores nostri communis ærarij quęcunque iura ipsius omni reiecto litigantium respectu exigant, petant, & recipiant ab illis, qui quoquomodo tenent & possident, Prioratus, commendas, & domos ratione quarum disceptatur & litigatur: nec propterea partium iuribus ullum præiudicium generari intendimus; Qui vero tales commendas tenebant, si solue re recusabunt, eo ipso pœnam priuationis incurrant, à suo quoque iure cadant, & contra tales tamquam inobedientes & rebelles procedatur.

QVOD RECEPTORES ABSQVE *alicuius licentia pro mortuario & vacante commendarum possessionem capiant.*

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XLIX.

STatuimus, quod cum primum Priores, Castellanus empostæ, Baiuliui, commendatarij, & alij bonorum nostrorum administratores è vita decesserint, vel viuentes ipsi administrationi cesserint, & renunciauerint, vel eam resignauerint; Receptores & procuratores nostri ærarij dictos Prioratus, Castellaniam empostæ, commendas & bona, sua propria auctoritate, & sine licentia alicuius iudicis, vel curiæ, eorumq. corporalem possessionem nomine nostræ Religionis capere, fructus colligere, spolia mortuaria, & vacantia, & alia debita exigere, eaq. retinere per se vel per alios, vsque ad integram satisfactionē nostri communis ęrarij debeant. Si qui vero fratrum nostrorum dictos nostros receptores quauis occasione in prædictis fructibus, & spolijs percipiendis atque in dictis possessionibus adipiscendis aliquo modo impediuerint, Prioratibus, commendis, & omnibus ordinis nostri officijs, & beneficijs priuati sint, & si fuerint fratres conuentuales antianitatem perdant.

CONTRA RECEPTORES *negligentes in exigendis debitis.*

IDEM MAGISTER.

L.

SI receptores fuerint negligentes in exigendis debitis, & capiendis ad manum nostri communis ærarij commendis debitorum, secundum formam statuti nostri, eo casu, ipsi sua pecunia pro debitore soluere teneantur. Idem obseruari volumus in alijs omnibus debitis dicti ærarij, si ea postquam dies solutionis aduenerit exigere non procurarent, & debitas diligentias non adhibuerint, de quibus cum suis computis legitime constare faciant.

PER QVOSCVNQVE PROCESSVS, *seu sententias ad requisitionem receptorum in male soluentes factas, & promulgatas à nostris constitutionibus non intelligatur recessum.*

F. IOANNES DE HOMEDES.

CVm, vt sæpe euenire solet, nostri ordinis receptores, quo facilius debita iurium nostri communis ærarij à male soluentibus recuperent, cõtra eos ex præscripto priuilegiorum nostrorum seu alias procedant; & à plerisq. in dubium vertatur, an tunc temporis constitutiones nostræ vendicent locum. Ideo hanc dubitationem tollentes, hac præsenti lege decernimus, & declaramus: quod & si per eosdem receptores ex forma indultorum, priuilegiorumq. Apostolicorum, seu alias coram quocunq. iudice ordinario, seu nostri ordinis superiore, etiam contra minores xiiij. a nnis, non eis constitutis curatoribus, aliosuè nostri publici ærarij debitores, etiam ad aliquas priuationes, declaratorias sententias, seu priuationem prioratuum, castellinæ empostæ, Baiuliuatuum, commendarum, & beneficiorum, eorumq. possessionis quomodolibet processum fuerit. Nihilominus non sit, neq. censeatur à constitutionibus contra eosdem debitores disponentibus recessum, vel alias præiudicatum. Quinimmo statuta ipsa illæsa permanere, processus, pœnasq. ipsas, & omnia inde sequuta suam vim habere, suosque effectus sortiri iubemus, & volumus. LI.

IDEM MAGISTER.

SAncimus, vt libris receptorum nostrorum, & cædulis eorum manibus subscriptis, quoad debitores ærarij nostri, integra, & indubia fides, absq. alia probatione adhibeatur. LII.

DE PROCVRATORIBVS COMMVNIS *ærarij in conuentu.*

F. IOANNES DE LASTICO.

CIrca iurium, & bonorum publici ærarij conseruationem nulla satis potest esse diligens cura, & vigilantia; Idcirco pro vtili administratione prædictorum, vltra magnum cõmendatarium: qui ratione sui officij huic exercitio expresse est deputatus, & ab eo dimoueri non potest; duos probos religiosos prudentes, & discretos ex Baiuliuis, aut Prioribus ordinis nostri in conuentu existentibus: his quoq. deficientibus ex Baiuliuis capitularibus, vel locatenentibus Baiuliuorum conuentualium per Magistrum & concilium summa cura eligi, iuramento interueniēte, iubemus. Ad conseruationem quoq. iurium dictorum bonorum ipsi magnus commendatarius, & procuratores capsas firmas, & tutas, optimisq. seris clausas habeant; quarum clauium quilibet ipsorum trium vnã teneat; Pariformiter res, & alia bona dicti ærarij in magazenis, seu voltis reponant, & locis aptis recludant sub eorum clauibus, de quibus nulla fiat distributio LIII.

nisi

nisi prius per conseruatorem,& scribam ærarij in libris diligenter annotetur : qui quidem Procuratores communis ærarij rationem suæ administrationis quolibet anno reddere teneantur Magistro & concilio.

DE RESIDENTIA MAGNI Commendatarij in conuentu.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

LIIII. STatuimus, vt magnus Commendatarius teneatur facere residentiam in conuentu,nec possit ab eo discedere quandiu in eo officio fuerit;& quod alij duo procuratores communis ærarij in eo officio per duos annos seruire, & permanere debeant; in quo tempore licentiam abeundi à conuentu obtinere non poterunt,nec simul ambo officium dimittere, sed singulis annis vnus tantum de duobus mutabitur,ita vt non fiat vna vice nisi vnus procurator.

DE ÆRARII CONSERVATORE.

F. IOANNES DE LASTICO.

LV. PRO conseruatione & distributione bonorum ærarij nostri,iubemus,eligi in Conseruatorem generalem ærarij vnum fratrem idoneum & sufficientem ex quacunque lingua libuerit: Qui omnium pecuniarum & bonorum mobilium ad ærarium pertinentium curam & custodiam habeat, atque recipiat, conseruet, & distribuat secundum dispositionem, ordinationem, & voluntatem Magistri & concilij cum scientia & apodixia magni Commendatarij, ipse autem conseruator si frater miles fuerit centum ducatos Rhodi,si vero capellanus, aut Seruiens armorum extiterit,centum florenos Rhodi currentes à communi ærario percipiat, cum in conuentu residentiam fecerit; Quod si ad partes ponentis mittetur, tunc stipendia ei constituantur, prout Magistro & Concilio videbitur; Qui conseruator generalis in quolibet capitulo generali mutetur, & alius subrogetur; successor tamen de lingua prædecessoris eligi non possit nisi decennio præterito.

DE AVDITORIBVS COMPVTORVM.

IDEM MAGISTER.

LVI. VLtra magnum Commendatarium & duos Procuratores communis ærarij conseruatoremque generalem, octo fratres, octo linguarum, vnum de qualibet lingua deputari iubemus: qui computa & omnia ærarij negocia visitandi, audiendi, recognoscendi quomodo gerantur & ministrentur authoritatem, & facultatem habeant. Qualibet quoque hebdomada vnum diem deputent in quo id exerceant. Quod si aliquid reformandum compererint ad Magistrum & concilium ordinarium referant, qui postpositis alijs negocijs super hoc prouideant: dicti enim fratres sufficientes, idonei, probi, & huic officio apti à fratribus linguarum eligentur: qui sic electi Magistro & concilio ordinario præsententur, constituti quoque coram magistro solemni iuramento adigantur,

quod

quod fideliter commodum ærarij procurabunt, & ipsum pro eorum conscientia à damno conseruabunt, dicti octo fratres redditioni computorum quæ magistro, & concilio fiet, aderunt; intererunt quoque solutionibus per commune ærarium faciendis.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

QVos auditores quolibet biennio mutari volumus non omnes simul, sed per interualla, vt semper aliqui ex veteribus remaneant. LVII.

DE PROBO HOMINE CONSERVATORIS.

F. PETRVS DAVBVSSON.

STatuimus, quòd per Magistrum & concilium ordinarium deputetur & eligatur aliquis frater ordinis nostri idoneus, & ad hoc aptus, qui computum liquidum & clarum teneat diligenter de omnibus & singulis tam pecunijs quàm rebus quibusuis, quas in dies conseruator generalis nomine communis ærarij recipit; in quorum receptione deputatus ipse sit præsens, & etiam redditioni computorum conseruatoris assistat, & quod teneantur duo libri eorũ quæ recipientur, vnus apud conseruatorem, & alter apud deputatum existat: qui quidem deputatus recepta in duobus libris præfatis scribat & annotet, ut de receptis clara notitia habeatur. Qnodque Magister & concilium ordinarium eidem deputato pro stipendio assignent ab ærario percipiendo, quod eis bene visum fuerit; stetq. in eo officio deputatus pro termino Magistro & concilio beneuiso; quo elapso ipse idem deputatus, aut alius pro comperta idoneitate & sufficientia subrogetur. LVIII.

DEBITA FRATRVM DEFVNCTORVM *creditoribus soluantur.*

F. IOANNES DE VILLERS.

STatutum est quod debita fratrum defunctorum, quæ legitime atque authentice apparebunt, creditoribus exoluantur ex bonis tantum mobilibus fratris defuncti, saluo statu commendæ, & si bona mobilia non sufficerent, tunc de bonis stabilibus de nouo per fratrem Religioni acquisitis ipsis creditoribus satisfactio fiat & non aliter. LIX.

QVOD DEBITA FRATRVM DEFVN*ctorum non soluantur ex anno mortuarij.*

F. IOANNES LEVESQVE DE LA CASSIERE.

PRohibemus Prioribus, Castellano empostæ, Capitulis prouincialibus, assembleis, receptoribus, & alijs quibuscunque nobis subiectis, nc possint nec debeant soluere, nec decernere, & ordinare, vt debita fratrum defunctorum, Priorum, Baiuliuorum, commendatariorum soluantur ex fructibus LX.

reddi-

redditibus, & prouentibus mortuariorum, Prioratuum, Baiuliuatuum, & commendarum vacantium, quæ mortuaria pleno iure spectant ad ipsum ærarium, qui contrafecerint de suo cum omni interesse communi ærario restituere & satisfacere teneantur.

DE SPOLIIS BAIVLIVORVM *æstimandis.*

F. BAPTISTA DE VRSINIS.

LIX. BOna, & res spoliorum Priorum, Baiuliuorum, commendatariorum, & fratrum in conuentu decedentium per octo fratres antianos octo linguarũ, prout fieri solitum est, æstimentur.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

LXII. QVæ quidem æstimatio fieri debet ad verum valorem, vocatis expertis medio iuramento, de qua dimidia pars detrahi poterit; in spolijs Priorum Baiuliuorum, & Locatenentium Baiuliuorum, soli Baiuliui, Priores & Locatenentes Baiuliuorum participare debent. In spolijs commendatariorum, commendatarij, & fratres conuentuales. In spolijs fratrum conuentualium soli fratres conuentuales milites.

QVOD FRATRES ÆGROTI *manifestent bona sua.*

F. ELIONVS DE VILLA NOVA.

LXIII. QVæ fratres nostri tenent & possident ad nostrum ordinẽ censentur pertinere, qua propter cũ fratres nostri morbo tenentur occupati in vim obediẽtię cẽsentur obligati vocare ad se duos fratres ex propinquioribus locis vbi in infirmitate detenti sunt, quorũ vnus sit capellanus si adesse poterit, & alius probæ conditionis. Quibus quidem duobus manifestent omnia bona vtensilia pecunias, & res quas tenent. Quæ in scriptis redigantur & postea sigillo fratris infirmi, & ipsorum duorum fratrum in eorum præsentia, quæ scripta fuerunt sigillentur: ipsumq. scriptum ei qui administrationem, aut procurationem ærarij habet, præsentari debeat; si autem conualuerit ipsum scriptum sibi restituatur. Nec liceat sub pœna inobedientiæ ipsis fratribus qui aderunt cum scribentur, viuente ipso fratre quæ scripta sunt reuelare. Quod si contra fecerint administratione cõmendarum decem annos eo ipso priuentur. Si vero contrafaciens sit frater conuentualis fiat de eo quærela, & per iustitiam religionis ducatur; & si in dictis bonis spolij aliquis frater cuiuscunque conditionis fuerit apponat manum, vel aliquid capiat, de eo fiat quærela & priuetur cętu, & societate fratrũ ordinis nostri. Si vero frater infirmus contempserit adimplere quæ dicuntur, ipso conualescente de eo fiat quærela, & per iustitiam tamquam inobediens ducatur: cum contra paupertatis votum bona sibi adscripserit & ea manifestare contempserit.

QVOD IVRA ÆRARII IN *litibus non impendantur.*

F. PHILIBERTVS DE NILLIACO.

STatuimus, quod nullus Prior, commendatarius aut frater possit ex bonis & iuribus communis ærarij, ac spoliorum mortuariorum & vacantium lites fouere, prosequi, & manutenere aut ea in alienos vsus conuertere. Quinimo dicta iura, spolia, mortuaria & vacantia ad ipsum ærarium perueniant, qui contrafecerit, vel manus dictis iuribus iniecerit, & damnum attulerit, si vltra marcam argenti excessus fuerit perdat habitum, si infra marcã, sit in quarantena. LXIV

QVOD STIPENDIVM *soluatur oratoribus.*

F. ANTONIVS FLVVIANVS.

ORatoribus & nuncijs, quos secundum rerum & negociorum exigentiam ad diuersas orbis prouincias mittere necesse fuerit, hoc stipendium moderate constituimus; quia licet onera profectionis suscipiant, ordini tamen seruire tenentur, & pro obsequijs maiora consequuntur præmia quàm quæ suorum retributioni & compensationi ascribuntur. Prior aut Baiuliuus cuius onus legationis pro partibus occiduis imponitur, à communi ærario duos ducatos accipiet quolibet die suæ legationis tempore durante; commendatarius autẽ ducatum vnum: si tamen commendatarius talis conditionis fuerit, quòd magistri & concilij arbitrio videbitur vltra dictam quantitatem promereri, tunc dimidiũ ducatum pro quolibet die addere poterunt. Oratoribus verò qui in oriente legationem exercebunt, Magister & concilium stipendium pro rerum & profectionis qualitate deputabunt, Volumus quoque dictos oratores personaliter ad conuentum reuerti debere, vt eorum relatu Magistro & conuentui cuncta innotescant. Quo habito, Magister & conuentus pro rerum ingruentia prouideant & cognita oratoris prudentia, diligentia, & curiosa agendorum executione suis iuribus & promotionibus commendatum suscipiant. LXV.

IDEM MAGISTER.

MAgnas commẽdas Cypri, Langonis, & Nisari, omnibus linguis cõmunes, nostro communi ærario vnimus & incorporamus.

DE SOLDEIS FRATRVM SOLVENDIS.

F. PETRVS RAYMVNDVS ZACOSTA.

STatuimus, quod soldeæ fratrum soluantur per totum mensem Septẽbris, quo suis necessitatibus pro rerum ingruentia fratres subuenire possint, fratres autem qui de bonis ordinis nostri habent prouisionem, aut domos vel alios redditus vltra sexaginta florenos Rhodi curreutes, soldeam à communi ærario non sumant, similiter etiam, qui commendam cuiuscunque valoris fuerit possident, soldea careant. LXVI

DE JOCALI QVOD CAPITVR A MAgno commendatario in spolijs fratrum.

F. BAPTISTA DE VRSINIS.

LXVIII STatuimus, non obstante quacunque consuetudine in contrarium faciente quod Magnus Commēdatarius siue eius locumtenens capere de spolijs fratrum decedentium aliquod iocale non possit, nisi ad summam florenorum Rhodi currentium quinque dumtaxat & non plurium. Quodquidem iocale in computo tabularum aut stipendiorum quæ ab ærario sumit reponatur.

QVOD SOLVM GENERALE CAPITVlum debita poßit remittere.

F. FABRICIVS DE CARRETO.

LXIX. QVæ communi vtilitati sunt adscripta in priuatos vsus conuerti non debēt; Ideo statuimus, quòd nullus cuiusuis qualitatis, gradus, officij & conditionis existat, præsumat remittere, relaxare aut condonare quasuis pecuniarum summas debitoribus cōmunis ærarij ab ipsis quouis modo vel causa debitas sine legitimæ causæ cognitione, quæ solummodo ad magistrum & generale capitulum pro tempore celebrandum spectat. Si quis autem contra hanc ordinationem remiserit aut condonauerit, de suo fecisse intelligatur. Contra quos commune ærarium regressum habeat pro summa remissa, & nihilominus cui præter hanc normam remissum fuerit, vt verus debitor, non sit absolutus, donec commune ærarium aut à donante, aut à debitore suam integram satisfactionē receperit.

DE LITERIS CAMBIJ.

F. IOANNES DE LASTICO.

LXX. STatuimus, quòd Vicecancellarius sub pœna priuationis officij non faciat literas assignationum vel cambij pro fratribus aut secularibus personis nisi prius de eisdem fuerit deliberatum per Magistrum & concilium, & postquam factæ fuerint, bulla communi plumbea muniantur, & in Cancellaria registrentur; Et antequam parti consignentur per conseruatorem conuentualem, & scribam nostri communis ærarij sub bullæ plica signentur. Quibus solemnitatibus deficientibus pro nullis habeantur.

DE PROVISIONE EQVORVM PRO custodia insulæ.

F. BAPTISTA DE VRSINIS.

LXXI. FRatres nostri in conuentu equos aptos pro tuitione insulæ tenere & habere debent, & ærarium debet dare per totum annum mōstras dictis ęquis, qui per Marescallū siue eius locumtenentē & probos homines idoneos, & ad id deputatos, & iureiurando solemni adactos, quod recte & iuste iudicabūt, iudicati apti & idonei pro ipsa custodia extiterint. Illi autem equi qui repulsi, & minus idonei iudicati à prædictis Marescallo, & probis hominibus fuerint monstras non habeant.

QVOD

QVOD EQVIS DETVR ordeum ab ærario.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

STatuimus, quòd commune ærarium noſtrum pro monſtra equorum ſolue-re debeat cuilibet fratrum noſtrorum pro quolibet equo ſalmas ſex or-dei, quòd ſi ærarium ordeum nòn habuerit pro quolibet ſalma ſcutum vnum ſoluere tenetur. Fratres autem qui ab ærario ordeum accipient, ſtatim vbi à Magiſtro aut Mareſcallo exire iuſſi fuerint, ad cuſtodiam inſulæ, obedire tenebuntur. Quòd ſi qui reſtiterint, & alios comitati non fuerint, amittant or-deum vnius anni. LXXII.

NEC PRIVATAE REI CONSVLIT
QVI REIP. NON CONSVLIT.

DE CAPITVLO TAM GENERALI QVAM PROVINCIALI

TITVLVS SEXTVS.

QVOMODO CAPITVLVM generale celebretur.

CONSVETVDO.

MAIORES nostri solerti mente rerum publicarum statui consulentes pro veteri consuetudine generale capitulum indicere atque celebrare consueuerunt: vbi religiosorum mores reformentur, regiminis norma dirigatur, & quæ statum, & publicam vtilitatem concernunt componantur. Nos quoque vestigijs ipsorum inhærentes generale capitulum hac inuetarata consuetudine celebrare solemus. Decens autem est in exordio atque initio publici consessus almum Spiritum, sine quo nullum ritè fundatur exordium, inuocare, suppliciterq. exorare, vt cæptis faueat, mentesq. dirigat, ac illustret. Vbi itaque capitulantes conueniunt priusquam ad acta capitularia procedatur, vna cum Magistro ad ecclesiam accedunt. Illic quoque de Sancto Spiritu solemnis missa per Priorem ecclesiæ in aurora cantatur, cuncti quoque Spiritum Sanctum deuotissime inuocant, quatenus intellectus gratiam eis infundat qua illustrati recta mente de publicis agendis consultent,& ordinẽt. Missa peracta Magister cum cætu capitulantium atque fratrum ab ecclesia processionaliter discedens cum vexillo siue stendardo Religionis ad locum capituli procedit. Adsunt ordine solemnis processionis campana sonante Prior ecclesiæ in ornatu pontificali, Capellani, Diaconi, & Clerici hymnum de Sancto Spiritu psallentes. Cumq. ad capituli locum peruenerint, cantatur ℣. I.

Saluos fac seruos tuos ℟. Diciturque oratio de Spiritu Sancto.

Postea Capellanus Euangelium decantat. Videlicet Cum venerit filius hominis.

Demum Magister, Baiuliui, Priores, Castellanus empostæ & proceres capitulantes pro gradu dignitatis, & præheminentiæ considunt. Regula quoque legitur; Ac postea sermo per quempiam doctum, & idoneum pro rerum exigentia, de his quæ publicam vtilitatem, ac animarum salutem concernunt, habeatur; Quibus peractis capellani, & qui capitulo interesse nondebent, discedunt. Post

hæc Magister si libuerit de statu religionis, de publicis agendis dirigendis verba facit.

Postea die prima Capituli non feriata congregatis capitularibus deputantur & eliguntur in ipso loco capituli per Magistrum, & alios, qui in concilio ordinario adesse solent tantum, aliqui ex ipsis Cõmissarij: Qui procurationes seu procuratoria mandata Baiuliuorum, Priorum, & aliorum absentium, qui ad ipsum generale capitulum venire tenentur vocato Vicecancellario examinent, & recognoscant. Quæ idonea & sufficientia repererint, admittant, cætera reijciant. Quo peracto Baiuliui, Priores, Castellanus empostæ, & proceres capitulantes bursam suo nomine inscriptam cum quinque ianetis argẽteis, in signum despropriationis, & ei alligatum rotulum seu scriptum statum suorum officiorum, ac sen tentias super his quæ ad publicum commodum agenda sunt continentem: ipsorumque officiorum sigillũ pro communi vtilitate & honore Magistro, cum osculo manus reuerenter secundum eorum ordinem & præheminentiam, & Marescallus præterea suo ordine vexillum & stendardum Religionis præsentant. Bursis autẽ vexillo ac rotulis præsentatis, in capitulo incorporati nominatim describuntur: Demum rotuli ipsi ordine gradus & præheminentiarum alta & intelligibili voce Vicecancellarij organo leguntur. His lectis ad sexdecim capitulantium electionem hoc modo proceditur.

Fratres capitulantes, & in ipso capitulo incorporati, confessi & contriti ac san ctissimæ Eucharistiæ sacramento accepto, solemne iuramentum præstent rite & recte secundum Deum & conscientiam, in causis & negocijs, quæ coram illis tra ctabuntur se processuros & iudicaturos, nec quicquam omnino decreturos, aut concessuros, quod in apertum manifestum seu graue detrimentum alicuius tertię personæ tendunt ac vergat.

Quo peracto separatim in loco capituli de licentia & mandato Magistri per linguas conueniunt, vbi quælibet lingua duos ex eis in capitulo incorporatis suæ linguæ idoneos & prudentes eligit, & Magistro præsentat. Quod si in aliqua lingua deficerent fratres, ex alia assumantur de incorporatis in Capitulo. His sexdecim sic electi constituti coram Magistro & Capitulo reuerenter iuramentum præstant, quòd omni semoto priuato affectu & passione, decus & vtile religionis & fratrum consultabunt, decernent, & statuent. Magister vero & cæteri capitulantes in loco Capituli ad cætera agenda & pertractanda remanentes in eos compromittunt, & iureiurando promittunt tenere se & grata habere quæcunqne per sexdecim conclusa deliberata & constituta fuerint. Sic sexdecim solemni iuramento adacti ad locum separatum secedunt, & cum eis procurator Magistri, qui habet votum consultiuum, & non decisiuum, & Vicecancellarius pro redigendis deliberationibus in scriptis; vbi agenda tractant, concludunt, & deliberant hac norma.

Primo, de portionis impositione quo ordini subueniantur: Insuper, de ærarij gubernatione & regimine: Demum visitatis rotulis de reformandis moribus, instituendisque legibus: Ac postremo de cæteris ordinationibus alijsque emergentibus negotijs statum publicum concernentibus discutiunt, deliberant, con cludunt, & definiunt. Alij vero capitulantes cætera negocia pro rerum ingruen tia tractant. Quibus peractis signo campanæ dato ad Magistrum & Capitulum cunctis fratribus euocatis, accedentibus quoque capellanis processionaliter deliberata, conclusa, & statuta per eos palam referuntur, publicantur, & organo Vicecancellarij promulgantur. His publicatis, bursæ & sigilla, ac vexillum per Magistrum, Baiuliuis, Marescallo, ac Prioribus, & cæteris capitulantibus

secun-

ſecundum ordinem reſtituuntur. Quo peracto Capellani, qui proceſſionaliter acceſſerunt, orant in modum infraſcriptum. Quibus finitis, Capitulum clauditur.

QVEMADMODVM FINITO GENERALI & Prouinciali Capitulo preces fuit.

CONSVETVDO.

Dignum exiſtit, vt cunctis actionibus peractis mentem ad Deum dirigamus & ſuam clementiam ad quietem humanam,& beatitudinem conſequendam ſupplicemus. Itaque generali & prouinciali finito Capitulo Capellani aſſiſtentes, qui illuc proceſſionaliter acceſſerint, preces & orationes ad Deum pro omnium fidelium pace, viuentium & defunctorum quiete, vt ſequitur facere ſolent & ſic ſeruari iubemus.

II.

ORATIO PRO PACE.

ORemus, vt Deus & Dominus noſter Ieſus Chriſtus, pacem quietem & concordiam omnibus fidelibus Chriſtianis concedat, bella & ſeditiones reprimat, infidelium rabiem refrenet, & omnium Chriſtianorum ſemitas in viam dirigat ſalutis æternæ.

Oratio pro fructibus terræ.

ORemus, vt Deus & Dominus noſter Ieſus Chriſtus fructus terræ dare, multiplicare, & conſeruare dignetur.

Oratio pro Summo Pontifice.

ORemus, vt Deus & Dominus noſter Ieſus Chriſtus Paſtorem gregis ſui N. non deſerat, ſed continua protectione defendat; fidem & charitatem augeat; vt vna cum commiſſio ſibi grege ad vitam perueniat ſempiternam.

Oratio pro Cardinalibus & Prælatis.

ORemus, vt Deus & Dominus noſter Ieſus Chriſtus Sacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, Patriarchas, Archiepiſcopos, & cæterum vniuerſum clerum in ſuo ſancto obſequio confirmare & conſeruare dignetur.

Oratio pro Imperatore & Principibus.

ORemus, vt Deus & Dominus noſter Ieſus Chriſtus Imperatorem, Reges, & Principes catholicos in pace & vera concordia conſeruet, ac eos ad ſubigẽdam Barbarorum & infidelium gentem, atque terram ſanctam Hieruſalem à ſeruitutis iugo liberandam feruentius animare dignetur.

Oratio pro magistro Hospitalis.

OREmus: vt Deus & Dominus noster Iesus Christus Magistrum nostrum. N. ad gubernationem domus Hospitalis, & Religionis nostræ fratrumq. nostrorum illustrare, & instruere dignetur, ipsumq. longeuum, & in prospero statu conseruet.

Oratio pro Baiuliuis, & Prioribus.

OREmus: vt Deus & Dominus noster Iesus Christus Baiuliuos, Priores, & castellanum empostæ ordinis nostri dirigat, & eorum mentes illustret quo honorem & vtilitatem ordinis nostri adimplere studeant.

Oratio pro fratribus Hospitalis.

OREmus: vt Deus & Dominus noster Iesus Christus fratres nostros conseruare dignetur ac nos à votis promissis declinare non permittat.

Oratio pro infirmis & captiuis.

OREmus: vt Deus, & Dominus noster Iesus Christus omnibus infirmis, & captiuis salutem tribuat vt captiuitate, ac ægritudine liberati ad Ecclesiam sanctam veniant gratias reddituri.

Oratio pro peccatoribus.

OREmus: vt Deus, & Dominus noster Iesus Christus omnes peccatores à vinculis peccatorum absoluat, & æternam faciat obtinere salutem.

Oratio pro benefactoribus nostri Hospitalis.

OREmus: vt Deus, & Dominus noster Iesus Christus pro pijs operibus illorum dignam mercedem tribuat, & post mortem æternam salutem concedat.

Oratio pro confratribus & consanguineis.

O Remus pro animabus confratrum, parentum, & coniunctorum nostrorum pro his qui in nostris cœmeterijs per vniuersum orbem requiescunt.

Psal. Deus misereatur &c. Psal. De profundis &c. Kyrie eleyson; Christe eleyson; Kyrie eleyson. Pater noster, ℣. Fiat pax in virtute tua ℟. Et abundantia in turribus tuis. ℣. Saluos fac seruos tuos, ℟. Deus meus sperantes in te. ℣. A porta inferi. ℟. Erue Domine &c. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat &c. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

ORATIO.

DEVS à quo sancta desideria, recta consilia, & iusta sunt opera da seruis tuis illam quam mundus dare non potest pacem: vt & corda nostra mãdatis tuis dedita & hostium sublata formidine tempora sint tua protectione tranquilla. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

QVOD FRATRES ACCEDANT AD capitulum generale.

F. IOANNES FERDINANDVS DE HEREDIA.

III. IN iunctum est baiuliuis, Prioribus, castellano empostæ, Commẽdatarijs, & alijs qui ratione sui statutus aut dignitatis capitulo generali incorporati sunt, vt ad illud accedere teneantur nisi vrgentissima & penè ineuita-

bili cau-

bili causa præpediti fuerint, quo casu procuratorem mittant cum expresso mandato. Qui contrafecerit tamquam inobediens habitu priuetur.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

IIII.

QVæ quidem pœna moderari poterit per Magistrum & Capitulum generale.

DE RESIDENTIA ADMITTENDORVM in Capitulo generali, & quouis Concilio.

F. HVGO DE LOVBENX VERDALA.

V.

IVSTVM est, ut qui constitutionum ordinis est ignarus, & in negocijs Religionis parum versatus iudicis officio fungi nō debeat. Idcirco statuimus, vt frater qui in conuentu per annos octo continuos, aut per interualla residentiam non fecerit minime in posterum in Capitulum generale admittatur; Nec in quouis concilio siue iudicio nostri ordinis nisi per annos quinque; præterquā fratres venerandæ linguæ Angliæ & Alemaniæ.

QVOD PROCVRATORES AD CAPITVlum generale non admittantur nisi sufficientem procurationem suorum principalium demonstrauerint.

F. PETRVS RAYMVNDVS ZACOSTA.

VI.

MAndantes, quod procuratores Priorum, Baiuliuorum, Castellani empostæ, ac Commendatariorum cuiuscunque conditionis sint, non admittantur per Magistrum, & generale capitulum, nec capitulo intersint, nisi sufficiens & authenticum procuratorium mandatum suorum principalium monstrauerint, cum speciali potestate ad comparendum in capitulo, & concludendis ac tractandis in eodem consentiendum. Qui vero aliquo impedimento retenti venire aut procuratorem mittere non potuerint, censeantur capituli decretis consensisse & ea rata & grata habuisse ac si præsentes interfuissent.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

VII.

NVlli procuratori ad capitulum generale constituto liceat virtute cuiuscūque mandati alium substituere: sed ipse præsens adesse tenebitur: etsi in procuratorio mandato ad capitulum generale plures nominabuntur tūc preferatur magis antianus: nisi aliter de voluntate constituentis appareat.

IDEM

IDEM MAGISTER.

FORMA PROCVRATORII MANDATI Baiuliuorum & Priorum pro capitulo generali.

VIII. FRater N. miles Hoſpitalis ſancti Ioannis Hieroſolymitani Prioratus ſeu Baiuliuatus N. humilis Prior ſeu Baiuliuus. Notum facimus, quod nos confiſi de prudentia, probitate fide, & induſtria religioſorum in Chriſto fratrum noſtrorum N. & N. eos de noſtra certa ſcientia melioribus via, modo, quibus potuimus & poſſumus, fecimus, conſtituimus,& deputauimus,& per has noſtras literas facimus, cōſtituimus, & deputamus noſtros veros & legitimos procuratores generales & ſpeciales abſentes tamquam præſentes, & quemlibet eorum inſolidum; hoc videlicet modo: Primo præfatum fratrem N. ſolum & inſolidum & in euentum abſentię vel alicuius impedimenti ipſius N. prędictum N. ſimiliter ſolum & in ſolidum, & data abſentia vel alio impedimento tam N. quā N. fratrem N. principaliter & in ſolidum ad comparendum pro nobis & nomine noſtro coram Illuſtriſs. Domino Magno Magiſtro, & generali Capitulo in noſtro conueutu proxime celebrando, & in eo intereſſen. & interueniendum, & vices noſtras gerendum ſpecialiter & expreſſe ad conſentiendum, acquieſcendum, & aſſenſum liberum & voluntarium præſtandum omnibus, & quibuſcunque decretis, conſtitutionibus, ſtatutis, deliberationibus, & ordinationibus dicti generalis capituli, & Reuerendorum dominorum ſexdecim capitularium, & generaliter omnia alia & ſingula faciendum,procurandum & exercendum, quæ in prædictis, & circa prædicta neceſſaria & opportuna quomodolibet fuerint, & quæ nos ipſi faceremus aut facere poſſemus, vel etiam deberemus ſi præſentes in dicto capitulo adeſſemus; etiam ſi talia forent quæ ſpecialius mandatum exigerent vel magis generale quam præſentibus ſit expreſſum. Promittentes bona fide habituros nos ratum & gratum, & integre obſeruaturos quicquid per eos aut aliquē ex eis modo, forma, & ordine in rebus ſupraſcriptis actum, geſtum, factum, & procuratum fuerit. In cuius rei fidem præſentes literas manu noſtra ſubſcripſimus, & ſigillo noſtro muniri fecimus. Datum,&c.

IDEM MAGISTER.

FORMVLA LITERARVM PROCVRAtoriarum commendatariorum prioratuum.

IX. NOS N.N. Commendatarij in Prioratu N.vna cum Reuerendo Domino fratre N.Priore dicti Prioratus,ad celebrandum capitulum noſtrum prouinciale vel aſſembleam congregati; Notum facimus quod, &c. In cuius rei fidem præſentes literas manu Secretarij vel Notarij, & ſigillo ipſius capituli ſubſcribi & muniri fecimus.

Si per aſſembleam fieret procuratorium & non haberent copiam ſigilli Prioratus aut in eo prioratu ſigillo vti ſolitum non eſſet,tunc commendatarij qui in aſſemblea aut prioratu adeſſent procuratorium manibus ſuis vel ſecretarij capituli, aut alterius notarij ſubſcribi faciant & ſigillis ſuis vel duorum aut trium ex ipſis ſigillabunt.

QVOD IS EX XVI. DE CVIVS NEGOTIO *tractatur in illius deliberatione non assistat.*

F. PETRVS DAVBVSSON.

X.

A Ratione absonum videtur, vt quis simul & semel in aliquo negotio particulari deliberando sit pars & iudex. Ideo statuimus, quod quotiescunque euenerit, vt proponatur aliquod negotium consultandum & definiẽdum inter venerandos xvj. capitulares tangens particularitatẽ alicuius in ipsorum conclaui incorporati, qui se pro parte formata gesserit, in tali consultatione & deliberatione tantum à ceteris excludatur, & nihilominus quod per reliquos consultatum & conclusum fuerit robur & vim xvj. capitularium secundum tenorem statuti habeat & obtineat, & ei contradici non liceat.

SI QVIS EX XVI. CAPITVLARIBVS *morbo grauari vel aliquo legitimo impedimanto detineri contigerit, alius eligatur.*

F. IOANNES LEVESQVE DE LA CASSIERE.

XI.

STatuimus, vt si contigerit aliquem ex sexdecim capitularibus morbo grauari, vel aliquo legitimo impedimento detineri, ita ut non possit interuenire cum reliquis in conclaui ad negotia, & res pertractandas & finiendas, Magister, vocatis coram se & capitulo capitulãtibus linguæ cuius fuerit ęgrotus vel impeditus, & præstito iterum per eos iuramento, vt moris est, iubeat eos congregari ad alium nominandum & eligendum, qui electus iuramentum præstet & compromittat sicut ceteri præstiterunt & compromiserunt.

DE MODERATIONE XVI. *Capitularium.*

F. HVGO DE LOVBENX VERDALA.

XII.

CVM interdum aliquis ex sexdecim capitularibus non satis modeste se gerens suffragium ferre super rę à præsidẽte proposita renuerit, ita vt conclaue perturbauerit, quo fit, vt in rebus maximis, quæ ad communem vtilitatem pertinent non leue detrimentum accidere posset. Statuimus, vt si quis ex sexdecim viris eo temeritatis forte processerit, vt sua sponte è congregatione in qua status & dignitas totius ordinis consistit ad ea de quibus tractantur perturbanda exire tentauerit aut suffragari quouis modo recusauerit, & à dicto præsidente admonitus in sua temeritate pertinaciter perseuerauerit, si Prior, Baiuliuus, Commendatarius fuerit, eo ipso, fructibus annorum trium Prioratus, Baiuliuatus, aut commendæ quam & quem

possidet communi ærario applicandis priuetur, si frater conuentualis tres annos antianitatis perdat;& illico è conclaui excludatur ac in eius locum alius eligatur ea forma qua per supradictum statutum ordinatum est: qui exclusus ad capitulũ generale, concilium,& alias congregationes interueniendum, necnon nouiter ad dignitates alias promouendum vel eligendum inhabilis reddatur & declaretur.

QVOD NVLLI FRATRVM LICEAT APpellare vel protestari de his quæ per sexdecim tractata & conclusa fuerint.

F. BAPTISTA DE VRSINIS.

XIII. AD nonnullorum insolentiam reprimendam, qui iudiciorum subterfugiunt diffinitiones, vt hos qui ius optimum fouent expensis & laboribus defatigent: Imitati etiam maiorum inueteratas consuetudines secundum quas sexdecim uiratus capitulares, idest Domini sexdecim capitulares, qui per capitulum iuramento adacti eliguntur, vt de rebus ordinis nostri tamquam suprema auctoritate fungentes ordinent & disponant. Nec enim pro veteri more alicui fratri ordinis nostri dominorum sexdecim, qui etiam potestatem, & vim compromissi habere dignoscuntur, statutis, ordinationibus, & sentẽtijs refragari cõuenit, quinimo omnes his ordinationibus humiliter ceruices flectere solent: Attamen quidam iuramentum per eos prestitum paruipendentes, plerumque contra hanc institutionem agere satagunt in pessimum exemplum & graue incommodum, nisi talium insolentiæ leges & consuetudines obijcerentur, ea propter temeritati contumacium obuiare cupiẽtes, Statuimus, cõsuetudinibus antiquis inhęrentes, quod nulli fratrum ordinis nostri in capitulo generali incorporatorũ, aut eorum qui in eo intersunt quocunque honore aut dignitate fungentium protestari, appellare, aut prouocare à dominis sexdecim capitularibus, aut eorum statutis, sententijs, deliberationibus, & ordinationibus contradicere seu refragari quouis modo liceat. Qui contrafecerit si commendas vel beneficia possideat eis eo ipso contrafaciendo priuatus censeatur: si vero conueutualis frater fuerit, antianitatem incontinenti perdat.

QVOT DIES CAPITVLVM generale durare debeat.

IDEM MAGISTER.

XIIII. INstituimus, vt capitulum generale apertum durare intelligatur diebus quindecim non feriatis, in quibus res & negotia commodius tractari, & concludi possint. Postquam autem clausum fuerit, secundum reseruationem dicti capituli aliquot diebus pro rerum exigentia designatis ac præfixis Magister & concilium completum quæ in dicto capitulo proposita fuerunt, & nondũ deliberata concludant & exequantur.

QVI TENEANTVR ACCEDERE AD Capitulum prouinciale.

F. CLAVDIVS DELA SENGLE.

OMnes & ſinguli Baiuliui & cõmendatarij in prouincijs degentes ad capitulum prouinciale ſui Prioratus quolibet anno accedere tenentur. Qui cõtrafecerit duplicem reſpõſionem cõmuni ærario ſoluat: niſi iuſtɸ aliquo impedimento detineretur, quod capitulo prouinciali per ſuum procuratorẽ ſignificare tenebitur, in quo quidẽ capitulo Prior adeſſe ſub eadẽ pœna debeat. XV.

DE MODERATIONE CAPITVLANTIVM.

F. PETRVS DAVBVSSON.

STatuimus, vt Priores, Caſtellanus empoſtæ, commendatarij & fratres cuiusuis gradus fuerint in capitulis prouincialibus & aſſembleis maturitatem, grauitatẽ, temperantiam, ac modeſtiam ſeruare debeant, quatenus vnusquiſque pro ſua qualitate & gradu loquatur, opinetur, ac ſuum votum & ſuffragium emittat, reiectis contumelijs, iniurijs, conuicijs, & geſtis, indecentibus quinimo intendant pacifice ad honorem & commodum religionis. Qui contrafecerit quarantenæ pœnam ſubeat. XVI.

PRIORES IN CAPITVLIS PROVINCIAlibus nulli particulariter fauorem præbeant.

F. ANTONIVS FLVVIANVS.

INhibemus Pioribus, & Caſtellano empoſtæ, ne in capitulis ſeu aſſembleis prouincialibus in fratris abſentis vel præſentis, fauorem, aut odiũ procurẽt, loquãtur; aut inſiſtant; quinimo quiete & attente negotia intelligãt & pro rectitudine diiudicent nec verbo aut facto iura cuiuſpiã perturbẽt. XVII.

QVOD REGVLA ET STATVTA LEgantur in capitulis prouincialibus.

F. CLAVDIVS DELA SENGLE.

NIhil eſt quod maius dedecus & damnum afferat quam ignorantia ſtatutorum & conſuetudinũ ordinis quibus religio gubernatur, regitur, & adminiſtratur vbi potiſſime ignorantia craſſa & affectata eſſe dignoſcitur, quibus ex cauſis plerunque plura committuntur religioni incõmoda. Idcirco ſuper his prouidere cupientes, & ne de cætero ignorantia prætendatur; Statuimus, quòd ſtatuta quorũ ſeries ſequitur ſub bulla cõmuni plumbea mittuntur ad omnes & ſingulos Prioratus, præſententurq. autoritate noſtra Prioribus & Caſtellano empoſtæ, receptoribusq. cõmunis ærarij. Quibus præcipimus & mandamus in vim obedientiæ iniungentes, vt in quolibet capitulo prouinciali antequam ad aliquos actus capitulares procedant, miſſa Spiritus ſancti celebrata, & lecta regula ad omnium intelligentiam legantur publica voce & à quibusuis obſeruentur, ſi autem Priores & Caſtellanus empoſtæ, & receptores id facere contempſerint, aut neglexerint eo ipſo pœnam incurrant inobedientiæ. XVIII.

De Regula.

Regula Hoſpitalariorũ & militiæ ordinis S. Ioan. Baptiſtæ Hieroſolymitani.
De pœna tranſgreſſionis regulæ.

De communi ærario.

De Capitulo.

De Prioribus.

De officio Fratrum.

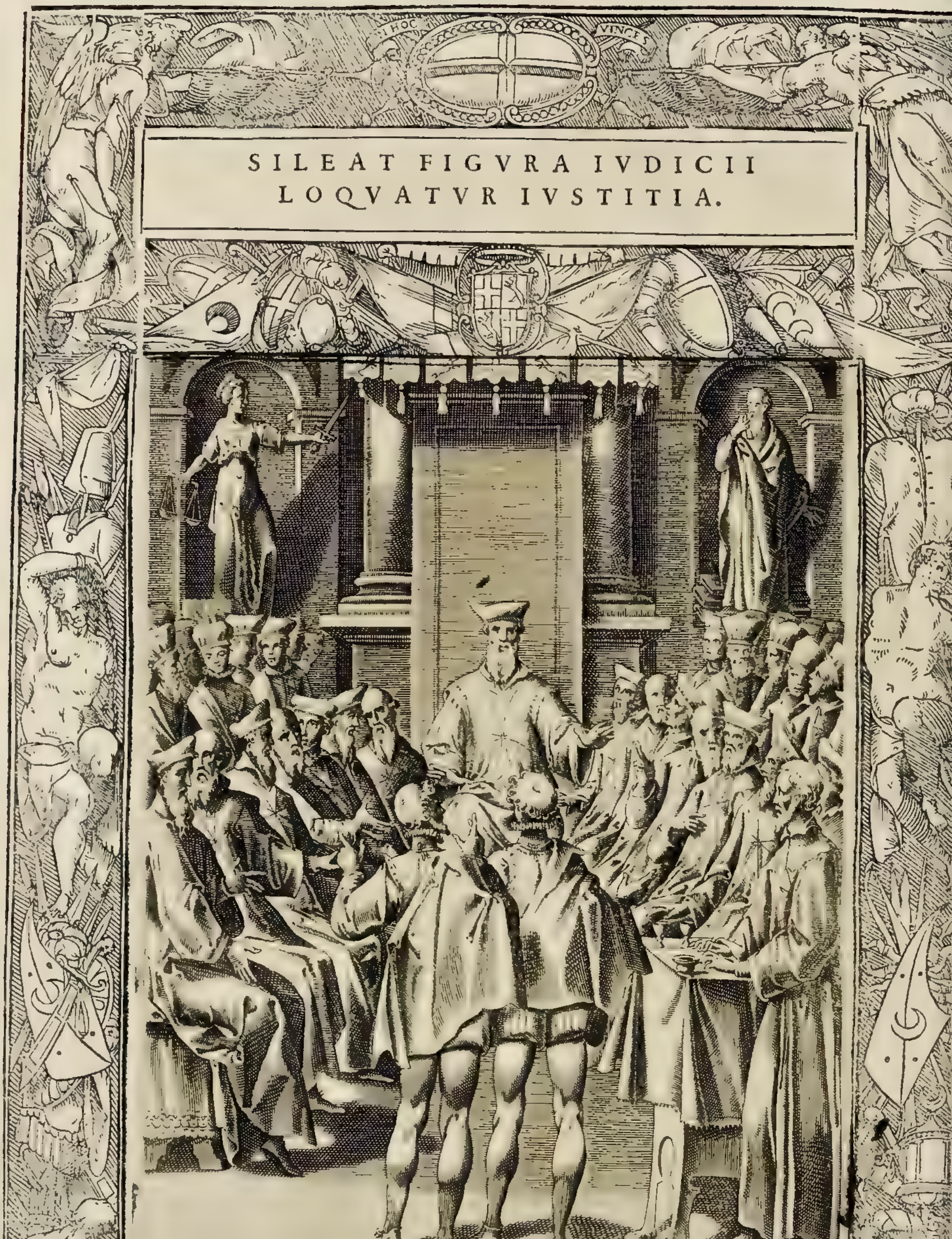
De Commendis.

De Viſitationibus.

De Contractibus & alienationibus.

De Locationibus.

De prohibitionibus & pœnis.

IN HOC
VINCES
SILEAT FIGVRA IVDICII
LOQVATVR IVSTITIA.

DE CONCILIO ET IVDICIIS.

TITVLVS SEPTIMVS.

FORMA QVÆ IN IVDICIIS ORDINIS nostri seruatur.

CONSVETVDO.

I. QVONIAM fratres nostri Hospitalitatis & armorũ exercitio potius quam iudicijs animum intendere debent. Mos est nobis antiquus à maioribus nostris relictus, vt in causis quæ inter fratres nostros oriũtur, summatim & sine aliqua forma iudicij verbo tantum & non scripto procedatur, idest, quod nulla causę acta scribantur: sed partes ipsę sua iura voce propria deducunt, & allegant, super quarum nudo sermone iustitia administratur. Possunt tamen ad probanda iura sua literas antea confectas producere, veluti prouisiones, testificationes, & alia huiusmodi; Testes quoque afferre possunt qui à concilio vel à commissarijs ab eo deputatis audiuntur; quorum dicta, si res ita postulauerit, scribuntur.

QVI IN CONCILIIS ORDINIS NOstri interuenire debent.

CONSVETVDO.

II. DVplex habemus concilium, ordinarium videlicet & completum. In ordinario interueniunt Magister & Locumtenens Magistri seu Magisterij; Si quis erit, Episcopus Melitensis qui nuper introductus est. Prior ecclesiæ & octo Baiuliui conuentuales seu eorum locatenentes. Pręterea Priores prouinciarum: Baiuliui per capitulum qui in conuentu degent, Thesaurarius siue eius locumtenens: Et senescallus Magistri qui non habet suffragium. In concilio completo præter supradictos, qui etiam adsunt; adhibentur alij duo fratres ex qualibet lingua. In vtroque interuenit vicecancellarius. Soli tamen octo Baiuliui Conuentuales aut eorum locatenentes necessario interesse debent, sine quibus concilium haberi non potest. Alijs vocatis & non venientibus soli octo Baiuliui conuentuales aut eorum locatenentes concilium tenere & de omnibus rebus ad illud pertinentibus determinare possunt. Concilium tamen sine Magistro vel eius licentia haberi non potest.

FORMA JURAMENTI ADMITtendorum in concilium.

F. BAPTISTA DE VRSINIS.

III. NVllus admittatur in concilium nisi prius in manibus Magistri solemniter iurauerit quod tractata vel decreta & conclusa in ipso concilio cuiquam non reuelabit: nec amore, odio, aut præcio sententiam feret: Pręterea quod statuta & consuetudines ordinis nostri tàm in iudicijs quam in publicis negocijs sincere & fideliter obseruabit. Qui contra fecerit sit inhabilis ad obtinendas administrationes & officia nostri ordinis, & pro periuro habeatur, & sententiæ sic latę nulle censeantur.

F. PETRVS DE MONTE.

IIII. STatuimus, vt quando aliquis ordinariorum à concilijs fuerit absens, vel suspectus habebitur, eius loco alius admittatur, qui iuramentum iuxta formam pręcedentis statuti præstare teneatur. Decernentes quod post relationem commissariorum factam, & disceptationem litigantium, nemo consiliariorum pro suspecto allegari possit.

F. PETRVS RAYMVNDVS ZACHOSTA.

V. PRohibemus, ne aliquis frater ordinis nostri cuiusuis conditionis fuerit citetur, nisi per Magistrum & concilium ordinarium deliberetur an sit citandus.

DE MODERATIONE CONSILIARIORVM.

F. BAPTISTA DE VRSINIS.

VI. VT maturius res & negocia in concilijs agantur, tractetur, & deliberentur: statuimus, quod Magister Baiuliui, Priores, & Castellanus empostę, & qui concilijs intersunt cum silentio partes coram ipsis disceptantes earumq. rationes & allegationes inteligant; & absque alia vocis aut sermonis interruptione audiant, ne fauor alicui partium dari dignoscatur; quinimmo ęqualitas erga quélibet esse uideatur. Quod si aliquis pręfatorũ contrafecerit, pars quæ in hoc se lęsam senserit contra facientẽ siue Magistrũ siue alium pro suspecto allegare possit, qui tunc non reddita suspicionis alia causaà concilio illico discedat.

QVOT CAVSÆ IN CONCILIIS PROponi possunt.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

VII. EXpeditioni causarum consulere volentes, statuimus, vt in vnoquoque concilio tres tantum causæ proponantur, & teneantur partes antequam ad concilium accedant, venire in cancellariam & ibi nomina sua & cau-

ſeparationem inſcribi facere: quæ poſtea in concilio per vicecancellarium vocabuntur iuxta ordinem ab eo ſcriptum. In numero cauſarum non comprehendun tur petitiones commiſſariorum.

QVOMODO TESTES EXAMINANTVR.

IDEM MAGISTER.

VIII. STatuimus, quod teſtes hic in conuentu producti coram partibus iuramentum præſtare teneantur, & in earum abſentia examinentur. Qui quidem teſtes diuiſim interrogabuntur ſuper re de qua fuerit quæſtio; qui autẽ illos examinabunt, diligenter eos interrogabunt de loco, tempore, & ſcientia, & quomodo res de qua agitur acciderit; quæ quidem dicta teſtium ſi neceſſe fuerit, ſcribantur.

IN DISCEPTATIONE CAVSARVM *compareant tantum duo procuratores.*

F. PETRVS RAYMVNDVS ZACOSTA.

IX. AD euitandas confuſiones & iudiciorum prolixitatẽ, ſtatuimus, quod quandocunque erunt differentiæ inter fratres aut linguas ſeu priores & Caſtellanũ empoſtæ, pro quibus differentijs diſcutiendis & decidendis debeant comparere procuratores coram concilio, ſgardio vel commiſſarijs: non debeant nec poſſint coram prędictis comparere, niſi duo procuratores tantum pro qualibet parte, & quod vnus illorum loquatur cum informatione quam habebit, veniantque cum decenti habitu longo & ſine armis. Qui contrafecerint, plectantur pœna quarantenæ, quam obſeruent ſedendo & comedendo.

F. PHILIBERTVS DE NILLIACO.

X. OPtima ratione ſuaſi, ſancimus, quòd ſecularis perſona non aſſiſtat in concilio ordinis noſtri

QVOD FRATER PRO FRATRE IN *conuentu præſente non procuret.*

F. IOANNES FERDINANDVS DE HEREDIA.

XI. QVia ad ſubmouendas lites & differentiarum prolixitates iudicia in noſtro ordine ex veteri conſuetudine ſummaria cenſentur, ne fratres noſtri litibus implicili ab armorum exercitio ſtudium retrahant. Idcirco prohibemus ſub pœna quarantenæ quod frater nomine alterius fratris in conuentu præſentis non procuret niſi morbo implicitus eſſet propter quod comparere non poſſet. Si autem pro fratre abſente procurauerit,

procuratione sufficiente ad id agendum exhibere teneatur. De cuius sufficientia per superiorem dignoscatur. Fratres autem Angli & Alemani si aliud idioma in conuentu vulgatum præter maternum ignorauerint, præsentes etiam procuratores habere poterunt.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XXV. SI vero linguæ vitio aut alio impedimento quis explicandis suis rationibus aptus esse non videretur, per procuratorem agere ei licebit: quod Magistri & concilij iudicio relinquimus.

QVOD BAIVLIVI ET PRIORES POSsint habere procuratores.

F. PETRVS DAVBVSSON.

XXVI. STatuimus, quod quandocunque inter Baiuliuos capitulares aut conuentuales, Priores & Castellanum emposte ex vna, & commendatarios ac fratres conuentuales partibus ex altera differentia vertitur, in quocumque iudicio existat, Baiuliui & Priores ipsi ad dictam litem procuratores instituere possunt, qui suo nomine contra commendatarios & fratres conuentuales coram iudicibus iura sua defendant.

QVOD NEMO EXTRANEVS ORDINI nostro admittatur ad procurandum in iudicijs ordinis nostri pro religiosis.

F. PHILIPPVS DE VILLERS LISLEADAM.

XXVII. NE iudicia ordinis nostri quæ summaria esse debent falsis interpraetationibus, argumentis & cautelis subuertantur & prorogetur, Statuimus, quod seculares personæ seu alterius ordinis regulares cuiuscumque gradus vel qualitatis admitti non possint ad agendum & procurandum pro Baiuliuis, Prioribus & alijs religiosis nostris coram Magistro & concilijs ac generali capitulo, nec in iudicio sgardiorum vel ab ipsis aut Priore ecclesię vel marescallo conuentus nostri commissis & deputatis. Per hęc tamen non intendimus derogare consuetudini quę permittit personis secularibus defensionem causarum suarum in capitulis nostris prouincialibus ac alijs iudicijs.

QVOD CAVSÆ MILITVM, CAPELLAnorum & seruientium per magistrum & concilium concludantur.

XXVIII. CVpidi erga fratres nostros equa iustitie statera procedere, & ne minor a maiori opprimatur, sed vnicuique iustitię ęqualitas appareat; Ideo omnes differentias, quas ratione cabimenti vel melioramenti oriri

contigerit inter fratres milites ex vna, ac fratres capellanos vel armorum ſeruien tes partibus ex altera, Magiſtro & concilio decidendas reſeruamus: & eas ab ipſis decidi decernimus & volumus.

DE MODO TRACTANDI *in Concilijs*.

F. BAPTISTA DE VRSINIS.

STatuimus, quòd in concilijs quando de aliqua re agi oportet, antequam ad ſuffragia danda deueniatur eo de quo deliberari debeat in medium propoſito, quilibet conſiliarius ordine non ſeruato pro ſuo arbitrio allegare, dicere, proponere quod ad rem pertineat omni ſemota reprehenſione valeat, & cum res peroptime diſcuſſæ & agitatę fuerint, quot opiniones reperientur per ſuffragium ballotarum ſcrutinium recipiant: & pars quę plures ballottas obtinebit pro ſe ſententiam & concluſionem habuiſſe cenſeatur, ſtatuentes, quòd omnes res & negotia cuiuſcunq. naturæ fuerint etiam cauſæ criminales, quæ per concilia tractantur, aut deliberantur per ſcrutinium ballottarum concludantur, alias deliberationes nullę cenſeantur. XVI.

F. IOANNES DE HOMEDES.

IDem obſeruari volumus in capitulis Prouincialibus, & aſſembleis, quod ſecus actum fuerit ſit irritum & inane. XVII.

DE MODO ET ORDINE *Ballotandi*.

IDEM MAGISTER.

MAiores noſtri maxime intereſſe reipublicæ exiſtimauerunt, vt libera eſſent iudicia, & ſuffragia quam occultiſſima. Ideo vſum ballotandi inuenerũt: ſed quia nihil ſcriptis mandatum eſt, placuit nobis paucis verbis perſtringere. Quare ſtatuimus, vt quandocunque duo vel plures fuerint competitores dignitatis vel officij pro omnibus ſimul in ſuffragia eatur ordine antianitatis: niſi aliquis eorum ſit ex primatibus noſtri ordinis, quos magnæ crucis appellamus, nam pro eo primo in ſuffragia eundum erit hac forma. Poſt iuramentum præſtitum ſtatutis ordinatum, Vicecancellarius tot vrnas quot fuerint cõpetitores adhibeat primum Magiſtro, poſtea cuique conſiliario quo ſederit ordine: vt in quam voluerit pixidem calculum ſeu ballottam mittat. Quo peracto calculi palam numerentur, & is qui plures ballottas vel ſuffragia habuerit, pronuntiatur electus à Vicecãcellario. At ſi ad æquilibrium ſuffragiorum venerint, tunc antianior in religione electus promulgetur: niſi filius arnaldus fuerit magnę crucis, nam ille electus promulgabitur; vel ſi fuerit eiuſdem paſſagij ad cõcilium cõpletum remittetur electio. In alijs vero controuerſijs ſi ad æqualitatem calculorum deuentum erit res ipſa decidenda & definienda ad idem concilium completum abſque alia appellatione deducatur. XVIII.

F. RAY-

F. RAYMVNDVS BERENGARIVS.

XIX. Sancimus, consuetudinem & vsum statuto scripto præualere non posse: vbi vero non fuerit statutum scriptum vsus & consuetudo militet.

DE APPELLATIONIBVS.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XX. A Decretis capituli generalis, quod est summum & supremum ordinis nostri iudicium, nulli fratrum nostrorum liceat appellare. In causis item criminalibus non appellatur aut si de correctione regulari agatur. Nec etiam ab electione fratrum & commendatariorum in Baiuliuos magnæ crucis; a promotione tamen potest appellari, idest, a translatione Baiuliuorum ad alias dignitates. In creationibus quoque officialium appellatio locum non habet, nec à decreto quo commissarij deputantur; à declaratione quoque super suspitione commissariorum, aut consiliariorum non datur appellatio. Nec ab executione, aut mandato exequendi: neque à sententijs capitulorum prouincialium, quæ summam scutorum centum non excedant, & id inter fratres: sed in causis vertẽtibus inter fratres & laicos pro quacunque summa re & negocio, non liceat fratri à sententia capituli prouincialis appellare. In alijs autem casibus & controuersijs omnibus liberum cuique esto appellare. Incidentes autem & emergentes in controuersijs casus omnes iudicabuntur per commissarios ad id deputatos, à quibus ad eos, à quibus fuerint deputati, appellari poterit: A quorum sentẽtia super istiusmodi appellationibus lata nulli appellare licebit. A sententijs tamen, quos delobia vocant, latis a scutis decem infra inclusiue appellatio non admittatur, a scutis vero decem supra, si controuersia fuerit inter fratrem & fratrem ad concilium ordinarium, si inter fratrem & laicum, quicunque illorum sit actor vel reus ad audientiam appelletur, & sententiæ per dictam audientiam seu conciliũ vel compromissarios in dictis causis appellationis deputatos exequantur, nulla ad aliud tribunal admissa appellatione.

INTRA QVOD TEMPVS appellandum est.

IDEM MAGISTER.

XXI. Intra decimum diem à publicata & pronuntiata sententia appellandum est, si in cõuentu feratur: si vero extra, intra idẽ tempus, dũmodo pars fuerit præsens aut eius procurator: quòd si non adfuerint numerantur à die quo de sententia factus fuerit certior; aliter illi consensisse intelligitur. A sententia autem super incidentibus à commissarijs lata eodem vel postero die appellandum erit.

DE ORDINE APPELLATIONVM.

IDEM MAGISTER.

XX.

A Priore autem & aſſemblea & à Priore ſolo appellatur ad capitulum prouinciale, & inde ad conciliũ ordinarium: quod ſi cauſa in capitulo prouinciali initium habuerit, ab eo ad concilium ordinarium, & deinde ad completum: ita tamen quod ſi capitulum prouinciale confirmauerit ſententiam aſſembleæ vel Prioris, aut concilium ordinarium ſententiam capituli prouincialis, ſi in eo lis cœpta fuerit, talis ſententia executioni mandabitur, non obſtante appellatione: Si verò lis coram concilio ordinario inchoata fuerit ab eo appellabitur ad completum: & inde ad capitulum generale: verum quod per concilium completum fuerit iudicatum etiam ſi ad capitulum generale fuerit appellatum, exequendum erit.

DE TEMPORE PROSEQVENDÆ *& finiendæ appellationis.*

IDEM MAGISTER.

XXI.

SI à Priore & aſſemblea vel à Priore ſolo ad capitulum prouinciale fuerit appellatum, tenetur appellans in proxime ſequenti capitulo appellationem ſuam proſequi & finire. Quòd ſi non fecerit nullo legitimo impedimento prohibitus appellatio, ipſa deſerta cẽſeatur; Si vero à capitulo prouinciali ad concilium ordinarium, datur illi annus, & ex iuxta cauſa biennium ad cauſam proſequendam & finiendam: ſi à concilio ordinario ad completum, conceduntur quatuor mẽſes à die appellationis numerandi: ſi à concilio completo ad capitulum generale in proximo capitulo proſequi & diffiniri procuret. Aliter vt ſupradictum eſt pro deſerta habeatur. Appellatio autem à ſententia ſuper incidentibus à commiſſarijs lata intra decimum diem ab ea interiecta proſequenda & finienda eſt.

DE APPELLATIONIBVS FRATRVM *Capellanorum obedientiæ & ſeruientium officij extra conuentum.*

IDEM MAGISTER.

XXII.

LIberum erit fratribus capellanis obedientiæ & ſeruientibus officij vel ſtagij, ſi à ſuo Priore, vel commendatario cuius obedientiæ ſuppoſiti ſunt grauati fuerint, ad priorem & aſſembleam vel ad prouinciale capitulum appellare; per quòd etiam decidentur controuerſiæ, quæ inter dictos fratres obedientiæ, officij vel ſtagij, & priores vel commendatarios oriri contigerit.

QVOD SENTENTIÆ SCRIBANTVR & publicentur.

IDEM MAGISTER.

XXV. STatuimus, quòd decreta & sententiæ capitulorum generalium conciliorum & Sgardiorum in conuentu scribantur per Vicecancellarium; capitulorum autem prouincialium, & assemblearum per secretarium, & per eos publicentur & pronuncientur, & fiant de eis libri & registra.

DE MODERATIONE FRATRVM in congregationibus linguarum.

F. PETRVS DAVBVSSON.

XXVI. QVoniam plerunque contingit contra omnem modestiam, honestatem & reuerentiam veræ illibatæq. obedientiæ, quòd fratres in congregationibus linguarum vtuntur gestis & actis indecedentibus nulla reuerentia in Baiuliuos & superiores seruata. Quinimo deliberationes & consultationes in dedecus ordinis & præiudicium pbulici cõmodi perturbant, ea propter; Statuimus, quòd Baiuliui, Priores, commendatarij, & fratres cuiuscunque conditionis fuerint in congregationibus linguarum in conuentu debeant vti modestia, & temperantia in sedendo secundum eorum ordinem & gradum audientes Baiuliuos vel eorum locatenentes in his quæ proponunt etiam procuratores tam dictæ linguæ fratres quàm alterius, aut partes in causarum disceptatione, ita quod nõ dent eis molestiam, vel aliquam perturbationẽ: & ita cum maturitate & quiete intellectis propositis, ac differentijs debeant pro eorum ordine & gradu dare suffragium & loqui, lingua quoque compleat suam deliberationem. Cui si quis cõtradixerit, aut propterea se senserit grauatũ ab illa deliberatione ad Magistrum & concilium ordinarium habeat recursum coram quibus sua iura allegabit. Iustitia quoque partibus auditis ministrabitur: qui contrafecerit in pœnam quarantenæ labatur.

DE VSV BALLOTTARVM in Linguis.

F. CLAVDIVS DELA SENGLE.

XXVII. VT liberius fratres nostri suffragia, & vota sua in linguis dare possint: Statuimus, quòd quandocunque in dictis linguis, aut Prioratibus tractari continget de gratijs faciendis aut de nominandis fratribus ad Baiuliũatus & dignitates debeant vti ballottis, prout in concilio fieri solitum est, gratia autem facta non censetur nisi concordi omnium fratrum voto facta fuerit.

F. PE-

F. PETRVS DE MONTE.

SAncimus, quod nullus frater qui per annos tres continuos aut per interualla in conuentu non resederit suffragium in linguis, exceptis fratribus Reuerend. linguę Angliæ, & Alemaniæ, ferre possit. XXVIII

DE COLLECTIS LINGVARVM.

F. BAPTISTA DE VRSINIS.

STatuimus, antiquam & veterem consuetudinem sequentes, quod in collectis albergiarum per fratres tãtum deliberari & tractari possit de vineis, domibus, cameris & possessionibus linguæ vel albergiæ. Caueantq. fratres sub inobedientiæ pæna, ne in indictis collectis tractare aut concludere de rebus quę quouis modo ordinis rẽpublicam concernãt, aut aliquod arduũ vltra antiquam consuetudinem audeant vel præsumant. Quod si contrafecerint nullius valoris censeatur, pœnamq. inobedientiæ incurrant. XXIX.

DE EODEM.

F. FABRITIVS DE CARRETO.

QVia bonum vniuersale totis viribus promouendum est. Statuimus, quod quandocunque in congregatione cuiuslibet linguæ siue collectæ disceptabitur de ędificatione, vel instauratione domorum siue camerarum, & cultiuatione siue directione vinearum & aliarum possessionum stabilium linguarum, & duæ partes fratrum dictæ linguę deuenerint concordes in vnam sententiã, eadem mandetur executioni, quam tertia pars dissentiens non possit impedire. cætera autem negocia dictarum linguarum remanent intacta in sua antiqua consuetudine & robore. XXX.

DE LICENTIA BAIVLIVORVM ET *Priorum recedendi à conuentu.*

F. RAYMVNDVS ZACOSTA.

STatuimus, quod Magister non possit dare licentiam recedendi de Conuentu Baiuliuis capitularibus, & cõuentualibus, Prioribus, & Castellano empostæ, sine scitu & consensu concilij completi, ita quod tres partes in vna opinione concordent, alias deliberatio, sit nulla: & si Magister contrafecerit licentia nulla sit: & nihilominus contra eos qui vigore talis licentiæ recessissent, procedatur tamquam contra eos qui sine licentia de conuentu recedere præsumunt. XXXI.

F. PETRVS DAVBVSSON.

ATtamen Magistro & concilio ordinario pro negocijs publicis ordinis nostri aliquem ex prędictis destinare ad partes occiduas seu extra conuentum liceat. XXXII.

DE LITERIS EXPEDIENDIS PER *Magistrum & Concilium.*

F. BAPTISTA DE VRSINIS.

XXXIII STatuimus, quòd literæ saluorum conductorum, licentiarum recedendi de conuentn, instructiones, literæ missiuæ, & aliæ patentes, quæ per Magistrum & concilium ordinarium siue coompletum deliberantur & conceduntur, per vicecancellarium tantum expediãtur, manu propria ab eo signentur, ac in cancellaria, saluo vicecancellarij iure, registrentur, alias concilij authoritatem non habeant.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XXXIIII. VOlumus & mandamus quod omnes literæ supradictæ Magno sigillo magistri in cæra nigra sigillentur.

DE AVDIENTIA PVBLICA.

F. PHILIBERTVS DE NILLIACO.

XXXV. LAudabili institutione sancitum est quod qualibet hebdomada die veneris audientia publica celebretur; in qua assistant Magister seu eius locumtenens, Baiuliui conuentuales, & per capitulum Priores, Castellanus empostæ & cęteri qui adesse solent in concilio ordinario. Præterea Castellanus, iudices appellatienum, & ordinarius, & vicecancellarius; vbi sęcularium querelę & supplicationes quarumcumque legantur & audiantur, & secundum casuũ emergentiam, meritis causarum sapienter discussis, super his prouideatur, vt quærelarum materia prorsus extinguatur, & cuique ius suum tribuatur.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XXXVI CApitaneus & iudex ciuitatis nostræ, & Magister notarius castellanię in audientia ades se solent. Licitum est etiam Magistro & concilio ad illam vocare aliquos probos viros iuris peritos, prout eis necessarium videbitur.

DE OFFICIALIBVS SINDICANDIS.

IDEM MAGISTER.

XXXVII. ÆQuum est vt vnusquisq. actionum suarum rationem reddat. Statuimus quod Castellanus, vicecastellanus, iudex appellationum, & ordinarius, capitaneus, iurati, iudex, & omnes singuli officiales ciuitatis nostrę soliti syndicari, debeant syndicari per duos commissarios vnum religiosum, & alium literatum per Magistrum & cõcilium ordinarium, postquam officio functi & alij in eorum loco suffecti fuerint, eligendos, prout hactenus consuerum est: vt, si qui deliquerint, puniantur.

DE BVLLA MAGISTRI ET Conuentus.

F. NICOLAVS LORGVE.

AD deliberatorum exploratam indubitatamq. notitiam non immerito sigillorum ac bullarum impressiones cuneiq. inuenti sunt. Hinc firma sanctione decretum est, vt duo cunei ferrei fabricentur quibus Magistri & Baiuliuorum imagines sculpantur, & his tanquam bulla conuentuali conuentus vtatur. Hac bulla omnes & singulæ concessiones, procurationes, permutationes, obligationes, prouisiones & cætera quæ per deliberationem Magistri & conuẽtus, seu Concilium & Generale Capitulum expediuntur, & quę sub bulla plumbea communi expediri consueuerunt muniantur & bullentur. XXXVIII.

QVOD PROCVRATORES COMMVNIS ærarij in causis ad id spectantibus non excludantur.

F. PETRVS DAVBVSSON.

SAncimus, quod in cognitione & decisione causarum communis ærarij excludi non possint venerabiles magnus Commẽdatarius & Procuratores dicti ærarij qui pro inueterata consuetudine interesse solent: quia priuatas eorum causas non agunt, sed communes. XXXIX.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

ITa tamen quod inter litigandum non loquantur quod ad causam pertineat: sed procuratorem deputent, qui causam ipsam nomine ærarij agat & prosequatur. XL.

QVOD FRATER FRATREM AD ALIVD iudicium non trahat quam ordinis nostri.

F. PHILIBERTVS DE NILLIACO.

ABsurdum & pænitus ab ordine nostro alienum est, cui grauissimum plerumque attulit detrimentum, quod fratres nostri fidei catholicæ tuitioni ascripti litibus implicentur, & iugo obedientiæ reiecto se ad aliud tribunal extra nostrum ordinem conferant, statutis enim & consuetudinibus subiecti sunt, quibus sua iura defenduntur & iudicantur per ordinis nostri iudicium nõ dilatorium, quatenus causæ breuitate sopiantur, & fratres nostri litibus immunes armis exercendis liberius vacare possint. Præsenti igitur sanctione statutum est, quòd fratres nostri quacumq. ex causa nullo pacto valeãt aut possint extra nostrũ ordinem coram quocunq. Iudice ecclesiastico vel sęculari fratres ordinis nostri in causam trahere, & contra eos procedere, seu lites contestari, vel processum conficere, declinando ab ordinis nostris iudicio. Quod si quis contrafecerit antianitatem perdat, & per quinquennium omni administratione priuetur. XLI.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XLII. PRæterea causam perdat. Qui vero à sententijs nostris extra conuentum aut nostri ordinis Iudices appellauerint, vel prouocauerint, etiam si appellationem vel prouocationem prosequuti non fuerint à causa sua cadant & re de qua contenditur eo ipso priuati existant.

F. IOANNES LEVESQVE DE LA CASSIERE.

XLIII. VOlumus idem à fratribus capellanis obedientiæ obseruari sub pęna priuationis beneficiorum & rectoriarum ac portionum quas possident, nec non habitus ipso facto incurrenda.

DE FERIIS.

Feriæ quæ seruari debent in iudicijs nostræ Religionis.

In Januario.

Circuncisionis Domini. 1
Antonij Abbatis. 17
Fabiani & Sebastiani. 20
Conuersionis sancti Pauli. 25

Februario.

Purificationis Beatæ Mariæ. 2
Blasij Episcopi & Martyris. 3
Agathæ virginis. 5
Dedicationis Ecclesiæ S. Io. Baptistæ.
Cathedræ sancti Petri. 22
Mathiæ Apostoli. 28

Martio.

Gregorij Papæ. 12
Sancti Iosephi. 19
Annunciationis B. Mariæ. 25

Aprili.

Georgij Martiryis. 23
Marci Euangelistæ. 25

Maio.

Philippi & Iacobi Apostolorum. 1
Inuentionis sanctæ Crucis. 3
S. Ioannis ante Portam Latinam. 6

Junio.

Barnabæ Apostoli. 11
Ioannes Baptistæ cum tota Octaua. 24
Petri & Pauli Apostolorum. 29
Commemoratio S. Pauli. 30

Julio.

Visitationis B. Marię. 2
Mariæ Magdalenæ. 22
Iacobi Apostoli. 25
Sanctæ Annæ. 26

Augusto.

Petri ad vincula. 1
Dominici confessoris. 4
Transfigurationis Domini. 6
Laurentij Martyris. 10
Assumptionis B. Mariæ. 15
Bartholomei Apostoli. 24
Augustini Episcopi. 28
Decollationis S. Ioannis Baptistæ. 29

Septem-

Septembri.

Natiuitatis B. Mariæ.	8
Exaltationis S. Crucis.	14
Matthęi Apoſtoli & Euangeliſtæ.	21
Michaelis Archangeli.	29
Hieronymi confeſſoris.	30

Octobri.

Franciſci confeſſoris.	4
Lucæ Euangeliſtæ.	18
Simonis & Iudæ.	28

Nouembri.

Omnium ſanctorum.	1
Commemorationis animarum.	2
Martini Epiſcopi.	11
Præſentationis B. Mariæ.	21
Catharinæ virginis.	25
Andreæ Apoſtoli.	30

Decembri.

Nicolai Epiſcopi.	6
Ambroſij Epiſcopi.	7
Conceptionis B. Mariæ.	8
Luciæ Virginis.	13
Thomæ Apoſtoli.	21

A vigilia Natiuitatis Domini vſq. ad diem Epiphanię cum duobus ſequētibus.

FERIÆ MOBILES.

A Die Iouis ante carniſpriuium vſque ad diem cinerum incluſiue.
A Die Sabbathi ante ramos vſq. ad octauam Paſchæ incluſiue.
Die Aſcenſionis Domini.
Die Pentecoſtes cum duobus ſequentibus.
Die Corporis Chriſti cum octaua incluſiue.

DE SGARDIO.

TITVLVS OCTAVVS.

FORMA TENENDI SGARDII.

I.

NE fratrum nostrorum animi longis litibus impliciti, à suæ professionis officio euocarentur: maiores nostri breue quoddam & expeditum iudicij genus excogitarunt, quod Sgardium appellarunt. Id ita habetur. Assumuntur fratres octo, ex singulis linguis singuli, quibus additur nonus ex qua libuerit lingua, nullo delectu. Is caput seu præses sgardij vocatur, & à Magistro assignatur, vel à marescallo: cum fratres ex eius sunt iurisdictione. Reliqui octo à Baiuliuis conuentualibus ad significationem Magistri scutiferi nominantur, ita tamen quod Baiuliui linguarum, de quibus partes disceptantes fuerint, nullum alium nominent, nisi eum in quem partes sponte consenserint. Ab hoc Sgardio itur ad Renfortium sgardij, ac si diceret ad fortius sgardium, duplicato scilicet Fratrum numero, vt ex qualibet lingua duo fratres interueniant. Ab eo deuenitur ad Renfortium Renfortij, hoc est à forti ad fortius: vt sint tres fratres ex vnaquaque lingua, remanente eodem capite seu præside primùm assignato. Quod si trium horum sgardiorum sententiæ partes stare noluerint, adhibetur sgardium Baiuliuorum: quod ex octo Baiuliuis conuentualibus aut eorum vicegerentibus cōstat. Ijs datur à Magistro alter præses ex Baiuliuis quispiam aut Prioribus, vel Prior ecclesię. Quod si præses a Magistro datus fuerit Baiuliuus conuentualis, tūc in eius locum ad sgardium subrogatur frater aliquis ex eadem lingua antianus. In hoc iudicio singuli vnico suffragio vtuntur, præter præsidem sgardij Baiuliuorum, cui duo conceduntur ad euitandam suffragiorum paritatem. Quod si in aliqua linguarum defuerint fratres ad id idonei, vel penitus nulli fuerint, ex alijs linguis implebitur numerus, vt sint omnino octo in vnoquoque sgardio. Præterea si altera aut vtraque diffidentium pars fuerit Baiuliuus aut Prior, eo casu præses & caput omnium sgardiorum erit Baiuliuus aut Prior. Vbi tandem partes coram sgardio comparuerint, interrogantur à præside: num quem ex eo numero suspectū habeant. Quibus reiectis, si qui fuerint, & alijs in eorum locum suffectis, ad cognitionem causæ proceditur, actore actionem suam proponente, etiam si reo petente sgardium concessum esset: Quę quidem causa plenè & summatim tractabitur. Nā neque libellus vllus, neque scripta petitio datur: sed iura sua partes verbo prosequuntur. Testes tamen producuntur, quorum dicta auribus tantum non autem scripto excipiuntur. Nec admittuntur procuratores, nisi pro ijs qui à conuentu ab

sunt

ſunt,aut quibus per ſtatuta noſtra permittitur. Poſtquã vero partes ipſæ iura ſua coram ſgardio deduxerint, dimittuntur: & fratres ſgardij ſecedentes de tota cauſa inter ſe conferunt, remque accurate examinant. Tum demum afferuntur duæ pyxides ſiue vrnulæ, affirmatiua ſcilicet & negatiua. Qui pro actore ſentẽtiã ferre voluerint,in affirmatiuam ſpherulam, quam ballottam ideſt calculum dicimus, mittent. Qui pro reo, in negatiuam. Hæc eſt ſuffragiorum dandorum ratio:in quibus dandis gradus antianitatis vnicuique ſeruatur. Collectis ſpherulis aut ballottis, priuſquam caput ſeu præſes ſgardij ſententiam ferat,vocantur partes & rogantur: An ſgardij ſententiæ ſtare velint,nec ne? Si conſenſerint,excluſis iterũ illis,caput ſgardij ſuffragium ſuũ dat,iniecta ballotta in pyxidẽ. Dehinc pyxides coram ſgardio aperiuntur, & ballottæ palàm numerantur. Pro parte quæ plures habuerit ſtabit ſententia; eá per vicecancellarium ſcribitur & partibus pronunciatur. Quod ſi partes aut altera earum negauerit ſe id iudicium ſuſcipere velle,numeratis per vicecancellarium ballottis & ſuffragijs,ſcriptis mandet quot quæq. pars ballottas habuerit. Id ſcriptum apud ſgardij præſidem deponetur: vbi ſecretum permaneat & ad renſortium procedetur. Si neque hoc partes contentæ erunt, ad renſortium renſortij,& deinde ad ſgardium Baiuliuorum deuenitur,vltra quod progredi non eſt. Cum autem renſortium renſortij Baiuliuorumq. ſgardium habetur, Præſes primi ſgardij cum aliquibus fratribus eorum qui in primis ſgardijs interfuerunt adeſſe debet, vt audiant an partes quicquam allegabunt, præter id quod in primis ſgardijs allegarunt: non enim eis licet quidpiam ad confirmandam ſuam cauſam adducere in hoc poſtremo iudicio, quàm id quod in primo ſgardio attulerunt & propoſuerunt. Etenim ipſum hoc cum Prioribus vnum & idem iudicium eſſe cenſetur. Partibus tandem quantum ſatis erit auditis, ſecedent primi ſgardij fratres præter Pręſidem, qui in renſortio & renſortij renſortio ſuum locum ſemper obtinet. Poſtremo cum ad ſententiam ſgardij Baiuliuorum ventum fuerit, Præſes primorum ſgardiorum ante Præſidem ſgardij Baiuliuorum per ballottam ſuffragium dabit. Apertis poſtea pyxidibus & numeratis ballottis,Præſes priorum ſgardiorum ipſorum ſuffragia ſcripta proferet,aſtãtibus aliquot fratribus,qui in ipſis prioribus ſgardijs interfuerunt. Quibus ſuffragiis cum vltimis Baiuliuorum nominatis, pro parte quę plures habuerit feretur ſententia,quæ executioni mandatur. Sgardiorum autem ſuffragia occulta eſſe debent non ſolum partibus,verum etiam ſgardijs ipſis inter ſeſe,donec controuerſia ſit diffinita. Hoc iudicium maiores noſtri, iuſtitiam domus appellarunt: in quo contra etiam abſentes legitime citatos per contumaciam proceditur. A cuius ſententijs appellare non licet, quia vim compromiſſi habent.

DE QVIBVS REBVS CELEBRANtur Sgardia.

CONSVETVDO.

II. QVędam ſgardia oriuntur ex querelis ſiue planctis,per Magiſtrũ ſiue eius locũtenentem vel mareſcallum aut alium ſuperiorem faciendis.In ſgardijs autem quæ oriuntur ex talibus querelis, intereſſe debent tantum octo Baiuliui conuentuales,ſiue eorum locatenentes,vel fratres octo & præſidens ſiue caput per Magiſtrum aſſignandum,qui ſit Prior vel Baiuliuus,aut per mareſcallum, cum de planctis ſuis agitur, aliquis frater,qui vnico ſuffragio fungatur. Nec de tali recurritur ad renſortium & alia ſgardia, ſed hoc primum ſententiam dat

diffini-

diffinitiuam in quo Baiuliuus linguę cuius est is de quo fit quærela interesse potest, & debet: Quodq. per maiorem partem decisum fuerit exequi debet. In Sgardio autem quod celebratur per querelam marescalli aut alium superiorem pręter Magistrum & eius Locumtenentem adsunt fratres ex octo linguis, vel alij pro ipsis vbi ex his non reperientur. Nec de tali recurritur ad renfortium Sgardij sed illud primum diffinit. Alia quidem sunt Sgardia quę procedunt ex demanda siue differentia & lite inter aliquos vertente. Ex quibus Sgardijs, siue causa sit ciuilis, siue criminalis recurritur ad renfortium, & renfortium renfortij, ac etiam Sgardium Baiuliuorum.

QVOD SVPER MANDATO SVPERIORIS *potest peti Sgardium.*

F. GVILLERMVS DE VILLARETO.

SI quid à Magistro vel alio superiore cuipiam fratrum ordinis nostri pręter tenorem statutorum nostrorum & consuetudinum mandatum fuerit, Frater ipse Sgardium petere poterit. quòd si Magister illud dare recusauerit, aut distulerit, perseueret nihilominus frater in eo petendo. Nec tali mandato obedire teneatur, donec per Sgardium cognitum, iudicatumq. fuerit. III.

F. IOANNES FERDINANDVS DE HEREDIA.

INterloquutorijs sententijs Sgardium non vtitur, aut incidentia iudicanda suscipit ante diffinitam totius causæ summam, ad quam solam respicit & tendit. IIII.

IDEM MAGISTER.

NOn datur Sgardium super re vlla aut negotio concluso, aut diffinito, vel etiã cępto in Concilijs, nam quicquid in illis cęptum iudicatumuè fuerit sequitur formam illius iudicij. V.

F. IOANNES DE LASTICO.

NEque super controuersijs motis aut mouẽdis inter fratres milites ex vna, & capellanos, vel seruientes armorum ex altera partibus, neque super emergentibus aut dependentibus ab illis. VI.

F. PETRVS DAVBVSSON.

NEque etiam vbi agitur de iuribus communis nostri ærarij aut ipsius prærogatiuis: nec super præheminentijs & authoritate Magistri, ac in his rebus quæ ipsum vel eius pręheminentias & authoritatem directe proprie & immediate tangunt. VII.

CONCILIVM COMPLETVM COGNOſcere debet an tenendum ſit Sgardium vel non.

F. RAYMVNDVS ZACOSTA.

VIII. VT multis controuerſijs occurratur quæ oriuntur ex modo concedendi Sgardia, Statuimus, quod quandocunque aliquis frater petet Sgardium à Magiſtro, & pars aduerſa contradicet: eo caſu cognoſcatur per Magiſtrum & Concilium completum an tale Sgardium dari debeat. Quòd ſi nulla partium obſtiterit quominus Sgardium concedatur, tum Magiſter illud abſque vlla mora & dilatione dare teneatur.

QVOD CAPVT ET FRATRES Sgardiorum aßignentur abſque dilatione & de ſuſpitione habita de fratribus Sgardij.

F. BAPTISTA DE VRSINIS.

IX. AD omnem iuſtitiæ dilationem & ſuſpicionem remouendam, Statuimus, quod quotieſcunq. Sgardium fratrum ex conſenſu partium, aut per Magiſtrum, & Concilium completum datum & conceſſum fuerit, à die conceſſionis infra terminum duorum dierum Magiſter caput Sgardiorum aſſignare teneatur. Alias vrgente neceſſitate Concilium ordinarium, dilatione ſemota, caput deputet. Baiuliui autem & Pilerij linguarum in termino vnius diei pariformiter ſuarum linguarum fratres pro Sgardijs deputent idoneos. Quod ſi renuerint: ipſum Concilium prouideat, ſi partes ſuſpectos aliquos allegauerint, cauſas ſuſpitionis legittimas oſtendere Magiſtro & Concilio ordinario obligantur: qui de hoc deliberare debeāt. Capita enim & fratres Sgardiorum cum ſilentio & attentione partium rationes audire teneātur abſque aliqua interruptione vocis aut ſermonis: ne fauor alicui dare videātur, ſed ęqualitas erga omnes ſeruetur. ſi quis contrafecerit pars quæ ſe lęſam ſenſerit contra facientem ſiue caput ſiue fratrem pro ſuſpecto allegare poſſit: qui tunc non reddita ſuſpicionis alia cauſa a Sgardio diſcedat.

DE MODERATIONE FRATRVM IN Sgardio.

IDEM MAGISTER.

X. STatuimus, vt præſes vel caput Sgardiorum ſumma attentione, ſilentio, & prudentia partes ante Sgardium conſtitutas audiat; & caueat ne verbo aut facto ſermones & rationes earum interrumpat, immo eas loqui permittat. Poſtquam dicendi finē fecerint fratres Sgardij ſibi aſſiſtentes conſulat, & præſentibus partibus interroget ſi rationes & allegationes partium intellexerūt: Quod ſi intellectæ non fuerint, tunc partes ipſæ ſuas rationes & iura compēdio &

breuiter

breuiter ad intelligentiam aſſiſtentium aſſumant. Quod ſi ſcripturę vel bullæ præſentatę fuerint, eas explicari fratribus Sgardij per Vicecancellarium ſinat: vt audientium mentes omnem veritatem accipiant.

QVOD FRATRES SGARDII *iuramentum præſtare teneantur.*

F. PETRVS RAYMVNDVS ZACOSTA.

STatuimus, vt per caput ſgardij ſumatur ſolemne iuramentum ab illis qui ſgardium intrabunt, quòd ſecretum tenebunt, quicquid illic dictum & deliberatum fuerit, & nullo vnquam tempore reuelabunt ac iuſte ſecundum ſtatuta, & laudabiles conſuetudines iudicabunt. Qui contrafecerint inhabiles ad obtinendas commendas & officia ordinis noſtri in perpetuũ cenſeantur. XI.

F. IOANNES FERDINANDVS DE HEREDIA.

SAncitum eſt, quod ſuper ſgardio nec peti, nec dari poſſit aliud ſguardium inter eaſdem partes, donec primum fuerit finitum. XII.

CONSVETVDO.

DE re etiam per ſgardium definita & iudicata non datur aliud ſgardium. XIII.

F. PETRVS RAYMVNDVS ZACOSTA.

SAncimus, quòd cauſę ſgardiorum tractentur & agitentur extra eccleſiam: niſi ea quæ fiunt pro correctione & punitione fratrum, vt conſuetum eſt. XIIII.

IMPERIO DIGNA OBEDIENTIA.

DE MAGISTRO

TITVLVS NONVS.

QVOD FRATRES OBEDIANT Magistro.

F. ALPHONSVS DE PORTVGALLIA.

MELIOR est obedientia quam victima. Nihil quoque existit quod magis Religionis obseruantiam conseruet quam vera illibataque obedientia, qua inferiores superiori ceruicem submittunt. Ideo recte sancitum est quod omnes Hierosolymitani fratres quacumque authoritate fungantur, Domini Iesu Christi Saluatoris & Redemptoris nostri amore Magistro obedire teneantur. I.

DECLARATIO OBEDIENTIÆ.

CONSVETVDO.

IN regula cauetur, quod frater obediat in omni re quam præcipiet suus Magister; in quo regula non excludit aliquam rem, nihilominus est intellectum quod habeat terminum & limites: quia nulla res recte ordinata est sine termino & limitibus: & iste terminus est Regula, Statuta, & bonæ consuetudines Religionis, & id ostendit statutum, quo cauetur vt omnes fratres teneantur obedire Magistro contemplatione Christi: Quia quando Magister præcipit extra illud quod promisit, est malum & peccatum, & pro Christo non debet committi malum & peccatum: quinimo omne bonum; ea propter præceptum regulæ est clarum, & in hoc determinatur; & ideo est sancitũ, quod quando superior facit aliquod præceptum quod non est secundum statuta, vsus & consuetudines Religionis, frater debet petere Sgardium fratrum; quia nostra obedientia non est ad aliud intellecta, & non debemus esse magis astricti de obedientia, nisi quantum nostra regula & bonæ consuetudines ordinant, Quæ superior noster promisit tenere: & si facit contra iuramentum, frater non debet sibi obedire. II.

QVOD MAGISTER SIT FRATER *miles & nobilibus parentibus legitime procreatus.*

F. HVGO REVEL.

III. DEcet vt qui militię pręest militarem dignitatem pręferat. Hinc statutum est, quod nullus assumi, aut eligi in Magistrum sacri Hospitalis Hierusalem possit, nisi sit frater miles ipsius ordinis Hospitalis, atque ex nobilibus parentibus legitimoq. matrimonio procreatus existat.

ELECTVS MAGISTER A CONVENTV *absens non excedat limites commissionis a conuentu datæ.*

F. FABRITIVS DE CARRETO.

IIII. STatuimus, quod electus in partibus occiduis Magister, in suo ad conuentum aduentu pro vsu publico Religionis non possit expensis communis ærarij ex quibusvis rebus emere & conducere, aut pecunias à receptoribus aut depositarijs Religionis capere, nisi tantum quātum à Concilio fuerit commissum & ordinatum: Si autem modum excesserit, de suo fecisse intelligatur.

QVOD COMMENDÆ DIGNITATES OF- *ficia & beneficia promoti ad magisterium vacare censeantur.*

F. PETRVS RAYMVNDVS ZACOSTA.

V. STatuimus, quod quando aliquis ex fratribus nostris ad Magisterium promouetur, adepto per electionem Magistratu, eo ipso administrationes commendarum, Prioratuum, Baiuliuatuum, dignitatum, officiorum, quæ prius ante Magisterij adeptionem possidebat, vacare censeantur. Quorum concessio & prouisio deuoluatur Magistro & conuentui, & secundum formam statutorum & laudabiles consuetudines concedantur.

QVOD PER PROMOTIONEM AD *magisterium sit mortuarium & vacans.*

IDEM MAGISTER.

VI. VOlumus, quod per promotionem alicuius ad magisterium sit mortuarium in magisterio, & vacans in Prioratu, Castellania empostæ, Baiuliuatu, commendis & bonis nostri ordinis, quæ possidebat ante promotionem illlius qui promotus erit ad magisterium.

QVÆ BONA MAGISTER POTEST retinere ex ſpolio ſui prædeceſſoris.

F. ANTONIVS FLVVIANVS.

VII.

Sancitum eſt, quod ex ſpolio Magni Magiſtri defuncti, ſucceſſor Magiſter quę ſequuntur ſumere debeat, videlicet, de frumento & vino quantitatem ſibi neceſſariam vſque ad diem Natalis Domini ab electione Magiſtri proxime ſequuturam, reſiduum vero frumenti, commeatuum, & vini ad ęrarium perueniat. De vaſis autem argenteis applicentur ſtatui magiſterij pro Magiſtro vſque ad ſexcentas marcas argenti & non vltra. De iocalibus autem ſumet vnam cuppam auri & vnum vas aquarium ſi in ſpolio reperiantur & non aliud, cætera vero præter hæc ærario noſtro aſcribantur.

DE CAMERIS MAGISTRALIBVS.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

VIII.

Iam olim a tempore cuius non eſt memoria, ad ſuſtinenda & ſupportanda magiſtratus ordinis noſtri onera, & vt Magiſter ipſe decentius & cōmodius eam dignitatem gerere poſſet, fuerunt illi aſſignatæ & ipſi magiſtratui annexæ & in perpetuum vnite per ſingulos Prioratus ſingulæ Commendæ, quæ magiſtrales dicuntur, quæ nunquam ab ipſo magiſtratu ſeparari poſſunt, Solet tamen Magiſter eas locare vel ad certam penſionem dare fratribus ſibi beneuiſis; Quæ quidem commendę ſunt quæ ſequuntur.

In Prioratu ſancti Aegidij commenda de peſenas.
In Prioratu Tholoſæ commenda Podij Subreani.
In Prioratu Aluernię commenda de Salins.
In Prioratu Franciæ commenda Hannoniæ.
In Prioratu Aquitaniæ commenda Templi in rupella.
In Prioratu Campaniæ commenda Metenſis.
In Prioratu Lombardiæ commenda Inuerni.
In Prioratu Vrbis commenda Mugnani.
In Prioratu Venetiarum commenda Triuiſij.
In Prioratu Piſarum commenda Prati.
In Prioratu Capuę commemda Ciciani.
In Prioratu Baroli commenda Brunduſij, ſiue Marugij.
In Prioratu Meſſanę commenda de Polizzi.
In Prioratu Chathaloniæ commenda de Maſdeo.
In Prioratu Nauarre commenda de Calcetes.
In Caſtellania empoſtæ commenda de Aliaga.
In Prioratu Caſtellæ commenda de Olmos.
In Prioratu Portugallię commenda de la Coua.
In prioratu Angliæ commenda de Peſcens.
In Prioratu Alemaniæ commenda de Buez.
In Prioratu Boemię commenda VVladiſladiæ.

QVOD COMMENDA DE LA FINICA est Camera Magistralis.

F. IOANNES DE VALLETA.

IX. INter alias Commendas quę Magistratui annexæ & in perpetuum vnitę sunt annumerari etiam debet Commenda de la finica, regni Cypri, olim constituta.

QVOD MAGISTER LOCVMTENENTEM constituere poßit.

F. PETRVS DE CORNILIANO.

X. MAgister in conuentu residens Locumtenentem ac vicegerentem designare & constituere pro suæ voluntatis arbitrio, authoritatem quoque sibi beneuisam pro suæ præeminentiæ facultate concedere potest.

HÆC SVNT QVÆ MAGISTER fratribus permittere potest.

CONSVETVDO.

XI. PRimum potest dare licentiam tenendi vestes proprias & aliam supellectilem. Item peregrinandi deuotionis gratia. Item comedendi priuatim in proprijs domibus. Item recedendi à conuentu. Item conferendi habitum Hospitalis. Item congregandi linguas. Item Baiuliuis præcipiendi aquæ potum: quem nullus remittere potest post campanæ sonum. Id enim reseruatur soli Magistro.

QVÆ DELICTA MAGISTER remittere potest.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XII. MAgister nulli ante condemnationem parcere potest neque in perpetuum habitu priuatis: nisi de Capituli Generalis consensu: quod non nisi ex causa fieri debet. Poterit autem Magister pœnam commutare eorum qui propter effusum alterius fratris sanguinem habitu secundum formam statutorum nostrorum priuantur. Dummodo a Concilij Baiuliuis id facere sit rogatus & loco priuationis habitus, delinquenti vnum annum de Antianitate vel plures, circumstantijs & qualitate delicti consideratis, demere. Quæ quidem antianitatis diminutio cedat in commodum filiorum Arnaldorum, & hoc vbi mors & mutilatio membrorum non fuerit subsequuta: quoniam in his casibus statuta ad literam seruari iubemus.

QVOD MAGISTER NON ALIENET prouentus Magisterij.

F. FABRITIVS DE CARRETO.

STatuimus, quòd donationes quæ à Magistro pro tempore existenti fient de iuribus, prerogatiuis, præheminentijs, & prouentibus Magisterij, in preiudicium successorum irrite sint, & in vim presentis statuti prefata iura preeminentiæ & prouentus, donatore vita functo, eo ipso deuoluta ad Magisteriũ censeantur, nisi donationes ipsas capitulum generale confirmauerit. Quod sine certa scientia & causa legitima facere non debet. XIII.

DE EODEM.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

STatuimus, quod si Magister in infirmitate cõstitutus aliquam vel aliquas ex cameris Magistralibus, vel alia bona magisterio annexa vnita & incorporata de quibus ex capituli generalis licentia disponere eidem cõcessum fuerit cuipiam concesserit ad vitam vel ad tempus, aut alias de illis disposuerit, talis dispositio & concessio nullius sit valoris, aut effectum habere possit, nisi magister qui eam fecerit ex illa infirmitate conualuerit, & post talem concessionem vel dispositionem dies triginta superuixerit. Idem volumus in Prioribus & Baiuliuis circa membra camerarum prioralium, & in commendatarijs pro membris commendarum de melioramento obseruari. XIIII.

DE BVLLA PLVMBEA ET cerea Magistri.

F. NICOLAVS LORGVE.

STatutum est, quod Magister bullam plumbeam in cuius cuneo superiori imago persone eius sculpta sit, habeat, Quòdque cuneo inferiori bullæ communis cuneus ipse iungatur, qua quidem bulla vtatur in his expediendis, bullandis, & corroborandis; que authoritate & preeminentia magistrali expedita fuerint. Bullam quoque argenteam teneat, qua in cera nigra bullentur, litere patentes & clause, atque alia, que sub dicta bulla expediri solent. XV.

DE PROVISIONE VICTVALIVM facienda.

F. PETRVS RAYMVNDVS ZACOSTA.

STatuimus, quòd Magistri pro tempore existentes, faciant debitam & necessariam prouisionem milij & frumenti, Ita quod ad minus sit semper munitio vnius anni iuxta suam possibilitatem. XVI.

DE QVATVOR CAPELLANIS PALATIJ Magistralis.

F. FABRITIVS DE CARRETO.

XVII. VT sanctæ reliquiæ, quæ in palatio magistrali sunt, debite venerentur. Statuimus, quod quatuor capellani dicti palatij vacãte Magisterio & in absẽtia Magistri diurno & nocturno tempore diuina officia assidue celebrent ac peragant, ac si Magister præsens esset, & antequam à cõuentu discedant faciant carauanas prout hactenus fuit obseruatum.

DE BONIS STATVS MAGISTERII.

IDEM MAGISTER.

XVIII STatuimus, quod contingente casu vacationis Magisterij, magnus Commendatarius siue eius locumtenens & Cõseruator conuentualis vna cũ alijs commissarijs tunc à concilio deputatis per inuentarium ab officialibus palatij Magistralis medio solemni iuramento integre recipiant omnia vtensilia, quæ præterito magistro seruierunt, & ea bene custodita conseruent: si qua fuerint subtracta per inquisitionem commissariorum reperiantur. Et simile seruetur circa equitaturas magistri & status magisterij. Vasa autem aurea & argentea ad commune ærarium spectant. Cassanturque malę introductiones ab officialibus factæ.

ABSENTE MAGISTRO REGENTES *negocia Religionis ea tractent cum deliberatione Concilij.*

IDEM MAGISTER.

XIX. STatuimus etiam, quod in absentia magistri à conuentu, qui regimini Religionis pro tempore fuerint deputati, debeant ardua Religionis negocia ex deliberatione Concilij tractare, & super his discernere, & similiter officiales remouere, & alios ponere, ac de officijs, commendis & beneficijs prouidere & remissiones facere ex dicta deliberatione, quæ per scrutinium ballotarum, seruata forma statutorum, sumatur. Quæ autem præter hunc ordinem facta fuerint, nullius roboris censeantur.

DE

IN HOC
VINCES
DEO TVRRIM LINGVARVM STRVANT
COLVMNAE.

DE BAIVLIVIS
TITVLVS DECIMVS.

DE ORIGINE BAIVLIVORVM.

CONSVETVDO.

VT Magifter regimini atque gubernationi Ordinis noftri maturius intendere poffet maiores noftri Senatum & Concilium, quod Magiftro adeffet, inftituerunt: & viros graues titulis dignitatum infignitos Senatui adfcripferunt. Hinc inftituti funt in Religione Conciliarij, videlicet Magnus Commendatarius, Marefcallus, Hofpitalarius, Admiratus, Magnus conferuator, Turcopolerius, Magnus Baiuliuus, & Magnus Cancellarius, qui Baiuliui conuentuales dicuntur, quia fuarum lingarum præfides exiftunt. I.

QVI FRATRES SVPPOSITI SINT obedientiæ Marefcalli.

F. ALPHONSVS DE PORTVGALLIA.

SAcer ordinis cętus id expoftulat, vt inferior fuperiori pareat. Hinc ftatutũ eft, quod omnes & finguli fratres tam milites quam feruientes armorum Marefcallo obediant, à cuius obedientia exempti fint Baiuliui conuentuales eorumque Locatenentes, Priores, Caftellanus empoftæ, & Baiuliui capitulares, Magiftriq. comites fiue focij. II.

QVOD GENTES ARMORVM IN MAri fint fuppofiti Admirato & fi Marefcallus fit præfens eidem pareant.

F. GVILLELMVS DE VILLARETO.

STatutum eft, quod Admiratus habeat poteftatem fuper omnes galeas & nauigia armata per Religionem, quòdque poffit retinere remiges & galliotos, ac armorum gẽtes, eifque faciat folutionem in ęrario, atque tam III.

in mari

in mari quam in terra ſint ſuppoſiti armigeri maritimi authoritati Admirati. Si vero Marreſcallus erit in armamento, Admiratus & reliqui ſint ad mandatum Mareſcalli, Et omnes armigeri, qui deſcendent in terram, ſtare debent ad mandatum illius quem Mareſcallus ſuo loco deputabit. Cum autem erunt ſupra mare eundo & redeundo, ſint ad præceptum Admirati, niſi Mareſcallus adeſſet.

IDEM MAGISTER.

IIII. CVm Mareſcallus congregationes ſeu Aſſembleas conuocat & celebrat, ad eas venire & ipſis intereſſe Prior eccleſię teneatur.

DE VEXILLO RELIGIONIS PER MAreſcallum commendando.

IDEM MAGISTER.

V. MAreſcallus ordinis noſtri ex prærogatiua ſui officij poteſt dare & commendare in exercitio armorum cui ſibi placuerit vexillum ſiue confalonem ordinis noſtri, Id tamen cum conſilio Magiſtri vel eius Locumtenentis facere teneatur.

IDEM MAGISTER.

VI. FRatribus delinquentibus pro delictorum qualitate potum aquæ præcipiat Mareſcallus in eorum domibus. Quod quidem alius Baiuliuus facere non poteſt, niſi a Magiſtro licentiam querat.

QVOD FRATRES IN ARMORVM exercitio ſuppoſiti ſint præcepto Mareſcalli.

IDEM MAGISTER.

VII. SI in omnibus obedientia laudanda eſt, in armorum exercitio profecto magnopere commendanda exiſtit. Igitur in armorum exercitio fratres Præcepto Mareſcalli ſuppoſiti ſunt, exceptis Baiuliuis conuentualibus, & capitularibus, Prioribus, Caſtęllano empoſtæ, & ſocijs Magiſtri, & ſi Magiſter erit præſens tunc Mareſcallus, & alij obedientiæ Magiſtri ſupponuntur, Abſente vero Magiſtro, eius Locumtenenti parere teneantur.

DE POTESTATE ADMIRATI ſuper armamentis.

IDEM MAGISTER.

VIII. ADmirato ordinis noſtri ex ſui officij præeminentia omnes fratres & ſeculares expeditionis & claſſis maritimæ ſubmittimus, cui parere debeant, & ſuper his Admiratus poteſtatem exerceat. Si vero Magiſter aderit, aut

eius Locumtenens, tunc Admiratus & reliqui Magiſtro vel Locumtenenti obediant: Illi quoque maritimi homines qui ad ſtipendium Religionis exiſtunt, ſuper eorum ſolutione quantum ſpectat ad marinariam ipſi Admirato ſubiecti ſunt.

DE PRÆROGATIVA ADMIRATI.

F. DEODATVS DE GOZONO.

IX.

QVando Religio armabit Triremes ſeu alia nauigia, Admiratus iniūget Remigibus & nautis vt triremes & nauigia conſcendant, ſtipendia quoque ab ærario ſumet, ſeu illi quos deputabit, vt Remigibus & nautis exoluantur: Magiſter tamen pro Remigibus & nautis ſuis ſuorumq. nauigiorum & triremium ſumet neceſſarios commeatus, & quæ opportuna fuerint.

QVOD BAIVLIVI OFFICIALES AB eis deputatos priuare non poßint officijs.

F. PHILIBERVS DE NILLIACO.

X.

NON decet graues viros & qui regimini præſunt variabiles eſſe. Itaq. non eſt permiſſum Baiuliuis qui ſemel in vim ſuæ preheminētiæ officiales elegerint aut conſtituerint, eos ab officijs ſub prætextu alicuius delicti aut aliter deſtituere: niſi prius per Magiſtrum & Concilium ordinarium declaratum & deciſum fuerit ipſos officiales in exercitio officiorum deliquiſſe, & propterea priuationem officij incurriſſe. Quicunq. Baiuliuus contrafecerit ſubeat pœnam quarantenæ; & nihilominus quicquid egerit irritum cenſeatur.

QVOD COMMENDATARII VOLTÆ, granarij, paruæ commendæ reddant computum quolibet menſe Magno Commendatario.

F. ANTONIVS FLVVIANVS.

XI.

AD conſeruationem rerū & bonorū ordinis noſtris Statuimus, quod Commendatarij voltę, granarij, & paruæ commendę de adminiſtratis & rebus ad ſua officia ſpectantibus quolibet menſe computum magno Commendatario reddere teneantur, & reliqua ſiue reſidua manifeſtare. Si autem contrafecerint, ſeu male & doloſe adminiſtrauerint, priuati officijs & beneficijs cenſeantur, atq. quinque annos inhabiles ad conſequendum Commendas exiſtant; Omnes quoque expenſas & ſatisfactiones quas Commendatarius voltæ faciet, in præſentia, magni Commendatarij, ſi intereſſe poterit, vel in eius abſentia, Theſaurario generali præſente, facere teneatur.

DE OFFICIO MAGNI BAIVLIVI VENERANDÆ LINGUÆ ALEMANIÆ.

IDEM MAGISTER.

XII. PRæeminentias, ac dignitatẽ pariter, onus officij magni Baiuliuatus Ven. linguæ Alemaniæ ad omnem ambiguitatem remouendam, ad vtilitatem & congruam opportunamq. custodiam castelli nostri sancti Petri in ditione Turcarum situati (in quo certe non parum pondus honoris & decoris ordinis nostri consistit, cum ad ipsum christicolę seruitutis iugo pressi libertatis consequendæ gratia sæpenumero confugiunt: Idem quoque castellum visitatione & reformatione circa stipendiarios, armaque eorum, ac munitiones eiusdem castelli, & prouisiones plerumq. egere videtur) Declarantes, & his quidem rebus arduis prouidere cupientes: Statuimus, quod magnus Baiuliuus conuentualis dictæ linguæ Alemaniæ Præses, qui pro tempore huiusmodi officium magni Baiuliuatus gerit, seu eius Locumtenens anno quolibet semel ad minus, aut prout necessitas postulauerit, ad dictum castellum visitandi gratia personaliter accedere debeat Trireme Rhodia aut alio nauigio vectus, prout ei melius & commodius faciendum videbitur. Volumusq. fratres & familiares cum ipso magno Baiuliuo vel eius Locumtenente visitationis causa ad dictum castellum accedẽtes sumptus à communi ærario percipere, quemadmodum fratres, & familiares in triremibus ordinis percipiunt.

DE MODO VISITATIONIS IN CASTELlo Sancti Petri.

IDEM MAGISTER.

XIII. QVia in omni rerum executione modus & norma potissime est admittenda: Ideo in visitatione dicti Castelli exequenda Magnus Baiuliuus eiusque Locumtenens hunc seruabunt morem. Stipendiatos vtiles, beneq. armis munitos ac paratos eorum in statu & stipendijs conseruare, retinereq. teneantur ac debeant: Inutiles vero & ineptos cassare & à stipendijs remouere, abdicareq. debeant, & alios habiles, & idoneos loco eorum subrogare, ponere, & substituere. Quod si vtiles & sufficientes stipendiarij aliqui potentes, tamen armis bene muniti non comperiantur, terminum congruum & competentem talibus assignent, in quo armis muniti sufficientes existant: alias stipendio eis ordinato frustrentur & priuentur.

DE

DE RESTRICTIONE EXERCITII MAgni Baiuliui.

IDEM MAGISTER.

CApitaneum certe & præfectum, qui a nobis dicto Castello præficitur & deputatur, merito ab exercitio dicti officij Magni Baiuliui exemptum esse conuenit. Ideo statuimus, quod potestas & authoritas dicti officij ad capitaneum, & eius familiares, & ad illos qui fuerunt in conquesta eiusdem, ac stipendiatos qui a ciuitate Smyrnarum ad ipsum Castellum habitandi gratia migrarunt, qui à stipendijs certe destitui non possint nisi de licentia Magistri, nullo pacto extendatur: verum à dicta potestate eximuntur. Volumus tamen ad robur dignitatis Magni Baiuliui, quod illa quæ per Capitulum generale fuerunt ordinata ipsam dignitatem concernentia, in officio & stipendijs plenariam firmitatem obtineant. XIIII.

QVOD CAPITANEVS CASTELLI Sancti Petri præstet fauorem Magno Baiuliuo visitanti.

IDEM MAGISTER.

NIhil est quod magis status conseruet quam vera Illibataque obedientia. Statuimus itaque, quod in visitatione dicti castelli per Magnum Baiuliuum, seu eius Locumtenentem facienda, capitaneus castelli eiusdem, qui pro tempore fuerit, eidem magno Baiuliuo aut suo locumtenenti in dicta visitatione exequenda obediat & pareat: consilium quoque, auxilium, & fauorem præstare debeat, quoties ab ipso magno Baiuliuo aut eius locumtenente fuerit requisitus: Ipsa quoque visitatione peracta, cum magnus Baiuliuus Rhodum Reuersus fuerit, de omnibus compertis & occurrentibus verbo & scriptis plenariam relationem Magistro faciat. XV.

F. IOANNES LEVESQVE DE LA CASSIERE.

ET quoniam Magnus Baiuliuus supradicta præeminētia quam Rhodi habebat, amplius vti non potest. Statuimus, vt ipsius loco ius visitandi notabilem Ciuitatem veterem huius nostræ insulæ Melitæ, & castellum Gaudisij habeat. XVI.

DE HORREI COMMENDATARIO *& probis hominibus & de praeminentia Magni Commendatarij super eo.*

F. IOANNES DE LASTICO.

XVII. Circa commeatuum & granorum conseruationem diligens custodia adhiberi debet, ne per negligentiam pereant. Idcirco incommoditates vitare cupientes, Statuimus, quod omnia frumenta, hordea, aliaque grana, biscotta, & alij commeatus ad Commune ærarium pertinentia in horreo, loco apto, tuto, & idoneo reponantur, & conseruentur sub clausura duarum clauium. Ad ipsorum quoque conseruationem religiosus probatæ vitæ, & expertæ discretionis eligatur in granarij commendatarium; qui alteram dictarum clauium tenebit; Atque per Magistrum & concilium ordinarium duo religiosi idonei & ad hoc sufficientes ex diuersis linguis eligantur, qui alteram clauem custodiant. Talesque probi homines trimestri dumtaxat fungantur officio, intendantque conseruationi & distributioni frumenti & commeatuum: computum quoque de receptis datisque teneant, prout per cedulas magni Commendatarij ordinatum fuerit; & ipsum computum Magistro & concilio singulo trimestri dare teneantur. Quod si in huiusmodi distributione augmentatio vel diminutio contigerit, id in commodum, vel damnum ærarij cedat. Hoc adiecto, quod granaria & magazeni vbi prædicta recluduntur, bullentur magni Commendatarij bulla. Præfati tamen magazenum vnum liberum habeant vbi assiduas distributiones facere possint. Commendatarij autem voltæ & granarij stipendium florenorum XXV. tantum pro quolibet annuatim præter tabulam & soldeam ab ærario capiant.

DE PROBIS HOMINIBVS PARuæ commendæ.

IDEM MAGISTER.

XVIII. Vt super officio paruę commendæ diligentius intendatur, Statuimus, vt per Magistrum & Concilium deputentur duo probi religiosi ex diuersis linguis, qui delicta perquirant & magno Commendatario significent, quibus illico remedium apponat, aliter ad Magistrum & Concilium deferatur qui secundum casuum emergentiam prouideant. Amplius officiales horrei, voltæ, paruæ commendæ, & eleemosynę quolibet biennio mutari mandamus.

QVOD MARESCALLVS NEMINEM *liberet à turris custodia.*

IDEM MAGISTER.

Summa cura vigilantia quoq. adhibenda est insulæ nostræ custodiæ & excubijs, quæ tot tantisq. inimicis circumsepta est. Iubemus igitur, vt omnes fratres suppositi præeminẽtiæ Marescalli equaliter omni seclusa excusatione excubias & vigilias, ad turrim deputatam fieri solitas, teneantur perseueranter exercere, A quo onere Marescallus per se aut alios liberare, & immunem reddere quempiam non possit, seu quouis modo excusare. XIX.

QVOD EQVI PASSAGII MARESCALlo *præsententur.*

IDEM MAGISTER.

Equos passagij Marescallo ac duobus religiosis qui ad hoc deputentur, presentari iubemus atque volumus. Qui quidem equi cum apti & idonei pro passagio diiudicati fuerint, tunc per scribam ærarij in libro ipsius ærarij Marescalli iussu annotentur. XX.

PROBI HOMINES SVPER OFFICIO MA*gistri scutiferi eligantur, & Marescallus defectus corrigat.*

IDEM MAGISTER.

Omnem fraudem & negligentiam excludere cupientes, Sancimus, quod Magister & concilium ordinarium duos Religiosos discretos eligant, qui intendant super his quæ pertinent ad Magistri scutiferi officium, & quæ dicto officio supposita sunt: In quibus si aliquod indebitum inuenerint, illud Marescallo significent, qui dilatione cessante prouideat, remediumq. apponat, & pro casus æxigentia puniat: quod si non fecerit ad Magistrum & Concilium referatur qui de remedio prouidebunt opportuno. XXI.

QVOD HOSPITALARIVS ELIgat *Infirmarium quem Magistro & Concilio præsentet.*

IDEM MAGISTER.

XXII. PLurimum intereſt vt exercitio Hoſpitalis, & curæ ægrotorum vir prudens & diſcretus deputetur qui exercitij infirmorum ductor, rector, & director exiſtat. Itaq. volumus & Statuimus, quod Hoſpitalarius cõuentus noſtri fratrem ex lingua Franciæ, ſi in ea idoneum tali exercitio comperiat, in Infirmarium eligat. Si vero in ipſa lingua ſufficientem non inuenerit, aliquem ex alijs linguis indifferenter pro eius arbitrio in Infirmarium eliget. Quem ſic electum Magiſtro & cõcilio ordinario præſentabit. Qui præſentati idoneitatẽ diſcutient, ipſum quoque confirmabunt, vel reijcient. Si minus idoneus eſſet, tunc Hoſpitalarius de alio prouidebit ordine prætacto. Infirmarius autem ſic electus exercitio huius officij per biennium dumtaxat præerit. Quo finito, Magiſter & concilium diligenter inquirent de cura, diligentia, & obſequio ab eo in ipſo termino pręſtitis. Quod ſi bene iuſte, & laudabiliter ſeruitijs infirmariæ ipſum intendiſſe comperient, pro alio biennio in eo officio confirmari poſſit. Alias ab officio deſtituatur, & alius modo prędicto eligatur. Scriba quoque infirmariæ ſicut Infirmarij, biennio quolibet mutetur.

F. HVGO DE LOVBENX VERDALA.

XXIII. ITa tamen quod ad officium infirmarij eligatur frater miles.

DE QVIBVSDAM PRÆROGATIVIS *magni Conſeruatoris.*

F. IOANNES DE LASTICO.

XXIIII. STatuimus, quod magnus Commendatarius aut eius vicegerens, ac procuratores noſtri cõmunis ærarij tempore ſolutionis ſoldearum debeant dare & conſignare Magno Conſeruatori vel eius locũtenenti omnes & ſingulos pannos lanæ, lini, canauaſſæ, & camelotos pro ſoldearum ſolutione deputatos. Quodque magnus Conſeruator & in eius comitiua Conſeruator conuentualis diſtribuant huiuſmodi ſoldeas. Inhibentes ne cuiquam plus anticipetur quam quod pro vno anno dari & percipi ſolet; quod ſi ſecus factum fuerit ipſe conſeruator conuentualis teneatur ſoluere communi ærario præcio forenſi quod plus anticipatum fuerit. Magnus Conſeruator quoq. ſeu eius locumtenens interueniat, & adſit contractibus pannorum, telarum, camelotorum, canauaſſarum pro ſoldeis: adſit quoque ſpolijs Fratrum diſtribuendis.

QVOD MAGNVS CONSERVATOR det licentiam scindendi & faciendi vestes.

IDEM MAGISTER.

NOn licet fratribus obedientiæ vinculo adstrictis pro suo viuere arbitrio, sed in omnibus obedientiam præferre tenentur. Ideo statuimus, quod fratres vestes breues aut longas scindi facere & ordinare, ipsisq. vti non audeant aut præsumant sine Magni Conseruatoris licentia. Si quis contrafecerit, de eo Magnus Conseruator Marescallo quærelam faciat, & delinquens pœna septenæ, toties quoties contrafecerit, puniatur. XXV.

QVOD TVRCOPOLERIVS NON DESTITUAT turcopolos absq; causæ cognitione.

IDEM MAGISTER.

NOn decet, nisi merito, quempiam ab officio destituere. Ideo prohibemus, ne Turcopolerius turcopolos officio priuare de facto absque causæ cognitione debeat. Quod si errasse aut deliquisse compererit, tales ab officio suspendat, sicque suspensis in presentia testium fide dignorum decem dierum terminum assignet, in quo deliquentes coram magistro & concilio ordinario debeant cōparere responsuri obiectis, quo iustitia ministretur. Ipsis vero delinquentibus termino præfixo non comparentibus per contumaciam officium auferatur, & alios eorum loco Turcopolerius subroget & constituat. XXVI.

DE PASTV QVEM TVRCOPOLERIVS à Turcopolis accipit.

IDEM MAGISTER.

IN lustratione & circuitione Insulæ nostræ per Turcopolerium facienda, pastum duorum dierum quolibet anno tantum non continuorum sed diuerso tempore a Turcopolo sumat Turcopolerius, ne expensarum onere subditi nostri nimium grauentur. XXVII.

DE STIPENDIIS BAIVLIVORVM.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

QVi officijs pręsunt vt onere sic etiam honore emolumentoque frui decet, labor quoq. pręmij spe cōfouetur. Baiuliuis itaq. conuētualibus ordinis XXVIII

noſtri cum in conuentu præſentes fuerint, ſtipendium cuilibet ſcutorum ſexaginta dumtaxat deputamus & aſſignamus. Si vero abſentes a conuentu fuerint ipſo ſtipendio careant, Eorum Locatenentes qui onera albergiarum ſupportabunt quadragintaquinque ab ærario recipiant. Prior autē eccleſiæ quadraginta octo. Theſaurarius generalis totidem. Cuius locumtenens medietatem tantum percipiet, non obſtante quocumque ſtatuto in contrarium faciente.

DE THESAVRARIO GENERALI *& eius prærogatiua.*

F. IOANNES DE LASTICO.

XXIX. THeſaurarij generalis ordinis noſtri dignitatem linguæ Franciæ perpetuo aſcribimus, qui Baiuliuus capitularis eſſe cenſeatur. Is quoq. aſſiduam reſidentiam in conuentu facere tenetur, habetque in cuſtodia bullam ferream communē in ſacculo ſub ſigillis Magiſtri & Baiuliuorum qui ſigillare conſueuerunt recluſam. In concilijs quoque aderit, loco & ſuffragio Baiuliui capitularis gaudebit: in redditione quoque computorum ærarij vna cum Baiuliuis interueniat, & ſtipendium annuum ab ærario, ſi frater miles fuerit, ſcuta auri quadraginta octo, ſi vero armorum ſeruiens aut Capellanus florenos Rhodi currentes centum percipiet.

DE PRÆSIDENTIA ET ORDINE *Baiuliuorum & Priorum.*

IDEM MAGISTER.

XXX. STatuimus, quod Baiuliui, Priores, & Caſtellanus empoſtę tam in conuentu quam extra, ſedeant atque ſtent in ſeſſione, deambulatione, & locutione in Concilio & alijs locis, quemadmodum præteritis temporibus facere & ſtare conſueuerunt.

QVOD DONATI *obediant Baiuliuis.*

IDEM MAGISTER.

XXXI. SI fratres ordinis noſtri ſuperiori obedire tenentur, non minus certe donati obſequio ordinis noſtri aſcripti ſuperioribus parere aſtringuntur. Quare iubemus, vt Donati debeant ſeruire in Albergia, in qua fuerūt ſemel recepti atque parere in omnibus rebus licitis & honeſtis Baiuliuo vel eius vicegerenti Albergiæ ipſius. Quod ſi contrafecerint perdant ſoldeam & menſam quam ab ærario capiunt: niſi legitima excuſatione præpediti fuerint a Magiſtro & Concilio cognoſcenda.

QVOD MAGNVS COMMENDATArius præsentet officiales granarij & paruæ commendæ.

F. PETRVS RAYMVNDVS ZACOSTA.

STatuimus, quod Magnus Commendatarius de qualibet lingua fratres sibi beneuisos Magistro & Concilio ordinario pręsentet pro officijs granarij, & paruę cōmendę, quos Magister & Concilium acceptent, si sufficientes fuerint: si minus idonei extiterint, alios pręsentet idoneos, quos Magister & Concilium aceptare tenentur. XXXII.

DE PRÆROGATIVIS MAGNI Commendatarij & Admirati super officio Tercinalis & voltæ.

IDEM MAGISTER.

AD pacificandum differētiam quæ est inter venerabiles magnum Cōmendatariū & cęteros fratres linguę Prouincię ex vna; & Admiratū & alios fratres linguę Italię partibus ex altera super officio Tercinalis & voltę; auditis & intellectis dictis partibus, & earū rationibus, dictam differētiā determinamus, & per sententiam diffinitiuā Statuimus & ordinamus auctoritate huius pręsentis capituli, quod de cætero magnus Commendatarius debeat & possit ponere & eligere Commendatarium dictę Voltæ, & Tercinalis, habens talem præeminentiam ipse magnus Commendatarius, sicut consueuit. Qui Commendatarius voltæ teneatur reddere bonun cōputum quolibet mense omnium rerum per eum administratarum ante Auditores computorum qui per Magistrum & Concilium ordinarium erunt ordinati, & de qualibet re computum particulariter conficiat, vt statim quid de qualibet re restabit, & quid deficiet sciatur. Et quod Admiratus (non pręiudicando dicto officio pręfati Commendatarij Tercinalis) vltra dictum Commendatarium possit & debeat ponere vnum officialem nominatum Probum virū sibi beneuisum qui possit ędificare intra limites dicti tercinalis, ad intrandum dictum tercinale, exeundumque domum: Qui probus vir teneatur habere vnum librum, in quo scribat omnes res quæ essent emptæ, & conductę, sicuti ferrum ligna, remi, filum, stupa, arma, vela, & alia omnia de quibus debeat onerare dictum Commendatarium, & omnes expensę quæ fient quolibet die sint visę & verificatę per dictum probum virum, alias non admittantur in computis, & quod nō absit de volta quolibet die quando operabitur pro ærario, & quod omnium rerū sit factum vnum inuentarium, cuius copiā teneat magnus Cōmendatarius, vnam Admiratus, & vnam dictus probus vir qui pro tempore erit, augendo & diminuendo quando res augebitur & diminuetur, & omnia reponantur in tuto loco & competenti ad eorum conseruationem, & quod dictus probus vir & Commēdatarius quilibet teneat vnam clauem magazeni. Insuper eliget dictus Admiratus vnum scribam & deputabit eum dicto officio tercinalis, qui teneat registrum ad præceptum Admirati omnium rerum, quę sunt intra dictum tercinale pertinentium ad artem marinariam. Quę non debeant remoueri à locis solitis: Et toties quo- XXXIII

ties vo-

ties voluerit dictus Admiratus scire à scriba quę res sint in dictis locis, vel si sint bene custoditę & in bono ordine, possit ad suum placitum facere: & similiter idem magnus Commendatarius: Et quod pręfatus probus vir & scriba subiaceant iurisdictioni ipsius Admirati qui eos deponere à dicto officio & in eodem constituere possit. Et quod omnes cędulæ expensarum sint sigillatę signeto dicti magni Commendatarii, sicut solitum est. Dictus Commēdatarius Tercinalis & voltæ habeat gagia florenorum viginti & similiter probus vir; Scriba autem gagia solita, Intelligendo quod nullo modo possint supradicti extrahere à dicta volta Tercinalis aliquid, vt puta remos, stupas, vela & cętera supradicta sine licentia Magistri: nisi fuerint pro armamentis galearum & fustarum religionis, Dicti autem Commendatarius voltæ & probus vir mutentur de biennio in biennium sicut cæteri officiales.

DE INSTITVTIONE MAGNI CANcellarij noui Baiuliui.

IDEM MAGISTER.

XXXIIII. INstituimus & creamus alium Baiuliuum conuentualem qui octauus sit & postremum locum post septem alios Baiuliuos conuentuales teneat, & magnus Cancellarius nuncupetur. Ipse autem Baiuliuus magnus Cācellarius stipendijs Baiuliuorum conuentualium gaudeat, & hanc Baiuliuatus dignitatem perpetuo concedimus atque ascribimus Vener. lingue Hispaniæ quam in duas linguas sub vna Albergia constitutas diuidimus, quod Natio ipsa militibus ordinis nostri fulcita sit ornatissimis & de nostro ordine benemerita: Non præiudicantes per hoc quouis modo nominibus, honoribus, dignitatibus, præsidentijs & pręeminentijs, pręrogatiuis, & vtilitatibus aliorum Baiuliuorum conuentualium & linguarum, ac Thesaurarij generalis cui ex officio incumbit bullam communem ferreā custodire, sed singulis prędictis fortiori munimento roboratis reuocantes, cassantes & annullantes (consentientibus ad hoc vniuersis linguarum fratribus) quasuis scripturas, literas, & bullas promissionum, & obligationum dudum quouis modo ratione discordiarum inter septem linguas vigentium confectas. Quibuscunq. statutis, consuetudinibus, vsibus, & naturis ordinis nostri & quibus uis alijs in contrarium facientibus in aliquo non obstantibus.

DE ELECTIONE MAGNI CANcellarij.

IDEM MAGISTER.

XXXV. VT Baiuliuus magnus Cācellarius nuncupatus forma qua cęteri Baiuliui ordinantur, eligatur: nec ad ipsius Baiuliuatus apicem quispiam assumatur nisi scribere & legere sciat, statuimus atq. decernimus.

DE PRÆEMINENTIIS MAGNI Cancellarij.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

STatuimus, vt magnus Cancellarius virum doctum & idoneum Vicecancellarium habeat cancellariæ nostræ exercitio deputatum, & vacante vicecancellariatus officio, duos vel plures fratres ordinis nostri doctos, idoneos, & ad ipsum exercitium sufficientes successiue Magistro & Concilio ordinario prę sentet, ex quibus vnum Magister & concilium acceptabunt. XXXVI

DE OFFICIO VICECANCELLARII.

F. PETRVS RAYMVNDVS ZACOSTA.

STatuimus, quod Vicecancellarius prouisiones quascumq. Cācellariæ expediat, ac more solito signare debeat, & eius fructus redditus, & emolumenta recipiat, prout hactenus Cancellarij recipere consueuerunt. Nec literæ bulla communi plumbari possint, nisi magnus Cancellarius seu eius locūtenens pręsens fuerit in Concilijs, qui literas bulla communi munitas dumtaxat sub plica gratis signabit, saluo iure senescallatus. XXXVII.

DE SCRIPTVRIS CANCELLARIÆ.

IDEM MAGISTER.

QVia Cancellariæ scripturę omnibus ad iura sua tutanda sunt communes: Ideo statuimus, quod Vicecancellarius absque alia licentia scripturas & extracta ex libris cancellarię petentibus dare, si ad eorum causam pertineant, saluo iure cancellariæ, teneatur. XXXVIII

DE RESIDENTIA BAIVLIVORVM conuentualium.

F. PETRVS DAVBVSSON.

BAiuliui conuentuales tamquam viri consulares Magistro adesse debent, quorum consilio & prudentia negotia ordinis nostri dirigantur. Quare eos abesse à conuentu non decet. Sed cum sępe accidat, re aut tempore ita postulante, vt quosdam ex illis necesse sit ab ipso conuentu discedere, Statuimus, quod hoc casu tres tantum Baiuliui conuentuales secundum gradum & ordinem suum possint à cōuentu abire, ita tamen quod intra annos tres à die sui recessus ad ipsum conuentum redire teneantur. Quod si facere omiserint, eo ipso & absq. alia monitione aut citatione suis Baiuliuatibus priuati censeantur, ad quos alij per Magistrum & Concilium ordinarium eligi poterunt. XXXIX.

ELECTVS ABSENS A CONVENTV IN Baiuliuum conuentualem infra duos annos ad conuentum accedere teneatur nec magnam crucem assumat extra conuentum.

F. IOANNES DE HOMEDES.

XXXX. QVi autem absentes à conuentu in Baiuliuos conuentuales electi fuerint, in termino duorum annorum à die suæ electionis numerandorum ad conuentum accedere teneantur, & interim prærogatiuis & præeminentijs Baiuliuorum conuentualium in consequendis dignitatibus & beneficijs ordinis vti possint: Aliter dicto termino elapso, nisi præsentes in cōuentu fuerint, nulla Baiuliui conuentualis prærogatiua potiantur: Quinimo dictis Baiuliuatibus eo ipso sine aliqua citatione aut monitione priuati censeantur: Et Magister & concilium ad alterius electionem eius loco procedere debeant, salua tamen sinutitione linguarum: Adijcientes quod supradicti qui à conuentu absentes in Baiuliuos conuentuales electi fuerint, magnam crucem sibi assumere & gestare non præsumant, donec in conuentu coram Magistro & concilio se præsentauerint.

F. HVGO DE LOVBENX VERDALA.

XLI. HAC tamen lege quod elapso anno cum dimidio à die electionis teneantur soluere eorum locatenentibus summā scutorum quinquaginta auri singulis mensibus pro sustinendis Albergiarum sumptibus, quod si in termino duorum annorum, vt præfertur, non uenerint, iuxta suprascriptum statutum priuati censeantur.

QVANDO MARESCALLVS PARCERE potest iudicatis.

CONSVETVDO.

XLII. SI Marescallus fecerit quærelam de fratre, & posuerit eum in iustitia, potest eam remittere & parcere antequam exeat ecclesiam, & nō post: & si Marescallus fecerit quærelā de fratre, fratres possunt præcari pro delinquente, & Marescallus potest parcere ante sonum campanæ: Sed post, venia reseruatur Magistro vel suo locūtenenti. Item si Marescallus, vel alius commendatarius facit quærelam ex mandato Magistri, tunc eam non potest remittere vel parcere: & similiter de præcepto facto ex ordine Magistri.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

STatuimus, quod Marescallus fratrem aliquem militem sibi beneuisum officio Confalonerij siue vexilliferi loco sæcularis deputare possit, non obstante quocumq. statutto vel consuetudine in contrarium faciente. XLIII.

QVOD NVLLIS QVAM BAIVLIVIS CONuentualibus antianitates ad dignitates concedantur.

F. IOANNES DE VALLETA.

LItium ac controuersiarum omnium materiam ac occasionem quæ hactenus super antianitatibus ad dignitates inter fratres nostros ortę sunt pręscindere ac euellere cupientes, Decernimus, & prohibemus nemini in posterum prærogatiuam aut expectatiuam seu quas antianitates vocamus, ad prioratus, castellaniam empostę, & Baiuliuatus cõcedi, nisi Baiuliuis conuentualibus, ad quos iure & consuetudine nostra huiusmodi dignitates ante alios spectant & pertinẽt: quod si aliquando vrgens necessitas aut euidens vtilitas Prioratuum aut Linguarum, quarum huiusmodi dignitates erunt, id faciendum expostulet, ordinisq. nostri vt præfatę dignitates alijs dentur, non aliter quam causa prius per Magistrum & Concilium examinata, & de cõsensu fratrum linguarum, aut Prioratuũ, aut Castellanię empostæ, ad quos nominatio pertinebit, & personis nostri ordinis antianis & benemerentibus & in quibus eæ qualitates concurrant quæ per stabilimenta nostra in personis dignitatum capacibus requiruntur, & demum sine pręiudicio Baiuliuorum conuentualium concedantur; exceptis concordijs forsam in aliquibus linguis seu Prioratibus initis & factis, in quibus aliter, ac contra formam pręsentis decreti inter fratres ipsorum conuentum est. XLIIII.

DE LINGVARVM BAIVLIVORVM AC Priorum numero.

CONSVETVDO.

QVamuis ordo noster à suę originis institutione, cum rerum amplitudinem comparasset, consiliarios quosdam titulis dignitatum ornatos Magistro assistentes haberet; necessarium tamen visum est succedẽte tempore, linguas & Prouincias distinguere & partiri; Baiuliuos ampliare, Priores instituere, vt suis limitibus ac ditionibus Religiosi coarctati quietius professioni & regimini intenderent. Hinc sequuta est olim & pro temporum succedẽtium opportunitate Linguarum octo distinctio, Baiuliuorum conuẽtualium qui linguis pręessent ampliatio, ac Priorum institutio qui prouincijs pręsiderent, additique sunt quidam Tituli qui Baiuliui capitulares dicuntur, qui capitulis ascripti sunt, concilioq. intersunt. Quorum annumeratio hęc est. XLV.

LIN-

LINGVÆ Prouinciæ, Magnus Cõmendatarius: Prior S. Aegidij, Prior Tholosæ, Baiuliuus capitularis Manoascæ, qui ſedente in Magiſtratu fratre Iacobo de Milly fuit inſtitutus.

LINGVÆ Aluerniæ, Mareſcallus, Prior Aluerniæ: Baiuliuus capitularis de Lureil, qui ſedente in Magiſtratu fratre Baptiſta de Vrſinis ordinatus eſt; poſteauero Baiuliuus Lugduni dictus, mutato nomine tempore fratris Philippi de Villers Liſleadam Magiſtri; nunc vero tempore fratris Ioannis Leueſque de la Caſſiere de Deueſſet, mutato nomine, appellatus eſt.

LINGVÆ Franciæ, Hoſpitalarius, Prior Frãciæ, Prior Aquitaniæ, Prior Campaniæ, Baiuliuus capitularis moreæ iamdudum inſtitutus, Baiuliuus capitularis Theſaurarius generalis, qui ſedente in Magiſtratu fratre Ioanne de Laſtico ordinatus exiſtit.

LINGVÆ Italiæ, Admiratus: Prior vrbis, Prior Lombardiæ, Prior Venetiarum, Prior Piſarum, Prior Baroli, Prior Meſſanæ, Prior Capuæ; Baiuliui Capitulares ſanctæ Euphemiæ, Sancti Stephani prope monopolim, ſanctæ Trinitatis de venuſio: Sancti Ioannis de Neapoli iamdud um inſtituti.

LINGVÆ Aragoniæ, Cathaloniæ, & Nauarræ; Magnus Conſeruator, ſedente in Magiſtratu fratre Ioanne de Homedes ſic dictus, Caſtellanus empoſtæ, Prior Cathaloniæ, Prior Nauarræ, Baiuliui capitulares Maioricarum qui ſedente in Magiſtratu fratre Antonio Fluuiano, & de Caſp ſedente Magiſtro fratre Baptiſta de Vrſinis inſtituti fuerunt.

LINGVÆ Angliæ, Turcopolerius, Prior Angliæ, Prior Hiberniæ, Baiuliuus capitularis Aquilę.

LINGVÆ Alemaniæ, Magnus Baiuliuus, Prior Alemaniæ, Prior Bohemiæ, Prior Vngariæ, Prior Daciæ, Baiuliuus capitularis de Brãdeburgh.

LINGVÆ Caſtellæ, Legionis, & Portugalliæ: Magnus Cãcellarius, Prior caſtellæ & legionis, Prior Portugallię, Baiuliuus capitularis de lora, ſedente in Magiſtratu fratre Ioanne de Valleta, Baiuliuus langonis, ſeu de Leça, ſedente fratre Petro de Monte inſtitutus, & Prioratui Portugalliæ perpetuo vnitus: Baiuliuus de las nueueuillas ſedente fratre Ioanne Leueſque de la Caſſiere inſtitutus.

CApitulares autem Baiuliui, Prior eccleſiæ ordinis, & Præceptor Cypri, communes ſunt omnibus linguis: Baiuliuus vero capitularis Negropontis communis eſt duabus linguis Aragoniæ, & Caſtellæ ex concordia inter eos habita.

VIRTVS. AVCTORITATE. PRIOR.
VNO AVVLSO

DE PRIORIBVS

TITVLVS VNDECIMVS.

DE LOCVMTENENTIBVS PRIORVM.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

I.

VT res ordinis nostri melius & diligentius administrentur, Priores & Castellanus empostæ, cum à suis prioratibus aut castellania empostę discedent, debent constituere & nominare aliquem fratrem militem ordinis nostri de antianis eiusdem prioratus sufficientem, idoneum, habilem, benemerentem & capacem, ac rerum ordinis nostri experientem Locumtenentem & Vicarium suum. Qui in eorum absentia Assembleas conuocet & congreget, & petentibus iustitiam ministret; in capitulis prouincialibus intersit, aliaq. omnia circa communia negocia exequatur, quæ ad officium Prioris & Castellani empostę pertinēt. Si autē Prior pręsēs fuerit & aliquo legitimo impedimento detineatur, tunc enim capitulis prouincialibus & assembleis pręsideat Bailiuus, si quis adfuerit, vel frater magis antianus.

DE MODO ELIGENDI LOCVMTEnentes Priorum.

F. HVGO REVEL.

II.

STatuimus, quod Prioribus & Castellano Empostę in partibus vltra marinis vita functis, Cōmendatarius, in cuius cōmenda mortem obierint, duodecim commendatarios alios, si tot reperire poterit: sin minus quanto plures poterunt inueniri in ipso Prioratu & Castellania empostę viciniores & propinquiores ipsius commendæ congregare & conuocare debeat; qui vna congregati maturo cōsilio pręhabito aliquem ex fratribus dicti Prioratus & Castellanię empostæ, qui vicem & locum Prioris & Castellani empostæ teneat idoneū & sufficientem ac illi administrationi & oneri aptiorem eligant. Cui quidem sic electo omnes & singuli dicti prioratus fratres parere & obedire teneantur; quousq. obitus eius prioris & castellani empostæ ad notitiam Magistri & conuentus peruene

rit, & aliter ab eis fuerit prouisum; Si autem Prior & Castellanus empostæ extra limites sui prioratus & castellanię empostæ in alio quouis loco præterquam in cõuentu defunctus fuerit, is quem ipse à Prioratu & castellania empostæ discedens locumtenentem seu vicegerentem suum reliquerat, etiam duodecim fratres conuocare procuret, qui electionem locumtenentis, prout supradictum est, faciant.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

III. SI autem Prior vel Castellanus empostæ obierit in aliqua commendarum suarum Prioralium, Commendatarius propinquior tali cameræ eodem modo & forma duodecim Cõmẽdatarios vocabit, qui Prioris locumtenentem eligent. Si vero Prior de suo prioratu discedens nullum locumtenentem reliquerit & mortuus fuerit, eo casu aliquis frater magis antianus fratres modo supra declarato conuocet, & cum eis ad electionem locumtenentis procedat.

NVLLVS FRATER POTEST ESSE LOcumtenens Prioris alieni Prioratus.

IDEM MAGISTER.

IIII. SAncitum est quod nullus Prior possit esse locumtenens alterius Prioris, aut in alieno prioratu præesse: neque frater quispiam alius qui non habeat commendam in iurisdictione illius prioratus in quo vices Prioris geret & sit in eo prioratu receptus, præterquam in linguis Prouinciæ & Italiæ vbi Prioratus & commendę sunt communes.

DE JVRJSDJCTIONE PRIORVM.

IDEM MAGISTER.

V. PRiores & Castellanus empostæ ciuilem & criminalem iurisdictionem & correctionem regularem habẽt vna cum Capitulo prouinciali seu assemblea in omnes fratres ordinis nostri, cuiuscumque qualitatis fuerint qui in limitibus suorum priortuum aut Castellanię empostę commorantur, aut in eis reperti fuerint; qua quidem semper vsi sunt & vti possunt seruata forma statutorũ nostrorum, non derogando iurisdictioni commendatariorum in fratres cappellanos obedientiæ & seruientes officij vel stagij, qui in suis commendis obedientiã vel stagium habent, nec authoritati & iurisdictioni Prioris ecclesiæ conuentus in fratres capellanos à statutis nostris illi concessæ.

QVOD FRATRES CAPELLANI ET Clerici subsint obedientiæ Prioris ecclesiæ.

F. GVLLIELMVS DE VILLARETO.

VI. PRior ecclesię qui capellanis & clericis pręest optima ratione in eos iurisdictionẽ exercet. Hinc est quod fratres capellani & clerici ordinis nostri

in con-

in conuentu exiſtentes, & qui pro tempore ex partibns vltramarinis in conuentũ venient, ſint ſubditi Prioris eccleſiæ præceptis; exceptis capellanis Magiſtri. Prior autem ijs qui ſub eius poteſtate ſunt conſtituti, poteſt iniungere, vt officium eccleſiæ diligenter celebrent, confeſſiones audiant, Euchariſtiam fratribus & confratribus præbeant, & cætera eccleſiæ ſacramenta adminiſtrent; ſi ea alijs præpeditus negocijs vel cauſis Prior ipſe exequi nequierit.

QVOD PRIORES IN SVIS PRIORATIbus & Commendatarij in ſuis commendis habent iuriſdictionem ſuper fratres capellanos.

F. PHILIBERTVS DE NILLIACO.

IMpunitas plerumque mali occaſionem affert, & nonnulli ob correctionis abſentiam proniores ad delicta committenda redduntur. Cum itaque Prior eccleſię conuentus, qui in capellanos delinquentes iuriſdictionem exercet, in conuentu aſſiduam gerit reſidentiam: propter quod eius abſentia obſiſtente ſuper delictis capellanorum extra conuentum in Prioratibus, & commendis degentium commode prouidere & ipſos corrigere quoties neceſſarium exiſtit, non poteſt: Ideo ne occaſio delinquendi præbeatur, ſtatutum eſt, quod Priores & Caſtellanus empoſtæ in Prioratibus ſuis, & Commendatarij in cõmendis quas poſſident, ſuper fratres capellanos in ipſis reſidentes iuriſdictionem pro delictorũ qualitate & correctionem exerceant, toties quoties deliquerint; quemadmodum Prior eccleſię in conuentu facere conſueuit. Vbi autem ipſi capellani extra conuentum degẽtes per Prirores & commendatarios ſuos ſuperiores ſuper eorum delictis admoniti fuerint, & nihilominus perſeuerauerint, poſſunt per Priores corrigi & puniri prout fratres milites & ſeruientes Religionis delinquentes ſecundum formam ſtatutorum puniuntur. Si tamen Prior eccleſiæ in partibus occiduis ac Prioratibus & commendis pręſens aliquando fuerit, vbicumque perſonaliter adfuerit, iuriſdictionem in fratres capellanos exerceat, eoſq. corrigat; Viſitet quoq. & reformet eccleſias, diuinumque officium diligenter fieri ordinet, ac defectus corrigat; non obſtantibus ſupradictis, quę nullo pacto Prioris eccleſiæ iuriſdictioni, cum præſens fuerit, præiudicium generent. VII.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

IN fratres tamen cappellanos & ſeruientes armorum in conuẽtu receptos nullus iuriſdictionẽ exercere poteſt, præter Priorem & Caſtellanum empoſtæ cum Aſſemblea vel capitulo prouinciali, vt in militibus ordinis noſtri fieri conſuetum eſt: Si quis contrafacere præſumpſerit pro inobediente habeatur. VIII.

IDEM MAGISTER.

PRIOR autem Eccleſiæ deputare, nominare, & eligere poteſt in Prioratibus, Caſtellania empoſtæ, Baiuliuatibus, & Commendis Religionis Prouiſores, Vicarios, & Viſitatores eccleſiaſticos ad exercendam iuriſ- IX.

dictionem ecclesiasticam & spiritualem in capelanos,& clericos seculares & laicos subditos & vassallos religionis nostræ & hoc vbi Priores, castellanus empostæ, Baiuliui & commendatarij nullam habent iurisdictionem spiritualem,nam illam habentes ipsi vicarios huiusmodi constituere poterunt.

QVOD PRIORES NON HABENT *auctoritatem priuandi fratres habitu, commendis, membris, vel ancianitate.*

IDEM MAGISTER.

X. VEtitũ est Prioribus, Castellano empostę, & capitulo prouiciali ne in quẽ quam fratrum nostrorum suæ iurisdictioni subditorum priuationis habitus commendę, membri, beneficij,& aliorum bonorum, aut ancianitatis, vel perpetui carceris sententiã ferãt. Si quis enim in eã penã incidisse repertus fuerit, Prior, Castellanus empostæ, & capitulum prouinciale vel assemblea, confecto eius processu, Magistrum & concilium de eo certiorem facient; qui prout iustum fuerit, prouidebunt: Quod secus actum fuerit, irritum sit, & qui contrafecerit pro inobediente habeatur.

DE REGISTRIS FACIENDIS PER *Priores.*

F. ELIONVS DE VILLANOVA.

XI. TEnētur Priores,& Castellanus empostæ fieri facere duo registra de valore omnium commendarum, Domorum, locorum, prædiorum, possessionum & beneficiorum sui prioratus tam in Capite quam in membris particulariter & nominatim. Quorum registrorum vnum mittatur Magistro & conuentui: & alterum Priores custodiant. De quibus etiam Commendatarij vnum transumptum habeant; de ijs videlicet quæ pertinent ad commendas quas possident.

DE ARCHIVIS PER PRIORATVS *faciendis.*

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XII. STatuimus, vt Priores & castellanus empostę sub pęna perditionis fructuũ vnius anni sui prioratus communi ærario applicandorum deputent aliquem locum tutum & securum in primaria & principali domo prioratus & castellaniæ empostæ, aut alia quę eis ad id commodior & tutior videbitur,& archiuiũ vnum construi faciant impensis tam Priorum ipsorum & Castellani empostæ, quam commendatariorum, in quod reponantur omnia priuilegia, instrumenta, acta, & literę authēticę tam prioratus & Castellanię empostę, quam com-

menda-

mendarum & beneficiorum quæ in eorum limitibus sunt: Et quod Commendatarij dictarum commendarum, qui dictà instrumenta, titulos, priuilegia, aut literas apud se habent: ea in eundem locum conferre teneantur, & ad id cogantur a prioribus & castellano empostæ per sequestrationem fructuum commendarum & administrationum quas possident, quæ nostro communi ærario applicentur donec paruerint. Poterunt tamen commendatarij apud se retinere transumpta dictarum literarum & priuilegiorum.

DE SIGILLIS PRIORVM

F. PHILIBERTVS DE NILLIACO.

AD euitandas fraudes & dolos: Iubemus, vt Priores & Castellanus empostæ sigillorum suorum prioratuum impressiones, caracteres, & sculpturas in cæra in capsa bene compacta repositas ne alteratione recipiant Magistro & conuentui mittere teneantur. Quę postea in conuentu in loco ærarij sub sigillis Magistri & Baiuliuorum conuentualium custodiantur; vt his sigillorum caracteribus pro rerum ingruentia ad fraudes reijciendas vti possint. XIII.

DE CVSTODIA SIGILLORVM prioratuum.

F. ANTONIVS FLVVIANVS.

VOlumus & statuimus, quod sigilla prioratuum custodiantur & seruentur sub secretis signetis priorum & castellani empostæ & commendatariorum capituli siue Assembleæ prouincialis, vel maioris partis ipsorum: & quod nullæ literæ aliquo pacto sigillari possint nisi in præsentia Prioris & commendatariorum in capitulo siue assemblea prouinciali existentium. Quodq. in literis sigillatis sub plica quatuor ad minus commendatarij se subscribāt, quod si secus factum fuerit nullius roboris & momenti esse censeantur: Si autem literæ obligationum per aliquos commendatarios & fratres factæ fuerint, tales quoque literæ modo prædicto subscribantur; Decedentibus quoque commendatarijs, aut fratribus debitoribus, si debita persoluta non fuerint, qui subscripti fuerint adea debita persoluenda expresse sint obligati: ne talia debita in detrimentum communis ęrarij quispiam facere pręsumat. XIV.

QVOT PRIORES RESIDERE DEBENT in conuentu.

F. PETRVS RAYMVNDVS ZACOSTA.

STatuimus, quod tres Priores ordinis nostri secundum gradum vocationis suæ à Magistro & conuentu faciendæ per biennium a die quo in conuentum appulerint incipiendum, in eo personalem residentiam facere teneantur. Quod si aliqui contumaces fuerint, pro dicto biennio quo in conuentu residere tenentur, fructus melioris & propinquioris cameræ Prioralis de his quas possident communi ærario nostro applicentur. XV.

PRIORES ET BAIVLIVI NON VTANtur præeminentijs quousq; diligentiam adhibuerint consequendi earum possessiones.

F. ANTONIVS FLVVIANVS.

XVI. PRiores, Castellanus empostæ, & Baiuliui honoribus & præeminentijs suarum dignitatum non gaudeant, donec debitam se diligentiam adhibuisse de consequenda ipsarum possessione Magistro & concilio authenticæ constare fecerint. Quod cum ostenderint, ad Magistri & concilij discretionem dictis honoribus vti poterunt.

CARITATE
ET FORTI
VIGILANTIBVS,
TVDINE.

DE OFFICIO FRATRVM
TITVLVS DVODECIMVS.

QVOD OFFICIA ORDINIS NOSTRI Fratribus committantur.

F. PHILIBERTVS DE NILLIACO.

VOLVMVS, quòd officia ordinis nostri Fratribus nostris idoneis committantur qui ea exerceant. Si tamen fratres ad ea officia exercenda pro tempore apti non reperientur; Magister & concilium sæculares personas idoneas ad ipsa exercenda ad tempus poterunt deputare. I.

QVOD FRATRES SERVIENTES solita officia exerceant.

F. IOANNES DE LASTICO.

Volumus, quòd fratres seruientes armorũ, officia quę pro consuetudine sibi spectant, prout sunt volta, granarium, parua cõmenda, & alia officia suo statui consueta regant & administrent. Frater quoque miles qui ea postulabit reputetur ex eodem gradu & ordine Fratris seruientis; & nihilominus illud officium assequi non possit, nisi Magistro & concilio ad illud exercendum aptus & idoneus videretur. Quibus peractis, per eos quibus spectat, probi homines ordinẽtur, qui dictorum officiorum reformationi attendant; & qui deliquerit, pro delicti exigentia puniatur. Quolibet quoque biennio dicti officiales mutentur. II.

DE CVSTODIA FORTALICIORVM.

F. PETRVS RAYMVNDVS ZACOSTA.

Deputentur ad arcium & fortaliciorum nostrorum custodiam Fratres milites & seruientes ordinis nostri. Quòd si non reperientur deputentur sæculares fideles & idonei in fratrum absentia. III.

F. BAPTISTA DE VRSINIS.

Statuimus, quòd Fratres ordinis nostri pręficiantur à commendatarijs custodijs fortaliciorum & castellorum ordinis nostri in partibus occiduis sine damno & onere communis nostri ærarij. IIII.

DE HONESTO VESTITV FRATRVM

F. PETRVS RAYMVNDVS ZACOSTA.

V. DEcet viros Religioſos animæ & corporis mundiciam atque honeſtatē ſummo ſtudio obſeruare. Hinc eſt quod diſtrictius iniungimus fratribus ordinis noſtri vt decentes atque honeſtos habitus deferant qui congruere videantur veris religioſis. Prohibentes ne de cætero quouis colore excuſationis quæſito, audeant portare tunicas vel habitus indecentes, ſed utantur tunicis & habitu longo & decenti honeſte ordinato. Breui autē ueſte quæ ſit etiam honeſta non vtantur niſi in itinere, vel in triremibus, aut alijs nauigijs, vel in gardijs, & cuſtodia fortaliciorum Religionis. In cōuentu autem & caſtello ac extra ad miliare non vtantur breui ueſte niſi de licentia Magiſtri aut Mareſcalli, qui licentiam nō det niſi vrgente neceſſitate, videlicet ob exercitium alicuius publici officij, aut caſu obſidionis, vel parandæ ciuitatis ad tuitionem in euentum rumoris belli; Si quis autem contrafecerit pœna ſeptenę puniatur, & indumenta hanc limitationē excedentia, eo ipſo perdat, quæ communi noſtro ęrario applicentur.

DE EODEM.

F. PETRVS DAVBVSSON.

VI. DEcet, vt qui dignitate & prerogatiua Religionis præditus & inſignitus eſt à ſæcularibus habitu ſeparetur & dignoſcatur. Adhærentes igitur ſtatutis prædeceſſorum noſtrorum: Statuimus & ordinamus, quod deinceps nullus fratrum noſtrorum audeat, ſeu præſumat in conuentu extra exercitium armorū ferre moræ ſæcularium, cappas, veſtes, robbas, caligas, diploides ſiue porpones, & ſayos (quos bendatos & bigarratos appellant) ex varijs coloribus inhoneſtis, etiam quod dictæ diploides ſiue porpones ſint exercitio armorum apti. Atq. mandatur vt vnaqueq. veſtis diplois, cappa, caligę, roba & ſayus ſint vnius coloris. Si quis autem contrafecerit pęna ſeptenæ puniatur & indumenta hanc limitationem excedentia eo ipſo perdat, quæ communi noſtro ærario applicentur.

QVOMODO FRATRES IN ALBERGIIS *gerere ſe debeant.*

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

VII. PRæcipimus fratribus noſtris, vt Baiuliuos ſeu capita albergiarum reuereātur & honore proſequantur, atque in ipſis Albergijs vbi comedunt modeſte & temperate ſe gerant, nullāq. turbationem, tumultum, aut ſtrepitum faciant, ſed quiete, & in ſilentio comedant, a menſa non ſurgant priuſquam ab aliquo capellano gratię Deo actæ fuerint, quas ſtantes audire deb eant, niſi legitima cauſa, & impetrata a Pilerio licentia. Qui contrafecerit pro prima vice ſit in ſeptena, pro ſecunda in quarantena, pro tertia in turri ad voluntatem Magiſtri & concilij.

QVOD FRATRES IN ARMIS SE *exerceant.*

F. IOANNES LEVESQVE DE LA CASSIERE.

VT libentius & alacrius fratres nostri in armis se exerceant, præcipimus, quod duæ gioiæ siue brauia singulis duobus mensibus apponantur, hoc est vno mense vna pro ludo balistarum, altero mense altera pro ludo scloporum & singulis duobus mensibus sequenter. VIII.

QVOD FRATRES QVOLIBET ANNO *conficiant desspropriamentum.*

IDEM MAGISTER.

STatuimus, quod Priores, Baiuliui, Commendatarij, & fratres quolibet anno desspropriamentum facere teneantur in quo res & bona eorũ quęcunque debita etiam & credita ac status omnis suarum facultatum contineãtur. Qui extra conuentum erunt illud ad capitulum prouinciale portare teneantur:vt in capsam publicam ad id deputatam clausa & sigillata reponantur. Qui in conuentu degent in manibus Magistri aut procuratorum communis ęrarij etiam clausa & sigillata consignabunt. Quæ quidem desspropriamenta viuentibus illis non aperientur. IX.

ELECTI ELECTORI
HONOS LAVS.

DE ELECTIONIBVS

TITVLVS DECIMVSTERTIVS.

FORMA ELECTIONIS MAGISTRI Hoſpitalis Hieruſalem.

I.

OPTIMA ratione ducti noſtri anteceſſores prudenter & caute ad Magiſtri electionem procedere conſueuerunt: In capite namque, & ſuperiore deſignando atque eligendo ſtatus ordinis conſiſtit; multumq. refert qualis tàm nobili cætui præſideat, ac Religionis adminiſtrationem teneat. Hæc igitur norma in Magiſtri electione à maioribus noſtris ſancita traditaq. ſeruanda eſt. Magiſter cum graui morbo implicitum ſe cognoſcit debet pro ordinis indemnitate bullæ ferreæ & argenteæ cuneos, ſignetum quoque ſecretum quibus vti ſolet, alicui probo, diſcreto, & idoneo religioſo commendare, aut aliter tuto loco reponi iubere; ne his fraudulenter aliquis vti poſſit. Quòd ſi præpeditus ægritudine, aut aliter facere negligeret, qui Seneſcalliæ præeſt id effici procuret, & ſtudeat. Ipſo vita functo, qui ea in cuſtodia habet, illico ad concilium ordinarium deferat, vbi franguntur, vt eorum vſus pænitus pereat. Demum funeris pompa pro more cum decore & deuotione ordinetur. Quà peracta, congregetur concilium completum, in quo locumtenens Magiſterij eligitur, cuius officium vſque ad electionem præceptoris electionis perduret. In quo quidem concilio completo res & negocia ad Magiſteriũ pertinentia proponentur tractabuntur, & concludentur, & quòd ab eo ſuper id deliberatũ, & concluſũ fuerit habeat vim, & efficaciã capituli generalis, Poſtea, bonorũ ſpolij diuiſione cũ bonis ſtatus tuto ſeruato rum in aliud tempus dilata, in diei ſequentis aurora ſigno campanæ publica Aſſemblea conuocatur. Magiſterij quoque locumtenens, ac fratres in conuentu cõmorantes in eccleſia conueniunt, vbi poſt miſſarum ſolemnia peracta more & loco ſolito publicarum aſſemblearum locumtenens ipſe præſideat. Baiuliui quoq; & Priores, ac proceres pro ordine conſueto ſedeant, cauſa quoque congregationis locumtenentis organo explicata, iubeat omnes fratres octo linguarum ſeparatim congregari. Qui ſuo ordine (excepto quod illius linguæ fatres cuius locumtenens eſſe cenſetur vltimò iurent) in præſentia ipſius locumtenentis ſeu vicegerentis totiuſque aſſembleæ ſolemni iuramento ſuper crucem habitus præſtito aſtringantur, quòd vnum fratrem ex ſua lingua illic præſentem, idoneum, & probum pro electionario præceptoris electionis & trium electionariorum Magiſtri; ſcilicet militis, capellani, & ſeruientis armorum eligent, in cuius electione vtetur ballotis ſecretis. Facta octo fratrum ipſo ordine electione, ipſi octo electionarij reuerenter coram vicegerente comparebunt, genibuſque flexis tota aſſemblea audiente & conſpiciente, tactis ſacris euangelijs iurent, quòd ritè & iuſtè

vnum fratrem militem, probum, discretum & idoneum ex tota assemblea vel ex ipsis in præceptorem electionis eligent. Hi siquidem iuramento adacti conclauim intrant vbi præceptorem electionis, interueniente scrutinio ballotarum eligunt, & demum sic electum locumtenenti & assembleæ significant: Qui verò in præceptorem electionis designatus fuerit reuerenter genuflexo coram vicegerente compareat, iuretque sub forma prætacta quòd præceptoris electionis officium ritè iusteq. exercebit. Eo ipso vicegerens Magisterij officio se abdicat, & Præceptor electionis præsidet. Coram quo electionarij octo prædicti iterum iuramentum in præfatam formam præstabunt; quòd vnum fratrem militem, vnum fratrem capellanũ, & vnum fratrem seruie ntem armorum, idoneos, probos, & sufficientes pro tribus electionarijs alioru m collegarum electionariorum Magistri nominabunt, & eligent. Ipsum quoque iuramentum præceptor electionis in manibus vicegerentis pręstabit, si de numero octo præfatorum fuerit; aliter enim in assemblea remanẽs præsideat. His completis, octo electionarij sic iuramento adacti, conclauim intrãt, vbi secretò tres huiusmodi electionarios Militem, capellanum & seruientem cum eodem scrutinio ballotarum eligent. Quibus electis, Præceptori electionis, ac toti assembleæ delectos significant, intimantque. Electione triumuiratus, videlicet, Militis, Capellani, & Seruiẽtis promulgata, octo electionarij officio functi censentur, ac ipsi tres Religiosi, Miles capellanus & seruiens coram Præceptore electionis, cętuq. publico comparentes, forma prætacta iuramento se adigunt, quòd iustè ritèque reliquos electionarios Magistri hoc ordine eligent, videlicet quartum ex alia lingua quam ex suis; & quartus electus modo premisso iuramento adstrictus ad tres accedit, ipsique quatuor quintum, & sic deinceps vsque ad octo semper ex alijs linguis, ita quod posterior electus pro electione sequentis addatur prioribus. Octo quoque sic electi nonum eligent, & decimum ipsi nouem, & sic vsque ad numerum sexdecim tãtum, ita quòd ex qualibet lingua sint duo fratres; in quibus nullus Baiuliuus seu alius magnæ crucis interesse possit. Facta enim electione octaui, reliqui sumuntur per gradum & ordinem linguarum. Si autem aliquo casu contingente aliqua lingua his duobus ob defectum fratrum supplere nõ posset; ex alia sumantur. In eadem autem electione & ex electionarijs possint esse duo capellani, & tres seruientes, & non plures, sed omnino debet esse vnus capellanus, & vnus seruiens ad minus; cæteri verò milites existant, omnes quoque sint legitimo matrimonio nati. Inter hos sexdecim electionarios Miles ille triumuir qui prius ab octo fuit pro milite electus, qui & electionis miles vocatur, præsidet. Hic quoque Magistri electionem cæteris astantibus promulgat. Quilibet quoque sexdecim electionariorum vnico suffragio vtitur, excepto milite electionis qui ad euitandam suffragiorum paritatem in Magistri electione duobus vtitur suffragijs: atque ille frater qui maiorem suffragiorum partem, hoc est, qui plura vota obtinet in Magistrum electus sumptusque censetur. Postquam autem dicti sexdecim hac norma fuerint electi monitu & iussu preceptoris electionis confessionem sacerdoti peragunt, Missamque deuotè audiunt, & Eucharistiam reuerenter recipiunt, vt à vitijs purgati & Diuina gratia illustrati Magistrum dignum, probum, & virtuosum eligere valeant. His quidem peractis, electionarij sexdecim coram præceptore electionis ac toto religiosorum cætu assistente humiliter comparent, reuerenterque nudi capita genua flectunt, superque sanctum crucis lignum, sacrosanctaque euangelia & missæ præfationem manibus appositis quilibet singulariter vnus post alium alta & intelligibili voce, iuret in hæc verba.

Ego N. promitto & iuro per hoc sacratissimum crucis lignum, & sancta Dei euangelia, & sacrosancta præfationis verba omni reiecto odio, timore, amore, præ

mij spe,

mij ſpe, aut inordinato affectu, ſed in Deum ac Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum oculos & intellectum dirigens ad diuini nominis gloriam & laudem, Religionisque Chriſtianæ honorem & commodum, ordiniſque noſtri decus, & vtilitatem, rite, iuſtè, canonicè ſecundũ dictamen rectæ conſcientiæ pro facultate iudicij propriæ rationis nominare & eligere in Magiſtrum Hoſpitalis ſancti Ioannis Hieroſolymitani, & vniuerſi ordinis noſtri ex omnibus religioſis ordinis noſtri fratribus militibus tam præſentibus, quam abſentibus vnum fratrem militem legitimo matrimonio natum, idoneum, probum, virtuoſum, & ſufficientem, Magiſterijq. capacem, & ita iuro & promitto, ſic Deus me adiuuet, & ſacratiſſimum crucis lignum, ſanctæq. Scripturæ quas manibus tango, & ſi contrafecerò in periculum & dãnationem perpetuam animę meæ eſſe cenſeatur. Quo peracto lignum oſculetur crucis atq. ſcripturas ſacroſanctas. Deinde ſic omnibus electionarijs iuramento adactis, præceptor electionis ac omnes & ſinguli fratres Aſſembleæ ſuper crucẽ habitus ſui promittant & iurent ſe pro Magiſtro & ſuperiore admiſſuros & ratũ ac firmum habituros, quem præfati electionarij pro maiori parte votorum elegerint

Dicti enim ſexdecim electionarij ſic iuramẽto adſtricti illico nullos quauis de cauſa alloquentes, aut nutu ſeu ſigno quidpiam ſignificantes à conſpectu præceptoris electionis & totius Aſſembleæ diſcedunt locumq. ſecretum adeunt, Cõclauimq. intrant, portiſq. clauſis, ita vt nulli pateat aditus, de eligendo Magiſtro diſceptant. In conclaui enim omnes electionarij pro libero rationis arbitrio intrepide quòd libuerit proponãt, mores, virtuteſq. ac vitia doceant, de hiſq. diſceptẽt, Habitoq. diligenti ſcrutinio per tacita ſuffragia, hoc eſt balottas in pixides ſecreto iniectas, Magiſtrum eligũt: tot pixidibus appoſitis, quot fuerint ij de quibus diſceptabitur, prout in concilio ordinatũ eſt. Sic qui plura ſuffragia habuerit in Magiſtrum electus cenſetur, quem & non alium electionis miles haud dubio promulgare debeat. Electione peracta, electionarij à conclaui diſcedunt, comparentq. coram præceptore electionis ac vniuerſo fratrum cætu, trinaq. rogatione facta ſi ratum habet quod egere, terq. affirmantibus gratum habere, tũc electionis miles alta & intelligibili voce, cæteris electionarijs aſſiſtentibus, Magiſtrũ nominat & promulgat. Si electus adfuerit, reuerenter ad altare maius ducitur, vbi ſuper ſtatutorũ volumine poſitis manibus promittit & iuramento ſolemni iurat Regulã, Stabilimenta, & laudabiles conſuetudines ordinis ſe ſeruaturum, & quòd ordinis negotia de conſilio procerum reget, ordinabit & exequutioni demandabit. Si autẽ electus abſens fuerit, cum ad cõuentum venerit pari iuramẽto adſtringatur antequã magiſtrali gaudeat præeminentia. His peractis electo abſente concilium completum eius vicegerentem eligit, qui vſque ad magiſtri aduentum officio fungitur, ſi electus præſens fuerit, de locumtenente prouidet.

F. NICOLAVS LORGVE.

II. STatuimus, quòd fratres ordinis noſtri in loco vbi electio Magiſtri celebratur, arma geſtare non præſumant, ſi quis cõtrafecerit ſtatim ſuffragio priuetur, & ſi de eo plancta fiat, habitum perdat.

QVOD ELECTIO BAIVLIVORVM ET *Priorum fiat per Magiſtrum & concilium ordinarium.*

F. PETRVS DAVBVSSON.

III. EX antiqua cõſuetudine electio Priorum, Caſtellani empoſtæ, ac Baiuliuorum ad Magiſtrum & concilium ordinarium pertinet. Qua propter pro-

hibemus omnibus ordinis noſtri fratribus cuiuſcumque condirionis fuerint, quouis quæſito colore aut prætextu, ad ipſorum electionem aut aſſumptionem procedere, aut in talibus congregati onibus ſuffragium dare, vel intereſſe. Qui autem contrafecerint eo ipſo habitu priuati cenſeantur, quem numquam recuperare poſſint, eaque electio nulla ſit, Electus quoque ſi quouis modo eam procurauerit habitu priuetur prout conſuetum eſt, ſalua tamen ſemper linguæ nominatione.

F. IOANNES LEVESQVE DE LA CASSIERE.

IIII. STatuimus quod nullus de gratia receptus, qui nobilis vel legitimus non fuerit, ad aliquam dignitatem aſcendat, nec in lingua gratiæ contradicat, ſed ſuo cabimento & melioramento contentus exiſtat, nec inter ſexdecim capitulares interuenire, vel magiſtrorum electionibus intereſſe, ſeu in eis ballotam aut ſuffragium habere poſſit.

DE MODO ELECTIONIS *Priorum, & Baiuliuorum.*

F. BAPTISTA DE VRSINIS.

V. STatuimus, quòd quandocumq. Magiſter & concilium ordinarium ad electionem Baiuliui conuentualis procedent, poſtquam auditi fuerint qui Baiuliuatum more ſolito poſtulant, diſcuſſis prius petentium moribus & virtutibus per eos qui in concilio aderunt nõ ſeruato ordine, ſed pro arbitrio, per Magiſtrum ante vſum ballotarum iuramentũ ſolemne ſuper crucem habitus præſtitum de Baiuliuis, prioribus & aſſiſtentibus in concilio pro electione facienda recipiatur, quòd virum idoneum, vtilem, dignum atque præſtãtiorem, habita potius ad ſufficientiam & benemerentiam, quàm antianitatem conſideratione, Baiuliuũ eligent. Et ſic per ſcrutinium ballotarum electio fieri debeat. Pariformiter Piorẽ eccleſiæ, cæteroſq. Priores, & Baiuliuos capitulares eligi & creari præcipimus, linguarum ſmutitione pro veteri conſuetudine ſemper reſeruata.

DE ELECTIONE PRIORIS *Eccleſiæ.*

F. IACOBVS DE MILLY.

VI. QVanto magis dignitas ſpirituale concernit, tanto magis in promouendo ad eam dignitatem viro conſideratio habenda eſt. Igitur ſtatuimus, quòd vacante eccleſiæ noſtræ prioratu, Magiſter & concilium ordinarium matura & graui deliberatione ad Prioris eccleſiæ electionem conueniant, & procedant atque de capellanorum noſtrorum omnium linguarum moribus vita, doctrina ſufficientia, diligenti diſcuſſione habita, vnum capellanum probatæ vitæ, diuinorumq. expertum, peritum, doctumq. in Priorem aſſumant, & eligant. Qui electus aſſiduam in conuentu reſidentiam facere teneatur, & ſi aliqua vrgente neceſſitate extra conuentum mittatur, terminus quàm citius remeandi à Magiſtro & cõcilio ordinario ei præfigatur.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

VII.

A Dijcientes, quòd nullus ad dignitatem Prioratus ecclesię ascendat, nisi de legitimo matrimonio fuerit natus ac procreatus.

QVOD FRATRES E CONVENTV absentes non eligantur ad dignitates magnæ Crucis.

F. PETRVS DE MONTE.

VIII.

QVoniam fratrum antianorum residentia in conuentu admodum est necessaria, cum alijs de causis, tùm maxime propter obsequia in administratione Reipublice præstanda, Statuimus, quod nemo fratrum paruæ crucis à conuentu nostro sine munere officiove Religionis absens ad dignitatem magnæ crucis eligi possit, nisi legitimo atq. manifesto impedimẽto detineatur, quòd Magistro & concilio fide publica & authentica affirmatione capituli prouincialis tantum, aut saltem Prioris & assemblęe, primo quoq. tempore significare & notũ facere debet; huic tamẽ legi fratres venerandæ linguæ Anglię & Alemaniæ subijci nolumus.

DE ANTIANITATE ASSVMENDORVM in Priores seu Baiuliuos.

F. IOANNES DE LASTICO.

IX.

DEcens est & necessariũ vt qui ad stata ordinis nostri assumendi sunt illius peritiam & experientiam rerum nostrarum habeant, idq. fieri non potest nisi per multum temporis in eo versati fuerint. Quapropter statuimus, quòd nullus fratrum nostrorum in Baiuliuum aut Priorem assumi seu eligi possit, qui non habitum nostrum annos quindecim portauerit ab eo die numerandos, quo in conuentum primum venerit & receptus fuerit, atq. sub vera obedientia nostri ordinis inculpate vixerit.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

X.

DVmmodo de illis annis quindecim decem simul aut per interualla hic in conuentu residentiam fecerit.

QVOD IN PETITIONE DIGNITATVM fratres iniuriosis verbis non vtantur.

IDEM MAGISTER.

XI.

PRohibemus fratribus nostris in petitione dignitatum, competitorum suorum vitia aut errata vel turpe quidpiam quomodolibet publicare, aut allegare iniurijsq. aut conuitijs alter alterum afficere, neque quidpiam in

eos

eos dicere quod in eorum vita & moribus notam inurere possit. Poterunt tamen pro iure suo tuendo allegare defectus, per quos tenore statutorum nostrorum a petitione & consequutione dignitatum excludi possunt; vtpote debitorum communis ærarij, residentiæ non factæ, deteriorationis cõmendarum, melioramentorum non factorum, & aliorum huiusmodi. Qui contrafecerit à petitione sua cadat. Si verò quiuis alius non competitor huiusmodi crimina inter petendum obiecerit, ipso facto, antequam ad electionem procedatur, priuetur Antianitate duorum annorum.

DE ELECTIONE PROCVRATORIS GEneralis in Romana curia.

F. IACOBVS DE MILLY.

XII. IN quolibet Capitulo nostro generali procurator ordinis nostri in Curia Romana reuocatus intelligitur: alius itaq. eius loco ab ipso capitulo est subrogandus; Nihilominus si Magistro & conuentui certis de causis videbitur, poterunt inter duo capitula de alio prouidere priore reuocato. Magister igitur & capitulum generale procuratorem constituentes diligenter conspiciant & maturæ prouideant, Religiosumque dignum, prudentem, & benemeritum, in generalem procuratorem eligant: Qui quidem electus in Romana curia resideat, & honestis vestibus, decentiq. ornatu incedat, ordinis quoque nostri priuilegia, gratias, libertatesque tutetur, concessiones, donationes, & prouisiones Magistri & conuentus defendat: Fratribus rebellibus & inobedientibus resistat & obsistat, ipsosque cum rigore prosequatur, obedientes vero foueat, adiuuet & gratis, omni reiecto munere, defendat, Magistrum & conuentum certiores de negotijs reddat, nec aliud a fratribus nostris pro labore exigat, sed communis ærarij stipendijs contentus existat.

DE MODO ELIGENDI THESAVRArium Generalem.

F. PETRVS DAVBVSSON.

XIII. STatuimus, quod Thesaurarius generalis venerandę linguæ Franciæ Baiuliuus capitularis eligatur per Magistrum & concilium ordinarium modo & forma qua alij Baiuliui capitulares eliguntur de fratribus dictæ linguæ, habito prius respectu ad benemerentiam & sufficientiam, quam antianitatem: salua tamen smutitione ipsius linguæ. Quodque ipse Baiuliuus Thesaurarius retento Titulo Baiuliui Thesaurarij possit è conuentu discedere cum licentia concedenda eo modo, quo alijs Baiuliuis capitularibus per Magistrum & concilium completum conceditur, & gaudeat prærogatiuis tam præsens quam absens à conuentu, quibus gaudent cæteri Baiuliui capitulares; Intellecto quod habeat custodiam bullæ ferreæ sub sigillis consuetis more solito: in eius autem absentia à conuentu Magister & concilium eligant & deputent locumtenentem Thesaurarij, qui dictam bullam custodiat, quia in conseruatione ipsius Bullæ non paruum pondus existit.

DE ELECTIONE CASTELLANI.

F. PETRVS RAYMVNDVS ZACOSTA.

STatuimus,quod officium castellani detur per Magistrum & concilium cõpletum,qui Religiosum idoneum & antianum saltem octo annorum ad id officium eligant per ordinem linguarum, locumtenentem autem Castellani Magister authoritate propria ex præeminentia Magistrali eligit. XIIII.

FORMA ELECTIONIS Castellani.

F. FABRITIVS DE CARRETTO.

ELectio castellani sic fiet,Magister &concilium completum accipient prius in scriptis a pilerio linguæ cui per turnum & ordinem id officium spectabit nomina fratrum antianorum ad minus annorum octo in conuentu existentium,quę in dicto concilio legẽtur,& personarum qualitas examinabitur : Deinde cum scrutinio ballotarum ex eis vnus qui magis sufficiens & idoneus diiudicatus fuerit,eligetur. Prohibeturque ne lingua de dicto officio smutet, aut fratrum aliquis ad petendũ id officium in concilio admittatur. Electus autem coram Magistro & concilio constitutus faciet solemne iuramentum de recte & iuste omni semota labe officium exercendo. XV.

DE ELECTIONE CAPITANEI exercitus terrestris & classis.

F. PETRVS RAYMVNDVS ZACOSTA.

IN Capitaneo & belli duce summa diligentia & rerum agendarum experientia requiritur. Hinc est quod pro tuitione insulæ nostræ volumus & statuimus,quod in electione capitanei exercitus terrestis, aut classis quæ fieri debeat per Magistrum & concilium completum:ita quod tres partes suffragiorum cõsentiant in vnum,habeatur potius respectus ad benemerentiam & idoneitatem quam antianitatem,sine tamẽ prędiudicio antianorum.Ita tamen quod si linguæ Aluerniæ pro Capitaneo terrę sufficiẽs & idoneus reperiatur,is ad Capitaneatum ante alios assumatur,si vero sufficiens non reperiatur alius idoneus pro illa vice deputetur sine prędiudicio linguæ & antianorũ: Et sic de Capitaneatu classis statuimus, quod si in lingua italica sufficiens reperiatur,classi proponatur:si minus, alius pro illa vice deputetur sine præiudicio linguæ & antianorum vt dictum est. XVI.

DE ELECTIONE IVDICIVM *Castellaniæ.*

F. IOANNES DE LASTICO.

XVII. MAgister, & concilium ordinarium viros probos, integros, & doctos iudices appellationum, & ordinarium eligant, qui per quodlibet biennium mutari debeant, ne temporis assiduitas sinistri occasionem afferat.

DE ELECTIONE PROCVRATORVM *pauperum.*

F. BAPTISTA DE VRSINIS.

XVIII. ELigantur & deputentur per Magistrum & concilium completum duo religiosi prudentes & idonei, qui curam incarceratorum, pauperum, ægrotorũ, viduarũ, & pupillorum habeãt, eosq. suis in iuribus tueantur & defendant; ne dolo, fraude, & penuria deficiãt, & iustitia in suis causis ministretur, pro quorum suffragio & præsidio coram Magistro & concilio & in quocumque loco comparere possint, ne calumniam aut iniuriam quoquomodo afflicti patiantur.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XIX. QVorum procuratorum alter sit literatus & stipendium ab ærario habeat.

DE CVSTODIA FACIENDA IN TVRri castri Rhodi per quatuor fratres.

F. EMERICVS DAMBOYSE.

XX. QVia vrbs Rodi in limitibus infidelium constituta est, oportet diligentia vtamur in ipsius custodia. Igitur statuimus, quod Venerandus Marescallus, aut eius locũtenens de tẽpore in tempus, prout ei melius videbitur, eligat quatuor fratres diuersarum linguarũ qui qualibet nocte in turri castri Rhodi continuam residentiam faciant, & per totũ annũ continuas nocturnas guardias in dicta turri exerceãt, ex quibus vnũ pro capitaneo nominabit, Quos ipse vt suos deputatos sepius visitabit & defectus corriget: habeatque autoritatem inutiles à dicta guardia remouendi & alios remotorum loco substituendi: Tamen non est permissum posse aliquem in dicta guardia retinere qui in dictis guardijs supra tribus vicibus defecerit: quibus quidem fratribus quatuor pro eorum annuo salario & stipendio assignamus summam florenorum Rhodi currentium nonaginta sex, videlicet florenos viginti quatuor pro quolibet fratre quod à nostro communi ærario capiet; & quia hoc stipendium est ad onus venerabilium Baiuliuorum conuentualium & capitularim eorumq. locuatenentium ac Priorum pro tempore Rho-

di reſidentium (excepto Priore, eccleſiæ) & non ad expenſas communis ærarij: Ideo eius ſcriba, quãdo de trimeſtri in trimeſtri faciet computum tabularum prędictorum Rhodi reſidentium, pro ęquali parte diuidat dictum ſtipẽdium inter prędictos Rhodi reſidentes, & eorum tabulis demat ſummã trimeſtris dicti ſalarij deputati antedictis quatuor fratribus facientibus guardiam. Et hęc ordinatio executioni mandetur prima die Martij proximi venturi, & futuris temporibus continuabitur. Caſſaturque & aboletur conſuetudo collectarum dandarum per antedictos venerandos Baiuliuos & eorum locatenentes, ad quas prꝫſtandas amplius non teneantur, nec alij fratres inconuentu reſidentes de cętero (prout hactenus fuit obſeruatum) grauabuntur dicta guardia:

IN HOC
VINCES
TANQVAM OMNIA POSSIDENTES,
ET NIHIL HABENTES.

DE COMMENDIS ET ADMINISTRATIONIBVS.

TITVLVS DECIMVSQVARTVS.

F. RAYMVNDVS BERENGARIVS.

STatuimus, quòd commendæ & bona ordinis nostri illis fratribus regenda & administranda committantur, qui prudentes, probi, antiani, & benemerentes erunt. I.

IDEM MAGISTER.

PRohibemus, quòd nullus frater duos Prioratus seu Baiuliuatus simul tenere possit, sed vnum dumtaxat habeat, cuius regimini inuigilet & assistat. II.

F. DEODATVS DE GOZONO.

NOn licet Priori, vel Castellano empostæ aliquam commendam, domum, vel membrum in alio Prioratu, nisi Magistri & conuentus consensus accesserit, habere vel tenere. Debet enim vnusquisque suis limitibus contentus esse, nec promotiones aliorum conuenit impedire. III.

QVAS COMMENDAS PROMOTI ad Prioratus retinere possunt.

F. IACOBVS DE MILLY.

BAiuliui siue Commendatarij ad dignitatem prioralem rite & canonice promoti commendas omnes, quas prius tenebant, dimittere tenentur: retinere tamen possunt cameras magistrales sibi concessas, & commendas per eos à secularium manibus recuperatas, illas etiam quas titulo priuationis alicuius consequuti fuerint. IIII.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

PRohibitum est Prioribus cameras priorales quouis modo permutare, sed quas in prioratu inuenerint retinere debebunt. V.

QVI FILIOS HABVERIT BONA ORdinis nostri assequi non possit.

F. PETRVS DE CORNILIANO.

VI. SAncitum est quod frater qui ante ingressum in ordinem nostrum vxorem habuerit & ex ea filios genuerit, qui post peractam professionem ac promotionis tempore superstites fuerint, nullo modo administratione Prioratuum Castellaniȩ empostȩ, Baiuliarum, seu commendarum obtinere & habere valeat.

QVO TEMPORE FRATRES POSSVNT assequi Commendas.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

VII. STatutum est, quòd nullus frater ordinis nostri cuiusuis conditionis fuerit, commendam de gratia aut de cabimento habere & consequi possit, nisi post sumptũ nostri ordinis habitũ & professionẽ factã, quinq. annos; nec pensionem, aut membrum nisi tres annos in conuentu nostro moram traxerit continuos aut per interualla, ac ius passagij soluerit: adijcientes, quòd nullus omnino fratrum nostrorum commendam de cabimento, gratia, aut melioramento obtinere possit nisi in conuentu præsens fuerit, aut antianitatem siue expectatiuam habeat.

DE CARAVANIS SEV ARMAMENTIS necessarijs ad assequendas Commendas.

F. IOANNES DE VALLETTA.

VIII. QVia Reipublicæ in primis interest ne quis præmia ab ea consequatur, nisi illa per obsequia legitime meruerit: Statuimus, vt nullus fratrum millitũ & seruientium armorum commendã de cabimento, aut de gratia consequi possit, nisi prius in triremibus nostræ Religionis tres carauanas completas, seu armamenta per se vel per alium fecerit: exceptis fratribus & militibus venerandarum linguarum Angliæ, & Alemaniæ, ac ijs qui in officijs ordinis aut Magistri versantur & detinentur.

F. PETRVS DE MONTE.

IX. ITa tamen, quòd in huiusmodi obsequijs quilibet annus continuus & cõpletus, & non aliter pro vna Carauana censeatur & numeretur, exceptis pueris siue pagijs Magistro seruientibus qui suo tempore dictas tres carauanas adimplere tenentur. Decernentes, quòd nullus admittatur ad carauanas faciendas, nisi decimum octauum suȩ ætatis annum attigerit.

QVOD RECEPTORES IN PRIORATIbus gaudent antianitate.

F. BAPTISTA DE VRSINIS.

Receptores communis nostri ærarij in Prioratibus & Castellania empostæ à conuentu absentes antianitatem habere censeantur; in cuius vim commendas de cabimento, melioramento, gratia Magistri, aut alterius obtinere Possunt, eas tamen quarum administratio ob non solutionem iurium nostri communis ærarij ablata erit alijs fratribus, nullo modo consequi possunt, ad euitandum dolum & fraudem. X.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

Qui causa reipublicæ absunt pro negocijs ordinis missi, durante sua commissione, vel legatione, antianitate gaudent ac si præsentes in conuentu essent. XI.

FRATER AB INFIDELIBVS CAPTVS in conuentum veniens quamdiu detinebitur residentia gaudet.

IDEM MAGISTER.

Statuimus, quod si frater à partibus occiduis discedens animo & intentione in conuentum veniendi, in itinere ab infidelibus captus fuerit censeatur residens in conuentu pro toto tempore suæ captiuitatis, similiter commendatarius de conuentu discedens cum licentia Magistri animo etiam & intentione se ad suam commendam conferendi ibique residendi, si ab infidelibus captus fuerit, censeatur residens in sua cõmenda quãdiu ab ipsis detinebitur. XII.

DE OBTINENDIS LITERIS ANtianitatis post adeptas commendas.

F. PETRVS DAVBVSSON.

Statuimus, vt fratres qui Prioratus, Castellaniam empostę, Baiuliuatus. vel commendas vigore cuiuscumque ancianitatis, siue expectatiuæ adepti fuerint, in termino vnius anni à die executionis huiusmodi ancianitatis literas confirmatorias à Magistro & concilio obtinere debeant. XIII.

QVO TEMPORE FRATRES MELIOrare possunt commendas.

F. IOANNES DE LASTICO.

Fratres qui semel de aliqua commẽda prouisi extiterint, se de alia meliorare non possunt, nisi prius quinque annos præter mortuariũ & annatã (quã uacantem dicimus) in commenda residentiam personalem fecerint. XIIII.

F. IOANNES LEVESQVE DE LA CASSIERE.

XV. PRiores, Baiuliui, & Commendatarij quandiu in conuentu resederint, vel ab eo discesserint, quoadusque Baiuliuatus, Prioratus, & Commendas appulerint, vel ab ipsis veniendi gratia ad conuentum recesserint in eisdem resedisse intelligantur.

QVOD FRATRES TENENTVR *meliorare Commendas.*

F. PETRVS DAVBVSSON.

XVI. NVllus omnino frater ordinis nostri, qui habet commendas de gratia, aut de cabimento, possit se cabire, aut meliorare, vel Prioratum aut Baiuliuatum habere, nisi prius authentice ostenderit commendas quas quocunque titulo possidet se meliorasse.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XVII. IDem censemus in membris aut qui membra possident, sub eadem pœna illa meliorare teneantur.

DE MELIORAMENTO PER *Baiuliuos capitulares faciendo.*

F. PETRVS DAVBVSON.

XVIII. BAiuliui capitulares, qui tenent & habent possessionem pacificam suorum Baiuliuatuum capitularium, ipsos Baiuliuatus capitulares meliorare tenentur. Idcirco statuimus, quòd nullus Baiuliuus capitularis, qui Baiuliuatum pacifice possidet, possit assequi Prioratum aut Baiuliuatum conuentualē, nisi probauerit & ostenderit authentice se meliorasse Baiuliuatum capitularem quem possidet.

DE MELIORATIONE CAMERARVM *Magistralium & Prioralium.*

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XIX. FRatres ordinis nostri quibus Magister suas cameras Magistrales locauerit vel commiserit non poterunt commendas de cabimento, aut melioramento, aut dignitates adipisci, nisi dictas cameras magistreles meliorauerint: Nec Priores commendam suæ præeminentiæ pertinentem, excepta quinta camera, nisi melioramenta in suis quatuor cameris prioralibus fecerint. Nulli tamen melioratio non facta obijci possit, nisi post quinquennium à die perce-

ptionis

ptionis fructuum tam in commendis ac Baiuliuatibus, quam in membris. In cameris vero Magistralibus post idem tempus, lapsis duobus annis ad Magistrum pertinentibus.

DE MELIORAMENTO PER FRATRES Capellanos & seruientes armorum faciendo.

F. IOANNES LEVESQVE DE LA CASSIERE.

XX. QVia nonnulli fratres Capellani & armorum seruiẽtes, vbi semel commendas de cabimento assequuntur, multoties melioramenta in illis facere negligunt: Statuimus, vt fratres Capellani & armorum seruientes iuxta statutorum formam in commendis ab eis possessis intra duos annos elapso quinquennio ex quo fructus percipere cœperunt, melioramenta conficere teneantur, & ea in conuentum mittere, alioquin dicto termino elapso, vnius anni fructibus commendarum communi ærario applicandis priuentur.

DE CENSVALIBVS LIBELLIS.

F. PHILIPPVS DE VILLERS LISLEADAM.

XXI. SAncimus, vt de cętero nulla melioramenta pro validis approbentur, nisi prius commissarij pro recognoscendis talibus meliorationibus præpositi iuramento medio in acta publica redacto profiteantur se vidisse integre & diligenter confectos pro regionis vbi fiunt vsu censuales libellos, quos papyros terrę quidam vocant, alij recognoscẽtias nonnulli cabreuationes seu apeamentos, tam commendæ quam Baiuliuatuum, camerarum prioralium & membrorum ab eis dependentium.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XXII. ATque camerarum Magistralium.

MODERATIO STATVTI præcedentis.

IDEM MAGISTER.

XXIII. QVI quidem censuales libelli renouari debent vigesimoquinto quoque anno. Quòd si aliquo casu acciderit quod Priores, Castellanus empostæ, & Commendatarij propter aliquas legitimas causas eos conficere non potuerint, vtpote quòd eorum confectio cederet in detrimentum commendarum seu Prioratuum, si de eo authentice constare fecerint in actis suarum meliorationum, tunc in arbitrio Magistri & concilij erit super id prouidere prout æquum videbitur.

DE COMMENDIS DI GRATIA PER Magiſtrum conferendis.

F. PETRVS RAYMVNDVS ZACOSTA.

XXIIII I. MAgiſter quolibet quinquennio vnam tantum commendam quam eligere voluerit, cuius adminiſtratio vacauerit in conuentu vel extra in quolibet Prioratu & caſtellania empoſtæ fratribus in conuentu reſidentibus de gratia committere poteſt. Adijcientes, quod ſi primo quinquennio commendam non conceſſerit, in ſecundo quinquennio duas commendas cõcedere poſſit, ita vt quolibet decennio duas commendas dumtaxat modo premiſſo in quolibet Prioratu & Caſtellania empoſtæ concedat.

DE EODEM.

F. PETRVS DAVBVSSON.

XXV. STatuimus, quod quotieſcumq. adminiſtratio alicuius commendę vacauerit ad diſpoſitionem Magiſtri ſecundum formam ſtatuti de gratijs magiſtralibus, Magiſter pro tempore exiſtens dictam commendam alicui commendatario dare poſſit, qui dimittat (ſi Magiſtro placuerit) vnam ex commendis quas poſſidebat, & loco dimiſſæ tenebit illam quam ei concedet Magiſter ſub eo titulo quo dimiſſam primo tenebat, & dimiſſam commendam de gratia ſecũdum formam ſtatuti de gratijs magiſtralibus ordinantis Magiſter alteri concedere poſſit.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XXVI. QVi quidem Magiſter à die quo certa notitia vacationis alicuius commendæ habebitur quæ ad ſuam gratiam magiſtralem pertinebit teneatur infra viginti dies declarare ſi eam velit dare vel non, & eadem acceptata intra alios decem dies ſignificare debeat cui commendam ſic retentam concedere voluerit & conceſſerit. Declarantes, idem intelligi debere de membris & penſionibus ex præfatis commendis concedendis.

DE GRATIIS PRIORALIBVS.

IDEM MAGISTER.

XXVII. COnſuetum eſt vt Priores & Caſtellanus empoſtę vnoquoque quinquennio à die promotionis eorum numerando vnam commendam dumtaxat ſui Prioratus alicui fratri antiano & benemerito concedere poſſint.

QVIBVS FRATRIBVS COMMENDÆ concedi debent per Priores.

F. IOANNES DE LASTICO.

STatuimus, quod Priores & Castellanus empostæ commendas quæ suæ dispositioni secundum formam statutorum nostrorum pertinent, fratribus concedere non possint, nisi illis qui in cōuentu recepti fuerint & passagiū ærario exoluerint: Alias huiusmodi dispositio nulla censeatur, & commendę præter hunc ordinem concessæ Magistro & conuentui prouisio spectet, qui secundum laudabiles consuetudines ordinis eidem prouideat. XXVIII

DE MODO CONCEDENDI COMMENDAS per Priores.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

IN concedendis commēdis à Prioribos & Castellano empostæ hic modus seruari solet, Quolibet quinquēnio si à festo sanctorū Philippi & Iacobi ad aliud proxime sequens administratio plurium commendarum extra conuentū vacauerit per mortem duorū vel plurium commendatariorū, primū Magister (si tunc ad eū pertinebit) sua gratia & præeminētia vtetur: Deinde conuentus: Postmodū vero Prior & Castellanus empostæ, & vt clarius dicatur; si vacauerit vna ad Magistrū pertinebit; si duę vna ad Magistrum & altera ad conuentū, si plures quàm duæ (mortuis pluribus commendatarijs extra conuentum & in limitibus linguæ de qua prioratus erit) post Magistrum & conuentum Prior & Castellanus empostæ de earum vna pro sua præeminentia disponent. Elapsis tamen prius mortuario & annata vacantis Prioratus aut Castellaniæ empostæ: si aliter fecerint concessio & dispositio eorū nulla sit & pro illo anno tali sua præeminentia & facultate disponendi priuati censeantur. XXIX.

F. IOANNES DE VALLETTA.

DEclarantes limites Prioratuum Regni Franciæ esse totum Regnum & vbicumq. extenduntur commendæ ad dictos prioratus spectantes. Prioratuum Hispaniarum, Regna Hispaniarum. Prioratuum Italiæ, omnes prouincias Italiæ, & insulam Siciliæ. Alemaniæ totam Germaniam tam superiorem quam inferiorem. Angliæ, totam insulam Angliæ cum regno Scotiæ, & insulam Hiberniæ. Commendatarij tamen qui super mare & extra limites eorum prioratuum de quibus existunt mortem obierint, in conuentu obijsse censentur & intelliguntur. XXX.

QVOD PRIORES IN CONCEDENDIS commendis non possint quicquam retinere aut accipere.

F. ANTONIVS FLVVIANVS.

XXXI. PRohibemus, quod Priores & Castellanus empostę in dispositione commẽdarum quas in vim suæ præeminentiæ concedunt, membrum vel domũ earumdem retinere non possint, aut quouis modo valeant, vel pro dicta gratia mobilia bona aut immobilia recipere præsumant: si contrafecerint gratijs & præeminentijs prioralibus pro illo anno priuati censeantur, & nihilominus dispositio facta expiret, talisque commenda ad dispositionem Magistri & conuentus perueniat.

QVOD PRIORES COMMENDAM SVÆ dispositioni spectantem cum alia permutare possunt.

F. IACOBVS DE MILLY.

XXXII. STatuimus, quod commendam ad dispositionem Prioris secundum statutorum nostrorum formam pertinentem Priores & Castellanus empostæ alicui commendatario commendam tenuioris valoris tenenti concedere possint, qui eam in potestate Prioris resignet, & eam quæ sibi concedetur sub eo titulo quo primam tenebat possidere debeat; resignatam quoque in manu Prioris commendam Prior ipse alteri committat, & ille cui committetur ipsam de gratia Prioris teneat saluis semper ærarij iuribus.

DE QVINTA CAMERA PER Priores retinenda.

F. RAYMVNDVS BERENGARIVS.

XXXIII PRioribus & Castellano empostæ facultatem atque auctoritatem concedimus, vt vltra quatuor cameras priorales aliquam commendam pro quinta camera de commendis suæ dispositioni spectantibus sumere, acceptare, & retinere possint, vt condecentię status eorum commodius consulatur.

DE COMMENDIS IN QVIBVS est iurisdictio sanguinis.

IDEM MAGISTER.

XXXIIII. SApientiæ ac probitati Magistri Baiuliuorum quoque & procerum concilij ordinarij eorumq. discretioni remittimus, atque commendas in quibus iustitia sanguinis exercetur fratribus Capellanis ordinis nostri committendi auctoritatem damus. Hi namque casu contingente ordinabunt, & de talibus pro suo arbitrio, personarum & rerum qualitate pensata dijudicabunt.

F. PHI-

F. PHILIPPVS DE VILLERS LISLEADAM.

PErmissum est commendatario commendam de cabimento tenenti eam retinere pro suo melioramento dummodo authentice constare fecerit more solito nostri ordinis se illam meliorasse. XXXV.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

ERit autem ei liberum illa acceptata pro melioramento, factis denuo alijs melioramentis, & transacto etiam quinquennio aliam pro suo secundo melioramento acceptare. XXXVI

DE RESIGNATIONIBVS.

F. IACOBVS DE MILLY.

STatuimus, quod nullus frater ordinis nostri commendam quam habet de cabimento, gratia, vel melioramento, aut alio quouis modo resignare aut ei cedere possit nisi in manibus Magistri & conuentus dũtaxat: Aliter resignatio nulla prorsus censeatur. XXXVII.

DE PÆNA RESIGNANTIVM.

F. PETRVS DAVBVSSON.

PRæter id, qui tales resignationes fecerit, eo ipso pænam priuationis commendarum membrorum & aliorum bonorum quæ possidebit, incurrat; de quibus per Magistrum & conuentum prouideatur, monitione citatio neque reiecta quando de resignatione non rite patrata constiterit: & nihilominus resignationes contra formam statutorum factæ nullæ censeantur. XXXVIII.

DE STATV COMMENDARVM relinquendo.

F. ANTONIVS FLVVIANVS.

VOlumus & mandamus, quod commendatarij ad alias commendas per melioramentum se transferentes, commendarum quas dimittunt statum integrum in eis sicut reperierint dimittant. Quod si contrafecerint, & ablata non restituerint intra annum, tunc eo ipso priuati sint commendis, & alias habere termino quinquennij non possint. XXXIX

DE PERMVTATIONE COMMENDArum aut membrorum.

F. PHILIBERTVS DE NILLIACO.

XL. PRohibemus & interdicimus Prioribus & Castellano empostæ quod permutationes commendarum aut membrorum in prioratibus à quibusuis com mendatarijs aut fratribus non recipiant, aut quouis modo facere præsumant: Si autem nonnulli permutare commendas aut domos desiderauerint, Priores & Castellanus empostæ de tali permutatione ac fratrum ætate & cōmendarum valore & qualitate Magistrum & conuentum literis authenticis reddant certiores: Qui de huiusmodi permutatione clarius informati, & de ipsa in lingua cuius fratres esse censentur permutantes discussione & deliberatione habita, si lingua tali permutationi cōsenserit, tunc eam Magister & conuentus confirmēt, & per Priorem executioni mandetur; aliter vero non. Si autem Priores & Castellanus empostę & alij superiores contrafecerint, redditibus vnius anni camerarum prioralium & commendarum priuentur, qui ærario applicentur; Et nihilominus quicquid præter huiusmodi seriem institutionis factum fuerit nullius roboris esse censeatur. Si vero commendatarij & fratres præter hanc formam commendas aut domos permutauerint, & possessionem commendarum adipisci præsumpserint, priusquam Magister & conuentus atque lingua permutationem confirmauerint, ratamq; habuerint, eo tunc ipsis commendis & domibus de quibus facta est permutatio priuati sint, & de eis Magister & conuentus prouisionem faciant, fratribusq; antianis & benemerentibus concedant, nec alias commendas ipsi contrafacientes vsque ad lapsum quinquennij habere possint.

DE VNIONE MEMBRORVM ET *commendarum.*

IDEM MAGISTER.

XLI. PRioribus & Castellano empostę authoritatem & facultatem damus vniēdi, annexandi, & incorporandi ad inuicem duas commendas parui valoris & tenuis redditus cum consilio & consensu capituli prouincialis, & non aliter. Quæ tamen vniones præiudicium ærarij iuribus nullo modo generēt. Etiam ipsi Priores & Castellanus empostæ, quia plura membra reperiuntur, quæ sunt distantia à suis capitibus, quare commendatarij commendæ eorum regimini vacare non possunt; Ideo huic incommoditati obuiare cupiētes, illis permittimus vt possint & valeant cum capituli prouincialis consensu & deliberatione illa mēbra dispersa & à capitibus longinqua vnire alijs commendis propinquioribus, & quod commendæ quæ tales vniones recipient iuribus ærarij onerentur pro rata valoris membrorum vnitorum. Aliæ autem commendæ à quibus sunt separata ipsis iuribus pro rata liberentur; Quæ quidem vniones sortiri debeant effectum, quandocumq; à die vnionis quo vnita sint administratore caruerint. In vim quarum vnionum prouisi de commendis possessionem vnitorum sumere possint.

QVOD SINE DILATIONE PROCEDATVR ad smutitionem Commendarum.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XLII. STatuimus, vt statim postquam Magister & conuentus legitime certiores facti fuerint de morte alicuius Prioris, Baiuliui, & Commendatarij, debeant procedere ad smutitionem Prioratus, Baiuliuatus, & commendæ, & administrationi illorum prouidere: Et ne super huiusmodi certioratione dubiũ oriatur, intelligimus si certiores facti fuerint per literas Prioris, Receptorum vel procuratoris Prioratus vbi mortem obierit, aut alicuius fratris ordinis nostri, qui se illum vidisse mortuum scribat: Dummodo ad eum nihil pertineat: vel per eius affirmationem si ad conuentum venerit, & etiam per instrumentum authenticum manu publici Notarij aut Iudicis legitime confectum.

DE INCAPACIBVS AD CONSEquendas Commendas.

IDEM MAGISTER.

XLIII. QVicunque tempore smutitionis alicuius Baiuliuatus, Prioratus, dignitatis, aut commendæ illius consequendi quouismodo & ex quauis causa incapax existat, etiam si postea ad id capax & habilis factus fuerit, tamen ipsum Prioratum, Baiuliuatum, dignitatem, aut commendam pro ea vice nulla ratione aut pacto obtinere poterit. Idem quoque erit si eodem tempore non petierit.

DE CONCEDENDIS MEMBRIS.

IDEM MAGISTER.

XLIIII. LIcet Prioribus, & Castellano emposte de qualibet Prioratus sui camera concedere vnum membrum tantum, & Baiuliuo de suo Baiuliuatu, commendatarijs vero de commendis dumtaxat, quas de melioramento tenent, De commendis vero de cabimento, vel de gratia Magistri, Linguæ, vel Prioris commendatarij nullum membrum dare poterunt.

F. PHILIPPVS DE VILLERS LISLEADAM.

XLV. DVmmodo commenda de qua conceditur membrum aureos siue ducatos quadringentos annuos communi æstimatione reddat, & membrum commendæ quintam partem non excedat.

QVOD TEMPORE MORTVARII ET vacantis non concedantur membra.

F. PETRVS DAVBVSSON.

XLVI. STatuimus,quod quicunque frater ad alium Prioratum, Castellaniam empostæ, aut commendam secundum stilũ religionis,& statutorum seriem se conferre voluerit,pendente tempore mortuarij & vacantis Prioratus, Castellaniæ empostæ, aut Commendarum,ad quas se transferre proponet, non possit de Prioratu, Castellania empostæ,aut commenda, quos dimittere vel acceptare decreuerit, membrum vel membra concedere. Quod si fecerit, concessio eo ipso nullius roboris sit,& irrita censeatur.

DE MODERATIONE concessionis membrorum.

IDEM MAGISTER.

LXVII. COncessio autem membrorum fieri debet de membris longinquis à capitibus commendarum,quòd si aliter factum fuerit nullius sit roboris,etiam si esset confirmata per capitulum prouinciale, & quòd ex vna commenda vnum membrum dumtaxat concedi possit, & vno concesso non possit concedi aliud, quousque dictum membrum fuerit reductum ad commendam.

QVOD COMMENDATARII NON retineant fructus membrorum à se concessorum.

F. PHILIPPVS DE VILLERS LISLEADAM.

XLVIII SI Commendatarius suæ commendæ membrum aliquod conferens illius fructus vllo pacto sibi exceperit,reseruarit,vel retinuerit;(præterquam quòd talis prouisio ipso facto sit nulla) totius commendæ fructibus continuo triennio priuetur,communi ærario applicandis, & acceptans dictum membrum per totidem annos nec commendam habeat, nec officium vllum gerat.

DE PENSIONIBVS.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XLIX. COnsuetum est, vt nullus pensionem super commendis constituere possit præter Magistrum, & eos quibus per Capitulum generale nominatim, & in specie id concessum fuerit.

F. IOANNES DE HOMEDES.

L. Etiam si de gratia linguæ, aut Prioratus vel Magistri beneficentia id fieri contingeret, nec Magister licentiam dare possit de hoc tractando, si quid secus factum fuerit sit irritum & inane.

DE FORMA CONFIRMATIONIS *membrorum.*

F. IACOBVS DE MILLY.

LI. Dolos & fraudes euitare volentes: Statuimus, quòd Prior, Castellanus empostæ, & Capitulum prouinciale huiusmodi membra vel domos per commendatarios concessa ad tempus vel ad vitam fratribus, aut donatis ordinis nostri, iuribus ærarij reseruatis, confirmare possint. Quæ quidem confirmatio sigillo communi Prioratus roboretur: quæ tamen fieri non possit nisi cō mendatarius & frater, seu donatus, cui concessio facta fuerit, coram capitulo prouinciali, & Priore prius personaliter compareant; vbi iuramentum solemne præstare teneantur, quòd in huiusmodi concessione, fraus, dolus, aut circumuentio non intercesserit. Frater qui in conuentu erit per procuratorem adesse possit, & supplere per procuratorem, quod per præsentiam efficeret. Quicquid autem cōtra hunc ordinē factum atque confirmatū fuerit, nullius momenti esse censeatur.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

LII. Eadem forma seruetur cum huiusmodi membra in linguis aut Prioratibus conceduntur & confirmantur.

QVOD NON DENTVR MEMBRA AVT *prædia sæcularibus.*

F. PETRVS DAVBVSSON.

LIII. Statuimus, quòd Priores, Castellanus empostæ in capitulis, seu assembleis prouincialibus vel extra, & commendatarij, & fratres commendas, membra, prædia, aut possessiones vel pensiones Prioratuum, Castellaniæ empostæ, seu commendarum sæcularibus, aut alijs personis extra ordinem nostrum degentibus cuiusuis conditionis fuerint nullo pacto concedere, aut permutare vel cambiare cum eis possint. Nam ipsis id agendi potestatem & auctoritatem denegamus, atque interdicimus: si quis autem contrafecerit commendis, & beneficijs eo ipso priuatus censeatur, & per decennium alia consequi non possit, & nihilominus concessio, donatio, aut permutatio nullius valoris existat.

QVOD MEMBRA PER MORTEM EA *poßidentium ad capita reuertantur.*

F. FABRITIVS DE CARRETO.

LIIII. ANtiquæ consuetudini ordinis nostri adherentes; declaramus, quòd contingente casu obitus possidentium membra commendarum, ipsa reuertuntur,& redintegrantur commendis a quibus dependent tamquam eorum capiti,referendo singula singulis. Cui quidem capiti præfata membra reuniũtur, incorporantur, & in pristinum statum reducuntur.

DE BONIS RECVPERATIS PER *fratres a sæcularibus.*

F. ELIONVS DE VILLANOVA.

LV. STatuimus, quòd si quis frater ordinis nostri recuperauerit, & ad obedientiam ordinis nostri reduxerit commendas, redditus, prædia, & possessiones per sæculares, aut alienas a nostro ordine personas occupatas & detentas,talia bona recuperata fratri recuperanti per magistrum & conuentum concedantur ad vitam: nec de talibus commendis, aut bonis recuperatis teneatur soluere responsiones cõmuni ęrario, nisi illud quod prius sæculares exoluebant.

DE EODEM.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

LVI. SEd prius monendi sunt commendatarij quorum commendis bona per sæculares occupata vel detenta pertinent,vt dicta bona recuperent: qui voluntatem suam super eo intra bimestre declarare tenebuntur Magistro & concilio,vel Priori aut capitulo prouinciali an velint ea recuperare. Quòd si declarauerint se velle recuperare,debent intra annum à die declarationis suę mouere & intendere litem occupatoribus aut detentoribus bonorum ipsorum,si ea aliter reddere nollent. Quòd si non fecerint,liceat vnicuique fratrum nostrorum auctoritate Magistri & conuentus, vel Prioris aut Castellani empostæ, aut capituli prouincialis illa prosequi & recuperare.

QVOD BONA ACQVISITA VICINIORI *commendæ applicentur.*

F. RAYMVNDVS BERENGARIVS.

LVII. STatuimus, quòd omnia bona stabilia elargita per sæculares personas fratribus ordinis nostri,seu acquisita per eosdem nullo modo vendi, aut distrahi possint absque expressa Magistri & capituli generalis licentia: Quinimmo post talium fratrum decessum dicta bona applicentur illi Baiuliæ seu

com-

commendæ in cuius limitibus sita sunt, etiam si fratres mortem obierint, aut moram traxerint alibi quã in dicta commenda. Si autem dicta bona constituta non essent in limitibus alicuius commendæ, quòd tunc propinquiori aut viciniori cõmendæ vniantur. Quibus quidem bonis imponatur onus communi nostro ærario exoluendum.

DE CENSIBVS A FRATRIBVS *emptis.*

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

LVIII.

QVia sæpe contingit, vt fratres nostri sponte vel coacti emant censûs seu annuos redditus, qui ad libitum vendentium, aut aliter redimi possunt, fuit dubium an dicti census haberentur pro stabilibus vel mobilibus: Nos id dubium tollere volentes, declaramus, quòd huiusmodi census seu annui redditus empti in perpetuum, de quibus instrumentum gratiæ factæ venditori de eis luendis & redimendis non ostenditur, loco bonorum stabilium habeantur, & pro talibus propinquiori commendæ applicentur: vbi vero monstrabitur instrumentũ gratiæ supradictę pro bonis mobilibus censeantur, & pro talibus post mortem emptoris ærario applicentur. Quòd tam de acquisitis quam de acquirendis intelligi debet.

DE PROVISIONE BENEFICIORVM *ecclesiasticorum.*

CONSVETVDO.

LIX.

PRiores in suis cameris Prioralibus, Baiuliui, & commendatarij in suis cõmendis habent prouisionem vel præsentationem beneficiorum ecclesiasticorum cum cura animarum vel sine à suis commendis dependentium, nisi id priuilegio vel consuetudine ad alios pertineat.

DE EODEM.

F. IOANNES DE HOMEDES.

LX.

TAmen si dicta beneficia ecclesiastica per mortem vel resignationem, priuationem, aut alio quouis modo inconuentu vel extra vbi fuerit Magister vacauerint, eorum prouisio vel præsentatio ad eum ex consuetudine pertinere debet, etiam si ad ea per electionem quis assumi deberet: nisi talia beneficia proc abimentis essent assignata aut dari consueuerint.

DE EODEM.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

LXI.

ET si contigerit tempore mortuarij & vacantis priusquam administrationi Prioratus, Castellaniæ empostæ, & commendæ huiusmodi fuerit prouisum, & donec Prior, Castellanus empostæ, Baiuliuus & commendatarius possessionem administrationis consequuti fuerint, & præsentes fuerint, vel de pro-

curatore sufficiente, aut vicario legittimo ad huiusmodi beneficia conferenda vel ad ea præsentandum prouiderint, in commendis Prior, & Castellanus empostæ, & in eorum defectu Receptor nostri communis ærarij conferre vel præsentare debeant. Quibus per hoc statutum plenam facultatem & expressum mandatum ad id damus.

IDEM MAGISTER.

LXII. Sancimus, vt Magister intra dies octo à die vacationis huiusmodi bene ficiorum in conuentu vacantium numerandos ea conferat. Baiuliui autē, Priores, & Commendatarij, statim habita notitia eorundem vacationis, ipsa fratribus nostræ Religionis, vel alijs cum habitu præsentatis prius in capitulo prouinciali aut Assemblea, & ibi approbatis secundum formam statutorum conferre aut ad ea præsentare debeant.

IDEM MAGISTER.

LXIII. Statuimus, vt omnia beneficia ecclesiastica nostri ordinis, quorum collatio aut præsentatio ad nostrum ordinem pertinet, nullis conferantur, aut nulli ad ea præsentenτur, nisi sint fratres ipsum ordinem professi.

QVOD FRATRES NON IMPETRENT *Commendas aut beneficia extra ordinem nostrum.*

F. ANTONIVS FLVVIANVS.

LXIIII. Sancimus, quod nullus frater ordinis nostri cuiuscumque conditionis fuerit, clam vel palam, directe vel indirecte per se, vel per aliū impetret, aut petat Prioratus, Castellaniam empostæ, commendas, dignitates, officia, beneficia, domos, prædia, & alia bona nostri ordinis à quibusuis personis, nisi tantum à Magistro & conuentu, & religiosis ipsius ordinis secundum formam statutorum: si quis autem aliter impetrauerit vel obtinuerit aut etiam petierit: volumus & iubemus, quòd eo ipso & incontinenti teneatur & sit obligatus cedere & renuntiare huiusmodi prouisioni & impetrationi, & omni iuri quod habere possit illius occasione in manibus Magistri aut coram Notario vel testibus. Si vero talis impetrans huiusmodi resignationem facere recusauerit aut quouis modo distulerit, eo ipso absque alia causæ cognitione aut processu intelligatur, & sit priuatus habitu, & in perpetuum carcerem conijciatur.

QVOD SECVLARES NON DEPVTENtur *ad regimen commendarum.*

F. DEODATVS DE GOZONO.

LXV. Inhibemus sub pœna priuationis commendarum omnibus Commendatarijs, & administratoribus bonorum nostri ordinis, ne regimini & administrationi commendarum seu Baiuliuarum personas sæculares deputent: Quinimmo earum regimen fratri ordinis nostri seu donato in fratris comitiua cō mendetur, quatenus maiori cura commendarum regimina exerceantur.

VT SOL CVNCTA
SIC OCVLVS.

DE VISITATIONIBVS
TITVLVS DECIMVSQVINTVS.

DE VISITATIONE Commendarum.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

STATVIMVS, quòd Priores, & Castellanus empostę, quolibet quinquennio personaliter omnes Baiulias, commendas, domos, membra, Hospitalia, Ecclesias, Oratoria, & alia quæcunque loca sibi subiecta diligenter visitare debeant, & super inutiliter administratis prouidere teneantur, ne per negligentiam incommoda sequãtur. Eam quoque visitationem in scriptis redigant cuius transumptum authenticum Magistro & conuentui mittant. Si vero Priores, & Castellanus empostæ valetudine, aut alia legitima causa impediti fuerint, quominus visitare possint commendas, domos, membra, & alia loca nostri ordinis supradicta in suo Prioratu, eo casu duos fratres vnum militem, qui sit Commendatarius, & vnum fratrem Capellanum, qui etiam commẽdam habeat, si reperiri poterit, sin minus alium fratrem Capellanum aptos, prudentes, & idoneos ad dictam visitationem faciendam eligant & deputent. Si tamen pendente dicto quinquennio periculum esset ne aliquæ commendæ ruinam paterentur, Volumus, quòd non expectato eo termino, Priores, & Castellanus empostæ, super earum reparatione & manutentione diligenter prouideant: poterunt etiam si necessarium aut commodum videbitur simul, & successiue plures fratres ad dictas visitationes faciendas deputari, qui bini (modo quo supradictum est) ad diuersas commendas se conferent, vt celerius dictæ visitationes confici possint. I.

DE VISITATIONE CAMERARVM Prioralium.

IDEM MAGISTER.

QVia Prioribus, & Castellano empostæ, cæteros visitandi auctoritas commissa est: Statuimus, vt reciproca potestate visitationis normã subeant. Decet enim vnumquemque religiosum ceruices iugo obedientiæ sub- II.

mittere, nec delinquendi licentia cuipiam danda est. Hoc igitur modo cameræ priorales visitabuntur. Quolibet quinquennio duo prudentes fratres, scilicet, vnus miles commendatarius, & vnus Capellanus (vt supradictum est) idonei & sufficientes deligantur, & in capitulo prouinciali deputentur qui auctoritate nostra cameras priorales, membra, & domos earum diligenter visitent, & visitationem in scriptis redigant, & de his quæ inuenerint Prioribus dent notitiam tempus opportunum statuendo; vt necessarijs prout compererint Priores ipsi prouideant.

DE FORMA VISITATIONIS.

CONTVETVDO.

II. PRior, & Castellanus empostæ, & visitatores in facienda visitatione hoc modo se habebunt: Primum accipient secum scribam capituli prouincialis, aut Notarium, vel si melius videbitur aliquem ordinis nostri religiosum, & cum ad loca visitanda venerint ante omnia de rebus diuinis inquirant, reliquias, iocalia, ornamenta ecclesiarum & oratoriorum libros, & cæteram suppellectilem diuino cultui dicatam visitent: Insuper inquirant & diligenter si diuinum officium recte celebratur, & si fuerit Ecclesia parrochialis, si Curatus, aut Capellanus rite, debite, diligenter, & cum veneratione Sacramenta ministret, & de eius sufficientia. Deinde quomodo possessiones & prouentus commendæ administrentur, quomodo se gerat commendatarius, & generaliter de vita eius, & moribus. In ipso quoque visitationis processu omnes singularum possessionũ, grangiarum, prædiorum, rusticorum, & vrbanorum titulos, & eorum valorem nominatim describent, libros præterea censuales, iurisdictiones, præheminentias, facultates, & priuilegia notabunt tam in capite quam in membris. Item onera, lites motas, & pendentes, res etiam occupatas (si quę sint) & à quibus sint occupatæ, quæ alienata aut deteriorata sunt, defectus corrigant: quę reparanda fuerint statim, aut ad certum tempus reparari mandent, prout rei qualitas postulabit: Quicquid compererint in scriptis redigi faciant, quorum transumptum authenticum manibus suis subscriptum, & sigillis suis confirmatum Magistro, & cõuentui mittatur: vt bonorum ordinis nostri statum cognoscant, & pro rerum exigentia prouideant.

DE PÆNA NON VISITANTIVM.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

III. SI Prior, & Castellanus empostæ huiusmodi visitationem facere neglexerit, eo ipso censeatur priuatus omni iurisdictione & præheminentia Priorali. Alij autem visitatores qui ab eodem aut à capitulo prouinciali ad dictas visitationes faciendas deputabuntur, nisi se legitime excusauerint, priuentur fructibus vnius anni commendarum seu administrationum suarum, qui communi nostro ęrario applicabuntur: si fuerint fratres amittent vnum annum suæ antianitatis. In eandem pœnam incurrent dicti visitatores, si Prioribus, & Castellano empostæ, & Commendatarijs in visitando fauisse reperti fuerint, aut eorũ defectus, errores & malam administrationem occultasse.

DE PÆNA NON REPARANTIVM *defectus repertos in visitatione.*

IDEM MAGISTER.

Priores,& Castellanus empostæ, & Commendatarij, qui defectus & detrimenta in visitatione comperta non reparauerint,& emendauerint secundum quòd illis iniunctum fuerit, tanquam inobedientes & mali administratores censeantur priuati Prioratibus, & Castellania empostæ, Baiuliuatibus, commendis & quibuscunque ordinis nostri administrationibus. V.

QVOD VISITATORES VTANTVR *moderatis expensis.*

F. ANTONIVS FLVVIANVS.

Iubemus, vt Priores, & Castellanus empostæ i n visitandis Prioratibus,ac visitatores in visitandis commendis moderatis expensis in equitatu & famulis vtantur,ne Commendatarij impensis excessiuis grauentur, quinimmo moderate & temperanter huiusmodi visitatio fiat, ne commendatarij visitati causam conquerendi habeant, quo casu priores & cæteri visitatores damnũ reficere teneantur. VI.

QVOD COMMENDARVM *ruinis diligenter prouideatur.*

IDEM MAGISTER.

Statuimus,quòd visitatores commendarum ac camerarum prioralium secundum formam statutorum diligentiam in visitationibus faciendis adhibeant,vt ruinis consulatur hac forma: Viso valore commendarum, deductis oneribus cõmunis ærarij ac prius solutis, seruitio diuino,hospitalitate,ac eleemosynis completis, victu quoque & vestitu commendatariorum prouiso, residuũ ad ædificationem & reparationem deputetur. Quòd si visitatores,Priores, Castellanus empostæ,vel cõmendatarij in hoc exequendo negligentes fuerint,priuationem prioratuum,commendarum,& dignitatum incurrant,,quorum prouisio Magistro & conuentui spectat. VII.

QVOD PRIORES ELIGENT *Cappellanum pro visitandis ecclesiis.*

F. IOANNES DE LASTICO.

Prioribus,& Castellano empostæ licet eligere vnum fratrem Capellanum ordinis nostri,qui sacrosancta Ecclesiarum, Oratoriorum,& capellarum, puta reliquias,Eucharistiam,& alia huiusmodi in prioratibus visitet, reformet,& dirigat. Cui quidẽ sic electo,vt Prior ecclesiæ conuentus suas vices tribuat facultatem atque potestatem concedimus. VIII.

DE MODO VISITANDI COMMENDAS *pro melioramentis.*

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

IX. IN visitandis commendis eorum qui se meliorare prætendunt hæc forma seruanda est. Commissarij deputati per Priorem, aut Castellanum empostæ atque capitulum prouinciale iureiurãdo adacti debent omni diligentia & cura visitare commendam tam in capite quam in membris & domibus, & oculate videre quid fuerit melioratum, & quid deterioratum & damnificatum culpa commendatariorum, qui se prætendunt meliorare eo tempore quo dictas commendas possederint, quæ quidem meliorationes, deteriorationes, & damna, litium status, & prosequutiones debeant particulariter specificari in literis certificationis, quam super ipsis meliorationibus fecerint: Insuper quæ lites motæ, & processus facti sint super bonis & possessionibus commendæ aut membrorum, & si Commendatarius diligenter, & fideliter dictas lites sustinuerit, defenderit, & sit prosequutus: vt commodo & incommodo æqua lance ponderatis, dignoscatur an melioratio excedat deteriorationem vel è contra.

DE IVRAMENTO RECIPIENDO AB *eis quorum commendæ visitantur.*

IDEM MAGISTER.

X. VT nihil in commendis non exacte visitatum relinquatur: Statuimus, vt Prior, Baiuliuus, vel Commendatarius cuius commenda visitabitur, vel eius procurator finita visitatione teneatur iureiurando affirmare se omnia membra domos, prædia, & possessiones ipsius commendæ fideliter monstrasse & manifestasse, eaque visitata fuisse. Quod si aliquod occultasse reperietur quod visitatum non fuerit, dictę visitationes nullius sint valoris, nec commendatarius vigore illarum meliorare se possit; & si se meliorauerit redeat ad relictã commendam.

IN HOC
VINCES
ADMINISTRENT
NON CONTRAHANT FRATRES.

DE CONTRACTIBVS ET ALIENATIONIBVS

TITVLVS DECIMVS SEXTVS.

F. ALPHONSVS DE PORTVGALLIA.

PROHIBEMVS, ne fratres qui administrationem Baiuliarum & commendarum non habent, venditiones & emptiones exerceant, nec mutuo dent aut sumant absque superioris licentia. I.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

Quicquid in contrarium fecerint nullum & irritum censeatur, & arbitrio Magistri & concilij puniantur. II.

QVOD FRATRES NON EXERCEANT mercimonia.

F. ANTONIVS FLVVIANVS.

Fratribus nostris cuiuscunque sint conditionis prohibitum est mercimonia exercere hoc est, emere & vendere res mercantiles lucri gratia: si quis contrafecerit cadat in pœnam quarantenæ, & eam substantiam quę in mercantijs suis reperta fuerit pro medietate ærario nostro applicamus, altera vero medietas accusatori probanti concedatur: si tamen nonnulli venientes ad conuentum, & recedentes de conuentu aliqua haberent, quæ nisi cum detrimento deuehere non possent & ad id euitandum commutationem aliarum rerum procurarent, talia in eo casu vendere possint, nullam pœnam subeundo. III.

INHIBITIO FÆNORIS & vsuræ.

IDEM MAGISTER.

Non liceat fratribus nostris quacunque auctoritate fungentibus fænus aut vsuram exercere, aut contractus vsurarios vel alios illicitos inire, facere, & committere quo nil turpius, & religioso viro magis indignum: IIII.

si quis autem contra hanc institutionem diuino iuri inhærentem temerario ausu facere præsumpserit. Si commendatarius fuerit eo ipso commenda priuatus censeatur & decem annos inhabilis ad commendam obtinendam existat: si vero frater conuentualis antianitatem per decennium perdat, in quo termino cabimentū aut commendam habere non possit. Pęcunia quoque ex qua fænus commissum est ærario applicetur, & quòd vltra sortem principalem per vsuram acquisitum est ei cum quo vsura commissa est restituatur.

QVOD BONA ORDINIS NOSTRI *non alienentur.*

F. HVGO REVEL.

V. SAncitum est, quòd nullus frater ordinis nostri cuiusuis gradus aut conditionis existat, quacunque vrgente necessitate, prędia, possessiones, domos, vineas, campos, iuraq; Prioratuum, commendarum aut membrorum vendere, impignorare, in emphiteosim dare, obligare, distrahere, seu super his mutuum sumere audeat, seu præsumat quouis modo personis sæcularibus, vel his, qui extra nostram religionem degunt, ad vitam vel ad tempus dare, seu elargiri possit absque expressa licentia & consensu Magistri & capituli generalis. Qui contrafecerit priuationem habitus incurrat, & nihilominus quicquid aliter & contra præsentem institutionem perpetratum fuerit nullius roboris & momenti censeatur.

QVOD NVLLVS FRATER IMPIGNORET *aut obliget bona ordinis nostri.*

F. RAYMVNDVS BERENGARIVS.

VI. NOn liceat cuiquā fratri ordinis nostri quacūq; auctoritate fungenti sub colore & prętextu sigilli prioratuū, aut alio modo bona ordinis nostri mobilia aut immobilia vendere, impignorare, distrahere, aut quouis modo obligare, seu concessionem vel prouisionem ad vitam vel ad tempus de his facere personis sæcularibus, aut qui ordinem nostrum professi non sunt, nisi de Magistri & capituli generalis licentia atque cōsensu, saluo aduocatis ordinis aliquas prouisiones dare, quæ moderatæ sint & temperatę, & non perpetuæ, nec eas commune ęrarium soluere teneatur. Qui autem contra fecerit priuationem habitus incurrat, & nullius valoris quicquid contra hanc institutionem factum fuerit, existat.

F. PETRVS DE CORNILIANO.

VII. NVlli fratrum nostrorum permittitur commendas vel beneficia ordinis nostri obligare: si autem quis contrafecerit priuationem habitus incurrat, & obligatio nulla censeatur.

QVOD IN CAPITVLIS SEV ASSEMbleis prouincialibus non tractetur de alienatione bonorum ordinis nostri.

F. PETRVS DAVBVSSON.

VIII.

Statutis maiorum nostrorum adhęrẽtes super alienationibus factis, & cautius prouidere volentes; Prohibemus sub pœna priuationis commendarum, Baiuliuatuum & aliarum dignitatum Prioribus, Castellano empostę, Baiuliuis, commendatarijs, & fratribus ordinis nostri quibuscumque, ne tam in capitulo prouinciali, quam assemblea vel extra quouis modo præsumant, consultare, proponere, & tractare de alienationibus, hypotecationibus, distractionibus, transportationibus, aut donationibus in emphiteosim aut in perpetuum, sub quacumque verborum & conditionum forma de commendis proprietatibus, prædijs, locis, & possessionibus nostris cuiuscumque conditionis fuerint & qualitatis. Quod si contra fecerint & de eo conuicti fuerint, eo ipso cadant in priuationem commendarum seu beneficiorum, quorum prouisio ad Magistrum & conuentum deuoluatur. Quòd si conuentualis frater fuerit antianitatem perdat.

DE EODEM.

IDEM MAGISTER.

IX.

Attamen non interdicitur facultas & auctoritas Prioribus, & Castellano empostę pro patria consuetudine dandi & concedendi in capitulo prouinciali ad annuũ censum possessiones, prædia & proprietates, quæ parũ aut nil vtilitatis & cõmodi cõmendis & religioni redderent, vt meliorentur & augeantur: dum tamen id fiat ad tempus prædiffinitum, quod non excedat annos viginti nouem, sed pro minori tempore: quibus præteritis talia, quę ad censum annuum data fuerint ad cõmendas & Religionẽ cum melioramentis reuertantur.

QVOD FRATRES NON ALIENENT bona acquisita.

F. ODO DE PINIBVS.

X.

Qvicquid religiosus acquirit, Religioni acquirit; Ideo sancitum est, quòd fratres ordinis nostri qui per emptionem, donationem, aut alia quacunque ratione, bona, prædia, census seu annuos redditus vel iurisdictionem acquisiuerunt, & sibi vendicauerunt, nullo pacto absque Magistri & capituli generalis consensu vendere, alienare, impignorare, aut quouis modo distrahere possint: sed ea quæ acquisiuerunt fratres vita eorum durante possideant & teneant: & quod acquisitum est sibi liberum & immune sit censu aut alio onere erga quoscumque dominos ecclesiasticos vel sæculares, & illud subijcere, submittere, aut pro eo aliquid recognoscere nullo pacto præsumant.

DE EODEM.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XI. STatuimus, quòd de cætero omnes & ſinguli fratres, qui hic Melitæ vel in Inſula Gauli ement, aut quouis titulo acquirent poſſeſſiones, prædia, hortos, vineas, & bona ſtabilia, illa nullo pacto poſſint vendere, donare, transferre, legare, vel aliter alienare, & de eis diſponere abſque expreſſa licentia Magiſtri & concilij, quę ſcripto authentico conſtet: quæ quidem licentia non extendatur ad tempus infirmitatis de qua deceſſerit, niſi aliter conceſſum fuerit per capitulum generale. Quicquid contrafactũ fuerit nullius roboris eſſe cenſeatur.

REVOCATIO ALIENATIONVM.

IDEM MAGISTER.

XII. ANnullamus, reuocamus, & caſſamus omnes venditiones, donationes, trãslationes, ceſſiones, impignorationes, cõceſſiones in emphiteoſim in perpetuum vel ad longum tempus à fratribus ordinis noſtri præter ſeriem ſtatutorum noſtrorum ſæcularibus aut alijs perſonis factas abſque auctoritate capituli generalis, quas omnes & quaſcunque nullas, irritas, inanes eſſe & nullam firmitudinem habere declaramus.

QVOD FRATRES NON INEANT contractus fictos.

IDEM MAGISTER.

XIII. PRohibemus fratribns noſtris, ne quacunque cauſa, prætextu aut colore ineant, vel faciant contractus fictos & ſimulatos, nec etiam chirographa promiſſionum, obligationum, donationum, ſtipendiorum, aut debitorũ cuiuſuis rei vel qualitatis cum quauis perſona: quod ſi facta fuerint, & is in cuius fauorem extiterint non procurauerit re & facto à viuo contrahente aut promittente ſibi ſatisfieri, poſt eius mortem nihil ea ratione conſequi poſſit, nec commune ærariũ teneatur pro eo quidquã ſoluere tamquã pro confictis & ſimulatis contractibus & in fraudẽ factis, prout ex nunc fraudulenter factos eſſe declaramus.

F. HVGO DE LOVBENX VERDALA.

XIIII. ADijcientes, quòd nullus fratrum noſtrorum in infirmitate conſtitutus facere poſſit, aut valeat donationem inter viuos, ſeu aliam diſpoſitionem, aut promiſsionem, ſeu conſignationem pecuniarum & bonorũ quæ poſſidet, cum non ſua, ſed ordinis ſint, quòd ſi fecerit eã & eas, niſi quadraginta dies poſtea ſuperuixerit, nullas, irritas, inanes eſſe & nullam firmitudinem habere decernimus & pronunciamus.

F. IOAN-

F. IOANNES DE VALLETA.

XV.

VOlumus autem ſupraſcriptum ſtatutum ad vnguem obſeruari, adijcientes, vt fratres noſtri qui huiuſmodi contractus inierint, pœnam infamiæ incurrant: & ſi commendatarij extiterint, commendis; ſi fratres vero conuentuales antianitate priuati intelligantur. Eaſdem pœnas conſtituentes in eos qui ſchedulas ſeu alias ſcripturas albas cum ſubſcriptione tantum, quæ Gallice blancz ſignetz, ac alijs nominibus appellantur, magno cum detrimento & damno ordinis & publici ærarij noſtri facere non verentur.

IN HOC
VINCES
PRÆCEDAT LICENTIA,
SEQVATVR LEX.

DE LOCATIONIBVS

TITVLVS DECIMVS SEPTIMVS.

QVOD LOCATIO MORTVARIJ ET vacantis fiat in capitulo prouinciali.

F. PHILIBERTVS DE NILLIACO.

INHIBEMVS receptoribus nostris, vt nullo pacto audeant seu præsumant locare, affictare, arrendare mortuaria & vacantia commendarum nostrarum, nisi in capitulo prouinciali coram priore & quatuor antianis commendatarijs. Prohibemus etiam ne Prior aut Castellanus empostæ, vel receptor ipse tales locationes seu arrendamenta pro se sumere clam vel palam, per se vel suppositas personas valeant: qui contrafecerit tamquam inobediens puniatur. I.

DE SPOLIJS FRATRVM VENdendis & quomodo fiant arrendamenta per receptores.

F. EMERICVS DAMBOISE.

STatuimus, vt spoliorum bona ad incantum publicum uendantur, & plus offerenti dentur, exceptis vasis aureis & argenteis, ac alijs iocalibus, quæ in eorum propria forma per receptores ad depositarios nostros volumus mittantur, vt inde in conuentum conduci possint. Prohibentes ne in spolio bona status commendarum immisceantur contra formam statuti. Quantum autem ad iura vacantium, vt in ipsorum locatione & arrendamento commune nostrum ærarium non defraudetur: ordinamus, quod receptor tam in loco cõmendæ cuius administratio vacauerit, quam in alijs locis circumuicinis per publicum proclama det notitiam de arrendamento vacantis faciendo, cuicumque etiam seculari plus offerenti, & de loco in quo capitulum prouinciale celebrabitur & arrendamentum fieri debet, & postquam plus offerentem intellexerit ipsum certiorabit quod ad capitulum prouinciale secum accedat, in quo & locis circumuicinis dicto capitulo iterum præfatũ vacans ad incantum ponetur, & dabitur plus offeren II.

ti etiam sæculari qui fratri in æquali precio non postponetur. Si autem precium sæcularis ipse proposuerit, & arrendamentum vacantis fratri aut alteri seculari plus offerenti dabitur, Receptor de pecunijs nostri communis ęrarij eam pecunię summam illi plus primo offerenti, qui ex loco cõmendę aut circumuicino ad prouinciale capitulum accesserit, elargietur, quæ pro viatico & itineris expensis tam ad capitulum eundo quam domum redeundo conueniens videbitur.

F. PETRVS DAVBVSSON.

III. ATtamen non impediatur possessio corporalis summenda per prouisum a nostro ordine de administratione illius commendæ locatæ seu arrendatæ, licet fructus & redditus arrendatori debeantur.

QVOD LOCATIONES MORTVARIORVM & vacantium in conuentu non fiant.

F. IOANNES DE VALLETA.

IIII. STatuimus, & expresse prohibemus, quòd locationes mortuariorum & vacantium per Magistrum & concilium, aut per procuratores communis ærarij aut alias in conuentu non fiant.

QVOD DVRANTE MORTVARIO ET vacante non fiant reparationes commendarum.

F. ANTONIVS FLVVIANVS.

V. PRohibemus, quòd fratres ordinis nostri, & alij qui pro tempore mortuarij & vacantis commendas conducunt, & in arrendamentum sumunt, nullo pacto debeant aut possint quouis modo facere reparationes, & ædificia erigere in eis commendis mortuario & vacante durantibus, nisi dictæ reparationes essent necessarię, quæ tamen moderatæ fiant, & secundum facultatem cõmendæ ad consilium & iudicium duorum vel trium commendatariorum: ne fratres nostri quibus dictæ commendæ committentur prætextu talium reparationũ ita grauentur, quòd eas soluere non possint: si quis autem huiusmodi reparationes præter huius nostri statuti tenorem fecerit, de eis nullam satisfactionem ab ęrario aut à fratribus habeat; quinimmo impensa eorum qui eas fecerunt factæ censeantur.

DE EXPENSIS FACIENDIS IN COMmendis tempore mortuarij & vacantis.

F. IOANNES DE VALLETA.

VI. MAndamus, vt Receptores lites super prædijs & possessionibus commendarum vel membrorum motas, vel pro tempore mouendas prosequi omni studio & fide expensis communis ęrarij nostri debeant, & procurẽt, quas

impe n-

impenſas futuri commendatarij poſt ſex menſes à die receptionis fructuum integre noſtro ærario ſoluere tenebuntur: pro quibus perinde ac ſi pro iuribus communis ærarij debitores extitiſſent, conſtituentur & iudicabuntur debitores.

CVIVS LICENTIA COMMENDÆ *locari debeant.*

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

STatuimus, vt nullus frater ordinis noſtri cuiuſcunque conditionis fuerit Prioratum, Baiuliam, commendam, domos, membra, prædia, & alia bona quæcunque noſtri ordinis illius adminiſtrationi commiſſa locare, vel arrendare poſſit ſine licentia Magiſtri, quæ quidem licentia dari non poſſit niſi pro tribus annis abſq. anticipatione pecuniarũ, præterquam illis qui inconuentu ſunt, vel ad eum venire voluerint, qui fructus vnius anni tantum anticipare poterunt, quòd intelligitur elapſis mortuario & vacante. VII.

F. IOANNES DE VALLETA.

ET niſi in termino vnius anni à die locationis factę in conuentum ſe contulerint, fructus vuius anni dictarum commendarum communi ærario applicandos perdant, niſi aliqua infirmitate, vel alia graui cauſa impediti fuerint, quominus venire non poſſint, de qua Magiſtro intra ſex menſes conſtare facere debeant, & nihilominus eo impedimento ceſſante infra præfatum terminum in conuentu comparere ſub eadem pœna teneantur & ſint obligati. VIII.

QVIBVS COMMENDÆ *locari non debent.*

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

INſuper ea non poterunt locare potentibus dominis eccleſiaſticis vel ſæcularibus neque etiam vniuerſitatibus, & collegijs, nec ipſi qui ea conduxerint, aut arrendauerint ius ſuæ conditionis, & arrendamenti in tales perſonas trãsferre. Qui contrafecerit perdet vnum annum rei quam locauerit in fauorem noſtri communis ærarij, & locatio nullum effectum habebit. Qnas ſupradictas conditiones nominatim in licentijs inſeri mandamus. IX.

F. IOANNES LEVESQVE DE LA CASSIERE.

ADijcientes, vt commendatarij poſtquam ſuas commendas locauerint, debeãt & teneantur mittere ad Receptores contractus locationis copiam ſiue tranſumptum, alioquin ipſę locationes, obitu commendatariorum eo tempore contingente, irritæ, nulliusque valoris & momenti ſint, etiam ſi de licentia Magiſtri initæ, & factæ fuiſſent. X.

DE ARRENDAMENTO
Commendæ nostræ Cypri.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XI. STatuimus, quòd decedente arrendatore seu conductore magnæ commendæ nostræ Cypri, dicta commenda locari debeat alicui fratrum nostrorum, aut alteri plus danti & offerenti pro eo tempore & summa, quę Magistro & concilio videbitur: quicquid ex huiusmodi arrendamento procedet, ad commune nostrum ęrarium pertinebit.

PROHIBEAT OBSERVANTIA POENAS.

DE PROHIBITIONIBVS ET POENIS, TITVLVS DECIMVS OCTAVVS.

QVOD NON LICET FRATRIBVS TEstamenta condere, hæredem instituere, aut legata facere.

F. HVGO REVEL.

VOTVM paupertatis id exigit, vt bonorum dispositio liberæ voluntati non subiaceat. Non licet igitur nec quoquomodo permittitur Baiuliuis, Prioribus, Castellano empostæ, commendatarijs aut alijs ordinis nostri fratribus testamentum condere, vel hæredem instituere, seu legata facere, atque etiam seruitoribus, seu alijs aliquid elargiri, nisi tantum eorum stipendia, ac debitorum & creditorum declarationem redigere, & cum licentia Magistri de eorum moderata portione disponere. I.

DE EODEM.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

QVæ quidem portio non excedat quintam partem pecunię numeratæ, aut bonorum mobilium, deductis ex huiusmodi bonis omnibus debitis, & ære alieno tam nostri communis ærarij quam aliorum, ac creditis, quæ integre reseruantur ipsi ærario. Magister autem non nisi de licentia capituli generalis, aut in articulo mortis concilij completi de aliqua parte mobilium suorum disponere possit. II.

F. NICOLAVS LORGVE.

NOn liceat cuiquam fratrum nostrorum aliquem in sacri baptismatis fonte recipere absque sui superioris licentia, nisi baptizandus esset filius Baronis aut maioris Domini. III.

QVOD FRATRES NON SE INTROmittant in causis sæcularium.

F. HVGO REVEL.

INhibemus omnibus ordinis nostri fratribus ne quoquomodo de personis sæcularibus, quæ propter delicta sua hic in nostra iurisdictione capitis IIII.

pœnam incurrunt se intromittant aut eis fauorem seu auxilium prestent vel dari procurent. Quinimmo tales criminosi pro demeritis condemnandi & puniendi curię secularis iudicum libero iudicio permittantur.

F. IOANNES LEVESQVE DE LA CASSIERE.

V. QVibus tamen pro quocunque delicto & crimine accusatis sui defendendi facultatem concedimus.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

VI. NEque etiam in causis ciuilibus eorumdem secularium quoquomodo clam vel palam per se aut per alium se intromittant. Qui contrafecerit grauiter plectatur ad arbitrium magistri & concilij.

QVOD FRATRES NON INTERCEDANT pro fratre delinquente.

F. IOANNES DE LASTICO.

VII. STatuimus, quod quotiescunque iustitia de aliquo fratre delinquente ministrari debet, non liceat cuiquam fratrum nostrorum pro ipso intercedere aut precari donec sententia lata fuerit. Tunc enim pro moderatione pœnæ condemnati intercedere poterit. Is vero ad quem remissio pertinet pro arbitrio suo pœnam mitigabit, aut exequi faciet.

F. ELIONVS DE VILLANOVA.

VIII. NVlli fratrum nostrorum, aut sæcularium omnino liceat transportare aut ducere extra conuentum aliquam equitaturam nisi de expressa licentia Magistri, qui cum proborum consilio eam elargiri possit.

QVOD FRATRES IVRAMENTO VEL confœderatione nemini se adstringant.

F. RAYMVNDVS BERENGARIVS.

IX. NOn licet fratribus nostris aliquo pacto se homagio, confœderatione vel iuramento alicuius, modo Hispaniæ aut aliter, sine Magistri seu Prioris & Castellani empostæ licentia adigere vel adstringere, nec concilia siue conuenticula inire aut facere. Qui vero contrafecerit pœna priuationis habitus plectetur, quem si recuperauerit nihilominus decennio administratione commende seu Baiuliæ gaudere non possit.

QVOD

QVOD FRATRES NON ACCEPTENT res litigiosas.

IDEM MAGISTER.

X.

PRohibemus,ne fratres ordinis nostri aut donati cõcessionem, donationẽ, vel cessionem rei litigiosæ à sæculari persona percipiant, acceptent,vel emant. Qui contrafecerit perdat habitum,& si donatus sit, comitiua fratrum priuetur & in carcerem trudatur.

QVOD FRATRES EXTRA COMMENdas vel prioratus non vagentur.

F. PHILIBERTVS DE NILLIACO.

XI.

PRohibemus,quod comendatarij & fratres ordinis nostri extra prioratus, Castellaniam empostæ,& commendas quarum obedientiæ suppositi sũt nullo pacto exire valeãt iniussu Magistri aut Prioris vel Castellani empostę, aut commendatarij,quorum licentia id facere possint ad tempus,si necessitas aut vtilitas Religionis impulerit, & non aliter, Nec Prioribus sine Magistri licentia aut eius locumtenentis extra prioratum vel Castellaniam empostæ exire licitum est nisi negocio nostri ordinis arduo impellente vel aliud graue vrgeat quod commode aliter fieri non posset. Nec commendatarius extra commendam recedere possit, nisi veniat ad conuentum in seruitijs ordinis, aut fungatur officio legationis vel alterius commissionis Religionis, vel si tute in commendis manere nequeat, aliter faciendo perdat redditus commendæ durante tempore suę absentię, qui ærario applicentur.

DE FRATRIBVS VAGABVNDIS.

F. ANTONIVS FLVVIANVS.

XII.

PRæcipimus,vt omnes commendatarij & fratres qui vagos religiosos nostros extra limites suæ obedientiæ absq. superioris licẽtia inuenerint,detineant & in carcerẽ conijciant, notificẽtq. Priori vel Castellano empostæ,vt prouideant secundum statutorũ nostrorũ formã tãquam de inobediẽtibus.

QVOD FRATRES NON DISCEDANT à conuentu sine licentia.

F. IACOBVS DE MILLY.

XIII.

NOn licet nec quoquo modo permittitur quibusuis ordinis nostri fratribus quacunq. dignitate officioq. fungentibus à conuentu absq. expressa Magistri licentia in scriptis redacta clam vel palam discedere. Si quis autem contrafecerit eo ipso absq. alia monitione aut citatione habitu, commendis,& beneficijs priuetur.

NE FRATRES OCCVPENT *commendas*.

F. ANTONIVS FLVVIANVS.

XIIII. STatuimus, quòd si fratres ordinis nostri per vim atque violentiam seu cōtra voluntatem Magistri, Prioris, & Castellani empostę, vel fratris ad quem id pertineret, præsumant vsurpare, occupare, & retinere commendas, membra, domos, & alia quæcumque bona aut beneficia ordinis nostri, perdant habitum, & carceri mancipentur: Quibus si de habitu gratia facta fuerit, Baiuliam seu aliud regimen per decennium consequi non possint; Adijcientes, quòd Prior, Castellanus empostæ ad instantiā fratris cui commendę, bona, vel beneficia spectant, teneatur & debeat totis viribus occupatorem expellere, & commendas aut beneficia in suam potestatem redigere ac possessionem pacificam prouiso legitime dare. Quod si facere nequiuerint, ad hoc agendum brachium sęculare inuocare possint vterque tam Prior quam frater ad quem commendæ spectabunt. Id quoque Prior exequi tenetur sub pœna priuationis vnius cameræ quam amittat, si authentice constabit ea exequi neglexisse. Nihilominus, quia in Prioratu Angliæ commendæ ordinis nostri pauca vel nulla fortalicia habent, quare violentia dari non potest: Ideo Prior dicti prioratus tenetur ad omnem requisitionem fratris prouisi per Magistrum & conuentū dare possessionem pacificam commendæ vel beneficij de quo fuerit prouisus: Et si talis frater ostenderit authentice requisiuisse occupatorem de habenda possessione & parifirmiter Priorem, qui non obstante instantia negligens fuerit in exequutione præmissorum, eo casu vna suarum camerarum Prioralium priuatus censeatur, quæ quidem camerę & commendæ per Magistrum & conuentum concedantur fratri cuius cōmendæ occupantur.

NE FRATRES IMPETRENT LITERAS *commendatitias pro obtinendis commendis*.

F. ELIONVS DE VILLANOVA.

XV. PRohibitum est sub inobedientiæ pœna ne aliquis frater cuiuscunque conditionis fuerit literas commendatitias aut comminatorias a quoquam impetret, vt commendas aut beneficia nostri ordinis illarum vigore consequi aut obtinere possit, seu quouis modo pręsumat. Ab his tamen qui ordinem nostrum professi sunt literas obtinere licitum est, quibus virtus benemeritorum commendatur, nec ex eorum repugnantia damnum sequi poterit.

F. PETRVS DAVBVSSON.

XVI. FRater qui tales literas impetrauerit perdat antianitatem per terminum decem annorum, facultas quoque datur vnicuique accusandi & probandi impune contra tales, vt ab insolentia fratres cohibeantur.

QVOD

QVOD FRATRES QVI OFFICIA ordinis nostri exercent nauigia non armentur.

F. EMERICVS DAMBOISE.

XVII.

STatuimus, quòd de cætero nullus ordinis nostri frater cuiusuis gradus aut dignitatis existat, qui habeat curam & administrationem iustitiæ, vt puta Senescallus noster, Castellanus, officiales, & qui custodiunt bona ordinis nostri quemadmodum Conseruator generalis, Magister domus nostræ, Receptor noster, Commendatarij Tercinalis, Granarij, & Artillariæ, & illi qui ab ipsis dependent per se vel inter positas personas clam vel palam vel alio quouis quæsito colore nauigia pro bello infidelibus inferendo siue cursu armare possint, aut in armamento per alios facto participare, aut in armamentis iam factis perseuerare sub pœna amissionis officij, de quo statim prouideatur, ac si tempus statutũ transactum esset, atque etiam confiscationis precij armamenti, & lucri inde subsequuti in fauorem & commodum nostri communis ęrarij excepta tertia prædictorum parte quę accusatori dabitur sine aliqua diminutione vel remissione; Atque id ipsum statuitur de capitaneis galearum, ac ipsorum officialibus sub eisdẽ pœnis, si pro cursu armauerint. Cõceditur tamẽ vt pro societate triremium, & pro habenda aliqua notitia, aut vrgenti necessitate vel negocio, si bergantinos aut fustas armauerint, id sine pœna & reprehensione facere possint. Si vero fraudulenter aliquis tam frater quam sæcularis præsumpserit nomen suum in dicto armamento falso inponere ac prędictis officialibus clam participare eandem confiscationis pœnam incurrat, & de falso puniatur, & tamquam periurus tractetur.

QVOD NEMO IN CONVENTV NAVIgia armare possit nisi de Magistri & concilij licentia.

F. BAPTISTA DE VRSINIS.

XVIII.

SAncimus, quod Triremes, Biremes, & alia cuiusuis generis nauigia à nullo siue fratre siue sęculari in cõuentu nostro possint armari nisi de Magistri & concilij ordinarij licentia: Qui contrafecerit nauigiũ perdat, quod communi nostro ærario applicetur.

DE EODEM.

F. PETRVS RAYMVNDVS ZACOSTA.

XIX.

QVæ licentia in scriptis detur. Qui autem cum huiusmodi licentia armabũt pręstare teneantur cautionem idoneam, quod christianos & bona eorum non molestabunt aut deprędabuntur: fratres autem nostri hanc licentiam obtinere non possunt, nisi qui annos quinque in conuentu moram traxerint Illi tamen qui in subsidium Religionis ex partibus occiduis venire voluerint absque licentia armare possunt.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XX. FRatres autem qui de licentia Magiſtri & concilij armauerint antianitate gaudent, ac ſi in conuentu reſidentiam facerent.

NON DETVR SALVVS CONDVctus Pyratis.

F. PETRVS RAYMVNDVS ZACOSTA.

XXI. PRohibemus ne de cętero cōcedatur ſaluus cōductus pyratis, niſi per Magiſtrū & conciliū ordinariū & vrgenti neceſſitate, aliter non, nec etiā detur ſaluus cōductus fugitiuis, aut mercatoribus fallitis niſi ex vrgēti cauſa.

DE INDVCIIS NON JNEVNDIS NISI per Magiſtrum & concilium.

F. BAPTISTA DE VRSINIS.

XXII. AD ſcandala & damna quæ oriri poſſunt euitanda ſancimus, quod in ordine noſtro non poſſint iniri aut componi induciæ, vel pax cum Turcis, Mauris, aut alijs infidelibus niſi dumtaxat cum deliberatione Magiſtri & concilij completi. Quod ſi aliter factum ſit penitus caducum cenſeatur:

DE BOMBARDIS ET MACHINIS non extrahendis.

IDEM MAGISTER.

XXIII. STatuimus, quod Bombardę, Colubrinę, Machinæ & Artillerię bellorum vſui aptę, aut etiam pulueres & ſalpetræ communi ærario ſpectantes nullo modo per quempiam ab inſula noſtra ſeu locis Religionis noſtræ extrahi quauis de cauſa poſſint, & in alia loca transferri; Magiſter tamen & conciliū completum, ſi cauſa conueniens videbitur & neceſſitas vrgeret, de talium tranſportatione & tracta decernere ſecundum rerum ingruentiam poterunt.

QVOD FRATRES NON SE IMMIſceant bellis chriſtianorum.

F. IOANNES FERDINANDVS DEHEREDIA.

XXIIII. STatuimus, quod fratres ordinis noſtri non implicent ſe bellis & gentibus armorum chriſtianorum ad inuicem, quod ſi quis cōmiſerit, habitum perdat, quem ſi de gratia ſpeciali recuperauerit, commendarum, bonorum

ac etiam

ac etiam beneficiorum nostrorum administratione per decẽ annos priuetur, quã habere non possit nisi decennio elapso; Inhibentes Priori & Castellano empostę ac commendatarijs ne dent licentiam fratribus se exercendi in bellis christianorum, nisi eis iniunctum esset a Principe uel Domino prouinciæ, quia tunc licentiã concedere possunt. Attamen eo in casu arma seu insignia Religionis deferre non possunt: sed si pro defensione Religionis uel in comitiua Prioris talibus bellis se imiscuerint, tunc insignibus ordinis nostri uti possunt.

QUOD NEMO PETAT *officium in concilio.*

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

PRohibemus fratribus ordinis nostri ne de cætero ad petenda officia ad cõcilium accedant, nec Magister & concilium quemquam ad petitionem eorum admittant, sed prout quempiam ad exercenda officia aptum & idoneum cognouerint ei dicta officia committant; si quis contrafecerit toto eo anno nullum ordinis nostri officium consequi possit. XXV.

QVOD NVLLVS SINE *habitu ambulet.*

IDEM MAGISTER.

QVi sine habitu ordinis nostri ambulauerit ideſt qui crucem lineã vesti suę insutam palam & aperte non tulerit, pro prima vice condemnetur ad quarantenam, pro secunda ad carcerem turris per tres menses, pro tertia habitu priuetur. XXVI.

QVOD ANTE CONDEMNATIONEM *nemo dicitur esse in iustitia quominus assequi posſit Commendas.*

IDEM MAGISTER.

SI quis fratrum nostrorum propter aliquod delictum, culpam vel negligẽtiam inquisitus vel accusatus fuerit, non censeatur esse in iustitia quantum ad obtinendas cõmendas nostri ordinis quæ ei contingere possent, nisi postquam pro eo delicto condemnatus fuerit, etiam si in carcare detineatur, condemnatus autem durante condemnatione priusquam sit legitimæ absolutus, vel pœnam sibi iniunctam compleuerit, non possit commendam, beneficium, aut aliud ordinis nostri officium consequi. XXVII.

QVOD FRATRES TVMVLTVS IN albergijs non faciant.

IDEM MAGISTER.

XXVIII SI qui fratres nostri in albergijs in quibus comedunt insolenter & immoderate se gesserint, tumultus cócitauerint, ianuas, ostia, scamna, mensas vel aliud quid simile fregerint, aut temerarie proiecerint, puniantur pœna Magistro & concilio beneuisa vsq. ad diminutionem antianitatis inclusiue: Si autem Pilerij famulos, pueros, aut seruos percusserint aut verberauerint, si sine sanguine pro prima uice sint in quarantena, pro secũda in turri per sex menses, pro tertia perdãt duos annos suæ antianitatis, si cum sanguinis effusione & vulnus sit leue, pro prima vice sint in turri per semestre, si vulnus fuerit graue & enorme perdant antia nitatem.

F. IOANNES LEVESQVE DE LA CASSIERE.

XXIX. SI autem verba iniuriosa in palatio Magistrali in alium fratrem protulerint tres annos, in albergijs autem duos antianitatis habitæ seu habendæ amittant. Si vero ad arma deuenerint vel alapa percusserint, habitu priuentur, si vulnerauerint in dictis locis habitum irremissibiliter perdant, si occiderint vltra habitus priuationem curiæ sæculari tradantur.

CASVS PER QVOS FRATRES HABITV priuantur.

F. NICOLAVS LORGVE.

XXX. INdignum est vt qui sese grauissimo scelere inficiunt habitu ordinis nostri insigniti incedant. Qui ergo facinora quę sequuntur perpetrarint, habitu perpetuo priuentur, Hæreticus, sodomita, latro, fur, profuga ad infideles, Is quoque qui vexillum seu stendardum ordinis nostri in bello infidelium explicatum reliquerit. Qui deserit fratres in pugna. Qui castellum aut locum infidelibus dederit, consultores quoque & conscij huiusmodi deditionis: quod tamen cognitioni Magistri & procerum reseruatur. Prætcrea qui castellum situm in confinibus infidelium alio loco exierit quam porta. Qui etiam trina vice cætum fratrum sponte sine licentia reliquerit, vt ad aliam se transferat religionẽ amplius in nostram non admittatur. Qui falsum testimonium tulerit. Qui aut equester aut pedester intenderit deprædationi in exercitio armorum habitũ perdat, quem reassumere non possit ante vnius anni lapsum. Frater etiam qui alium fratrem accusabit de aliquo casuum prædictorum offeretq. se illud probaturum, si suam intentionem non probauerit habitum perdat.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XXXI. FAlsarij quoq. literarum tam ordinis nostri quam aliorum, & qui de periurio conuincti fuerint habitu priuentur.

F. PETRVS DE CORNILIANO.

Frater qui homicidium commiserit habitu perpetuo priuetur & carceri mancipetur: ne tantum facinus cæteri committere præsumant & nostrorum cætus commilitonum pacificus & quietus reddatur. XXXII.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

Qui proditorie & ex occculto vel consilio meditato alium fratrem vel sæcularem quamuis leuiter vulnerauerit habitu perpetuo priuetur. XXXIII

F. IOANNES LEVESQVE DE LA CASSIERE.

Qui à sanctissimo inquisitionis officio hæreticæ prauitatis damnati fuerint & habitum pęnitētię gestauerint habitum ordinis nostri nullo modo habere, nec si habuerint gestare possint. XXXIIII.

DE PERCVSSORIBVS.

CONSVETVDO.

Si frater alium fratrem percusserit: sit in quarantena, & si vulnerauerit ad sanguinem, excepto naso vel ore perdat habitum, & si nitatur percutere gladio aut lapide vel alio genere armorum, & tamen non percusserit, sit in quarantena. XXXV.

MODERATIO PRÆCEDENTIS *statuti*.

F. IOANNES LEVESQVE DE LA CASSIERE.

Quia nimis durum & rigidum esse videtur, vt qui scilicet pro quocunque vulnere illato ad sanguinis effusionem, excepto ex ore & naso, habitum perdat; cum interdum expediat legem è venientibus casibus moderari, decernimus & statuimus, vt quando frater alium fratrem vulnerauerit, sit in arbitrio Magistri & concilij statuti pœnam pro delicti qualitate & circumstantijs mitigare. XXXVI

DE POENA FRATRVM QVI PER *proditionem alios occidunt*.

F. PETRVS DE MONTE.

Frater qui proditorie alium fratrem vel ſecularem qualicumque genere armorum occiderit aut occidi curauerit, habitu priuetur, & mox sine vlla alia dilatione curię ſeculari tradatur & remittatur: eadem pœna conscij huiusmodi facinoris plectantur.

DE POENIS QVAE INFLIGVNTVR *prouocatoribus & acceptatoribus duelli.*

F. IOANNES LEVESQVE DE LA CASSIERE.

XXXVIII

IMpietati eorum qui animarum suarum salutem parui pendentes duelli pugnæ sese committunt & cruentę morti corpora sua exponunt obuiam ire volētes Statuimus, vt si frater fratrem verbo, scripto aut internuncio, vel quouis alio modo ad duellum prouocauerit seu disfidauerit, & prouocatus non acceptauerit, prętcr pœnas per sacrum Concilium Tridentinũ & constitutionē fel. recor. Gregorij XIII. inflictas prouocans perpetuo habitu sine aliqua remissione priuetur, & si acceptauerit licet ad locum destinatum non peruenerint, vterque in priuationis habitus pœnam sine spe venię incurrat: si vero ad locum destinatum peruenerint, etiam si sanguinis effusio subsequuta non fuerit, pōst habitus priuationem curię sęculari tradantur. Qui causam huiusmodi duelli & disfidationis dederit seu consilium, auxilium, fauorem tam in iure quam in facto præstiterit, aut quacunq. alia ex causa aliquē ad prouocandũ persuaserit, si comes & socius fuerit, priuationis habitus pœna plectetur, in eandem pœnam incurrat qui ad spectandum vocatus fuerit & libellum disfidationis in quibuscumq. locis affixerit vel affigi fecerit.

DE FRATRIBVS QVI TVMVLTVS DE DIE *aut de nocte faciunt.*

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XXXIX

STatuimus, quod frater qui contra fratrem aut alios in conuentu vel alijs locis insularum nostrarum quouis armorum genere diurnos aut nocturnos tumultus fecerit perdat habitum. Si qui vero noctu laruati aut dissimulato habitu uel cum armis longis hastatis aut sclopis & secretis armis cooperti per turmas vel soli incedentes, vel per turmas sine armis longis reperti fuerint sint in turri per sex menses.

DE IVRAMENTIS.

CONSVETVDO.

XL.

SI frater palam iurauerit, pro prima vice moneatur, pro secunda sit in septena, pro tertia in quarantena, pro quarta, si in delicto perseuerauerit, perdat habitum.

DE BLASPHEMIIS.

F. PETRVS DAVBVSSON.

XLI.

STatuimus, quòd qui sacratissimum Dei nomen ac Beatę Mariæ Virginis & sanctorum eius blasphemauerit vel abnegauerit, pro prima vice sit in quarantena, pro secunda in turri per bimestre, pro tertia in carceribus ad ordinationem Magistri & concilij.

DE INIVRIJS.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XLII.

FRater qui rixatus fuerit & calore iracundiæ accensus alteri fratri iniuriosa verba dixerit pœna quarantenę puniatur, etiam si fateatur se mentitum fuisse, atque eum pænitere tales iniurias protulisse: Si vero contumeliose dixerit eum mentitum fuisse, perdat duos annos antianitatis: si vero infamiam irrogauerit pœna erit arbitrio Magistri & concilij quam statuent secundũ qualitatem personarum & infamiæ; Si baculo, arundine, alapa, & his similibus fratrem percusserit, tres annos antianitatis perdat.

DE PERCVSSORIBVS *sæcularium.*

F. PETRVS RAYMVNDVS ZACOSTA.

XLIII.

STatuimus, vt quicunque frater ordinis nostri baculo, ense, aut alio genere gladij personas sęculares ceciderit, aut verberauerit clam, vel palam per se vel per alios, turri coerceatur per bimestre: si autem graue vulnus vel enorme intulerit, perdat antianitatem, quam pœnam pariformiter incurrat si bandulas vel partialitates duelli pro quocumque cœperit: si vero homicidium commiserit, habitu priuetur; quem nullo vnquam tempore adipisci possit, sed perpetuo carcere teneatur. Ita quòd propter hos casus nullo modo delinquentes possint poni in septena vel quarantena, quod si ponantur nihilominus dictis pœnis plectentur.

DE MOLESTATORIBVS POPVLI.

F. EMERICVS DAMBOISE.

XLIIII.

STatuimus, quod qui non inuitatus, & absque voluntate patris familias domum quorumuis ciuium vel popularium intrauerit, & eorũ conuiuijs, choreis, nuptijs, aut alijs negocijs interierit perdat antianitatem duorũ annorum in fauorem filiorum Arnaldorum sine spe veniæ. Si vero diurno vel nocturno tempore prefatorum subditorũ nostrorum portis aut fenestris quouis modo violentiam fecerit, vltra præmissa sit in aspero carcere ad ordinationem Magistri & concilij, & accusator poterit vti sęcularium personarum testimonio; eandẽ etiam antianitatis pœnam incurrat qui laruas seu camisellas fecerit.

DE EODEM.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

XLV.

SI quis vero portas aut fenestras noctu fregerit, vel eas muro vel cemento obturauerit, uel aliqua immunda materia obliuerit, aut lapidibus pulsauerit, perdat trium annorum antianitatem, relinquentes Magistri & concilij arbitrio in eos, si visum fuerit, grauius animaduertere. Si autem ignem iniecerit & combusserit habitu priuetur: si iniectus ignis non nocuerit priuetur antianitate trium annorum.

NE QVIS APPONAT MANVM *spolijs aut iuribus ærarij.*

F. ELIONVS DE VILLANOVA.

XLVI. BOna spoliorum fratrum nostrorum pleno iure nostro communi ærario spectant & pertinent. Ideo nulli licet nec aliquo modo permittitur nisi his qui auctoritatem ab ærario habent sumendi, tractandi, aut capiendi pecuniam, vasa argentea, aurum, argentum, iocalia, seu quæcumque alia bona fratrum decedentium. Qui contrafecerit, si quòd captum fuerit marcham argenti excedat, habitu priuetur; si intra marcham damnum fuerit, quarantenæ pœna plectetur: pariformiter qui manus responsionibus & iuribus ærario, Magistro, & conuentui pertinentibus apposuerit, aut ea surripuerit perdat habitum, & nihilominus quod subtractum fuerit ex bonis delinquentis communi ærario resarciatur.

MODERATIO PRÆCEDENTIS *statuti.*

IDEM MAGISTER.

XLVII. ET quia id rigidum seuerumq. nimium videtur, vt pro quolibet excessu vltra marcham argenti religiosus habitum perdat, cum delicta circumstantijs plurimum grauentur, eius quoque delicti qualitas sit consideranda, & maturo consilio ponderanda. Quotiescumque igitur querela de damno vltra marcham argenti per Magistrum fiet, primum querela ad concilium deferatur, vbi mature delictum discutiatur, Attestationibus quoque authenticis & legitimis, vel rei & accusati confessione delictum innotescat, & causa querelæ lucidius appareat. Quibus peractis in publica Assemblea iterato querela fiat, & coram Sgardio reo audito mature & cõsulte agitetur & discutiatur, atque delicti, de quo sit querela, qualitate, circũstantijs quoque, & rei seu accusati vita, conditione, & conuersatione, meritisq. pensatis, & cum grauitate consideratis iustitia æqua lance & statera administretur.

F. IOANNES DE VALLETA.

XLVIII PRæter pœnam in superioribus statutis constitutam statuimus, vt si quis manum spolijs aut iuribus nostri communis ærarij apposuerit, eius filij arnaldi, si id probare potuerint, in assequutione commendarum & bonorum illum prȩcedere debeant: Quod si probare attentauerint, & in probatione defecerint eidem pœnȩ subiaceant.

F. DEODATVS DE GOZONO.

XLIX. INsolentiam peruersorum opprimere cupientes Sancimus, quòd quicumque frater ceruicem in Superiorem erigens castellum aut fortaliciũ contra Superiorem vel Priorem & Castellanum empostȩ rebellabit, tenebit, aut occupabit, pœna habitus damnetur, & in carcerem trudatur.

DE CONCVBINARIIS.

F. ANTONIVS FLVVIANVS.

L.

OPtima ratione sancitum est, vt nullo pacto fratribus ordinis nostri cuiusuis fuerint conditionis liceat concubinas in propria domo aut extra habere, tenere, aut educare, earumq. consuetudine vti. Quod si quis postposita bonæ famæ celebritate contrarium facere præsumpserit, & publica laborante fama attestationibus fide dignis, aut propria confessione hoc crimine conuictus fuerit, trina monitione à superiore prius facta, vt desistat, & infamiæ delictum abijciat; si nihilominus quadraginta dies à prima monitione facta computandos contumaciter perseuerauerit, si delinquens Commendatarius fuerit, eo ipso, nulla alia solemnitate requisita, commendis priuatus censeatur; si verò frater conuentualis, eo ipso perdat antianitatem; & nihilominus tales conuicti in habitus priuationem labantur; quem si recuperauerint à die restitutionis habitus per decennium ad commendas consequendas inhabiles reddãtur: si verò frater obedientiæ fuerit pariformiter omni administratione & habitu priuetur. Priores quoque & Castellanus empostæ pari crimine conuicti, & contra eos per Magistrum & conuentum, modo quo supra prouiso, si contumaces fuerint, priuationẽ Prioratuum, & habitus eo ipso incurrant, quemadmodum de alijs sancitum est.

DE EISDEM.

F. PHILIPPVS DE VILLERS LISLEADAM.

LI.

SI quis fratrum nostrorum natum sibi ex incestuoso complexu filium, quem ne inter liberos quidem nominandum leges volunt, impudenter agnouerit & palàm quasi suum aluerit, suo familiari ac gentilicio cognomine imposito, is nullo vnquam in ordine nostro officium, beneficium, dignitatem, consequi possit. Publicos autem concubinarios in nostro ordine, quos rectius incestuosos, adulteros, & sacrilegos dixerimus, ad susceptionem quorumcumque bonorum dignitatum, officiorum, beneficiorumve inhabiles esse volumus; & si quid habent, illo à nobis non immerito exutos, fratrum quoque nostrorum numero eximendos decernimus. Publicum autem concubinarium intelligimus non tantum vt Canones volunt, eum cuius concubinatus per sententiam aut confessionem in iure factam seu per rei euidentiam, quæ nulla possit tergiuersatione cælari, notorius est: verum etiam eum qui nullo hominum pudore, & spreto Dei timore professionis suę immemor mulierem de incontinentia suspectam aut infamatam tuetur seu vt dicitur, tenet, alitque, & cum ea simul habitans frequentem habet consuetudinem.

CASVS QVIDAM PROPTER QVOS *Fratres incurrunt pœnam septenæ.*

CONSVETVDO.

LII.

QVi non interest in Assemblea, qui recedit ab officio diuino, qui est in septena & surgens non reddit gratias Deo, qui interrũpit sermones cõciliariorum in concilio, qui comedit sine habitu: si fratres ad inuicem calumniati fuerint, si superior de eis quærelam fecerit quilibet sit in septena.

CASVS QVIDAM PER QVOS FRATRES *incurrunt pœnam quarantenæ.*

CONSVETVDO.

LIII. PRimo qui nõ obedit præceptis in factis armorum non poteſt incurrere pœnam minorem quarantenæ. Qui aleas aut ludum taxillorum vel alios fortuitos pro denarijs exercẽt; qui intromittunt ſe de officio alterius pœnam quarantenę incurrunt. Frater qui comedit in cauponis & pupinis ſit in quarantena.

FORMA EXECVTIONIS *pœnæ ſeptenæ.*

CONSVETVDO.

LIIII. FRater qui erit poſitus in ſeptena ſeptẽ diebus continuis ieiunabit, ac quarta & ſexta ferijs ipſorum ſeptem dierum pane & aqua dumtaxat veſci debet, & illis diebus recipiat diſciplinam hoc modo. Depoſito pallio ſiue mantello flexis genibus ante altare coram ſacerdote ordinis noſtri humiliter ſtabit qui virga dorſum percutiens dicet Pſalmum; Deus miſereatur noſtri, &c. Kyrie eleiſon, Chriſte eleiſon, Kyrie eleiſon. Pater noſter, &c. ℣. Saluum fac ſeruũ tuum. ℟. Deus meus ſperantem in te. ℣. Mitte ei domine auxilium de ſancto. ℟. Et de ſyon tuere eũ. ℣. Eſto ei domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. Oratio. Deus cui proprium, &c. Poſtea vero ſurget frater & accipiens pallium ſiue mantellum, ſuperiorem ſeu Baiuliuum oſculabitur.

FORMA EXECVTIONIS *pœnæ quarantenæ.*

CONSVETVDO.

LV. SI vero poſitus fuerit in quarantena, quadraginta diebus continuis ieiunabit, & quarta ac ſexta ferijs dictorum quadraginta dierum pane & aqua tantum veſcetur comedens in terra: qualibet vero quarta & ſexta ferijs diſciplinam ſuſcipiet modo ſequenti: Comparebit coram ſacerdote omnibus veſtibus nudatus & pedibus diſcalceatus, presbyteroque doſſum eius virga percutiente dicet: Miſerere mei Deus, &c. cum orationibus prædictis. Qui ad ſeptenam vel quarantenam condemnati fuerint non debent recedere à ſuis domibus niſi cum vadunt ad eccleſiam, debent autem intereſſe omnibus officijs diuinis; qui ad duas vel tres quarantenas aut ſeptenas condemnati fuerint, vnius tantum quarantenæ vel ſeptenæ diſciplinam ſuſcipiant; Si vero erit iudicatus ad pœnam quarantenæ & ſeptenæ, patiatur diſciplinam quarantenæ tantum, ſed eo tempore arma deferre non poterunt, & veſte longa cum clamide habitus noſtri induti incedent.

DE EO QVI TER AD TVRRIM *condemnatus fuerit.*

F. PETRVS DAVBVSSON.

SAncimus, quod quicunque frater, delictis suis ita exigentibus, ter ad turris carcerem condemnatus fuerit, priuetur antianitate trium annorum, tamen pro delictorum qualitate moderatio pœnæ reseruatur arbitrio Magistri & concilij ordinarij. LVI.

QVOD ANTIANITAS PER LINGVAS *aut Prioratus restitui non possit.*

F. PETRVS DE MONTE.

STatuimus, vt qui pro aliquo delicto ad amissionem antianitatis condemnatus extiterit; illa in posterum ei restitui non possit etiam de gratia linguarum aut Prioratuum, ita vt Magister licentiam tractandi de huiusmodi restitutione antianitatis dare nō possit, quā si dederit nullam esse volumus. LVII.

DE HIS QVI EXTRA CONVENTVM *habitum dimiserint.*

F. ELIONVS DE VILLANOVA.

SI frarer diabolico spiritu ductus, aut in constantia motus extra conuentū propria authoritate habitum nostri ordinis dimiserit, postea pænitentia ductus ad ordinem reuerti volerit, tunc tute & libere in cōuentum venire, & hospitale infirmorū intrare possit, cui Infirmarius de necessarijs prouideat, donec de illo per Magistrum & cōuentum super misericordia danda aut deneganda ordinatum fuerit. Quòd si misericordiam non consequetur, eundi quo sibi placuerit facultas conceditur. LVIII.

DE OBEDIENTIA.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

NIhil est quòd maiori cura & studio tueri debeamus quam obedientiam, qua sublata omnis societas dissoluitur: Itaque maiorum nostrorum statutis adhærentes decernimus, vt omnes & singuli fratres nostri cuiuscunque sint gradus aut conditionis iustis & honestis Magistri & superioris iussis, prçceptis & mandatis nulla excusatione parere & obtemperare debeant. Quòd si frater in conuentu existens eorum mandato non obedierit, pro ea prima inobedientia pœnam septenæ subeat; si secundo etiam obedire recusauerit, quarantena puniatur; si vero ita se contumaciter gesserit, vt tertio iussus non pareat, habitu priuetur, quòd ita intelligitur, si de eo quærela post quodlibet iussum non impletum facta fuerit. Idem ordo seruetur extra conuentum in Priotatibus; Pœna priuationis habitus Magistro & cōuentui semper reseruata, ad quos processus LIX.

contra rebelles confecti à Prioribus mitti debeant. Præterea si quispiam fratrum nostrorum extra conuentum existens primo mandato Magistri & conuentus obedire noluerit, vbi primum de eius inobedientia & rebellione constiterit, absque alia citatione, monitione, aut processu, nisi intra nouem menses à die intimationis mandati legitimas & sufficientes causas impedimenti miserit, habitu priuetur; Ad officium Priorum & Castellani empostæ, & eorum locatenentium spectat exequutioni mandare in suis Prioratibus, & Castellania empostæ suis impensis sententias & ordinationes Magistri & conuentus, Capitulorum etiam generalium & prouincialium, & alias prouisiones, mandata, citationes & rescripta omnia ipsius Magistri & conuentus, quæ pro publicis ordinis nostri negocijs facta fuerint, & ad eos directa, quæ autem priuatorum negocia spectabunt impensis eorum, qui dictorum mandatorum exequutionem prosequentur. Quòd si requisiti id facere neglexerint, aut recusauerint, pro prima omissione, seu recusatione amittãt fructus pro vno anno alicuius camerarum suarum prioralium; si secundo fructus duorum annorum: si tertio fructus ipsius cameræ perpetuò applicentur nostro cõmuni ærario. Si vero pertinaciter in ea negligentia & omissione perseuerauerint, Prioratu & omni administratione priuentur. Mandantes receptoribus nostris in dictis Prioratibus & Castellania empostæ, quòd si Priores vel Castellanus empostæ dictas impensas facere recusauerint, ipsi supplere debeant de pecunijs nostri communis ærarij, & de illis summis, quas pro ea re exbursabunt, dictos Priores & Castellanum empostæ in suis computis debitores scribere. Quòd si tales prouisiones, mandata, & rescripta directa forent ad Baiuliuos, Commendatarios & alios fratres, pro prima omissione & recusatione Baiuliuus & Commendatarius priuentur tertia parte fructuum vnius anni Baiuliuatus aut commendæ, pro secunda duobus tertijs; pro tertia totis fructibus commendæ ærario applicandis; pro quarta commenda priuentur, de qua Magister & conuentus prouideant: Si verò fuerit frater conuentualis, pro prima amittat vnum annum antianitatis, pro secunda duos, pro tertia tres; pro quarta in perpetuum, nisi supradictis omnibus in commissione maior pœna imponatur, & nihilominus teneatur ad refectionem damnorum & interesse partium.

DE MALIS ADMINIstratoribus.

IDEM MAGISTER.

LX. QVi Prioratus, Castellaniam empostæ, Commendas, domos, aut alia bona suæ administrationi commissa culpa sua, aut negligentia deteriora fecerit, statim vbi de dicta deterioratione constiterit, Prioratu, Castellania empostæ, commendis, officijs, & omni administratione in perpetuum priuetur tanquam administrator inutilis, & bonorum nostrorum dissipator sine spe alias consequendi; eadem pœna punientur, qui siluas veteres, quas nemora alta vocant, ceciderint, prҿterquam pro reparatione commendæ, & ҿdificiorum, quorum curam habet, & pro moderato vsu domus in qua ipse habitat, qui vsus intelligitur de lignis siccis, & fructum non ferentibus. Cæduas tamen siluas, quæ renascuntur & repullulant, & statis annis cædi solent vti poterunt more regionis & loci in quo sitæ sunt.

F. IOANNES DE VALLETA.

ADijcientes, & præcipientes Prioribus & Castellano empostæ quod quam primum sibi, quod etiam per se inquirere debent, compertum fuerit ac de huiusmodi ignauis ac inutilibus administratoribus sibi constiterit, eis interdicta bonorum omnium administratione, in quibus tam male versati sunt, commendas alicui fratri nostro prudenti & fideli regendas & gubernandas, donec peracta inquisitione de huiusmodi casu Magistrum & conuentum certiores reddant, ac per eos fuerit prouisum, tradant: quòd si Prior, & Castellanus ipse aut Baiuliuus in ea culpa fuerit, ad requisitionem, & instantiam Receptorum, & procuratorum communis ærarij per Capitulum seu Assembleam prouincialem, habita prius super id diligenti inquisitione & veritate comperta, vnus vel duo commendatarij probi & fideles, qui gubernationi & regimini Prioratus seu Baiuliuatus intendant, eligantur, donec Magister ipse & conuentus de huiusmodi mala administratione certiorati maturius & proprius prouideant. LXI.

DE POENA EORVM QVI NON *intersunt officijs diuinis.*

IDEM MAGISTER.

FRatres nostri qui diebus festis non interfuerint officijs diuinis in ecclesia nostri conuentus, & præsertim Missæ maiori, vesperis & processionibus solemnibus, nisi legitime impediti fuerint, septenę pœnam subeant: Qui vero tempore celebrationis diuinorum officiorum diebus festis in plateis, vel per vicos, aut etiam in alijs ecclesijs deambulantes reperti fuerint, quarantena puniantur. LXII.

QVOD FRATRES IN IVDICIO *non vtantur iniurijs.*

IDEM MAGISTER.

PRohibemus fratribus nostris, ne coram Magistro & concilio, aut quouis alio ordinis nostri tribunali, vel coram quibusuis commissarijs inter litigandum se ad inuicem conuicijs, aut verbis iniuriosis afficiant: qui contrafecerit, si grauis iniuria fuerit, de causa cadat ita vt eo ipso sine aliqua probatione aut allegatione in fauorem partis aduersę, cui iniuria illata fuerit, sententia feratur, & in carcerem turris conijciatur per sex menses; si vero leuis per tres menses tantum. LXIII.

QVOD NVLLVS FRATER TEMpore celebrationis capituli generalis in palatio armatus incedere valeat.

F. IOANNES LEVESQVE DE LA CASSIERE.

LXIIII. PRohibemus ordinis nostri fratribus ne durante tempore celebrationis capituli generalis, tam offensiua quam defensiua arma deferre audeāt, demptis socijs Magistri, & quibus ipse licentiam dederit. Qui contra fecerit tres annos antianitatis acquisitæ vel acquirendæ perdat.

IN HOC
VINCES
VALLETAE CIVITAS MONTE REPLETA.
Il Forte
Scala di canne .LX.
L'Arsenale
S. Lazzaro
S. Giorgio
Porto di marza musetto
S. Christoforo
S. Barbara
S. Andrea
S. Michele
Porta S. Gior gio

DE VERBORVM SIGNIFICATIONE TITVLVS DECIMVS NONVS.

F. CLAVDIVS DE LA SENGLE.

APpellatione fratrum veniunt quicunque ordinem noſtrum profeſſi ſunt. I.

COnuentus is eſſe intelligitur vbi Magiſter vel eius locumtenens, Eccleſia, Infirmaria, & Albergia, ſeu octo linguæ conſiſtunt. II.

STatuta & ſtabilimenta in ordine noſtro ea ſunt, quæ perpetuo durant, niſi expreſſe per capitulum generale reuocētur, Ordinationes vero ſunt quę non niſi vſque ad aliud ſequens capitulum, & non amplius durant, niſi quæ nominatim fuerint confirmatæ. III.

ALbergia nomen familiare eſt Italis, Gallis, & Hiſpanis, quòd Hoſpitium ſignificat, ſicq. vocantur domus in quibus fratres noſtri per nationes vna comedunt, & congregantur. IIII.

PIllerij vocantur octo Baiuliui conuentuales, capita, & præſides, ac veluti columnæ nationum. Nam columnas vulgus pillerios vocat. V.

APpellatione Bailiorum ſiue (vt dicimus) Baiuliuorum comprehenduntur Baiuliui conuentuales, & capitulares, Priores, & Caſtellanus empoſtę, Bailij autem antiqua Gallorum lingua dicebantur domorum aut aliorū prædiorū præfecti vel adminiſtratores, vnde cōmendę a maioribus noſtris Bailiæ dictæ ſunt. Bailias enim Galli etiam nunc vocant prædiorum locationes vel ad certum tempus, aut ſub conditione conceſſiones. VI.

MAreſcallus, qui Baiuliuus conuentualis eſt venerandę linguę Aluerniæ vocabulum eſt militare, quòd Galli à Germanis vſurpant, quo nomine tribunos militum vocant. VII.

TVrcopolerius Baiuliuus conuentualis venerandæ linguæ Angliæ dicitur à turcopolis, qui, vt in hiſtorijs bellorum à Chriſtianis in Syria geſtorum habetur, equites erant leuis armaturæ. VIII.

VBicunque dicitur Cōcilium ſimpliciter & abſolute tam in Statutis quam in libris Cancellariæ intelligi debet de concilio ordinario. IX.

X. ESgardium Gallica vox est, & significat rationem, considerationem ue, seu (vt ita dicam) respectũ; quod quidem esgardium est antiquissimum & primum iudicium domus Hospitalis.

XI. REnfortium ex eadem lingua sumptum idem est quòd corroboratio, vel (vt sic dicam) fortificatio, & inde Renfortium Renfortij, videlicet corroborationis corroboratio.

XII. QVandocunque de Prioribus tractatur intelligitur etiam de Castellano em postæ, & de Prioratibus, de Castellania empostę.

XIII. ASsembleas Galli congregationes vocant, quo verbo vtimur quando fratres nostri pro aliquibus rebus ad ordinem nostrum spectantibus vna cõ ueniunt.

XIIII. IN assembleis Priorum extra conuentum tres saltem fratres præter caput & præsidem in conuentu recepti adesse debent.

XV. APpellatione commendarum veniunt Prioratus, Castellania empostæ, Baiuliuatus, prædia, membra, domus, possessiones, & alia quæcunque bona ordinis nostri.

XVI. VBi in statutis aut literis nostris sit mentio de beneficio intelligimus de beneficio ecclesiastico curato vel sine cura.

XVII. MOrtuarij appellatione intelliguntur fructus commendę qui colliguutur à die obitus commendatarij ad proximum festum sanctorum Philippi & Iacobi.

XVIII. VAcans in commenda accipimus pro fructibus vnius anni, qui transacto mortuario nomine communis ærarij colliguntur.

XIX. ARreragia sunt vetera debita, seu reliquum debitorum.

XX. VBicunque loquitur de iuribus communis ærarij, intelligendum est de spolijs, mortuarijs, vacantibus, responsionibus, impositionibus, pensionibus, passagijs, & arreragijs.

XXI. OB eiusmodi iura non soluta tantum cẽsentur fratres nostri esse debitores, vt commendis & administrationibus quas possident priuentur sine spe alias consequendi. Pro alijs autem debitis non censentur debitores communis ærarij ad effectum prędictũ, nisi prius legitime moniti fuerint per Receptores & procuratores in Prioratibus, & in conuentu per Conseruatorem conuentualem, & pro illis condemnati, vel ea confessi fuerint.

XXII. CAbimentum vocabulum est Gallicum à cabire, quod significat aliquid assumere, de quo qui se putat rationẽ probe reddere posse sic vocatur prima commenda quæ fratri suo ordinę conceditur.

XXIII. MOtitio, quod smutitio vulgo dicitur, etiã Gallica dictio est, & significat nominationem siue pronunciationem, nam veteri Gallorum lingua motire idẽ est quòd dicere, nominare, vel pronunciare, eo vtuntur fratres in linguis cum declaratur cui commenda cuius administratio vacat concęssa fuerit.

Per

PEr filios arnaldos intelliguntur hi qui nouissime post alios ordinem nostrũ sunt professi, quasi tyrones. Quod quidem vocabulum, quod & ipsum Gallicum est, in terra Sancta frequens & commune fuit; nam qui illic ex patribus Christianis nati erant, Polani dicebantur, qui vero in partibus citra marinis nati eò veniebant, ab eis filij arnaldi vocabantur. XXIIII.

LInguas in ordine nostro vocamus nationes. XXV.

COllecta est cum fratres vna congregantur ad aliquid ad suam linguam vel albergiam pertinens tractandum, à colligendis aut cogendis in vnum fratribus dicta. XXVI.

HAbitu ptiuatus, cẽsetur priuatus omnibus commendis, beneficijs, & antianitate, etiã si expressum nõ fuerit, & in carcere perpetuo detineri debet. XXVII.

VBi certa pœna non statuitur, intelligitur arbitrio superioris. XXVIII

PLancta vocabulum est Gallicum, & significat querelam. XXIX.

CArauana Syrorum & Arabum lingua significat congregationes hominũ, vt vna aliquid negocij peragant, à maioribus nostris vsurpatum in delectu fratrum habendo, cum ad subsidia per arces & triremes distribuuntur aut aliò per turmas mittuntur. XXX.

SOldea à solido dicta, quòd est numi genus, Gallis, Italis, Hispanis vsitatũ, vnde soldea stipendium dictum est. XXXI.

GIgliati nummi quidam argentei, in quibus Lilium quòd insigne est Gallorum insculptum erat, Itali enim lilium giglium appellant, quorũ sex florenum Rhodi constituebant. Nonnulli tamen eum nummum à fratre Roberto de Iuli Magistro appellationem sumpsisse arbitrantur, quòd ab eo institutũ putent, vt singuli gigliati singulis fratribus secũda quinquagesimæ feria distribuãtur. Quod quidem minime constat. XXXII.

FLorenus Rhodius Aspra turcica viginti continet; Asprum vnum denarios Rhodios sexdecim, floreni autem Rhodij tres, aspra sex, denarij octo aureum solarem conficiunt. XXXIII.

IAnneti etiam nummi erant argentei, à Iano Rege Cypri cuius nomine cudebantur, vt quidam existimant. XXXIIII.

DEspropriamentum est veluti priuati abdicatio, cum fratres id declarant, quòd in supellectili, aut re domestica & familiari habent. XXXV.

FRatres qui in via moriuntur ad conuentum venientes vel ab eo discedentes in conuentu mori censentur. XXXVI

F. IOANNES DE HOMEDES.

IN probationibus fratrum militum, appellatione parẽtum, pater & mater, aui & auæ paterni & materni intelliguntur. XXXVII.

CON-

CONCLVSIO STATVTORVM.

F. HVGO DE LOVBENX VERDALA.

NON intendit neque vult neque ordinat præsens capitulum generale, vt per huiusmodi renouationem, reformationem, & nouam Statutorum editionem superius descriptam aliquo modo directe vel indirecte in genere aut in specie dignitatibus & prærogatiuis alicuius cuiuscumque gradus fuerit derogetur & preiudicetur. Nos igitur auctoritate capitulari fungentes & ipsi ordinationi firmiter inhærentes, Sancimus, decernimus, statuimus, ordinamus, & expresse declaramus, quòd huiusmodi renouatio, ordinatio & noua editio Regulæ, statutorum, consuetudinum, & vsuum ordinis nostri, nullo pacto, quouis quesito colore, preiudicium, damnum, alterationem, mutationem, variationem, mutabilitatem generet, aut generare seu afferre qualitercumq. possit gradibus, ordinibus, sessionibus, præsidentiæ, auctoritatibus, prerogatiuis, preheminentijs, Magistri, Ecclesie, Hospitalitatis, seu Infirmarie, Communis erarij, Baiuliuorum tam conuentualium quàm capitularium, Priorum, Castellani empostæ, octo linguarum fratrum earum cuiuscumque gradus fuerint, scilicet Militum, Capellanorum, & Seruientium, ac Prioratuum etiam collationibus, atque pactis, conuentionibus, & concordijs ratione dictarum collationum de gratia, per linguas, Prioratus, aut Castellaniam emposte seu fratres earumdem, cum Prioribus & Castellano emposte ordinis nostri factis & initis. Quinimmo dicte preheminentie, prerogatiue, & pacta super dictis collationibus, Priorum & Castellani emposte facta sint & esse intelligātur atque remaneant realiter & cum effectu in eo statu & qualitate, robore, vigore quo erant ante huiusmodi renouationē, & nouam editionem ordinatam sub hac expressa restitutione & intentione, vt predictis propterea nullum generetur preiudicium.

QVas quidem leges & statuta suprascripta per nos accuratè ac diligenter lecta, considerata, & examinata, tamquam sancta & iusta ordiniq. nostro vtilia & necessaria per presentes in vim capituli generalis, laudamus, approbamus, acceptamus, & confirmamus, ac de nouo statuimus & condimus, deletis, reuocatis, cassatis, cancellatis, & annullatis, omnibus & quibuscumque alijs Statutis, Sgardijs & vsibus in antiquis statutorum nostrorum libris & voluminibus, scriptis & contentis. Declarantes nihilominus atque statuentes per hanc renouationem priuilegijs & immunitatibus ordinis nostri, aut dignitatibus, ordinibus, sessionibus, preheminentijs, & prærogatiuis, Magistri, Baiuliuorum, Priorum, Castellani empostæ, linguarum & fratrum cuiuscumq. gradus aut conditionis fuerint nullo pacto preiudicium generari; vobis mandātes, & in virtute sancte obedientiæ precipientes, vt dicta statuta suprascripta, & omnia in eis cōtenta perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obseruetis, illisq. fideliter pareatis & obtemperetis, ac pro legibus habeatis & seruetis, & haberi & seruari curetis. In cuius rei fidem & testimonium bulla nostra communis plumbea præsentibus est appensa. Datum Melitæ in conuentu nostro durantibus retētionibus capituli generalis Die xxiij. Mēsis Iulij. M.D.Lxxxiiii.

F. Didacus ab Ouando Vicecancellarius.

PRO LABORVM LEVAMINE

INDEX MATERIERVM

QVAE IN TOTO VOLVMINE CONTINENTVR.

PER FRATREM PTOLEMAEVM VELTRONIVM EIVSDEM ORDINIS MILITEM NVPER ADIECTVS.

INDEX MATERIERVM VOLVMINIS.

Capel

E

F

G

Gratia

Maref-

N

O

Q

R

Secu-

Sta-

23 prel. leaves. 203(+1) pages + 8 index leaves

coll cplt. S